

Apocalipsa 1:1

1. Descoperirea. Gr. apokalupsis, „o dezvăluire” (vezi Introducerea, titlul). Cuvintele „descoperirea lui Isus Hristos” pot fi considerate drept titlul cărții dat de către Ioan. Titlul acesta tăgăduiește categoric acuzația că Apocalipsa este o carte sigilată și că, prin urmare, nu poate fi înțeleasă. Ea cuprinde o solie pe care Dumnezeu intenționează ca „servii” Săi de pe pământ să o „asculte” și să o „păzească” (v. 3). Ei nu ar putea face lucrul acesta dacă nu ar înțelege mai întâi mesajul cărții.

Lui Isus Hristos. În grecește, ca și în engleză și română, prin expresia aceasta se poate înțelege că Apocalipsa este fie o descoperire din partea lui Isus, fie o descoperire despre El. Contextul pare să dea de înțeles că prima din cele două interpretări este mai potrivită aici, deoarece cartea este descoperirea „pe care I-a dat-o Dumnezeu, ca să arate robilor Săi”. În același timp, nu trebuie trecut cu vederea adevărul celui de-al doilea sens, deoarece Apocalipsa este, în mod evident, o carte care Îl descoperă pe Isus în lucrarea Sa de după înălțarea la cer. În sensul acesta Apocalipsa este, în realitate, o completare a Evangheliilor. Ele raportează lucrarea lui Isus pe pământ, Apocalipsa descoperă lucrarea Sa de după acel moment. Vezi comentariul de la cap. 19,10. Cu privire la numele Isus și Hristos, vezi comentariul de la Matei 1,1.

I-a dat-o. De la apariția păcatului orice comunicare între cer și pământ s-a realizat prin Hristos (vezi PP 366).

Robi. Gr. douloi, „sclavi” (vezi comentariul de la Romani 1,1). Acesta este cuvântul cu care se descriu de obicei primii creștini.

Au să se întâmple în curând. Gândul că diferitele evenimente prezise în cartea Apocalipsei aveau să se petreacă în viitorul nu prea îndepărtat este exprimat, în mod specific, de șapte ori – „lucrurile care au să se întâmple în curând (sau ‚să fie făcute’)” (cap. 1,1; 22,6), „vremea este aproape” (cap. 1,3) și „Iată (sau ‚sigur’), vin curând.” (cap. 3,11; 22,7.12.20). Referiri indirecte la aceeași idee apar în cap. 6,11; 12,12; 17,10. Răspunsul personal al lui Ioan la aceste declarații cu privire la apropiata împlinire a planului divin a fost: „Amin! Vino, Doamne Isuse” (cap. 22,20). În felul acesta, concepția iminenței revenirii lui Isus este atât explicită cât și implicită în toată cartea.

A doua venire a lui Hristos este evenimentul culminant al îndelungatei lupte dintre bine și rău, luptă care a început atunci când Lucifer a adus acuzații împotriva caracterului și a conducerii lui Dumnezeu. Declarațiile care sunt făcute în Apocalipsa și în alte locuri, cu privire la iminența revenirii lui Hristos, trebuie înțelese pe fondul acestei mari lupte. Dumnezeu ar fi putut pe bună dreptate să-l lichideze pe Lucifer atunci când, în nepocăința și încăpățânarea sa, acesta a stârnit rebeliune. Dar înțelepciunea divină a amânat exterminarea răului până când natura și rezultatele păcatului vor fi devenit pe deplin vizibile pentru locuitorii universului (vezi PP 41–43). În oricare din momentele cruciale din istoria acestei lumi, dreptatea divină ar fi putut proclama: „S-a sfârșit!” și Hristos ar fi putut veni să-și inaugureze domnia. El ar fi putut de multă vreme să aducă la maturitate planurile Sale pentru mântuirea acestei lumi. După cum i-a oferit lui Israel prilejul de a pregăti calea pentru veșnica Sa împărăție pe pământ, când s-au așezat în Țara Făgăduinței și mai apoi, când s-a întors din exilul babilonean, tot așa a dat Dumnezeu și Bisericii din vremea apostolică privilegiul de a îndeplini sarcina Evangheliei. O altă ocazie de felul acesta a venit o dată cu marea redeșteptare a celei de a doua veniri, din secolul al XIX-lea. Dar de fiecare dată poporul ales de Dumnezeu nu s-a folosit de avantajul prilejului care i-a fost oferit cu îndurare.

Încurajată de sfatul inspirat, mișcarea adventistă de după 1844 a așteptat ca Hristos să vină foarte curând. Când, către sfârșitul secolului, Isus nu S-a arătat, credincioșilor adventiști li s-a amintit deseori că Domnul ar fi putut să vină „înainte de aceasta” (vezi 6T 450; 8T 115, 116; 9T 29; DA 633, 634; GC 458). Când i s-a cerut socoteală de ce Domnul nu venise încă, în ciuda celor ce păreau să indice mărturiile ei, Ellen G. White a răspuns: „Cum stau lucrurile cu mărturiile lui Hristos și ale ucenicilor Săi? Au fost ei înșelați? ... Îngerii lui Dumnezeu, în soliile lor către oameni, prezintă timpul ca foarte scurt. ... Trebuie să se șină cont de faptul că făgăduințele și amenințările lui Dumnezeu sunt, și unele și altele, condiționate” (EGW în lucrarea lui F. M. Willcon, *The Testimony of Jesus* p. 99).

Așadar, deși este clar faptul că a doua venire a Domnului Hristos nu este condiționată de vreun lucru, repetatele declarații ale Scripturii că întoarcerea Sa este iminentă, sunt condiționate de răspunsul bisericii la obligația de a duce la capăt răspândirea Evangheliei în generația sa. Cuvântul lui Dumnezeu, care cu multe

veacuri mai înainte declara că ziua lui Hristos „s-a apropiat” (Romani 13,12), nu a dat greș. Isus ar fi venit foarte curând dacă biserica ar fi împlinit lucrarea ce-i era rânduită. Biserica nu avea dreptul să-L aștepte pe Domnul ei dacă nu împlinise condițiile. Vezi Ev 694–697.

Așadar, declarațiile pe care le face îngerul din Apocalipsa pentru a răspunde frământării lui Ioan cu privire la iminența revenirii lui Hristos, care va pune capăt domniei păcatului, trebuie înțelese ca o expresie a voinței și a planului divin. Dumnezeu nu a avut niciodată de gând să întârzie realizarea planului de mântuire, ci din totdeauna Și-a exprimat dorința ca revenirea lui Hristos să nu fie mult amânată.

Aceste declarații nu trebuie înțelese în termenii preștiinței lui Dumnezeu, că va avea loc o amânare atât de îndelungată, și nici în lumina perspectivei istorice a ceea ce a avut loc în realitate în istoria lumii de atunci încoace. Ca să fim mai exacti, trebuie să menționăm că Dumnezeu știa dinainte că venirea lui Hristos va fi amânată cam două mii de ani, dar când a trimis bisericii solii prin apostoli, El a îmbrăcat mesajele acestea în lumina voinței și a planului Său cu privire la acel eveniment, pentru a-l face pe poporul său conștient de faptul că, în providența divină, nu era necesară nici o amânare. În consecință, cele șapte declarații făcute în Apocalipsa cu privire la apropierea venirii lui Hristos trebuie înțelese în lumina voinței și a planului lui Dumnezeu, ca făgăduințe prezentate condiționat, și nu ca exprimări bazate pe preștiința divină. Fără îndoială că acest lucru armonizează pasajele care îndeamnă la pregătire pentru apropiata venire a lui Hristos și profețiile care descoperă la ce distanță în timp se află adevărata zi a Domnului.

Le-a făcut-o cunoscut. [„I-a anunțat”, KJV]. Gr. *semaino* „a indica (sau ‚alerta’) printr-un semn”, „vesti”, „a face cunoscut”, „a descoperi”, „a dezvălui”, „a tâlcui”.

Înger. Gr. *aggelos*, „sol”. Adesea îngerii sunt mesageri ai descoperirilor divine (vezi Daniel 8,16; 9,21; Luca 1,19.26; etc.). Îngerul de aici a fost identificat ca fiind Gabriel (vezi comentariul de la Luca 1,19).

Ioan. Adică Ioan apostolul (vezi Introducerea, Paternitatea; vezi comentariul de la Marcu 3,17). Apocalipsa este singura carte scrisă de Ioan, în care el se identifică prin nume (vezi Vol. V, p. 891; compară cu 2 Ioan 1; 3 Ioan 1).

Apocalipsa 1:2

2. A mărturisit. Gr. *martureo* „a da mărturie”, „a mărturisi”. Timpul trecut al verbului arată că aici autorul vorbește din punctul de vedere al cititorilor, pentru care actul său de a scrie avea să fie în trecut. În epistolele lui Pavel (vezi comentariul de la Galateni 6,11; Filipeni 2,25) se găsesc numeroase exemple de astfel de întrebuițări ale timpului trecut, așa cum se obișnuia în scrierile grecilor și ale romanilor din antichitate. Folosirea unei asemenea forme era considerată o manifestare a curtoaziei față de cititor. Ioan declară că este martor, mărturisind despre toate cele pe care i le dezvăluise Dumnezeu.

Cuvântul. Gr. *logos*, „cuvânt”, „solie”, „exprimare”, „oracol” (vezi comentariul de la Ioan 1,1).

Lui Dumnezeu. Adică de la Dumnezeu, sau rostit de Dumnezeu. Ioan face referire la „descoperirea lui Isus Hristos, pe care I-a dat-o Dumnezeu” (v. 1). „Cuvântul lui Dumnezeu”, „mărturia lui Isus”, și „tot ce a văzut”, toate acestea se referă la același lucru – „descoperirea” din v. 1.

Mărturia lui Isus. Poate fi vorba de cartea Apocalipsei ca o solie fie de la Isus sau despre Isus (vezi comentariul de la v. 1). Contextul favorizează prima variantă. Bineînțeles că sunt adevărate ambele înțelesuri.

Versetele 1 și 2 sunt o ilustrație tipică a paralelismului biblic, în care sunt paralele rândul întâi și al patrulea cu al doilea și al treilea:

“Descoperirea lui Isus Hristos”

“pe care I-a dat-o Dumnezeu”

“Cuvântul lui Dumnezeu”

“Mărturia lui Isus Hristos”

A văzut. Aceste cuvinte, care denotă comunicare și percepție vizuală, apar de 73 de ori în Apocalipsa, iar cuvintele care denotă comunicare și percepție audio, de 38 de ori. Apocalipsa este un raport al lucrurilor pe care Ioan le-a văzut și auzit pe când era în viziune.

Apocalipsa 1:3

3. Ferice. Gr. makarios, „fericit” (vezi comentariul de la Matei 5,3). Unii sugerează că aici poate fi o aluzie la Luca 11,28.

Cine citește. Fără îndoială că se face referire în primul rând la cel rânduit de biserica primară să citească în public surzurile sfinte. Ioan se așteaptă că epistola aceasta, pe care acum o adresează celor „șapte Biserici, care sunt în Asia” (v. 4), să fie citită în public, în prezența membrilor fiecărei congregații (compară cu Coloseni 4,16; 1 Tesaloniceni 5,27). Această practică creștină reflectă vechiul obicei iudaic de a citi „legea și profeții” în sinagogă, în fiecare Sabat (Faptele Apostolilor 13,15.27; 15,21; etc.; vezi Vol. V, pp. 57, 58). Porunca dată de Ioan, ca Apocalipsa să fie citită în bisericile Asiei, sugerează că mesajul aceste cărți a început să fie aplicabil pentru biserică chiar de pe vremea lui Ioan (vezi comentariul de la Apocalipsa 1,11).

Cei ce ascultă. Adică membrii fiecărei biserici. Există doar un singur cititor – în fiecare biserică –, în timp ce sunt mulți care „ascultă” ceea ce se citește. Binecuvântarea care însoțește citirea Apocalipsei în cele „șapte Biserici” ale provinciei romane Asia aparține tuturor creștinilor care citesc cartea Apocalipsei din dorința de a înțelege mai bine adevărurile cuprinse aici.

Cuvintele. Pot fi citate dovezi textuale pentru forma de singular a substantivului, deci „cuvântul”. Este mai degrabă o referire la solia cărții ca un tot, și mai puțin la „cuvintele” prin care solia avea să fie exprimată.

Acestei proorocii. Dovezile textuale favorizează (comp. p. 10) exprimarea „proorocia”. Unii sugerează că aici Ioan pretinde egalitate între Apocalipsa și cărțile profetice ale Vechiului Testament, care erau citite în sinagogă în fiecare sabat. Deși cuvântul „proorocie”, așa cum este folosit în Biblie, se referă la o solie de la Dumnezeu, oricare i-ar fi natura (vezi comentariul de la Romani 12,6), cartea Apocalipsei poate fi numită pe bună dreptate o „proorocie” și în sensul mai strict al cuvântului, acela al unei previziuni a evenimentelor viitoare.

Păzesc. În limba greacă forma verbului implică păzirea obișnuită, sau trăirea îndemnurilor acestei cărți, ca o normă de viață. Vezi comentariul de la Matei 7,21–24.

Scrise. Literal, „au fost scrise”, în sensul de „stă scris”.

Vremea. Gr. kairos, „timp”, în sensul unui anumit moment din timp, o vreme favorabilă, un timp fixat mai dinainte pentru un anumit eveniment (vezi comentariul de la Marcu 1,15). „Vremea” despre care se spune aici că este „aproape” este timpul când se vor împlini „lucrurile scrise”, „lucrurile care au să se întâmple în curând”, din Apocalipsa 1,1 (vezi comentariul de acolo). Tocmai iminența acestor evenimente oferă motivația pentru a ține cu strictețe „cuvintele acestei proorocii”. Prin urmare, Apocalipsa este de o însemnătate deosebită pentru cei care cred că „vremea” venirii lui Hristos „este aproape”. Compară cu Nota Suplimentară de la Romani 13.

Aproape. Deoarece trăim ultimele momente ale timpului, profețiile Apocalipsei sunt de o deosebită importanță pentru noi. „În deosebi Daniel și Apocalipsa ar trebui să aibă parte de atenția pe care nu au mai avut-o niciodată mai înainte în istoria lucrării noastre” (TM 112). „Soliile solemne care au fost date în ordinea lor în Apocalipsa trebuie să ocupe primul loc în mintea poporului lui Dumnezeu” (8T 302).

„În descoperirea dată lui Ioan, cărții lui Daniel i se rupe sigiliul” (TM 115). În timp ce cartea lui Daniel vorbește doar în mare despre evenimentele zilelor de pe urmă, cartea Apocalipsei oferă detalii vii cu privire la aceste evenimente, despre care aici se declară că sunt „aproape”.

Apocalipsa 1:4

4. Ioan. Vezi comentariul de la v. 1. Faptul că scriitorul nu simte nevoia de a se identifica din nou este o dovadă că el era bine cunoscut bisericii din „Asia”. Acest lucru dă de asemenea mărturie despre autenticitatea scrisorii, deoarece ar fi de așteptat ca, în afară de cel pe care credincioșii din „Asia” îl recunosc drept „Ioan”, nici un alt scriitor să nu mai pretindă autoritate și rang. Simplitatea cu care scriitorul face referire la sine se armonizează cu modul în care se menține în umbră scriitorul Evangheliei lui Ioan (vezi Vol. V, p. 891).

Către cele șapte Biserici. Din momentul acesta până la sfârșitul cap. 3, Apocalipsa este schițată oarecum în forma unei scrisori antice, sau mai bine zis a unei serii de scrisori. Această secțiune epistolară este o introducere la restul cărții, care este caracterizată printr-o succesiune de viziuni dramatice. În ce privește folosirea numărului „șapte” în Apocalipsa și cele șapte biserici, vezi comentariul de la cap. 1,11.

Asia. Adică provincia romană a Asiei, o regiune de circa 300 de mile (480 km.) de la est la vest și 260 de mile (416 km.) de la nord la sud, în vestul teritoriului cunoscut astăzi cu numele de Asia Mică, în actuala Turcie (vezi harta din fața p. 33, Vol. VI). În vremurile elenistice teritoriul acesta a ajuns să formeze importantul regat al Pergamului, un centru de bază al culturii grecești. Cu privire la împrejurările în care a devenit Pergamul provincia romană a Asiei, vezi Vol. V, p. 35. În vremurile Noului Testament Asia a rămas un centru important al culturii greco-romane. Pavel a petrecut acolo mai multe luni de zile (vezi Faptele Apostolilor 18,19–21; 19,1.10), iar succesul ostanelilor sale în acea regiune este atestat de trei din epistolele sale către creștinii care locuiau acolo (Efeseni, Coloseni, Filimon). Prima sa epistolă către Timotei, care răspundea pe atunci de biserica din Efes, și probabil de bisericile din toată provincia, mărturisește despre existența, în locurile acelea, a unei comunități bine stabilite. Pavel era apostol al neamurilor și e destul de probabil că membrii acestor biserici din provincia romană Asia să fi provenit în cea mai mare parte dintre neamuri.

După mutarea bisericii creștine mamă din Ierusalim, cu puțin timp înainte de anul 70 d.Hr., se pare că Asia a devenit un centru creștin important. Acest lucru s-a datorat fără îndoială prezenței și conducerii apostolului Ioan. Conform tradiției, el a locuit în Efes și a călătorit prin ținutul învecinat, „aici pentru a rândui episcopi, colo pentru a pune în rânduală biserici întregi, dincolo pentru a-i hirotoni pe cei care erau desemnați de Duhul” (Clement of Alexandria Who Is the Rich Man That Shall Be Saved? xlii; ANF, vol. 2, p. 603). O astfel de legătură intimă între apostol și bisericile din Asia pare să fie reflectată aici.

Har ... pace. Vezi comentariul de la Romani 1,7; 2 Corinteni 1,2. S-a sugerat că această salutare a apărut prin combinarea salutului grecesc obișnuit, *chairein*, „salutare!” (ca în Iacob 1,1), cu salutul ebraic *shalom*, al cărui echivalent grecesc este *eirene*, „pace.” *Chairein* este probabil înrudit cu termenul mai religios, folosit aici, *charis*, „har”. Cele două cuvinte, „har” și „pace”, apar de obicei în formulele de salut din primele epistole creștine și, după cât se pare, constituiau împreună o formă specifică de salut în biserica apostolică (vezi Romani 1,7; 1 Corinteni 1,3; 2 Corinteni 1,2; Galateni 1,3; Efeseni 1,2; Filipeni 1,2; Coloseni 1,2; 1 Tesaloniceni 1,1; 2 Tesaloniceni 1,2; 1 Timotei 1,2; 2 Timotei 1,2; Tit 1,4; Filimon 3; 1 Petru 1,2; 2 Petru 1,2; 2 Ioan 3).

Celui ce este. Gr. *ho on*, „(Celui) existent”, o expresie în aparență luată din LXX, de la Exodul 3,14, unde este folosită pentru a traduce numele divin EU SUNT. Ca și cuvântul ebraic, expresia aceasta implică existența veșnică, dincolo de timp, prin Sine Însuși a lui Dumnezeu. Versiunea greacă spune literal: „de la El care este”, o prepoziție care nu e mai gramaticală nici în limba greacă. Totuși, aceste cuvinte nu sunt o dovadă că Ioan nu cunoștea gramatica; refuzul său de a conjuga verbul acesta, care reprezintă Divinitatea, este un mod subtil de a sublinia caracterul de neschimbat al lui Dumnezeu. Din contextul v. 4 și 5 reiese clar că prin aceste cuvinte se face referire la Tatăl.

Celui ce era. Dumnezeu a existat din veșnicie (Psalmi 90,2).

Celui ce vine. Sau „(Cel) viitor”, Seria - „Celui ce este”, „Celui ce era”, „Celui ce vine” – arată că verbul din ultima propoziție înlocuiește timpul viitor al verbului „a fi”, deci această din urmă propoziție este echivalentă cu exprimarea „Care va fi”. S-a propus ideea că propoziția s-ar referi și la a doua venire a lui Hristos. Interpretarea aceasta, deși posibilă din punct de vedere verbal, nu este potrivită cu contextul, care

arată că scriitorul nu se gândea la asta.

Această referire la Tatăl scoate în evidență veșnicia Sa și afirmă că Același care există acum continuu, a existat din totdeauna și va exista pururi. Existența lui Dumnezeu trece dincolo de timp, dar o veșnicie dincolo de timp nu poate fi exprimată în cuvinte omenești decât prin termeni mărginiți, trecători, ca cei folosiți de Ioan aici.

Șapte duhuri. Cu privire la semnificația numărului „șapte” în Apocalipsa, vezi comentariul de la v. 11. În altă parte a cărții, aceste Șapte Duhuri sunt zugrăvite ca șapte lămpi de foc (cap. 4,5) și ca cei șapte ochi ai Mielului (cap. 5,6). Asocierea făcută aici între cele „șapte Duhuri” și persoana Tatălui și a lui Hristos, ca surse egale de har și pace pentru creștin, dă de înțeles că ele reprezintă Duhul Sfânt. Numărul „șapte” este probabil un simbol al desăvârșirii Sale și poate de asemenea să implice ideea varietății darurilor prin care lucrează prin om (vezi 1 Corinteni 12,4–11; compară cu Apocalipsa 3,1).

Înainte scaunului Său de domnie. Adică înaintea tronului „Celui ce este, Celui ce era și Celui ce vine”. Probabil că poziția aceasta implică ideea de a fi gata pentru slujire. Vezi comentariul de la cap. 4,2–5.

Apocalipsa 1:5

5. Isus Hristos. Vezi comentariul de la v. 1. Celelalte persoane ale Dumnezeirii au fost deja menționate în v. 4.

Martorul credincios. În greacă titlul acesta are rolul de apozitie pentru numele „Isus Hristos”, care este în cazul ablativ (după unii, un genitiv de origine), iar expresia „martorul credincios” ar trebui să fie la același caz. Totuși, ca și titlul divin dat Tatălui (vezi v. 4), expresia stă aici, neschimbată, la cazul nominativ. Unii sugerează că prin aceste cuvinte Ioan face referire la divinitatea lui Hristos și la egalitatea Sa cu Tatăl (vezi Nota Suplimentară de la Ioan 1). Hristos este „martorul credincios” prin faptul că este reprezentantul desăvârșit al caracterului, al gândului și al voinței lui Dumnezeu pentru omenire (vezi comentariul de la Ioan 1,1.14). Viața Lui pământească lipsită de păcat și moartea Sa înlocuitoare mărturisesc despre sfințenia și iubirea Tatălui (vezi Ioan 14,10; vezi comentariul de la cap. 3,16).

Cel întâi născut. Gr. prototokos, „întâi născut” (vezi comentariul de la Matei 1,25; Romani 8,29; vezi și comentariul de la Ioan 1,14). Cu toate că Isus nu a fost primul om care a înviat din morți, din punctul de vedere al timpului El poate fi privit ca cel dintâi, în sensul că toți cei care au înviat înainte și după El au fost eliberați din legăturile morții numai în virtutea biruinței Sale asupra mormântului. Puterea Lui de a-Și da viața și de a o lua iarăși (Ioan 10,18) Îl deosebește de toți ceilalți oameni care au ieșit vreodată din mormânt și arată faptul că El este izvorul vieții (vezi Romani 14,9; 1 Corinteni 15,12–23; vezi comentariul de la Ioan 1,4.7–9). Titlul acesta, împreună cu cel care urmează, reflectă ideea din Psalmi 89,27.

Domnul. Sau „conducătorul”. Această lume este domeniul legitim al lui Hristos. Hristos a biruit păcatul și a recâștigat moștenirea pierdută de Adam, și este deci cârmuitorul de drept al omenirii (Coloseni 2,15; compară cu Coloseni 1,20; vezi Apocalipsa 11,15). În ziua de pe urmă toți oamenii Îl vor recunoaște astfel (vezi Apocalipsa 5,13). Dar fie că este recunoscut, fie că nu, Hristos a condus acest pământ pentru a-Și îndeplini scopul Său veșnic (vezi comentariul de la Daniel 4,17). Planul mântuirii, devenit un eveniment istoric prin viața, moartea și învierea Sa, s-a desfășurat pas cu pas către marea zi a biruinței finale. Vezi Apocalipsa 19,15.16.

Care ne iubește. [„Care ne-a iubit”, KJV]. Dovezile textuale favorizează timpul prezent al verbului („care ne iubește”, ca în versiunea Cornilescu). Într-adevăr, iubirea lui Dumnezeu descoperită prin Isus Hristos este acum un fapt istoric, dar El „ne iubește” acum tot atât de mult ca și atunci când ne-a oferit supremul dar al Fiului Său.

Spălat. Dovezile textuale favorizează verbul „eliberat”. Fără îndoială că această diferență se naște din asemănarea care există între cuvintele grecești louo, „a spăla”, și luo, „a libera”. A fi „eliberat” de păcate înseamnă a fi eliberat de pedeapsa și puterea păcatului (vezi comentariul de la Ioan 3,16; Romani 6,16–18.21.22).

Cu sângele Său. Sau „prin sângele Său”, adică prin moartea lui Hristos pe cruce. Aceasta a fost o

jertfă înlocuitoare (vezi comentariul de la Isaia 53,4–6; compară cu DA 25).

Apocalipsa 1:6

6. Împărăție și preoți. Dovezile textuale atestă exprimarea „o împărăție, preoți”, probabil o aluzie la Exodul 19,6 (compară cu Apocalipsa 5,10). Hristos a făcut din Biserica Sa „o împărăție”, iar din membrii ei „preoți”. Compară cu „preoția împărătească” din 1 Petru 2,9. Cei care au primit mântuirea lui Hristos formează o împărăție al cărei împărat este El. Aici este vorba despre împărăția harului divin din inima oamenilor (vezi comentariul de la Matei 4,17). Preot poate fi considerat cel care Îl aduce jertfe lui Dumnezeu (compară cu Evrei 5,1; 8,3), iar în acest sens fiecare creștin are privilegiul de a-l aduce „jertfe duhovnicești” – rugăciune, mijlocire, mulțumire, slavă – lui Dumnezeu (vezi 1 Petru 2,5.9). Pentru că fiecare creștin este un preot, el se poate apropia de Dumnezeu, rugându-se pentru sine, fără mijlocirea vreunei alte ființe umane, și rugându-se pentru alții. Hristos este mijlocitorul nostru (1 Timotei 2,5), marele nostru preot, și prin El avem privilegiul „de a ne apropia cu deplină încredere de scaunul harului, ca să căpătăm îndurare și să găsim har, pentru ca să fim ajutați la vreme de nevoie” (Evrei 4,15.16).

Dumnezeu, Tatăl Său. Adică Dumnezeu, chiar Tatăl Său.

A Lui să fie slava. Literal, „Lui slava”, adică lui Hristos (vezi v. 5). Articulat cu articol hotărât, substantivul „slava” implică toată slava. În ce privește cuvântul doxa, tradus „slavă”, vezi comentariul de la Romani 3,23.

Puterea. [„Stăpânirea”, traducerea Nițulescu]. A pune „stăpânirea” în seama lui Hristos înseamnă a-L recunoaște drept conducător al universului. După înviere El a primit „toată puterea ... în cer și pe pământ” (vezi comentariul de la Matei 28,18). Hristos merită lauda nesfârșită a omenirii pentru biruința Sa asupra păcatului și a morții (vezi Coloseni 2,15). Satana a tăgăduit dreptul lui Hristos la „slavă și putere”, dar acestea Îi aparțin cu totul. Cu această doxologie, sau aducere de laudă, își încheie Ioan salutarea din epistola sa (Apocalipsa 1,4–6).

În vecii vecilor. Gr. eis aionas ton aionon, literal, „în veacurile veacurilor”, deci „pururea”. În ce privește cuvântul aion vezi comentariul de la Matei 13,39. Ioan nu prevede vreo limită temporală a dreptului lui Hristos de a primi „slava și puterea”.

Amin. Vezi comentariul de la Matei 5,18.

Apocalipsa 1:7

7. Iată că El vine. Salutarea fiind încheiată în v. 6, Ioan anunță tema Apocalipsei. A doua venire a lui Hristos este ținta spre care se îndreaptă toate celelalte elemente. Este semnificativ faptul că el folosește timpul prezent, „El vine”, subliniind astfel siguranța evenimentului, probabil și iminenței acestuia (vezi comentariul de la v. 1).

Pe nori. Vezi comentariul de la Faptele Apostolilor 1,9–11.

Străpuns. Gr. ekkenteo, același cuvânt este folosit de Ioan în Evanghelia sa (cap. 19,37) când citează din Zaharia 12,10. Se pare că cei care au tradus LXX au citit greșit cuvântul ebraic daqaru, „ei ... au străpuns”, din Zaharia 12,10, confundându-l cu raqadu, „ei au dansat de bucurie”, și l-au tradus așa în grecește. Numai în cea de-a patra Evanghelie este raportat incidentul străpungerii coastei lui Isus (Ioan 19,31–37). Această similaritate între cele două cărți este o dovadă indirectă că Apocalipsa are același autor ca și Evanghelia lui Ioan. Deși a scris în greacă, se pare că Ioan ignoră LXX în ambele cazuri și traduce corect expresia ebraică. Din Apocalipsa 1,7 reiese clar faptul că persoanele răspunzătoare pentru moartea lui Hristos vor învia din morți pentru a fi martori ai venirii Lui (vezi comentariul de la Daniel 12,2). În cursul judecării Sale Isus i-a avertizat pe conducătorii iudei de acest eveniment înspăimântător (Matei 26,64).

Boci. Literal, „se vor tăia”, cu referire la obiceiul antic de a-și face tăieturi sau de a-și lovi propriul corp ca semn de amărăciune. Este evident că în sens figurat, ca aici, cuvântul se referă la durere, și nu la actul fizic de a lovi corpul. Aici este vorba de remușcarea celui necredincios (vezi comentariul de la Ieremia 8,20).

Apocalipsa 1:8

8. Eu sunt. Gr. ego eimi (vezi comentariul de la Ioan 6,20).

Alfa și Omega. Acestea sunt prima și ultima literă din alfabetul grecesc, exprimarea fiind oarecum asemănătoare cu expresia „de la A la Z”. Este sugerată totalitatea, caracterul atotcuprinzător și înțelesul este același ca în cuvintele „Cel dintâi și Cel de pe urmă, Începutul și Sfârșitul” (cap. 22,13). Aici Cel care vorbește este Domnul, „Cel ce este, Cel ce era și Cel ce vine”, identificat în cap. 1,4 cu Dumnezeu Tatăl (vezi comentariul de acolo). Totuși, în v. 11–18 expresia „Alfa și Omega” face în mod clar referire la Hristos, care declară că este și „Începutul și Sfârșitul”. În cap. 22,13 cuvintele „Alfa și Omega” se referă la Hristos, acest fapt fiind evident în v. 16. Tatăl și Fiul împărtășesc acest atribut al atemporalității (vezi Nota Suplimentară de la Ioan 1).

Începutul și Sfârșitul. Dovezile textuale favorizează omiterea acestor cuvinte aici și în v. 11, dar rămân pe deplin atestate în cap. 22,13.

Cel ce este. Vezi comentariul de la v. 4.

Cel Atotputernic. Gr. pantokrator, „cârmuitor a toate”. Titlul acesta apare frecvent în Apocalipsa (cap. 4,8; 11,17; 15,3; 16,7.14; 19,6.15; 21,,22). În LXX, la Osea 12,5, pantokrator este traducerea ebraicului *šeba'oth*, „oști”, de obicei folosit împreună cu Yahweh ca un nume vechi testamentar al lui Dumnezeu (vezi Vol. I, p. 173). Titlul acesta accentuează atotputernicia lui Dumnezeu. Compară cu 1 Samuel 1,11; Isaia 1,9; Ieremia 2,19; Amos 9,5).

Apocalipsa 1:9

9. Eu, Ioan. Vezi Introducerea, paternitatea.

Părtaș ... la necaz. După cât se pare Ioan nu era singurul care suferea persecuția atunci.

Împărăție. Adică împărăția harului divin (vezi comentariul de la Matei 4,17). „[...] în Împărăția lui Dumnezeu trebuie să intrăm prin multe necazuri” (Faptele Apostolilor 14,22).

Răbdarea. Literal, „rămânerea sub”. Aici cuvântul sugerează exercitarea stăpânirii de sine pentru a îndura o situație grea când, prin lepădarea de credință, ar putea fi obținută eliberarea de sub persecuție. În Hristos creștinii au puterea de a „rămâne” „în Isus”. Vezi comentariul de la Romani 2,7; Apocalipsa 14,12.

În Isus. Răbdarea rezultă dintr-o legătură vitală cu El.

Mă aflam. Sau „am ajuns să mă aflu”, implicând ideea că Patmosul nu era reședința sa permanentă, ci că împrejurările l-au adus pe Ioan acolo.

Patmos. O mică insulă din Marea Egee, cam la 50 de mile (80 km.) la sud-vest de Efes. În partea ei cea mai întinsă, insula măsoară circa 10 mile (16 km.) de la nord la sud și circa 6 mile (9,6 km.) de la est la vest. Insula Patmos este stâncoasă și lipsită de vegetație. Coasta foarte fragmentată conține numeroase golfulețe. Scriind în anul 70 d.Hr., Pliniu (Natural History iv. 12, 23) menționează că insula era folosită drept colonie pentru executarea pedepselor, fapt care explică declarația lui Ioan cu privire „necaz”. Apostolul a fost dus în Insula Patmos ca un deținut roman (vezi capitolul Ioan și Insula Patmos).

După aproximativ două secole mai târziu, Victorinus din Petau (mort c. 303 d.Hr.) declara despre Apocalipsa: „Când a spus aceste lucruri, Ioan se afla pe insula Patmos, condamnat la muncă în mine (latinescul metallum), de către Caesar Domițian” (Commentary on the Apocalypse la cap. 10,11; ANF, vol. 7, p. 353). Cuvântul latin metallum se poate referi fie la o carieră, fie la o mină, dar întrucât Patmos are cariere, dar nu există nici o dovadă să fi avut mine, probabil că aici se intenționează primul sens. Afirmatia lui Pliniu, cum că Patmos era o colonie pentru executarea pedepselor, vine de la o persoană informată, contemporană cu Ioan, în timp ce declarația lui Victorinus, deși probabilă, trebuie văzută ca o tradiție.</IND>

Din pricina Cuvântului. Textul grecesc nu sprijină părerea că aceste cuvinte înseamnă că Ioan se afla

pe Patmos pentru a primi și a raporta viziunile primite acolo (vezi comentariul de la v. 2). În acest verset expresia „Cuvântul lui Dumnezeu” și „mărturia lui (cu privire la) Isus” se referă la mărturia sa inspirată cu privire la Evanghelie, pe care o dăduse mai mult de o jumătate de secol. Acesta a fost singurul scop care a motivat viața lui Ioan. În zilele aspre ale persecuției din vremea lui Domițian, mărturia sa neînfricată a cauzat exilarea în Insula Patmos (vezi Introducerea, cadrul istoric)

Apocalipsa 1:10

10. Ziua Domnului. Gr. kuriake hemera. Au fost făcute diferite încercări pentru a explica această expresie, care apare doar aici în Scriptură. Unii interpreți au echivalat-o cu expresia „ziua Domnului”, folosită de profeții Vechiului Testament (vezi Ioel 2,11.31; Țefania 1,14; Maleahi 4,5; compară cu Faptele Apostolilor 2,20). Luată singure, cuvintele ar putea fi interpretate astfel. Cei care explică expresia în felul acesta atrag atenția asupra faptului că Apocalipsa se concentrează asupra mării zi finale a Domnului și asupra evenimentelor care duc la ea (vezi comentariul de la Apocalipsa 1,1). A fi „în ziua Domnului în Duhul” ar putea fi interpretat ca însemnând a fi purtat în viziune de-a lungul vremii pentru a fi martor la evenimentele legate de ziua Domnului.

Totuși, există suficiente motive pentru a respinge această interpretare. În primul rând, când arată clar către marea zi a Domnului, în grecește expresia „ziua Domnului” este întotdeauna hemera tou kuriou sau hemera kuriou (1 Corinteni 5,5; 2 Corinteni 1,14; 1 Tesaloniceni 5,2; 2 Petru 3,10). În al doilea rând, contextul (Apocalipsa 1,9.10) dă de înțeles că „ziua Domnului” se referă mai degrabă la timpul când a avut Ioan viziunea, nu la subiectul viziunii. Astfel, Ioan arată locul unde se găsea, „ostrovul care se cheamă Patmos” (v. 9), motivul pentru care se afla acolo, „din pricina Cuvântului lui Dumnezeu” (v. 9), și starea sa în timpul viziunii, „în Duhul”. Toate aceste expresii au de-a face cu împrejurările în care a fost dată viziunea și este logic să tragem concluzia că a patra face același lucru, arătând momentul descoperirii. Cea mai mare parte a interpreților sunt de acord cu această concluzie.

Deși unică în Scriptură, expresia kuriake hemera are o lungă istorie în limba greacă post-biblică. Ca și forma prescurtată, kuriake ea este folosită de obicei de părinții bisericești pentru prima zi a săptămânii, iar în limba greacă modernă kuriake este cuvântul uzual pentru duminică. Echivalentul său latin, dominica dies, este o denumire comună pentru aceeași zi și a trecut în diferite limbi moderne, ca în spaniolă, domingo, în franceză, dimanche, și în română, duminică. Din acest motiv mulți învățați susțin că expresia kuriake hemera, din pasajul de față, se referă de asemenea la duminică, și că Ioan nu doar că a primit viziunea în prima zi a săptămânii, dar a și recunoscut-o ca fiind „ziua Domnului”, probabil pe baza faptului că în această zi a înviat Hristos din morți.

Există însă atât motive negative cât și pozitive pentru a respinge această interpretare. În primul rând este principiul recunoscut, al metodei istorice, și anume că o interpretare trebuie făcută ținând cont doar de dovezile care îi sunt anterioare în timp sau contemporane, nu prin date istorice care provin dintr-o perioadă ulterioară. Acest principiu este de o importanță deosebită în problema studierii expresiei „ziua Domnului”, așa cum apare în pasajul de față. Deși în scrierile părinților bisericești ea apare frecvent cu sensul de duminică, prima dovadă concludentă a unei asemenea întrebuintări nu se găsește decât în ultima parte a secolului al II-lea, în lucrarea apocrifă Evanghelia după Petru, (9, 12; ANF, vol. 9, p. 8), unde ziua învierii lui Hristos este denumită „ziua Domnului”. Întrucât documentul acesta a fost scris la trei sferturi de veac după ce a scris Ioan Apocalipsa, el nu poate constitui o dovadă că pe vremea lui Ioan expresia „ziua Domnului” se referea la duminică. S-ar putea da numeroase exemple pentru a arăta rapiditatea cu care cuvintele își pot schimba înțelesul. Prin urmare, sensul de aici al expresiei „ziua Domnului” este stabilit mai corect prin referirea la Scriptură, nu la literatura ulterioară.

Un argument pozitiv este faptul că deși Scriptura nu identifică nicăieri duminica ca având vreo legătură religioasă cu Domnul, ea recunoaște de repetate ori că ziua a șaptea, Sabatul, este ziua Sa specială. Biblia spune că Dumnezeu a binecuvântat și a sfințit ziua a șaptea (vezi Genesa 2,3); că a declarat-o ca monument de aducere aminte al actului Său de a crea (vezi Exodul 20,11); a numit-o „ziua Mea cea sfântă” (vezi Isaia 58,13) și că Isus S-a numit pe Sine „Domn al Sabatului” (vezi Marcu 2,28), în sensul că în calitate de Domn asupra oamenilor, El este Domn și asupra a ceea ce a fost făcut pentru om, Sabatul. Așadar, interpretată în acord cu dovezile anterioare și contemporane apostolului Ioan, este clar că expresia „ziua Domnului” nu poate face referire decât la o singură zi, și aceasta este Sabatul zilei a șaptea. Vezi 6T 128; AA 581.

Descoperirile arheologice au adus lumină în plus asupra expresiei kuriake hemera. În papirusurile și inscripțiile din perioada imperială a istoriei romane, găsite în Egipt și Asia Mică, cuvântul kuriakos (forma masculină a lui kuriake era folosit pentru tezaurul imperial și pentru serviciul imperial. Lucrul acesta este logic dat fiind faptul că în greacă împăratul roman era adesea numit kurios, „domn”, și, prin urmare, tezaurul și slujba lui erau „tezaurul domnului”, respectiv „slujba domnului”. Astfel, în limbajul oficial roman, kuriakos era un cuvânt obișnuit pentru cele care aparțineau împăratului. O asemenea inscripție provine din anul 68 d.Hr., așa că este clar că această întrebuintă a lui kuriakos era obișnuită pe vremea lui Ioan (vezi Adolf Deissmann, *Light From the Ancient East* pp. 357–361).

Pe aceeași inscripție apare o aluzie la o zi care și-a primit numele în cinstea împărătesei Iulia, sau Livia, cum este ea cunoscută mai bine.

Pe alte inscripții, atât din Egipt cât și din Asia Mică, termenul sebaste echivalentul grecesc al lui Augustus apare frecvent ca nume al unei zile. După cât pare acestea sunt referiri la zile speciale de cinstire a împăratului (vezi Deissmann, op. cit.). Unii au sugerat că expresia kuriake hemera, așa cum e folosită de Ioan, se referă și ea la o zi imperială. Lucrul acesta este îndoielnic din două motive. În primul rând, deși existau zile imperiale și deși termenul kuriakos era folosit pentru alte lucruri care aparțineau împăratului, nu s-a găsit până acum nici o împrejurare în care cuvântul kuriake să fie aplicat la o zi imperială. Bineînțeles că aceasta nu este o dovadă finală, deoarece este un argument al tăcerii. Al doilea argument care poate fi adus împotriva faptului că Ioan folosește expresia kuriake hemera pentru a denumi o zi imperială, pare să fie într-adevăr concludent. Este vorba de faptul cunoscut că atât iudeii din secolul întâi (vezi Josephus Flavius *War* vii, 10. 1 [418, 419]) cât și creștinii, cel puțin în secolul al doilea (vezi *Martyrdom of Polycarp* 8), i-au refuzat lui Caesar numele de Kurios, „domn”. Deci este foarte greu de crezut că Ioan s-a referit la o zi imperială ca fiind „ziua Domnului”, mai ales într-un timp când el și semenii săi creștini erau foarte persecutați pentru că refuzau să-i ofere împăratului închinarea cuvenită doar lui Dumnezeu (vezi *Introducerea, cadrul istoric*). Pare mai rezonabilă ideea că Ioan a ales expresia kuriake hemera pentru Sabat, ca un mijloc subtil de a proclama faptul că, după cum împăratul avea zile speciale devotate cinstirii sale, așa și Dumnezeu lui Ioan, pentru care el suferea acum, avea ziua Sa. În ce privește originea păzirii duminicii și a denumirii ei ca „ziua Domnului”, vezi comentariul de la Daniel 7,25. Vezi AA 581, 582.

În Duhul. Literal, „în spirit”, aici însemnând „o stare de extaz”. Ioan a ajuns să nu-și mai dea seama de lucrurile de pe pământ și să fie conștient doar de impresiile primite de la Duhul Sfânt. Percepția prin simțurile naturale a făcut loc pe deplin percepției spirituale.

Ca sunetul unei trâmbițe. Comparația cu trâmbița sugerează intensitatea vocii.

Vezi imaginea cu insula Patmos

Vezi imaginea cu biserica și mănăstirea de pe insula Patmos

Vezi imaginea cu altarul lui Zeus din Pergam reconstituit

Vezi imaginea cu ruinele altarul lui Zeus din Pergam

Vezi imaginea cu teatrul din Pergam

Apocalipsa 1:11

11. Eu sunt Alfa. Vezi comentariul de la v. 8. Ținând cont de v. 17, 18, este clar că în cazul de față aceste titluri se aplică la Hristos. Totuși, dovezile textuale atestă omiterea cuvintelor „Eu sunt Alfa și Omega, Cel dintâi și Cel de pe urmă”.

În v. 4–10 Ioan se adresează celor șapte biserici cu propriile sale declarații introductive cu privire la împrejurările în care a primit Apocalipsa. Începând cu v. 11, el Îi atribuie chiar lui Dumnezeu calitatea de autor al Apocalipsei. Este drept să procedeze astfel, deoarece această carte este „descoperirea lui Isus Hristos” (v. 1). Descoperirea propriu-zisă începe cu v. 11.

Ce vezi. În Apocalipsa predomină comunicarea și percepția vizuală (vezi comentariul de la v. 2). Ioan a avut viziuni, a văzut scene panoramice în simboluri, pe care le zugrăvește cu acuratețea de care poate da dovadă limbajul uman mărginit. Multe din aceste simboluri reprezintă adevăruri infinite care trec dincolo de cuvintele și de experiența oamenilor. Uneori apostolului îi lipsesc cuvintele pentru a descrie pe deplin ceea ce vede, ca de pildă atunci când privește tronul lui Dumnezeu (vezi cap. 4,3.6). Totuși, în Apocalipsa grandioarea planurilor divine, intensitatea mării controversate dintre Hristos și Satana și slava biruinței finale sunt zugrăvite mai viu și mai măreț decât în oricare altă parte în Scriptură.

Carte. Gr. biblion, „un sul”, cel mai obișnuit fel de scriere din vremea lui Ioan. Vezi Vol. V, p. 113.

Cele șapte Biserici. Ordinea în care sunt enumerate bisericile aici și în cap. 2 și 3 reprezintă succesiunea geografică pe care ar fi trebuit să o urmeze un sol care ar duce o scrisoare din Patmos către aceste șapte cetăți din provincia Asia. În ce privește amănunte despre așezarea geografică a acestor șapte biserici, vezi capitolul Cele Șapte Biserici din Apocalipsa și harta din fața p. 33 din Vol. VI. Pentru informații în plus cu privire la fiecare din bisericile amintite, vezi soliile date fiecărei biserici în parte. în cap. 2 și 3.

Cele șapte biserici sunt primele dintr-o serie de câte șapte din Apocalipsa. Astfel, sunt șapte duhuri (v. 4), șapte sfeșnice (v. 12), șapte stele (v. 16), șapte lămpi de foc (cap. 4,5), o carte cu șapte peceti (cap. 5,1), cele șapte coarne și cei șapte ochi ai Mielului (cap. 5,6), șapte îngeri cu șapte trâmbițe (cap. 8,2), șapte tunete (cap. 10,4), un balaur cu șapte capete și șapte coroane (cap. 12,3), o fiară cu șapte capete (cap. 13,1), șapte îngeri având șapte potire ce conțin ultimele șapte plăgi (cap. 15,1.7) și fiara cu cele șapte capete, despre care se spune și că sunt șapte munți și șapte împărați (cap. 17,3.9.10). Repetarea numărului șapte cu referire la atât de multe simboluri diferite înseamnă faptul că și această cifră trebuie înțeleasă într-un sens simbolic. În toată Scriptura numărul șapte, atunci când e folosit simbolic, are în general sensul de plinătate, desăvârșire.

Prin urmare, atunci când e aplicat la cele șapte biserici, ne putem aștepta ca numărul acesta să aibă un anumit scop. Că erau mai mult de șapte biserici în provincia Asia este clar din faptul că în Noul Testament sunt menționate și alte două biserici din regiunea aceea, cele din Colose și Hierapolis (vezi Coloseni 1,2; 4,13). Prin urmare, este rezonabil să tragem concluzia că Dumnezeu a ales cele șapte biserici deoarece ele erau tipice în ce privește starea bisericii ca un tot – atât în vremurile apostolice cât și de-a lungul erei creștine (vezi p. 725; compară cu AA 583. 585).

Soliile către cele șapte biserici au avut aplicație pentru starea bisericii din zilele lui Ioan. Dacă nu ar fi fost așa, aceste mesaje ar fi fost învăluite în mister și i-ar fi descurajat pe creștinii din Asia care aveau să le citească (vezi comentariul de la Apocalipsa 1,3). Ioan s-ar fi dovedit a fi un profet mincinos dacă soliile pe care le adresa bisericilor sale nu ar fi descoperit adevărata lor stare și nu ar fi corespuns nevoilor lor spirituale. Aceste mesaje au fost trimise într-o vreme când creștinii din Asia treceau prin mari necazuri (vezi Introducerea, cadrul istoric), iar ferma muștrare, mângâierea care le oferea siguranță și glorioasa făgăduință trebuie să fi fost intenționate să facă față nevoilor lor (vezi AA 578–588). Acceptând și luând aminte la aceste solii, bisericile creștine din Asia avea să fie primească pregătirea spirituală necesară pentru a înțelege drama mării lupte zugrăvită în restul Apocalipsei și pentru a avea încredere neclătinată în biruința finală a lui Hristos și a bisericii Sale.

Deși mesajele către cele șapte biserici trebuie să se fi aplicat în primul rând la bisericile din Asia, din vremea lui Ioan, ele mai descopereau și viitorul bisericii (vezi p. 725). O cercetare a istoriei dă la iveală faptul că aceste solii sunt, într-un anumit fel, aplicabile și la cele șapte perioade ale istoriei bisericii.

Întrucât numărul șapte implică desăvârșire, după cum s-a observat mai sus, pare rezonabil, de asemenea, să considerăm că într-un anumit sens aceste solii descriu întreaga biserică de-a lungul întregii ei istorii, deoarece fără îndoială că fiecare biserică individuală de-a lungul erei creștine putea descoperi caracteristicile și nevoile ei în una sau mai multe din aceste mesaje. De aceea, se poate spune că, pe lângă aplicația locală din timpul lui Ioan și pe lângă aplicația istorică a perioadelor succesive, aceste solii mai au și aplicație universală. Un scriitor creștin din jurul anului 250 d.Hr. spunea că „Ioan scrie celor șapte biserici și cu toate acestea el vorbește pentru toți” (textul latinesc în S. P. Tregelles, ed., Canonul Muratorian, p. 19). Deși, de exemplu, solia către Laodicea este deosebit de potrivită pentru biserică de azi, soliile către celelalte

biserici cuprind și ele îndemnuri care îi pot fi folositoare (vezi 5T 368, 481, 538, 612; 8T 98, 99).

Apocalipsa 1:12

12. Să văd glasul. Adică să vadă cine vorbea.

Sfeșnice. Gr. luchnia, „suporturi pentru lămpi”. În antichitate lumânările obișnuite nu avea forma celor de azi. Lămpile aveau adesea forma unei străchini, în care se turna ulei și se fixa un fitil. Prin urmare, se pare că „sfeșnicele” pe care le-a văzut Ioan erau suporturile în capătul cărora se găseau astfel de lămpi.

În v. 20 se declară că aceste sfeșnice reprezintă șapte biserici, așadar întreaga biserică (vezi comentariul de la v. 11). Faptul că ele sunt de aur arată valoarea bisericii în ochii lui Dumnezeu. Ioan Îl vede pe Hristos umblând în mijlocul lor (v. 13–18), ceea ce sugerează continua Sa prezență în biserică (vezi Matei 28,20; compară cu Coloseni 1,18).

Această referire la șapte sfeșnice de aur amintește de cele șapte candelice de aur din Sfânta, din sanctuarul pământesc (vezi Exodul 25,31–37). Este însă evident că acestea diferă considerabil de sfeșnicul cu șapte brațe din Vechiul Testament, deoarece Ioan Îl vede pe Hristos umblând în mijlocul lor (vezi Apocalipsa 1,13; 2,1). Despre aceste „șapte sfeșnice” se spune precis că reprezintă biserica de pe pământ, și de aceea nu trebuie să fie considerate modelul ceresc al sfeșnicului cu șapte brațe din vechiul sanctuar de pe pământ.

Apocalipsa 1:13

13. Fiul omului. Gr. huios anthropou În greacă această sintagmă nu este articulată hotărât. Ea este o traducere exactă a aramaicului kebar `enash (vezi comentariul de la Daniel 7,13) și se pare că aici are în mare parte aceeași semnificație ca și kebar `enash din Daniel. Cele spuse în comentariul cu privire la kebar `enash (Daniel 7,13) s-ar putea aplica deci și la huios anthropou. Din Apocalipsa 1,11.18 reiese clar faptul că Acela la care se face referire – ca și în Daniel 7,13 – este Hristos. În timp ce titlul „Fiul omului”, cu articol hotărât, este folosit de peste 80 de ori în Noul Testament, expresia „Fiu al omului”, fără articol hotărât (la substantivul „Fiu”), se folosește cu referire la El numai în două alte împrejurări în versiunea greacă a Noului Testament (Apocalipsa 14,14, unde este o aluzie evidentă la Daniel 7,13; și Ioan 5,27, unde este accentuată natura umană a lui Isus).

Aplicând același principiu ca și la kebar `enash (vezi comentariul de la Daniel 7,13), observăm că aici Ioan Îl privește pe Hristos în viziune pentru prima dată. Cine este această ființă plină de slavă? El nu are înfățișare de înger sau de altă ființă cerească, ci de om. Are înfățișare de om, deși de o strălucire orbitoare.

Cu toate că Ioan a scris Apocalipsa în limba greacă, modul său de a se exprima este adesea cel al limbii sale materne, adică aramaica (limba ebraică a Noului Testament), nu al limbii grecești. Lucrul acesta este adevărat cu privire la anumite expresii idiomatice pe care le folosește, și se prea poate ca huios anthropou, literal, „(un) fiu al omului”, să fie una din acestea. Dacă așa stau lucrurile, atunci sintagma „un fiu al omului” ar însemna pur și simplu „o ființă omenească”, „un om” (vezi comentariul de la Daniel 7,13). La fel, „fii ai învierii” (Luca 20,36) sunt persoanele înviate, iar „fii ai împărăției” (Matei 8,12) sunt oamenii demni de împărăție. La fel, „fiii nunții” (traducerea română sinodală) (Marcu 2,19) sunt oaspeții de la nuntă, „fiii lumii acesteia” (Luca 16,8) sunt cei care trăiesc pentru lumea aceasta, „copii ai mâniei” (Efeseni 2,3) sunt cei care merită pedeapsa pentru faptele lor rele, iar „fii ai lui Belial” (1 Regi 21,10) sunt oamenii stricați.

Când Hristos Cel proslăvit i S-a arătat lui Ioan în splendoarea Sa cerească, El avea totuși înfățișarea unei ființe umane. Deși El există din veșnicie, ca a doua persoană a Dumnezeirii, și va rămâne pururi așa, Hristos a luat asupra Sa natura umană, și o va păstra pentru totdeauna (vezi Vol. V, pp. 917–919). Ce mângâiere este să știm că Domnul nostru înălțat la cer și proslăvit este totuși fratele nostru, având natura noastră umană și fiind în același timp Dumnezeu! Pentru mai multe comentarii cu privire la acest pasaj, vezi Probleme în Traducerea Bibliei.

Până la picioare. Haina lungă este simbolul demnității.

Apocalipsa 1:14

14. Albe ca lâna albă. Ioan își găsește cu greu cuvintele cu care să descrie cât mai bine cele văzute în viziune. Albeața lânii este primul lucru care îi vine în minte când vede părul alb al Aceluia care i se arată în viziune. Dar îndată ce face această comparație, se gândește la o substanță și mai albă, zăpada, și o adaugă pentru ca descrierea să fie și mai apropiată de realitate. Poate că îi vine în minte și descrierea din Daniel 7,9.

Para focului. Adică o „flacăra de foc”, scoțând în evidență strălucirea feței și intensitatea privirii Sale.

Apocalipsa 1:15

15. Arama. Gr. chalkolibanos, o substanță a cărei identificare este nesigură. Probabil era un metal ca aurul, strălucitor și iradiant. „Arama” din timpurile biblice era de fapt bronz (vezi Exodul 25,3).

Arsă. Mai bine, „care fusese arsă”, adică încinsă în cuptor. Dovezile textuale favorizează faptul că acest adjectiv se referă la „aramă” (ca în versiunea Cornilescu), nu la picioare (ca în KJV). Adică arama arăta ca și cum ar fi fost încinsă în cuptor. Iar picioarele arătau ca arama care a fost supusă unei călduri puternice.

Vuietul unor ape mari. Pe vremea lui Ioan vuietul oceanului și tunetul erau printre sunetele cele mai puternice și adânci pe care le cunoștea omul. În profunzimea și maiestatea lor acestea rămân încă neegalate ca simboluri pentru glasul Creatorului.

Apocalipsa 1:16

16. Mâna dreaptă. Aici mâna lui Dumnezeu reprezintă puterea Sa de a susține.

Șapte stele. Acestea sunt un simbol pentru „îngerii” sau solii trimiși la cele șapte biserici (vezi comentariul de la v. 20).

Ieșea. Forma verbului din limba greacă implică o acțiune continuă – puterea lui Hristos este fără întrerupere la lucru.

Sabie ... cu două tăișuri. Gr. rhomphaia distomos, literal, „sabie cu două guri”. Rhomphaia este o sabie mare, grea, care trebuie ținută cu ambele mâini. Acesta este cuvântul folosit în LXX pentru „sabia” pe care a așezat-o Dumnezeu la intrarea în Eden (vezi comentariul de la Genesa 3,24) și pentru sabia lui Goliat (1 Samuel 17,51).

Expresia „sabie cu două guri” pare să fie derivată dintr-o întrebuintare semită, deși ea apare în grecește încă din secolul al V-lea î.d.Hr., în piesele lui Euripide. Totuși ea se găsește mult mai de vreme de data aceasta, în Vechiul Testament, unde expresia echivalentă în limba ebraică este pi chereb, „gura săbiei” (vezi Genesa 34,26; 2 Samuel 15,14). Astfel, povestind întâmplarea cu Ehud, scriitorul cărții Judecători spune, literal: „Și Ehud și-a făcut o sabie, cu două guri” (vezi Judecători 3,16). În Proverbe 5,4 de asemenea se vorbește despre chereb pioth, „o sabie cu guri”, expresie pe care Cornilescu o traduce corect „sabie cu două tăișuri”. Această expresie interesantă poate veni fie de la ideea că sabia unui om îi mănâncă pe vrăjmașii săi (vezi 2 Samuel 11,25; Isaia 1,20; Ieremia 2,30) – ascuțitul ei fiind gura –, fie de la forma pe care o aveau unele săbii în antichitate, mânerul lor fiind în forma capului unui animal, cu lama ieșind afară din gura acestuia.

Ioan repetă acest simbol în cap. 2,12.16; 19,15.21, unde sabia este considerată un instrument al pedepsei divine, ieșind din gura lui Hristos. Se pare că aici acest sens este cel mai potrivit, simbolizând autoritatea lui Hristos de a judeca, și în deosebi puterea Sa de a executa judecata. Faptul că sabia are două tăișuri, împreună cu ascuțimea ei, par să sugereze cruzimea deciziilor Sale și eficiența judecății Sale.

Ca soarele. Soarele este cea mai strălucitoare lumină cunoscută în mod obișnuit omului.

Apocalipsa 1:17

17. Ca mort. Primul efect care îl aveau asemenea viziuni, în care o ființă divină este înfățișată în slava sa cerească, era acela de a-l lipsi de puterile fizice obișnuite pe cel care primea viziunea (vezi Ezechiel 1,28; Ezechiel 3,23; Daniel 8,17; Daniel 10,7–10; Faptele Apostolilor 9,4; compară cu Isaia 1,5). Compară

cu experiența lui Daniel (vezi comentariul de la cap. 10,7–10). Cel care primea o astfel de onoare era cu totul copleșit de simțământul propriei slăbiciuni și nimicnicii. Pentru o discuție cu privire la starea fizică a unui profet în timpul viziunii, vezi lucrarea lui F. D. Nichol, Ellen G. White și criticii ei, pp. 51–61. În ce privește răspunsul emoțional al lui Ioan la ceea ce vedea în viziune, vezi comentariul de la Apocalipsa 5,4; 17,6. În ce privește două ocazii când Ioan a căzut la picioarele unui înger pentru a i se închina, vezi cap. 19,10; 22,8.

Nu te teme. După pierderea puterii naturale, un profet era întărit supranatural, în general prin atingerea mâinii (vezi Ezechiel 2,1.2; 3,24; Daniel 8,18; 10,8–12.19; compară cu Isaia 6,6.7). Adesea oaspetele ceresc poruncea: „Nu te teme!” pentru a înlătura temerile firești care apar în inima omului atunci când are loc o întâlnire cu o astfel de ființă (vezi Judecători 6,22.23; 13,20–22; Matei 28,5; Luca 1,13.30; 2.10).

Cel dintâi și Cel de pe urmă. Se pare că această expresie este citată din Isaia 44,6, fiind o traducere directă din textul ebraic, nu o citare din LXX, cum e în v. 8.

Apocalipsa 1:18

18. Cel viu. Gr. *ho zon*, după cât se pare de la termenul vechi testamentar obișnuit, 'El chai, „viul Dumnezeu” (Iosua 3,10; etc.). Această formă a verbului implică o viață continuă, permanentă, activă. Această declarație este plină de însemnătate, dacă se are în vedere faptul că El „a fost mort”. „În Hristos există viață, originală, neîmprumutată, nederivată”. (DA 530; vezi 785). „În El era viața, și viața era lumina oamenilor” (vezi comentariul de la Ioan 1,4).

Am fost mort. Literal, „am ajuns mort”, o aluzie la răstignire. Aceste cuvinte arată clar faptul că Cel care i S-a arătat lui Ioan în viziune a fost Hristos.

Sunt viu. Gr. *zon eimi*, „trăiesc”, adică am o viață continuă, o viață care nu are sfârșit, o viață care se perpetuează singură (vezi Vol. V, pp. 917–919; vezi comentariul de la Ioan 5,26). În ciuda morții suferite pentru neamul omenesc, Hristos continuă să fie „Cel viu”, deoarece este Dumnezeu. „Divinitatea lui Hristos este siguranța pe care o are credinciosul că va primi viața veșnică” (DA 530). Vezi comentariul de la Apocalipsa 1,5. Cuvântul *eimi*, „Eu sunt”, implică o existență continuă și este în contrast izbitor cu *egenomen*, „am fost (literal, „am devenit”) mort.

În vecii vecilor. Vezi comentariul de la v. 6.

Cheile. Cheia este un simbol al puterii și al autorității. Vezi comentariul de la Matei 16,19; compară cu Luca 11,52.

Locuinței morților. [„Iadului”, KJV]. Gr. *hades*, „locuința morților”, „mormântul” (vezi comentariul de la Matei 11,23). Învierea lui Hristos este garanția faptului că dreptii vor învia „la înviere, în ziua de apoi” (Ioan 11,24) pentru a trăi veșnic (vezi comentariul de la Ioan 11,25; Apocalipsa 1,5).

Apocalipsa 1:19

19. Scrie. O repetare a poruncii din v. 11.

Ai văzut. Adică în viziunea de până aici (v. 10–18).

Lucrurile care sunt. Unii susțin că aceste cuvinte descriu situația istorică din prezent, în deosebi lucrurile privitoare la biserică. Ei cred că, în contrast cu „lucrurile pe care le-ai văzut” – viziunea lui Hristos (v. 10–18) – „lucrurile care sunt și cele care au să fie după ele” se referă la evenimentele istorice actuale, prezentate simbolic.

Alții susțin că aceste propoziții, „lucrurile pe care le-ai văzut, lucrurile care sunt și cele care au să fie după ele”, se referă pur și simplu la lucrurile văzute de Ioan în viziune, ceea ce văzuse și ceea ce avea să vadă în continuare (compară cu v. 11).

Apocalipsa 1:20

20. Taina. Gr. musterion, „un secret”, „un mister” dintr-un cuvânt care înseamnă „unul care a fost inițiat” (vezi comentariul de la Romani 11,25). În limbajul creștin timpuriu termenul „mister” nu însemna ceva ce nu poate fi înțeles, așa cum înseamnă astăzi, ci ceva care poate fi înțeles doar de cei inițiați, adică de cei care au dreptul de a cunoaște. Hristos le-a spus ucenicilor că lor le era „dat” să cunoască „tainele Împărăției cerurilor”, nu mulțumii (vezi comentariul de la Matei 13,11). Pavel vorbește despre înviere ca despre o „taină” (1 Corinteni 15,51) și adesea se referă cu aceste cuvinte chiar la planul de mântuire (vezi comentariul de la Romani 16,25.26).

Fundalul iudaic al acestui cuvânt apare într-un pasaj din Manualul de Disciplină provenit din manuscrisele de la Marea Moartă (vezi Vol. V, pp. 91, 92), care vorbește despre mântuire astfel: „Lumina inimii mele pătrunde taina ce va să fie” (1QS xi, 3; în lucrarea lui Millar Burrows, Sulurile de la Marea Moartă, p. 387). Termenul „taină” apare de mai multe ori în același document. El era de asemenea obișnuit în religiile păgâne ale misterelor.

Aici cuvântul „taină” este folosit cu privire la cele șapte „stele”, un simbol neelucidat până acum. Dar acum acest simbol este numit „taină” în lumina faptului că interpretarea sa este aproape de a fi explicată. Așadar, în cartea Apocalipsei o „taină” este un simbol criptic pe punctul de a fi explicat celor care consimt să „șină” (vezi comentariul de la v. 3) lucrurile descoperite în această carte (compară cu cap. 17,7.9), sau unul pe care Dumnezeu vrea să li-l descopere. Simbolurile din Apocalipsa mai sunt descrise și ca minuni (vezi comentariul de la cap. 12,1) și semne (cap. 15,1).

Șapte stele. Vezi comentariul de la v. 11, 16. Versetul acesta este o punte între v. 12–19 și soliile din cap. 2 și 3. El explică simbolurile din v. 12, 16 și pregătește calea pentru soliile transmise fiecărei biserici în parte.

Îngerii. Gr. aggeloi, literal, „soli”, fie cerești, fie omenești. Aggeloi este aplicat ființelor omenești în Matei 11,10; Marcu 1,2; Luca 7,24.27; 9,52; compară cu 2 Corinteni 12,7. S-a sugerat că „îngerii” ar fi prezbiterii sau supraveghetorii din cele șapte biserici de pe vremea lui Ioan și că Domnul le trimitea soliile pentru a le transmite adunărilor respective. Totuși, cu posibila excepție de aici, adică „îngerii” celor șapte biserici, din cele 75 de ocazii în care îl folosește Ioan în Apocalipsa, cuvântul aggeloi nu se referă niciodată la ființe umane. Din context nu reiese dacă acesta este sensul de aici. Totuși, este puțin probabil ca Dumnezeu să fi trimis prin Ioan solii către niște îngeri adevărați și este preferabilă identificarea acestor „îngerii” cu conducătorii bisericilor (compară cu GW 13, 14; AA 586).

Șapte sfeșnice. Vezi comentariul de la v. 12

Șapte biserici. Vezi comentariul de la v. 4, 11.

COMENTARIILE LUI ELLEN G. WHITE

1 AA 583; CW 175; DA 99; Ed 191; GC 341; 6T 128

1–37T 158; 8T 301

3 AA 583; COL 133; CW 175; DA 234; Ed 191; Ev 196; GC 341; PK 548; TM 113, 116; 5T 15; 6T 128, 404

5 COL 162; 6T 311, 367

5, 6 GC 416, 646

6 CS 129; 5T 475

7 DA 832; EW 53, 179, 292; GC 301, 625, 637; TM 232; 8T 116

9 AA 570, 575, 588; FE 109, 423; GC xiii, 78; GW 18; PP 129; SL 49, 71; 4T 525; 7T 288

9, 10 MM 37; 6T 128

10 SL 74

10–13AA 581

11 AA 585

13 MH 419; 5T 752; 8T 265

13–15GC 624

14 LS 65

14, 15 EW 16, 286

14–17AA 582

14–18SL 78

15 EW 15, 34; LS 65

16 GW 13 (mai multe la cap. 2,1)

17 GC 471; SL 79; 5T 467

17, 18 CT 17; Ed 83; TM 95

18 DA 320, 483, 530, 669; PK 240; 2T 271; 7T 71

18, 20 AA 585

Apocalipsa 2:1

1. Îngerului. Vezi comentariul de la cap. 1,20.

Efes. Unii explică numele Efes ca însemnând „de dorit”. Pe timpul lui Ioan Efesul era cetatea cea mai importantă a provinciei romane Asia, iar mai târziu a devenit capitala ei (vezi capitolul Cele Șapte Biserici din Apocalipsa; vezi comentariul de la cap. 1,4; 2,12). Această cetate era situată la capătul de apus al drumului principal care străbătea Asia Mică, venind din Siria, iar lucrul acesta, alături de faptul că era un important port maritim la Marea Egee, făceau din Efes un important centru comercial. Se pare că în acest oraș mesajul Evangheliei a fost predicat pentru prima dată în jurul anului 52 d.Hr., de către Pavel, atunci când s-a oprit aici pentru un scurt timp în drumul său spre Ierusalim și Antiohia, în a doua sa călătorie misionară. Prietenii săi, Acuila și Priscila, s-au stabilit pentru un timp în acest oraș, și împreună cu un evreu din Alexandria, pe nume Apolo – a cărui concepție despre creștinism se pare că era pre-penticostală – au susținut lucrarea de evanghelizare până la întoarcerea lui Pavel, probabil un an sau doi mai târziu (vezi Faptele Apostolilor 18,19–19,7). De data aceasta apostolul a rămas la Efes cam trei ani (vezi Vol. VI, p. 30), mai mult decât în oricare alt loc din călătoriile sale misionare raportate. Lucrul acesta sugerează că activitatea sa a fost deosebit de rodnică. Biograful său, Luca, declară că „toți cei ce locuiau în Asia, iudei și greci, au auzit Cuvântul Domnului” (Faptele Apostolilor 19,10). Este probabil deci ca în acest timp să fi fost înființate cel puțin unele din bisericile din Asia (vezi Coloseni 4,13.15.16). După prima perioadă de detenție la Roma, Pavel a vizitat din nou Efesul, probabil în jurul anului 64 d.Hr., lăsându-l pe Timotei să preia responsabilitățile (vezi 1 Timotei 1,3).

Până în momentul când numele ei apare în Apocalipsa, probabil cu trei decenii mai târziu, nu se mai știe nimic precis cu privire la istoria comunității din Efes. Totuși, tradiția spune că Ioan, ucenicul iubit al lui Isus, a devenit conducătorul acestei biserici, probabil după desființarea centrului creștin de la Ierusalim, în jurul anului 68 d.Hr., în timpul războiului iudeo-roman (vezi Introducerea). Așadar, pe vremea când a fost

scrisă Apocalipsa, Efesul trebuie să fi fost unul din centrele importante ale creștinismului. Prin urmare, era potrivit ca prima solie de la Hristos, dată prin Ioan, să fie adresată acestei biserici. Locul central al acestei cetăți în lumea creștină ca un tot face cu atât mai logic faptul că starea ei spirituală putea foarte bine să fie caracteristică pentru întreaga biserică din timpurile apostolice, această perioadă a bisericii creștine mergând aproximativ până la sfârșitul primului secol (aprox. anii 31–100 d.Hr.; vezi Nota Suplimentară de la sfârșitul capitolului). Ea poate fi pe drept numită era curăției apostolice, un atribut foarte de dorit înaintea lui Dumnezeu.

Ține. Gr. krateo, „a ține tare”, un cuvânt mult mai accentuat decât cel folosit în cap. 1,16.

Șapte stele. Vezi comentariul de la cap. 1,16.20. Într-un sens special conducătorii bisericii de pe pământ trebuie să fie sub protecția și conducerea lui Hristos. În sarcina dată lor ei sunt întotdeauna susținuți de puterea și de harul divin. Trebuie observat faptul că felul caracteristic în care Hristos Se recomandă fiecăreia din cele șapte biserici este extras din viziunea complexă a lui Ioan, redată în cap. 1,11–18.

Umblă. Acest cuvânt accentuează legătura pe care o are Hristos cu biserica Sa, mai bine decât o face cap. 1,13, unde Ioan arată doar că Hristos este „în mijlocul celor șapte sfeșnice”. După cum bisericile din timpurile apostolice se bucurau de grija, atenția și slujirea lui Hristos, tot așa stau lucrurile și cu biserica creștină de-a lungul istoriei. În felul acesta se împlinește făgăduința pe care a dat-o Hristos ucenicilor, de a fi cu ei, „în toate zilele, până la sfârșitul veacului” (Matei 28,20).

Sfeșnice. Vezi comentariul de la cap. 1,12.

Apocalipsa 2:2

2. Știu. Fiecăreia din cele șapte biserici, Hristos îi declară: „Știu faptele tale”. Îndemnurile Sale sunt ale Cuiva care cunoaște pe deplin problemele fiecărei biserici și care este deci în stare să recomande o soluție potrivită și eficace.

Faptele. [„Lucrări”, KJV]. Gr. erga, „fapte”, „acțiuni”, „activități”, mai ales faptele din punct de vedere moral. Întreaga viață și purtare a bisericii este cunoscută de Isus Hristos.

Tale. Aici se folosește numărul singular deoarece Hristos Se adresează „îngerului” (v. 1) care este reprezentantul fie a fiecărui membru din biserică, fie al bisericii ca o unitate. Hristos Se ocupă de oameni atât ca grup – ca o biserică – cât și în termenii unei legături directe și personale pe care o are fiecare creștin cu El.

Osteneala. Gr. kopos, „oboseala”, „truda”, starea care rezultă în urma muncii intense, exprimată prin cuvântul „trudă”. Pot fi citate dovezi textuale importante pentru omiterea cuvântului „ta” după „osteneala”. Acest fapt leagă mai strâns ideea de „muncă” cu cea a răbdării care o însoțește. E ca și cum Hristos ar fi spus: „Știu ce ai făcut, și de asemenea cunosc munca grea și stăruința care erau necesare pentru săvârșirea ei”.

Răbdarea. Gr. hupomone, „perseverență”, „stăruință (activă, dârză)”, literal, „rămânere sub”.

Nu poți suferi. Prea adesea, acum, ca și în trecut, biserica este dispusă să „sufere” sau să suporte, de dragul păcii, învățături și practici rele în mijlocul ei. Slujitorilor lui Hristos li se poate părea mai ușor să nu mustre păcatele îndrăgite de credincioși decât să ia poziție curajoasă de partea adevărului (compară cu Isaia 30,10; 2 Timotei 4,3). Biserica din Efes trebuia să fie laudată pentru faptul că făcea o deosebire clară între adevăr și rătăcire, fie în doctrină, fie și în viață, cât și pentru faptul că lua o poziție fermă împotriva rătăcirii.

Cei răi. Adică apostolii mincinoși despre care se va vorbi imediat mai amănunțit. Rătăcirile doctrinale grosolane vor reflecta, mai curând sau mai târziu, un comportament grosolan. Ceea ce face un om este în mod inevitabil ceea ce gândește și ceea ce crede (vezi Proverbe 4,23; Matei 12,34; 1 Ioan 3,3).

Pus la încercare. Gr. peirazo, „a testa”, „a proba”. Biserica din Efes a cercetat cu sârguință pretențiile și învățăturile acestor apostoli mincinoși. Ignățiu, scriind la începutul secolului al II-lea, vorbește despre efortul depus de creștinii efeseni pentru a evita erezia (To the Ephesians ix. 1).

Într-una din epistolele sale, Ioan îi avertiza pe creștini cu privire la venirea lui „antihrist” și-i sfătuia să cerceteze „duhurile dacă sunt de la Dumnezeu” (1 Ioan 4,1–3). Avertizarea dată de Pavel conducătorilor din Efes, cu mulți ani mai înainte, că „lupi răpitori” se vor furișa printre ei și că „vor învăța lucruri stricătioase” (Faptele Apostolilor 20,25.30), s-a împlinit. El îi sfătuisese pe tesaloniceni să „cerceteze toate lucrurile” și să păstreze „ce este bun” (1 Tesaloniceni 5,21). Petru scrisese mai pe larg cu privire la „prooroci mincinoși” și la „învățători mincinoși” (vezi 2 Petru 2). Compară cu 1 Timotei 1,20; 2 Timotei 4,14.15. Deși s-ar putea ca la prima vedere să nu fie ușor de recunoscut rătăcirile subtile ale învățăturilor lor, ei puteau fi recunoscuți „după roadele lor” (vezi Matei 7,15–20).

Așa stau lucrurile și astăzi, deoarece adevăratele roade ale Duhului (vezi Galateni 5,22.23) nu cresc în viața acelor care învață și practică rătăcirea. Creștinul sincer, care este atent la cele spirituale, are făgăduința că dacă vrea, poate să descopere spiritul și motivele necreștine care stăpânesc pe fiecare învățător fals (vezi comentariul de la 1 Ioan 4,1; Apocalipsa 3,18).

Apostoli. Printre ereziile mai serioase care au amenințat biserica spre sfârșitul primului secol au fost docetismul și o formă timpurie a gnosticismului. Cu privire acestea și alte erezii care au atacat biserica din vremurile apostolice, vezi Vol. V, pp. 912, 913; Vol. VI, pp. 52–59. Mai precis, o tradiție timpurie arată că un gnostic, numit Cerintus, a vizitat Efesul și i-a provocat necazuri lui Ioan și bisericii sale (vezi Irineu, *Against Heresies* iii. 3. 4). Lupta bisericii din Efes împotriva proorocilor mincinoși pare să fi fost o realitate a bisericii în general.

Apocalipsa 2:3

3. [Ai purtat, KJV, traducerea română Sinodală]. Biserica din Efes a refuzat să-i sufere „pe cei răi” (vezi comentariul de la v. 2), dar a îndurat cu răbdare suferința de neînlăturat adusă de învățătorii mincinoși și persecuția cauzată de iudeii și neamurile fanatici.

Răbdare. Vezi comentariul de la v. 2.

Din pricina numelui Meu. Vezi comentariul de la Faptele Apostolilor 3,16. Urmașii lui Hristos erau cunoscuți după Numele Său, fiind numiți creștini. Tocmai supunerea lor față de acest Nume și credințioșia față de Cel pe care Îl numeau Domnul lor, i-au adus persecuție din partea autorităților romane (vezi Introducere, cadru istoric) și suferință din partea celor care erau porniți să le dărâme credința.

Obosit. Gr. kopiao, „a istovi”. Compară cu folosirea lui kopiao în Isaia 40,31, LXX; Ioan 4,6.

Apocalipsa 2:4

4. Dragostea dintâi. Această „dragoste” cuprindea probabil iubire din toată inima pentru Dumnezeu și pentru adevăr, iubire pentru frații de credință și pentru semeni în general (vezi comentariul de la Matei 5,43.44; 22,34–40). Probabil controversele doctrinale stârnite de învățătorii mincinoși dăduseră naștere unui spirit de dezbinare. De asemenea, în ciuda eforturilor sânguinoase ale multora de a pune stavilă curentului de învățături mincinoase, un număr de persoane care rămăseseră în biserică erau fără îndoială atinși în măsură mai mare sau mai mică de el. În măsura în care rătăcirea și-a găsit sălaş în biserică, a fost împiedicată lucrarea Duhului Sfânt ca sol al adevărului (Ioan 16,13), sarcina Lui fiind de a transforma principiile adevărului într-o forță vie care să transforme caracterul (vezi Ioan 16,8–11; Galateni 5,22.23; Efeseni 4,30; etc.). În plus, pe măsură ce mărturia ucenicilor lui Isus s-a sfârșit, aceștia murind unul câte unul, și pe măsură ce viziunea iminenței revenirii lui Hristos (vezi comentariul de la Apocalipsa 1,1) a început să se stingă, flacăra credinței și a devoțiunii a început să ardă din ce în ce mai slab. În ce privește un comentariu asupra dispariției curăției de la început a credinței și a vieții, vezi Vol. IV, pp. 834, 835.

Apocalipsa 2:5

5. Și-ți voi lua sfeșnicul din locul lui. Vezi comentariul de la cap. 1,12. Biserica urma să-și piardă poziția de reprezentant acreditat al lui Hristos. Biserica „căzuse”, dar îndurarea divină îi oferea cu răbdare o nouă ocazie de pocăință (compară cu 2 Petru 3,9).

Dacă nu te pocăiești. În prologul epistolei sale către efeseni, Ignațiu spune că biserica dăduse atenție chemării „adu-ți aminte”, „pocăiește-te”, și „întoarce-te la faptele tale dintâi” (vezi și Ignațiu op. cit. i. l; xi.

2).

Apocalipsa 2:6

6. Nicolaiților. Aceasta este una din sectele eretice care a chinuit bisericile din Efes și Pergam (vezi v. 15), și probabil și din alte locuri. Irineu îi identifică pe nicolaiți cu o sectă gnostică: „Ioan, ucenicul Domnului, predică această credință (divinitatea lui Hristos), și caută ca, proclamând Evanghelia, să îndepărteze rătăcirea care fusese semănată mai înainte printre oameni de către Cerintus, și cu multă vreme mai înainte de către nicolaiți, care sunt o odraslă a acelei greșit numite „știință”, și caută să-i convingă că nu este decât un singur Dumnezeu, care a făcut toate lucrurile prin Cuvântul Său” (op. cit. iii. 11. 1; ANF, vol. 1, p. 426). Există de asemenea dovezi istorice cu privire la existența, cu aproximativ un secol mai târziu, a unei secte gnostice ai cărei adepți se numeau nicolaiți. Unii părinți bisericești care vorbesc despre această sectă (Irineu op. cit. i. 26. 3; Hippolytus Refutation of All Heresies, vii. 24) îl identifică pe fondatorul ei cu Nicolae din Antiohia, unui din cei șapte diaconi (vezi Faptele Apostolilor 6,5). Nu știm dacă tradiția cu privire la diaconul Nicolae este adevărată, dar secta aceasta poate fi aceeași cu cea menționată de Ioan. Se pare că cel puțin în secolul al II-lea adepții acestei secte susțineau că faptele trupului nu afectează curăția sufletului și deci nu au nici o legătură cu mântuirea.

Apocalipsa 2:7

7. Cine are urechi. Adică să ia aminte la sfatul dat (vezi cap. 1,3; compară cu Isaia 6,9.10; Matei 11,15). Aceeași formulă însoțește făgăduința dată fiecăreia dintre cele șapte biserici.

Asculte. Textul grecesc cuprinde ideea că cei care ascultă o fac înțelegând (vezi și comentariul de la Faptele Apostolilor 9,4). Auzirea Cuvântului lui Dumnezeu este zadarnică dacă viața nu se transformă după modelul dat prin cele care au fost auzite (vezi comentariul de la Matei 19,21.27).

Bisericilor. Făgăduința adresată aici bisericii din Efes aparține într-un sens special tuturor „bisericilor” din vremurile apostolice, reprezentate prin biserica din Efes. Deși era potrivită în special lor, ea se aplică credincioșilor din toate timpurile (vezi comentariul de la cap. 1,11).

Va birui. Forma verbului din limba greacă implică ideea că persoana „continuă să biruiască” sau „câștigă în continuare”. Ideea de biruință este o temă care revine mereu în Apocalipsa. Făgăduințele acestei cărți au fost deosebit de prețioase pentru creștinii persecutați din toate timpurile. Totuși, contextul (v. 2–6) implică ideea că biruința la care se face referire aici este, într-un anumit sens, biruința asupra apostolilor și a învățătorilor mincinoși care îi ispitiseră pe credincioși să mănânce din pomul cunoștinței omenești. Cât de potrivit este ca răsplata pentru biruința lor să fie accesul la pomul vieții!

Pomul vieții. Vezi comentariul de la Genesa 2,9; Apocalipsa 22,2.

În. [„În mijlocul”, KJV]. Ca în grădina Eden (Genesa 2,9). Poziția scoate în evidență importanța pomului în planul lui Dumnezeu pentru o lume desăvârșită.

Raiul. Vezi comentariul de la Luca 23,43. Grădina raiului era „paradisul” pe pământ. Când raiul va fi reșezat pe acest pământ (vezi PP 62; GC 646, 648), pământul va deveni din nou un „paradis”.

Cu privire la aplicarea soliei pentru biserica din Efes la o anumită perioadă din istorie, vezi Nota Suplimentară de la sfârșitul capitolului. Pentru aplicarea soliei la biserica literală, vezi Apocalipsa 1,11.

Apocalipsa 2:8

8. Îngerului. Vezi comentariul de la cap. 1,20.

Smirna. Multă vreme s-a considerat că acest cuvânt este derivat de la muron, numele unei rășini aromatice obținute de la copacul arab Balsamodendron myrrha. Rășina aceasta era folosită pentru îmbălsămarea morților, iar medicinal ca un unguent, sau alifie, și era arsă ca tămâie. Vezi comentariul de la Matei 2,11. Mai recent învățații tind să favorizeze ideea că acest cuvânt derivă de la numele unei zeițe anatoliene, Samorna, care era adorată în cetatea Efes (vezi Cele șapte biserici din Apocalipsa). În ce privește vechea cetate Smirna, vezi Cele șapte biserici din Apocalipsa; harta de la p. 714. Nu există nici o relatare cu privire la când și cine a înființat biserica din Smirna. Biserica aceasta nu este menționată în altă parte în

Scriptură.

Din punct de vedere istoric, se poate considera că perioada care este reprezentată de Smirna începe pe la sfârșitul secolului întâi (aprox. anul 100 d.Hr.) și continuă până pe la anul 313 d.Hr., când Constantin s-a dedicat cauzei bisericii (vezi Nota Suplimentară de la sfârșitul capitolului; vezi comentariul de la v. 10). Unii sugerează că anul 323 d.Hr. este data presupusei sale convertiri la creștinism. Trebuie observat faptul că profețiile din cap. 2 și 3 nu sunt, strict vorbind, profeții referitoare la timp și că datele sugerate mai sus au doar rolul de a ușura stabilirea unei corespondențe aproximative între profeție și istorie.

Cel dintâi și Cel de pe urmă. Vezi comentariul de la cap. 1,8.17.

A murit. Vezi comentariul de la cap. 1,18; 2,1. Pentru o biserică care dădea piept cu persecuția și cu moartea din cauza credinței, accentul pus asupra vieții în Hristos trebuie să fi fost plin de însemnătate.

Apocalipsa 2:9

9. Necazul. Sau „chinul”, „tulburarea” „suferința”. Experiența bisericii din această perioadă a fost caracterizată de persecuție intermitentă din partea diferiților împărați romani. Sub Traian (98–117), Adrian (117–138) și Marcus Aurelius (161–180) persecuția a fost sporadică și locală. Prima persecuție generală și sistematică a creștinilor a fost condusă de Decius (249–251) și de Valerian (253–259). Oprimarea politică a ajuns la punctul culminant în timpul persecuțiilor sângeroase de sub domnia lui Dioclețian (284–305) și a succesorilor săi imediați (305–313). Istoric, perioada reprezentată de biserică Smirna poate fi numită pe bună dreptate epoca martirajului. Secolele care au urmat apoi au fost parfumate (vezi comentariul de la v. 8) de iubirea și devoțiunea miilor de martiri anonimi care au fost „credincioși până la moarte”.

Tău. Vezi comentariul de la v. 2.

Sărăcia. Gr. ptocheia, „sărăcie lucie” (vezi comentariul de la Marcu 14,42). Fără îndoială că biserică din Smirna nu era atât de mare și de prosperă ca adunarea învecinată din Efes. Creștinii din Efes își pierduseră „dragostea dintâi”, dar celor din Smirna nu li se face o astfel de mustrare. În schimb, Hristos le reamintește că sunt „bogați” (vezi comentariul de la Iacob 2,5).

Batjocurile. Gr. blasphemia, „vorbire de rău” fie despre Dumnezeu, fie despre om. În acest context este de preferat cuvântul „bârfă”.

Iudei. Probabil „iudei” într-un sens figurat, nu literal (ținând cont de faptul că acum creștinii sunt numiți uneori Israel; vezi Romani 2,28.29; 9,6.7; Galateni 3,28.29; 1 Petru 2,9). Așa cum este folosit aici, termenul se referă, fără îndoială, la cei care pretindeau că Îi servesc lui Dumnezeu, dar de fapt îi slujeau lui Satana.

Ilustrația își are temei în istorie. Cartea Faptelor Apostolilor arată că multe din necazurile bisericii primare se nășteau pe urma acuzațiilor calomniatoare ale iudeilor împotriva creștinilor (vezi Faptele Apostolilor 13,45; 14,2.19; 17,5.13; 18,5.6.12; 21,27). După cât se pare, situația aceasta era adevărată și cu privire la Smirna. Se spune că în secolul al II-lea iudeii l-au martirizat pe Polycarp, un episcop al Smirnei. În această perioadă Tertulian vorbește despre sinagogi ca fiind „izvoare ale persecuției” (Scorpiace 10; ANF, vol. 3, p. 643).

Nu sunt. Ei erau fățarnici.

Sinagogă a Satanei. Compară cu epitetul de ocară, „pui de vipere” (Matei 3,7). Ca centru al vieții în comun, sinagoga (vezi Vol. V, pp. 56–58) era, fără îndoială, locul unde s-au urzit multe comploturi împotriva creștinilor. Numele Satana înseamnă „învinuitor” sau „vrăjmaș” (vezi comentariul de la Zaharia 3,1; Apocalipsa 12,10). Aceste centre iudaice au devenit în realitate „sinagogi ale învinuitorului”.

Apocalipsa 2:10

10. Nu te teme. Vezi comentariul de la Iacov 1,2; compară cu Ioan 16,33.

Ai să suferi. Sau „ești pe punctul de a suferi”. După cât se vede, biserică Smirna fusese o țintă

importantă a batjocurilor iudeilor, dar membrii ei nu suferiseră încă lovitura cea grea a persecuției. Totuși, creștinii de acolo aflaseră fără îndoială despre persecuție, care bântuise deja prin alte locuri, și trebuie să se fi temut mai dinainte de necazurile lor viitoare. Lucrul acesta e sugerat de forma verbului tradus aici „a se teme”, care arată că ei se temeau deja. Hristos îi consolează oferindu-le asigurarea că, în ciuda perspectivei persecuției, ei nu trebuiau să fie înfricoșați. Vezi comentariul de la Matei 5,10–12.

Încearcă. Sau „ispitească”. Satana avea să aducă asupra lor persecuția, pentru a-i face să renunțe la credință. Dumnezeu avea să permită persecuția pentru a-i întări și pentru a dovedi faptul că ei aveau credința adevărată. Deși s-ar putea ca Satana să urle de furie împotriva bisericii, Dumnezeu Își realizează planurile Sale. Vezi comentariul de la Iacov 1,2; Apocalipsa 2,9.

Împăratul roman Traian (98–117 d.Hr.) a trasat prima politică romană oficială față de creștinism. În faimoasa lui scrisoare nouăzeci și șapte, scrisă lui Pliniu cel Tânăr, guvernatorul său din Bitinia și Pont, în Asia Mică, Traian a schițat o procedură care arăta cum trebuie să fie tratați creștinii, care pe vremea aceea erau o societate religioasă ilegală. El le-a ordonat slujbașilor romani să nu-i urmărească pe creștini, ci dacă oamenii erau aduși înaintea lor pentru alte vinovății și se dovedea că sunt creștini, ei trebuiau să fie executați, cu excepția cazului în care se lepădau de credință. Reglementarea aceasta, deși n-a fost impusă uniform, a rămas ca lege până când, în 313 d.Hr., Constantin a dat decretul său de toleranță.

Astfel, timp de două secole creștinii au fost supuși posibilității arestării și morții pe neașteptate pentru credința lor. Bunăstarea lor depindea în mare măsură de favoarea vecinilor păgâni și iudei, care puteau să-i lase să trăiască în pace sau puteau să se plângă împotriva lor. Aceasta poate fi denumită persecuție tolerantă. Împăratul nu a luat inițiativa persecutării creștinilor, dar a permis reprezentanților săi și autorităților locale să ia împotriva creștinilor măsurile pe care le considerau corespunzătoare. Politica aceasta i-a lăsat pe creștini la bunul plac al diferitelor administrații locale sub care trăiau. În deosebi în timp de foamete, cutremur, furtună, sau alte catastrofe, creștinii erau obiectul atacului, vecinii lor păgâni presupunând că prin refuzul de a se închina la zei creștinii atrăseseră mânia divină asupra întregii societăți.

Totuși uneori conducerea romană s-a dedat la persecuție agresivă împotriva bisericii (vezi comentariul de la v. 9). Romanii care cugetau observau cum creștinii deveneau tot mai numeroși și influenți în tot cuprinsul imperiului și că stilul lor de viață era cu totul incompatibil cu felul roman de viațuire. Prin urmare, s-a întâmplat adesea ca împărații cei mai capabili să fie cei care persecutau biserica, în timp ce aceia care nu își luau așa în serios răspunderile erau de obicei mulțumiți să nu-i deranjeze pe creștini.

Prima persecuție generală și sistematică a bisericii a fost întreprinsă de împăratul Decius, al cărui edict imperial din anul 250 decreta suprimarea universală a creștinismului cu ajutorul torturii, al morții și al confiscării averii. Momentul care a ocazionat acest decret a fost celebrarea unui mileniu de la fondarea Romei, cu vreo trei ani mai de vreme, când, în comparație cu măreția trecutului, starea decadentă a imperiului a devenit și mai aparentă. Creștinismul a ajuns țapul ispășitor și se pare că motivul pentru care s-a hotărât desființarea bisericii a fost salvarea imperiului. Politica aceasta a pierdut din putere prin moartea lui Decius în anul 251 d.Hr., dar a fost reînviată de Valerian la scurt timp după aceea. O dată cu moartea sa, politica aceasta și-a pierdut din nou din putere, și de abia în timpul domniei lui Dioclețian a avut biserica de dat piept din nou cu o criză, de data asta mai mare (vezi mai jos, la „zece zile”).

Zece zile. Aceste cuvinte trebuie înțelese în două moduri. Pe baza principiului an-zi, de calculare a perioadelor de timp profetice (vezi comentariul de la Daniel 7,25), aceste zece zile au fost socotite o perioadă de zece ani reali și s-a considerat că este vorba de perioada de persecuție imperială cruntă, de la 303 la 313 d.Hr. În acest timp Dioclețian, împreună cu asociatul și succesorul său, Galerius, a dus cea mai dârză campanie de anihilare a creștinismului pe care a suferit-o acesta din partea romanilor păgâni. Ca și Decius și Valerian, predecesori ai lor, acești conducători credeau că biserica a ajuns la așa tărie și popularitate în imperiu încât dacă creștinismul nu va fi anihilat cu promptitudine, cultura tradițională romană va înceta să existe și imperiul însuși se va dezintegra. În consecință, ei au inaugurat o politică care a avut ca scop exterminarea bisericii. Primul decret al lui Dioclețian împotriva creștinilor a fost emis în anul 303, interzicând creștinismul din întregul imperiu.

Persecuția a început în armată și s-a răspândit în întreg imperiul. Autoritățile romane și-au concentrat pedepsele asupra clerului creștin, în credința că dacă păstorii erau nimiciți, turma se va împrăștia. Ororile

acestei persecuții sunt viu descrise de istoriograful bisericesc Theodoret (Ecclesiastical History, i, 6), care descrie adunarea episcopilor bisericii la Sinodul de la Niceea, la câțiva ani după sfârșitul persecuției (anul 325 d.Hr.). Unii au venit fără ochi, alții fără brațe, care fuseseră le smulse din încheieturi, alții cu trupul mutilat în diferite feluri. Firește că mulți nu au supraviețuit acestui timp de necaz. În 313, după aproape zece ani de la începutul acestei persecuții, Constantin a dat un decret prin care acorda creștinilor libertatea deplină de a-și practica religia.

Totuși alții consideră că nu e pe deplin sigură părerea că cele „zece zile” erau intenționate să reprezinte un timp profetic. Ei susțin că deoarece cuvintele „ce ai să suferi”, „diavolul”, „termină”, și „moarte” au sens propriu, este cât se poate de natural ca și cele „zece zile” să fie literale. În cazul acesta numărul „zece” ar trebui considerat un număr rotund, așa cum se întâmplă de multe ori în Scriptură (vezi Ecclesiastul 7,19; Isaia 5,10; Daniel 1,20; Amos 6,9; Hagai 2,16; Zaharia 8,23; Matei 25,1.28; Luca 15,8; etc.; compară cu Mishnah Aboth 5. 1–9). Ca număr rotund, „zece zile” ar reprezenta o scurtă perioadă de persecuție, pe care fără îndoială că a suferit-o biserica literală Smirna, din timpurile apostolice. Ar fi cu totul în armonie cu principiile corecte de interpretare ale profeției (vezi comentariul de la Deuteronom 18,15) ca cele „zece zile” să aibă o aplicație la situația istorică imediată din Smirna și o aplicație figurată, la perioada istorică reprezentată de biserica Smirna (vezi comentariul de la Apocalipsa 1,11; 2,1.8; vezi p. 725; Nota Suplimentară de la sfârșitul capitolului).

Fii credincios. Forma greacă a verbului cuprinde ideea de a „continua să fii credincios”. Smirna s-a dovedit a fi o biserică credincioasă.

Până la moarte. Versiunea greacă implică exprimarea „până la moarte inclusiv”.

Cununa. Gr. stephanos, „cunună”, sau „ghirlandă, de victorie”, nu o diademă de conducător. Cuvântul acesta era folosit pentru cununile date câștigătorilor la jocurile grecești. Aici el este un simbol al răsplătii pe care o vor primi cei biruitori în lupta cu Satana.

Vieții. Sensul expresiei „coroana vieții” este probabil redat mai bine în exprimarea „coroana care este viață” – „coroana” este „viață”. Coroana aceasta este dovada biruinței asupra diavolului și asupra „necazului” pricinuit de el. Compară cu 2 Timotei 4,8.

Apocalipsa 2:11

11. Cine are urechi. Vezi comentariul de la v. 7.

Cel ce va birui. Vezi comentariul de la v. 7. Probabil că aici accentul ar trebui pus asupra biruinței, nu asupra „necazului” menționat în v. 10.

A doua moarte. Pusă în contrast cu prima moarte, care este sfârșitul vieții omenești, și din care va fi o înviere „a celor drepti și a celor nedrepti” (Faptele Apostolilor 24,15), cea de-a doua moarte este sfârșitul definitiv al păcatului și păcătoșilor, și din ea nu va mai exista nici o înviere (vezi comentariul de la Apocalipsa 20,14; compară cu cap. 21,8).

Apocalipsa 2:12

12. Îngerului. Vezi comentariul de la cap. 1,20.

Pergam. Sau Pergamum. Cetatea aceasta fusese capitala provinciei romane Asia timp de două secole, după ce ultimul ei rege, Attalus al III-lea, a lăsat-o, împreună cu regatul Pergam, ca moștenire Romei, în anul 133 î.d.Hr. (vezi p. 95). Încă de la începutul secolului al III-lea î.d.Hr., cetatea Pergam fusese un centru al vieții culturale și intelectuale a lumii elenistice. Deși pe vremea lui Ioan Efesul începea să o depășească în importanță printre cetățile Asiei, Pergamul a continuat să păstreze mare parte din importanța de mai înainte. Cele două cetăți s-au luptat multă vreme pentru această onoare. Pentru informații suplimentare cu privire la cetatea antică a Pergamului, vezi capitolul Cele Șapte Biserici din Apocalipsa; harta de la p. 714.

Sensul numelui Pergam este nesigur, dar cuvinte ca „citadelă” sau „acropolă” par a fi unele din sensurile lui derivate. Experiența bisericii în timpul perioadei Pergam a fost una de înălțare. De la statutul de sectă proscrisă și persecutată, s-a înălțat la o poziție în care popularitatea și puterea ei erau de necontestat

(vezi comentariul de la v. 13).

Sabia cu două tăișuri. Ca și titlurile descriptive care introduc soliile către bisericile Efes și Smirna, această expresie este luată din descrierea făcută lui Hristos Cel glorificat, în cap. 1,16 (vezi comentariu de acolo și de la cap. 2,1).

Apocalipsa 2:13

13. Scaunul de domnie al Satanei. Pergamul s-a distins în anul 29 î.d.Hr., prin faptul că a devenit reședința primului cult religios al unui împărat în viață. Aici a fost construit și consacrat un templu pentru cultul zeiței Roma (o personificare a spiritului imperiului) și al împăratului August. Chiar pe vremea când Ioan scria aceste cuvinte, creștinii aveau de suferit persecuția din cauza refuzului lor a se închina împăratului Domițian (anul 81–96 î.d.Hr.), care insista ca oamenii să îl adore „ca domn și Dumnezeu”. Pergamul de asemenea era capitala religioasă a Asiei Mici. Era centrul religiilor misterelor orientale aduse din Mesopotamia și avea multe temple păgâne. Cuvintele „acolo unde este scaunul de domnie al Satanei” sunt deci foarte potrivite pentru această cetate (vezi p. 95).

Perioada Pergam a istoriei bisericii poate fi socotită ca începând pe timpul când împăratul a îmbrățișat cauza bisericii, în anul 313 d.Hr. – sau la așa-zisa lui convertire, în 323 – și terminându-se la 538 (vezi Nota Suplimentară de la sfârșitul capitolului). Aceasta a fost perioada în care papalitatea și-a consolidat poziția de conducător religios și politic al Europei Apusene (vezi Nota Suplimentară de la Daniel 7) și Satana și-a așezat „scaunul de domnie” în biserica creștină. Papalitatea a fost o contopire reușită între păgânism și creștinism. Perioada aceasta poate fi pe bună dreptate numită epoca popularității.

Numele. Vezi comentariul de la v. 3.

Credința Mea. Adică credința în Mine. Compară cu experiența eroilor credinței enumerați în Evrei 11.

Antipa. Un nume grecesc obișnuit, compus din cuvintele grecești anti, „în locul lui”, și pas, o formă prescurtată a lui pater, „tată” (vezi comentariul de la Luca 3,1; 24,18; vezi Josephus Flavius Antichități, xiv. 1. 3. [10]). El reflecta nădejdea unui tată că fiul astfel numit va lua cândva locul său în lume. Unii comentatori susțin că un creștin din Pergam, care avea numele acesta, fusese de curând martirizat pentru credința sa, probabil pentru că refuzase să se închine împăratului. Dacă așa stau lucrurile, experiența și exemplul acestui martir credincios pot fi considerate tipice pentru nenumăratele mii de creștini care au suferit pentru credința lor, în perioadele de mai târziu. Deși este posibil ca numele să poată fi reprezentativ pentru perioada Pergam a istoriei bisericești, inspirația nu oferă nici o cheie evidentă cu privire la o astfel de aplicare.

Martorul. [„Martir”, KJV]. Gr. martus, „martor”. Un „martir” este cineva a cărui moarte mărturisește despre credința sa. Cuvintele grecești traduse aici „martorul credincios” sunt identice cu cele folosite pentru Hristos în cap. 1,5.

Apocalipsa 2:14

14. Ta. Cu privire la forța singularului, vezi comentariul de la v. 2.

Balaam. Vezi Numeri 22,24. Analogia cu Balaam sugerează că erau în Pergam unele persoane al căror scop era să dezbine și să ruineze biserica, încurajând practicile care sunt interzise creștinilor (vezi mai jos, la „lucrurile jertfite”; vezi comentariul de la Faptele Apostolilor 15,29). Balaam se preocupa de propriile interese, nu de cele ale poporului lui Dumnezeu.

Piatră de poticnire. Gr. skandalon, cârligul care face să se închidă o cursă. Astfel, a „pune o piatră de poticnire” înaintea cuiva înseamnă a-l face să cadă. Vezi comentariul de la Matei 5,29.

Lucrurile jertfite. Cele două practici menționate aici au fost în mod expres interzise de Sinodul de la Ierusalim (vezi comentariul de la Faptele Apostolilor 15,29; Romani 14,1; 1 Corinteni 8,1). Balaam l-a influențat pe Israel „să se dedea la curvie cu fetele lui Moab”, să aducă jertfe zeilor moabiți și probabil să mănânce din jertfele aduse acestor zei (Numeri 25,1.2; 31,16).

Aceste două păcate au dus la un amestec al păgânismului cu religia adevărată. Aplicată la istoria creștină, descrierea aceasta este cât se poate de potrivită la situația din biserică în perioada de după legalizarea creștinismului de către Constantin, în anul 313 d.Hr., și convertirea lui cu numele, zece ani mai târziu. Acest împărat a urmărit o politică de contopire a păgânismului și a creștinismului în cât mai multe puncte cu putință, într-o încercare de a uni diverse elemente ale imperiului, pentru a-l întări. Poziția favorabilă, ba chiar dominantă, pe care a acordat-o Constantin bisericii a făcut din ea o pradă pentru ispitele care însoțesc întotdeauna prosperitatea și popularitatea. Sub Constantin și urmașii săi, dintre care aproape toți au continuat politica sa favorabilă, biserica a devenit repede o instituție politico-ecclesiastică și a pierdut mult din spiritualitatea ei anterioară.

Apocalipsa 2:15

15. Nicolaiților. Vezi comentariul de la v. 6.

Apocalipsa 2:16

16. Pocăiește-te. Această avertizare directă reflectă pericolul spiritual grav cu care se confrunta biserica din Pergam.

Sabia gurii Mele. Vezi comentariul de la cap. 1,16; compară cu cap. 2,12. Sabia semnifică pedeapsa pentru refuzul de a se pocăi.

Apocalipsa 2:17

17. Are urechi. Vezi comentariul de la v. 7.

Celui ce va birui. Vezi comentariul de la v. 7.

Mana ascunsă. Vezi Exodul 16,14–36. Unii cred că aceste cuvinte pot fi o aluzie la mana pe care Aaron a pus-o într-un vas și a păstrat-o în chivot (Exodul 16,33; Evrei 9,4). O veche învățătură ebraică declară că atunci când va veni Mesia „tezaurul manei va coborî din nou de sus, iar ei vor mânca din ea în anii aceia” (2 Baruh 29,8; R. H. Charles, *Apocrypha and Pseudepigrapha of the Old Testament*, vol. 2, p. 498). Având în vedere Ioan 6,31–34, se pare că aici Ioan se gândește la mană ca la un simbol al vieții spirituale prezente și al vieții veșnice din viitor (vezi comentariul de la Ioan 6,32.33).

Piatră albă. S-au sugerat diferite obiceiuri antice care ar sta la baza acestei aluzii cu privire la dăruirea unei pietre albe, dar nici unul din acestea nu este cu totul satisfăcător. Unul dintre obiceiurile cele mai obișnuite din antichitate era folosirea unei pietre albe și a uneia negre de către jurați, pentru a determina achitarea sau condamnarea. Tot ce se poate spune cu certitudine este că Ioan se referă, fără îndoială, la vreo ceremonie care implica acordarea unui dar sau o cinstitie specială.

Nume nou. În Biblie numele unei persoane desemnează adesea caracterul ei, iar un nume nou ar indica un caracter nou. Cel nou nu este modelat după cel vechi, ci îl înlocuiește și este deosebit față de el. Aici creștinului îi este făgăduit un „nume nou”, adică un caracter nou și diferit, modelat după cel al lui Dumnezeu (compară cu Isaia 62,2; 65,15; Apocalipsa 3,12).

Nu-l știe nimeni. Experiența renașterii spirituale, a transformării caracterului, poate fi înțeleasă numai prin experiență personală. Încercările de a explica această experiență unui om care n-a fost el însuși născut din nou nu pot oferi un tablou adevărat sau complet al ei (compară cu Ioan 3,5–8).

Apocalipsa 2:18

18. Îngerului. Vezi comentariul de la cap. 1,20.

Tiatira. Originea și sensul acestui nume sunt nesigure. Unii au sugerat că Tiatira înseamnă „mirosul plăcut al muncii”, probabil pe temeiul faptelor bisericii, prezentate în v. 19. Cu toate că era mai puțin însemnată decât celelalte șase cetăți, Tiatira antică se distingea prin numărul meseriilor și al artelor care înfloreau acolo. După cât se pare, printre acestea mai de seamă era vopsirea stoffelor (vezi Faptele Apostolilor 16,14). Cu siguranță că membrii bisericii creștine din Tiatira își alegeau meseriile din meșteșugurile locale. Pentru alte informații cu privire la cetatea antică Tiatira, vezi capitolul Cele Șapte

Biserici din Apocalipsa; harta de la p. 714.

Aplicată la istoria creștină, solia către biserica din Tiatira se potrivește foarte bine bisericii din Evul Mediu Timpuriu (vezi Nota Suplimentară de la sfârșitul capitolului).

Evul Mediu Timpuriu s-a dovedit a fi un timp de greutăți cumplite pentru cei care Îl iubeau cu adevărat pe Dumnezeu și Îi slujeau, iar perioada istorică reprezentată de Tiatira poate fi pe bună dreptate numită epoca adversității. Din cauza persecuției flacăra adevărului pâlpâia și aproape că se stinsese.

Orientările care începuseră în perioadele mai timpurii au devenit dominante în timpul Evului Mediu Timpuriu. Deoarece Scriptura nu era la îndemâna creștinului de rând, tradiția a fost pusă la loc de cinste. S-a ajuns să se considere că faptele sunt un mijloc de a câștiga mântuirea. O preoție falsă și omenească întuneca preoția adevărată și divină a lui Isus Hristos. Vezi Nota Suplimentară de la Daniel 7. Reforma a constat în mare parte în redeşeptarea și restaurarea marilor adevăruri ale Evangheliei. Ea proclama că oamenii sunt mântuiți numai prin credința în Hristos, că singurul lor standard pentru credință și viață este Scriptura și că fiecare om se poate înfățișa personal înaintea Marelui Preot, Isus Hristos, fără a avea nevoie de vreun mijlocitor omenesc.

Fiul lui Dumnezeu. Vezi comentariul de la Luca 1,35; Ioan 1,14. Acest titlu, ca și acelea care introduc soliiile către celelalte biserici, este luat din descrierea lui Hristos Cel glorificat, de la Apocalipsa 1,13 (vezi comentariul de la cap. 2,1). Aici se folosește articolul hotărât, care Îl identifică pe Autorul soliei cu a doua Persoană a Dumnezeirii (vezi comentariul de la cap. 1,13).

Ochii ... picioarele. Vezi comentariul de la cap. 1,14.15.

Apocalipsa 2:19

19. Tale. Cu privire la forța singularului, vezi comentariul de la v. 2.

Faptele. Vezi comentariul de la v. 2.

Dragostea. Gr. agape, „iubire” (vezi comentariul de la Matei 5,43.44). Dovezile textuale atestă succesiunea „dragostea, și credința, și răbdarea, și slujba”. Acestea sunt „faptele” bisericii din Tiatira, iubirea și credința oferind o bază lăuntrică pentru exprimarea exterioară a slujbei și răbdării.

Credința. Gr. pistis (vezi comentariul de la Romani 3,3).

Slujba. Gr. diakonia, „serviciu”, sau „slujire” (vezi comentariul de la Romani 12,7).

Răbdarea. Gr. hupomone (vezi comentariul de la cap. 1,9)

De pe urmă. Adică faptele de pe urmă mai mult decât faptele dintâi, așa cum reiese din grecește. Solia către Tiatira este singura din cele șapte în care se recunoaște îndreptarea. În ciuda dificultăților din Tiatira, biserica de acolo a experimentat o creștere spirituală. Observă contrastul evident cu experiența celor din Efes (vs. 4, 5).

Apocalipsa 2:20

20. Lași. Gr. aphiemī, „a permite”, „a îngădui să activeze”. Biserica avea nu doar neajunsul că mulți se dedau pe față la apostazie, ci și că nu se făcea nici un efort serios pentru a pune stavilă răului.

Iezabela. (Izabela) În ce privește raportul despre Izabela din istorie, vezi Regi 16,31; 18,13; 19,1.2; 21,5–16.23–25; 2 Regi 9,30.37. S-ar părea că, așa cum Izabela a susținut cultul lui Baal în Israel (1 Regi 21,25), tot așa pe vremea lui Ioan o profetesă mincinoasă încerca să ducă biserica din Tiatira în rătăcire. Solia aceasta arată că aici, mai mult decât în Pergam (Apocalipsa 2,14), apostazia propășea pe față și sfidător. Aplicată la perioada Tiatira a istoriei creștine, figura Izebelei reprezintă puterea care a produs marea apostazie a secolelor medievale (vezi Nota Suplimentară de la Daniel 7; vezi comentariul de la Apocalipsa 2,18; compară cu Apocalipsa 17).

Să se dedea la curvie și să mănânce din lucrurile jertfite. Vezi comentariul de la Apocalipsa 2,14; compară cu 2 Regi 9,22. Fără îndoială că este vorba mai întâi de o aplicație locală, la biserica din Tiatira. Aplicația la perioada istorică reprezentată de Tiatira face referire la amestecul de păgânism și creștinism (vezi comentariul de la Ezechiel 16,15; Apocalipsa 17,1). Acest proces a fost accelerat foarte mult sub domnia lui Constantin și a succesorilor săi. În general vorbind, creștinătatea medievală era în formă și în spirit mai mult păgână decât creștină.

Apocalipsa 2:21

21. Vreme. Oferta iertării a fost extinsă profetesei nepocăite pentru o vreme considerabilă.

Nu vrea să se pocăiască. Adică refuză să se pocăiască. Nu era vorba de ignoranță din cauza lipsei luminii, și nici măcar de încăpățănare, ci de o rebeliune stăruitoare și sfidătoare.

Apocalipsa 2:22

22. Arunc bolnavă în pat. Felul pedepsei dat profetesei mincinoase va fi pe măsura crimei ei. Expresia aceasta pare să fie de origine semitică și este folosită cu privire la îmbolnăvire (vezi Exodul 21,18; Iudita 8,3, LXX; Matei 9,2, literal, „un slăbănog aruncat la pat”). Compară cu expresiile „a cădea la pat”, „trântit la pat”. Vezi comentariul de la Apocalipsa 17,16.17;18.

Celor ce preacurvesc. Aceste persoane nu sunt identificate. Vezi comentariul de la cap. 17,1.2.

Dacă nu se vor pocăi. Ușa milei nu se închisese încă de tot. Dumnezeu nu se depărtează de păcătoși, ci ei sunt aceia care se îndepărtează de El.

Faptele lor. Dovezile textuale favorizează exprimarea „faptele ei”. Din perspectiva lui Dumnezeu, care îi vorbește bisericii Sale, păcatele Izabelei și ale ibovnicilor ei sunt în esență păcatele ei, deoarece ea este aceea care, ca o profetesă, dorește să conducă biserica.

Apocalipsa 2:23

23. Copiii. Curvia acestei Izabele era o deprindere veche, deoarece ea avea copii. Figurat, acest lucru probabil trebuie înțeles în sensul că ea își câștigase aderenți devotați. Pedepșa avea să cadă nu numai asupra mamei, ci și asupra odraslelor, care erau contaminate de caracterul ei rău. Compară cu nimicirea copiilor lui Ahab (2 Regi 10,7).

Moartea. S-ar putea ca Ioan să aibă în minte LXX, Ezechiel 33,27, unde se spune următorul lucru: „Și cei ce sunt în peșteri vor muri de moarte.” În loc de „moarte” în evreiește apare cuvântul „molimă” sau „ciumă”. Probabil că acesta este sensul „morții” din pasajul lui Ioan.

Rărunchii. Adică rinichii, despre care cei din antichitate credeau că sunt sediul voinței și al afecțiunii (vezi comentariul de la Psalmi 7,9).

Inima. Adică mintea, cu sensul de intelect. Hristos cunoaște atât gândurile cât și simțămintele. Judecata Sa este dreaptă deoarece El vede și ia în considerare tainele inimii. Vezi Psalmi 7,9; Ieremia 11,20; vezi comentariul de la 1 Samuel 16,7.

Apocalipsa 2:24

24. Celorlalți. Adică restul credincioșilor din Tiatira. Din punct de vedere istoric, acest cuvânt se referă la grupele mici de credincioși din Evului Mediu, care au încercat să rămână fideli creștinismului apostolic. Astfel de grupe se găseau atât înăuntrul cât și în afara bisericii catolice. Deosebit de importante au fost mișcarea valdenzilor, în continentul Europa, și aderenții lui Wyclif, în Anglia. Nici una din grupările acestea nu a avut parte de adevărul care a fost proclamat mai târziu în timpul Reformei, dar solia dată „tuturor celorlalți din Tiatira” era potrivită pentru ei. Dumnezeu nu le-a cerut acestora nimic altceva decât să fie credincioși față de lumina pe care o aveau.

Învățătura aceasta. Adică învățăturile Izabelei (vezi comentariul de la v. 20).

Adâncimile. Literal, „adâncuri”, cu înțelesul de „lucruri profunde”. Hristos ia chiar cuvintele pe care

apostații le aplică la propriile lor învățături („cum le numesc ei”) și le intitulează incisiv „adâncimile Satanei”. Gnosticii pretindeau că sunt singurii care cunoșteau „lucrurile adânci” (vezi Vol. VI, pp. 54–58).

Altă greutate. Credințioșia față de lumina ce le fusese dată era suficientă.

Apocalipsa 2:25

25. Până voi veni. „Fericita ... nădejde” (vezi Tit 2,13) a iminentei reveniri a lui Hristos a fost întotdeauna elementul care le-a dat creștinilor puterea de a rezista în suferință. Domnul Hristos nu dă neapărat de înțeles că va reveni în timpul vieții membrilor din biserica Tiatira, și nici în timpul perioadei istorice reprezentată de aceasta. Totuși, vezi comentariul de la cap. 1,1.

Apocalipsa 2:26

26. Celui ce va birui. Vezi comentariul de la v. 7.

Lucrările Mele. Adică lucrările care reflectă caracterul lui Hristos. Acestea sunt în contrast izbitor cu „faptele” celor ce se aliază cu Izabela (vezi comentariul de la v. 22).

Stăpânire peste neamuri. Vezi comentariul de la cap. 20,4.

Apocalipsa 2:27

27. Cârmuire. Gr. *poimaino*, literal, „a păstori”, și deci „a cârmui” (vezi comentariul de la Matei 2,6). Pasajul acesta este citat din Psalmi 2,9. Cu privire la timpul, împrejurările și natura actului lui Hristos de a zdrobi neamurile cu un „toiag de fier”, vezi comentariul de la Apocalipsa 19,15. Faptul că iudeii considerau cuvintele din Psalmi 2,9 ca o prezicere mesianică, este evident din psalmii pseudoepigrafici din Solomon 17,26 (Charles, op. cit., p. 649): „El (Mesia, Fiul lui David) va înlătura toți păcătoșii de la moștenire, va nimici mândria păcătosului ca pe un vas al olarului. Cu un toiag de fier va zdrobi în bucăți stăpânirea lor”. Întrucât cei răscumparați vor trăi și vor domni cu Hristos, aici ei sunt reprezentați ca realizând aceeași lucrare cu Hristos (vezi comentariul de la Apocalipsa 12,5; 20,4).

Toiag. Cuvântul folosit aici reprezintă ebraicul *shebet*, din Psalmi 2,9, care poate însemna un toiag de păstor (Psalmi 23,4), un sceptru (Psalmi 45,6) sau un toiag al pedepsei (Psalmi 125,3). Contextul din Apocalipsa 2,27 sugerează că aici „toiagul” este deopotrivă un simbol al domniei și un instrument al pedepsei.

Vase de lut. Vezi comentariul de la Ieremia 19,1.10.11.

Zdrobi. Cârmuirea de care se vorbește aici rezultă din distrugerea celor nelegiuți. Cu privire la natura acestei cârmuiri, vezi comentariul de la cap. 20,4.

Cum am primit. Vezi Matei 11,27; 28,18; Ioan 3,35; 5,22.27; Faptele Apostolilor 17,31; Vol. V, p. 919.

Apocalipsa 2:28

28. Luceafărul de dimineață. Adică Hristos Însuși (vezi Apocalipsa 22,16; compară cu 2 Petru 1,19).

Apocalipsa 2:29

29. Cine are urechi. Vezi comentariul de la v. 7.

NOTĂ ADIȚIONALĂ LA CAPITOLUL 2

Aplicația diferitelor solii adresate celor șapte biserici, pentru șapte perioade consecutive ale istoriei bisericii (vezi comentariul de la cap. 2,1) sugerează cu siguranță utilitatea datelor de tranziție pentru a înlesni corelarea diferitelor mesaje cu perioadele istorice respective. În încercarea de a stabili asemenea date, este totuși bine să ne aducem aminte că: (1) Profetia celor șapte biserici nu este o profecie cu privire la timp în sensul obișnuit, deoarece nu este însoțită de nici un fel de date cronologice specifice. Ea se ocupă în primul rând de experiențele succesive ale bisericii și diferă considerabil de profețiile de felul celor care se ocupă de cele 1260 de zile, din Daniel 7,25, de cele 2300 de zile, din cap. 8,14 și de cele 70 de săptămâni,

din cap. 9,25. (2) Anii care demarcează marile epoci istorice nu pot fi stabiliți cu exactitate. Datele sunt în cel mai bun caz stâlpi de hotar care stabilesc aproximativ hotarele temporale, nu demarcatori exacti. În realitate trecerea de la o perioadă la alta este un proces gradat. Totuși este bine să stabilim date aproximative care să ne ajute să legăm soliile cu evenimentele corespunzătoare din istorie. Unii vor sugera date diferite de cele oferite mai jos și vor folosi alte expresii pentru a descrie diferitele perioade. Totuși, aceste variații în date și nume nu afectează prea mult solia generală din epistolele către cele șapte biserici.

1. Efes. Există un consens general că perioada reprezentată de această biserică acoperă epoca apostolică, deci poate fi datată aproximativ între anul 31 d.Hr., anul înălțării la cer a Domnului nostru (vezi Vol. V, pp. 257–260), și 100 d.Hr.

2. Smirna. Cu privire la anul 100 d.Hr., ca marcând începutul acestei perioade, vezi mai sus, la cele menționate cu privire la „Efes”. Soliile către a doua și a treia biserică identifică tranziția de la Smirna la Pergam ca pe una de la persecuție la popularitate. Domnia lui Constantin cel Mare, 306–337, primul așa zis împărat creștin al Romei, marchează o astfel de tranziție. Înainte de vestitul său edict de la Milan, creștinismul era o religie ilegală și a avut de suferit repetate perioade de persecuție severă din partea statului (vezi Vol. VI, pp. 47, 61; Vol. VII, pp. 18, 19). Edictul lui Constantin a oferit drepturi egale pentru toate religiile din tot cuprinsul imperiului și a redat creștinilor proprietățile confiscate. În același an, Constantin a scutit clerul creștin de serviciul civil și miliar, și de impozitul pe proprietăți. De obicei se consideră că data presupusei lui convertiri la creștinism este anul 323. Atât anul 313 cât și anul 323 pot fi considerați potriviți pentru a marca tranziția de la perioada reprezentată de biserica Smirna la cea reprezentată de Pergam.

3. Pergam. Cu privire la tranziția către perioada Pergam, vezi cele menționate cu privire la „Smirna”. Raportul inspirat caracterizează perioada Pergam ca un timp de compromis, apostazie și popularitate, un timp în care Biserica Romei și-a consolidat puterea și autoritatea. În acord cu asta, sfârșitul perioadei Pergam trebuie să găsească Roma imperială dată la o parte și papalitatea pe deplin formată și gata pentru cariera ei de conducător al creștinătății apusene (vezi Nota Suplimentară de la Daniel 7).

Există mai multe evenimente care pot servi ca demarcatori pentru încheierea acestei perioade. Detronarea, în 476, a ultimului împărat roman este una din datele posibile. Convertirea, în 496, a regelui franc Clovis, primul conducător germanic care îmbrățișează creștinismul roman și se aliază cu interesele bisericii prin cucerirea altor popoare germanice, este altă dată posibilă. În 538 a fost pus în vigoare decretul prin care Iustinian îi acorda papei putere deplină în Apus.

Istoricii în general consideră că pontificatul lui Grigore cel Mare (590–604) marchează tranziția de la perioada veche la cea medievală, iar domnia sa ca papă poate fi considerată o dată de demarcație. Grigore este considerat primul prelat medieval. El și-a luat cu hotărâre rolul de împărat în Apus, iar administrația sa a pus temelia pretențiilor de mai târziu ale absolutismului papal.

Anul 756 marchează începutul conducerii teritoriale papale și ascensiunea regatului Franței în rolul de așa-numit „cel mai mare fiu al papalității” (vezi Vol. IV, p. 837). În acel an Pepin al Franței i-a învins pe lombarzii din nordul Italiei, care amenințau papalitatea, și a cedat teritoriul lor papei. Această donație, cunoscută sub numele de Donația lui Pepin, marchează începutul Satelor Papale pe care papa le-a guvernat ca monarh absolut timp de mai bine de 1000 de ani.

Totuși, importanța anului 538 ca punct de plecare al celor 1260 de ani (vezi comentariul de la Daniel 7,25) sugerează că acesta este cea mai potrivită dată pentru sfârșitul perioadei Pergam. Vezi pp. 18–22.

4. Tiatira. Cu privire la anul 538, ca început al perioadei Tiatira, vezi mai sus, la „Pergam”. Perioada Tiatira este caracterizată ca o epocă a supremației papale. Importanța celor 1260 de ani în profeția biblică (vezi comentariul de la Daniel 7,25; Apocalipsa 12,6) sugerează că anul 1798 ar putea pe bună dreptate să fie ales ca sfârșit al perioadei Tiatira. Ținând cont de importanța Reformei în zdrobirea supremației papale, anul 1517 de asemenea ar putea fi considerat sfârșitul acestei perioade (vezi Vol. IV, p. 837; Vol. VII, p. 50). Alții susțin că pierderea Satelor Papale în 1870 și consecințele regimului autoimpus al papei, de „prizonier al Vaticanului” ar fi, de asemenea, motive suficiente pentru a considera că acest an potrivit pentru încheierea perioadei Tiatira. Totuși, se pare că anul 1870 este prea târziu ca să se împace cu cei 1260 de ani ai profeției sau cu celelalte perioade ale istoriei bisericești, așa cum sunt trasate în Apocalipsa 2 și 3.

5. Sardes. Aceasta este biserica din timpul Reformei și ca atare se poate considera că începe în 1517, sau poate în 1798 (vezi mai sus, la cel menționat cu privire la „Tiatira”). Cei care propun anul 1798 ca sfârșit al perioadei Tiatira și ca început al perioadei Sardes, sugerează că anul 1833 este potrivit pentru sfârșitul celei din urmă. Din motivele prezentate mai jos, la „Filadelfia”, alții consideră că anul 1755 este mai adecvat.

6. Filadelfia. Raportul inspirat o prezintă ca biserica mării treziri a celei de-a doua veniri. Au fost propuse diferite date pentru începutul acestei perioade. Unii propun anul 1833 din cauza marelui semn cosmic natural prezis de Domnul Isus (vezi comentariul de la Matei 24,33) și care, din punct de vedere al timpului, a fost strâns legat de începutul proclamării soliei adventiste de către William Miller. Alții sugerează anul 1798, începutul „timpului sfârșitului” din Daniel 11,35 (vezi comentariul de acolo), care de asemenea ar fi acceptabil. Alții favorizează anul 1755, care este acceptat în general ca anul primului semn specific al sfârșitului, prezis în Apocalipsa 6,12 (vezi comentariul de acolo), considerând că această alegere se potrivește cu caracterul bisericii Filadelfia, ca biserică a redeșteptării adventiste. Comentarii adventiști de ziua a șaptea sunt în general de general că anul 1844 ar trebui să fie considerat sfârșitul perioadei Filadelfia și începutul perioadei Laodicea (vezi comentariul de la Daniel 8,14).

7. Laodicea. Cu privire la anul 1844 ca început al acestei perioade, vezi cele menționate mai sus, la „Filadelfia”. Fiind ultima din cele șapte perioade, Laodicea continuă până la sfârșitul timpului.

COMENTARIILE LUI ELLEN G. WHITE

1 AA 586; 5T 435; 6T 413, 418; 8T 23

1, 2 5T 435

1–56T 422; 8T 98

2, 3 AA 578; 5T 538; WM 155

4 MM 37; 2T 293; 8T 26; WM 79

4, 5 AA 587; DA 280; LS 320; PP 165; TM 168, 275, 352, 461; 6T 368, 421; 8T 299

5 TM 450; 2T 296; 4T 286, 403; 5T 191, 612; 6T 426; 8T 80, 248

7 AA 589; Ed 302; EW 21, 77; LS 91; MH 449; PP 62; 6T 76; 8T 289

9 Ev 603; TM 16; 6T 475

10 AA 588; Ev 353; EW 288; GC 41; PK 84; 4T 300; 5T 71

17 GC 646; MH 516; ML 516; MYP 95; PP 297

26, 28 MH 516

Apocalipsa 3:1

1. Îngerului. Vezi comentariul de la cap. 1,20.

Sardes. Prima cetate importantă de pe drumul principal din sudul Tiatirei. Ca și Tiatira, Sardesul se bucura de o poziție geografică favorabilă pentru comerț. Strabo, geograf din antichitate, vorbește despre Sardes ca fiind „o cetate mare” (Geography, xiii. 4. 5; Loeb ed., vol. 6, p. 171), deși în vremea lui Ioan ea nu rivaliza în importanță nici cu Efesul, nici cu Pergamul. Pentru mai multe informații cu privire la Sardes, vezi capitoul Cele Șapte Biserici din Apocalipsa. Însemnătatea numelui este nesigură; totuși, unii sugerează sensul de „cântec de bucurie”, „ceea ce rămâne”, sau „ceva nou”.

Șapte Duhuri. Vezi comentariul de la cap. 1,4.

Șapte stele. Imaginea aceasta, ca și cele care introduc soliile la fiecare din celelalte biserici, este luată din descrierea lui Hristos Cel glorificat, din cap. 1 (vezi comentariul de la v. 16, 20).

Faptele tale. Vezi comentariul de la cap. 2,2.

Numele. Aici, cu sensul de „reputație”. Ipocrizia a caracterizat biserica aceasta, care nu era ceea ce pretindea a fi. Teoretic, bisericile reformate descoperiseră ceea ce înseamnă a trăi prin credința în Isus Hristos, dar în cea mai mare parte, cu timpul ele au decăzut la o stare asemănătoare, în anumite privințe, cu cea a organizației din care se retrăseseră (compară cu 2 Timotei 3,5). Numele lor – protestant – implica opoziția față de abuzurile, erorile și formalismul Bisericii Romano-Catolice, iar cuvântul Reformă sugerează că nici una din aceste greșeli nu se găsește în protestantism. Vezi capitolul Reforma și Mai Departe.

Ești mort. Aceste cuvinte triste sunt începutul unei solii care constă în cea mai mare parte în muștrare. Păcatul ipocriziei a atras învinuirile cele mai aspre ale lui Isus împotriva conducătorilor din vremea Sa (vezi Matei 23,13–33). Acum, glorificat, Hristos muștră foarte direct biserica ipocrită din Sardes. În loc de a fi adusă „la viață” și a trăi împreună cu Hristos (vezi Efeseni 2,5; Coloseni 2,13; Galateni 2,20), așa cum pretindea că este, această biserică era de fapt „moartă” (compară cu 2 Timotei 3,5). Aplicată la perioada reprezentată de Sardes, această solie trebuie privită în contextul bisericii care se îndrepta spre sfârșitul Reformei, iar perioada poate fi datată între 1517 și 1755; totuși, vezi Nota Suplimentară de la Apocalipsa 2.

La câteva decenii după începutul Reformei, noile biserici experimentau o perioadă de violente controverse doctrinare. În cele din urmă diferențele de opinie au fost reglementate prin adoptarea unor crezuri precise, a căror tendință a fost de a descuraja cercetarea mai departe a adevărului. Printr-un proces similar, Biserica Romano-Catolică, în primele secole ale istoriei ei, își cristalizase mare parte a teologiei. Protejate de puterea și prestigiul statului, ascunse în mărturisirile rigide ale crezurilor, bisericile naționale ale lumii protestante au ajuns în general să se mulțumească cu o formă a temerii de Dumnezeu, lipsită însă de putere. Un alt factor important care a contribuit la apatia față de lucrurile spirituale a fost apariția raționalismului, în secolele al XVII-lea și al XVIII-lea. Sub presiunea descoperirilor științifice, mulți teologi au ajuns să creadă că legile naturale sunt suficiente pentru a explica lucrurile care se petrec în univers. Adesea ajungeau la concluzia că relația lui Dumnezeu cu lumea aceasta se limitează la funcția Sa de cauză primară, și că de la actul inițial al creației, lumea a funcționat, mai mult sau mai puțin, independentă de El. Gânditorii care au descoperit căile cugetării teologice independente mai aproape de ei, în formulele rigide ale protestantismului ortodox, au înclinat, în unele cazuri, către un nou raționalism filozofic. Deși raționalismul a produs un idealism superior și o gândire lăudabilă în domenii ca știința politică și umanitarianismul, presupunerile sale, atunci când erau aplicate la religie, au contribuit mult la încurajarea răului spiritual care a caracterizat mare parte din protestantismul secolelor care au urmat după Reformă.

Apocalipsa 3:2

2. Veghează. Cu privire la veghere ca o datorie creștină, vezi comentariul de la Matei 24,42; compară cu Matei 25,13.

Ce rămâne. Chiar în protestantismul degenerat erau anumite lucruri care meritau păstrate. Se pierduse mult, dar nu tot. Viața spirituală a protestantismului era moartă, dar nu și sistemul. „Supraviețuire” poate fi considerat cuvântul cheie al perioadei Sardes a istoriei bisericești.

Faptele tale desăvârșite. Ardoarea protestantismului în primii săi ani promitea înaintarea până la desăvârșire în cunoașterea adevărului descoperit și în practicarea acestuia. Dar, pe măsură ce anii treceau, zelul și evlavia slăbeau, iar biserica obosea în efortul ei de a atinge ținta propusă.

Apocalipsa 3:3

3. Adu-ți aminte dar. Compară cu cap. 2,5.

Ai primit. Forma verbului din greacă sugerează că biserica din Sardes nu doar că primise adevărul, ci și că îl avea încă – acesta nu se pierduse cu totul. Faptul că încă mai era speranță este indicat de imperativul

„ține”, care în greacă are sensul de „a ține în continuare”. Unii creștini din Sardes nu căzuseră, fapt afirmat clar în v. 4.

Pocăiește-te. Gr. metanoeo (vezi comentariul de la Matei 3,2).

Hoț. Compară cu Matei 24,43, unde este vorba de a doua venire a lui Hristos. Aici avertizarea ar putea include nu doar a doua venire în sine, ci și o cercetare divină mult mai apropiată (compară cu Apocalipsa 2,5). Fiecare venire va avea loc pe neașteptate pentru cei care au neglijat să se pocăiască și să vegheze. Compară cu GC 490.

Apocalipsa 3:4

4. Nume. Adică persoane (vezi comentariul de la Faptele Apostolilor 1,15).

Mânjit hainele. O vorbire figurată pentru mânjirea spirituală, în care căzuseră cei mai mulți din biserica Sardes. Vezi comentariul de la Matei 22,11; compară cu Apocalipsa 16,15; vezi comentariul de la Isaia 63,6.

În alb. În contrast cu cei care au decăzut moral, mânjindu-și astfel „hainele”, cei care au rămas credincioși sunt vrednici de a fi îmbrăcați „în alb”. Că lucrul acesta este un semn al curăției lor este indicat atât de următoarea remarcă, „fiindcă sunt vrednici”, cât și de folosirea aceluiași simbol în cap. 7,13.14. Pasajul acesta din urmă lămurește faptul că această neprihănire nu este a lor, ci este rezultatul spălării hainelor și al albirii acestora în sângele Mielului. Ei au primit neprihănirea lui Hristos. Despre hainele albe se spune și că sunt purtate de locuitorii cerului (vezi Daniel 7,9; Apocalipsa 4,4; 6,11; 19,14), și astfel, pentru sfinți, ele sunt un simbol al trupului „duhovnicesc” (1 Corinteni 15,40–44; compară cu v. 51–54).

Apocalipsa 3:5

5. Cel ce va birui. Vezi comentariul de la cap. 2,7.

Îmbrăcat. Adică îmbrăcat cu nemurire, în viața viitoare.

Haine albe. Vezi comentariul de la v. 4.

Șterge. Vezi comentariul de la Faptele Apostolilor 3,19. Verbul cu sens figurat, „nu voi șterge”, îl asigură pe păcătosul pocăit că păcatele sale au fost iertate și îl avertizează pe cel nepocăit că numele său va fi șters din cartea vieții. Identitatea sa ca persoană va înceta să mai existe; nu i se va mai găsi loc printre ființele create. Compară cu GC 490.

Cartea vieții. Vezi comentariul de la Filipeni 4,3; compară cu Apocalipsa 13,8; 20,15.

Mărturisi numele lui. Adică îl va recunoaște ca urmaș loial și devotat. Hristos este Avocatul, Mijlocitorul și Marele Preot al tuturor celor ce revendică neprihănirea Sa (vezi 1 Ioan 2,1.2; compară cu Matei 10,32.33; Evrei 8,1–6).

Înaintea îngerilor Lui. „Scopul mai larg și mai profund” al planului de mântuire este acela de „a apăra caracterul lui Dumnezeu înaintea universului” (PP 68; compară cu DA 19). Atunci când, în rolul Său de Mijlocitor și Mare Preot, Hristos prezintă poporul Său răscumpărat înaintea tronului lui Dumnezeu, prin aceasta El aduce înaintea oștirilor îngerești o mărturie convingătoare a faptului că toate căile lui Dumnezeu sunt drepte și adevărate. Ei vor vedea neprihănirea lui Dumnezeu dovedită, atât în „lucrarea Lui ciudată” (Isaia 28,21), de a-i distruge pe cei care nu se pocăiesc, cât și în cea de a-i ierta pe păcătoșii care acceptă prin credință harul Său mântuitor. Fără mijlocirea lui Hristos ca Mare Preot, pentru ființele inteligente din univers astfel de fapte misterioase ale lui Dumnezeu ar putea părea drept arbitrar și nejustificate.

Apocalipsa 3:6

6. Are urechi. Vezi comentariul de la cap. 2,7.

Apocalipsa 3:7

7. Îngerului. Vezi comentariul de la cap. 1,20.

Filadelfia. Un cuvânt care înseamnă „iubire frățească”. Cetatea aceasta a fost fondată înainte de 138 î.d.Hr. și a fost numită de către Attalus al II-lea (Philadelphus) din Pergam în cinstea loialității lui față de fratele său mai mare, Eumenes al II-lea, care îl precedase la tron. După un cutremur distrugător în anul 17 d.Hr., ea a fost rezidită de către împăratul roman Tiberiu, dar a rămas relativ mică. Era situată la 30 de mile sud-est de Sardes. În ce privește aplicația istorică, solia către Filadelfia poate fi considerată potrivită pentru diferite mișcări din cadrul protestantismului de la sfârșitul secolului al XVIII-lea și începutul secolului al XIX-lea, al căror obiectiv era acela de a face din religie o chestiune vitală, personală (vezi comentariul de la v. 2; vezi Nota Suplimentară de la cap. 2). Într-un sens special, marile mișcări evanghelice și adventiste din Europa și America de Nord au readus un spirit al iubirii frățești, punând accentul pe o evlavie practică, în contrast cu o religie a formelor. Reînvierea credinței în harul mântuitor al lui Hristos și iminența revenirii Sale au avut drept rezultat nașterea unui profund spirit al comuniunii creștine, pe care biserica nu-l mai experimentase de la începutul Reformei.

Cel Sfânt. Titlul acesta este folosit și în Vechiul Testament (Isaia 40,25; Habacuc 3,3). În Noul Testament Hristos primește deseori denumiri similare, implicând divinitatea Sa (vezi Luca 1,35; Faptele Apostolilor 4,27.30, vezi comentariul de la Ioan 6,69).

Adevărat. Gr. alethinos, „real”, în contrast cu zeii falși.

Cheia lui David. Acest verset aplică la Hristos profeția lui Isaia cu privire la Eliachim (Isaia 22,20–22; vezi 2 Regi 18,18). Eliachim a fost numit supraveghetor „peste casa” lui David, lucru care se poate deduce din faptul că lui i s-a dăduse „cheia casei lui David”. Predarea de către Hristos a „cheii” dovedește autoritatea Lui asupra bisericii și asupra scopului divin care urma să se realizeze prin aceasta (vezi Matei 28,18; Efeseni 1,22). Compară cu Apocalipsa 5,5; 22,16; vezi comentariul de la Matei 1,1.

Cel ce deschide. Adică cel care are „cheia lui David”. Hristos are deplină autoritate să deschidă și să închidă, să ducă mai departe planul mântuirii.

Apocalipsa 3:8

8. Faptele. Vezi comentariul de la cap. 2,2.

O ușă deschisă. În versetul precedent se spune despre Hristos că are „cheia lui David”. Versetul 8 poate sugera ideea că ajutat de această „cheie”, El deschide acum înaintea bisericii Filadelfia o „ușă” de prilejuri nelimitate pentru a birui păcatul și pentru a da mărturie cu privire la adevărurile mântuitoare ale Evangheliei. Pentru un alt loc în care „ușa” este un simbol al ocaziilor favorabile, vezi Faptele Apostolilor 14,27; 1 Corinteni 16,9; 2 Corinteni 2,12; Coloseni 4,3.

Advențiștii de ziua a șaptea susțin că sfârșitul perioadei Filadelfia (1844) marchează începutul judecății de cercetare descrise în Daniel 7,10; Apocalipsa 14,6.7 (vezi comentariul de acolo). Hristos este Marele nostru Preot (Evrei 4,14.15; 8,1), slujind în sanctuarul ceresc, „adevăratul cort, care a fost ridicat nu de om, ci de Domnul” (Evrei 8,2.6; compară cu Exodul 25,8.9). În ce privește ritualul din sanctuarul pământesc, el consta în două părți, slujirea zilnică pentru păcat, în Sfânta, și, o dată pe an, slujirea în Sfânta Sfintelor, în Ziua Ispășirii, care era considerată o zi a judecății (vezi Evrei 9,1.6.7; vezi comentariul de la Daniel 8,11.14). Ținând cont de faptul că sanctuarul pământesc era „chipul și umbra lucrurilor cerești” (Evrei 8,5), este normal să considerăm că serviciul zilnic și anual din acest sanctuar își aveau corespondentul în slujirea lui Hristos în sanctuarul ceresc. Vorbind în termeni simbolici despre sanctuarul de pe pământ, care era făcut „după chipul adevăratului locaș de închinare” (Evrei 9,24) putem spune că în ziua antitipică a ispășirii, începută în 1844, Marele nostru Preot poate fi văzut ca ieșind din Locul Sfânt al sanctuarului din ceruri și intrând în Locul Prea Sfânt. În consecință, „ușa închisă” ar fi cea a Locului Sfânt, iar „ușa deschisă” cea a Locului Prea Sfânt, unde Hristos slujește de atunci încolo în lucrarea zilei antitipice a ispășirii (vezi GC 430, 431, 435; EW 42). Cu alte cuvinte, „ușa închisă” indică încheierea primei etape a slujirii cerești a lui Hristos, iar „ușa deschisă” începutul celei de-a doua etape. În ce privește învățătura timpurie adventistă cu privire la „ușa închisă”, vezi L. E. Froom, Credința Profetică a Părinților Noștri, vol. 4, pp. 829–842; F.D. Nichol, Ellen G. White și Criticii ei, pp. 161–252. Pentru un rezumat al doctrinei despre sanctuar, vezi Nota Suplimentară de la Evrei 10.

Nimeni n-o poate închide. Hristos va duce la capăt lucrarea de mântuire. Omul nu poate face nimic pentru a împiedica slujirea Sa în curțile din cer sau controlul Său asupra lucrurilor de pe pământ (vezi comentariul de la Daniel 4,17).

Puțină putere. Nu este clar dacă Hristos muștră aici biserica Filadelfia pentru faptul că are atât de puțină putere sau dacă o laudă pentru că are ceva putere. Biserica din Sardes, cu excepția câtorva „nume”, era cu totul moartă, și s-ar putea ca acea „puțină putere” a Filadelfiei să însemne o situație mai încurajatoare decât cea din Sardes. Faptul că sintagma „puțină putere” este în strânsă legătură cu aprecierea păstrării Cuvântului lui Hristos și netăgăduirea Numelui Său tinde să confirme această concluzie. De asemenea, „ușa deschisă” poate fi considerată ca o invitație de a trece la o experiență care să aducă și mai multă putere. Biserica din vechea Filadelfia nu era în nici un caz mare sau cu influență, ci pură și credincioasă. Perioada bisericii reprezentată de Filadelfia, caracterizată de atenția mare acordată Cuvântului lui Dumnezeu, în special profețiilor din Daniel și Apocalipsa, și de evlavie personală, reprezintă o descriere mult mai încurajatoare decât perioada precedentă.

Cuvântul Meu. Cuvântul lui Dumnezeu exprimă voința Sa. Dumnezeu Și-a descoperit voința prin natură, prin profeți și apostoli, prin mărturia directă a Duhului Sfânt în inima omului, prin experiențele vieții, prin istoria umană și în primul rând prin Hristos.

Numele. Vezi comentariul de la cap. 2,3.

Apocalipsa 3:9

9. Îi voi face. Literal, „îi voi da”. Gramatical, sensul celor spuse în v. 9 poate fi ori că Dumnezeu îi „va face” sau îi va „determina”, pe membrii „sinagogii Satanei” să „vină să se închine” la picioarele creștinilor din Filadelfia, fără să se pocăiască, ori că Dumnezeu le va „da” creștinilor din Filadelfia pe unii din iudeii din Filadelfia, care se vor converti la creștinism. Contextul nu este decisiv.

În sinagoga. Vezi comentariul de la cap. 2,9.

Zic că sunt iudei. Vezi comentariul de la cap. 2,9.

Să vină să se închine. Succesiunea verbelor „să vină”, „să se închine”, „să știe” pare să implice mai mult decât faptul că cei din vechea Filadelfie aveau în cele din urmă să triumfe în mod public față de dușmanii lor iudei. Pentru creștini, să se bucure, asemeni unor cuceritori păgâni, de perspectiva ca acuzatorii lor să stea în final întinși la picioarele lor, nu prea reflectă spiritul adevăratului creștinism. Aceste cuvinte se referă mai degrabă la convertirea unor evrei din Filadelfia (compară cu 1 Corinteni 14,24.25), care aveau să învețe despre iubirea lui Dumnezeu, din experiență personală. O asemenea creștere a numărului membrilor poate fi un rezultat al „ușii deschise” din Apocalipsa 3,8 și al credincioșiei bisericii față de „Cuvântul” lui Hristos. O astfel de credincioșie i-a convins chiar și pe persecutori.

Cu privire la istoria bisericii reprezentată de Filadelfia, aceste cuvinte se pot aplica la cei care nu țin pasul cu înaintarea adevărului și care se opun creștinilor care o fac. Astfel înțelese, aceste cuvinte se pot referi la timpul când cei ce au respins pe față adevărul își vor mărturisi public rătăcirea (vezi GC 655).

Cuvintele „să vină să se închine la picioarele tale” sunt luate din LXX, de la Isaia 60,14 (compară cu cap. 49,23). Așa cum străinii aveau să vină la Israelul din vechime ca să învețe despre Dumnezeu (vezi Vol. IV, pp. 26–30), tot așa și necreștinii aveau să vină la lumina Evangheliei și să găsească mântuirea (vezi Vol. IV, pp. 35, 36).

Versetul acesta a fost aplicat și împotrivorilor față de adevăr, mai ales atunci când împrejurările îi vor constrânge, deși nepocăiți, să recunoască că cei care au rămas credincioși adevărului sunt într-adevăr poporul lui Dumnezeu. Nu există nimic care să împiedice posibilitatea ca acest verset să-i includă atât pe împotrivorii pocăiți cât și pe cei nepocăiți, prima grupă aducând această închinare în sinceritate, iar cealaltă numai pentru că circumstanțele îi forțează să facă asta.

Te-am iubit. Probabil că aceste cuvinte sunt luate din Isaia 43,4.

Apocalipsa 3:10

10. Cuvântul răbdării Mele. Unii interpretează această expresie ca însemnând „cuvântul Meu de răbdare”, adică porunca lui Dumnezeu de fi răbdători; alții ca fiind învățătura despre răbdarea lui Hristos (compară cu 2 Tesaloniceni 3,5). Cele două idei sunt cuprinse în gândul că „Hristos ne încurajează să fim răbdători, așa cum și El a fost răbdător în încercare”.

De. Gr. ek, „din” sugerând că biruitorii vor trece cu bine perioada încercării, nu că vor scăpa neatinși de necaz (vezi comentariul de la Daniel 12,1; Matei 24,21.22.29–31).

Ceasul încercării. Nu este vorba despre o perioadă de timp specifică, nici literală nici profetică, ci despre o „vreme”, sau un „timp”. Aici cuvântul „ceas” este folosit în același sens ca în cap. 3,3. În lumina referințelor repetate ale Apocalipsei cu privire la iminența revenirii lui Hristos (vezi comentariul de la cap. 1,1), „ceasul încercării” se referă cu siguranță la cei nelegiuți, peste care vor fi veni pedepsele lui Dumnezeu.

Apocalipsa 3:11

11. Cununa. Vezi comentariul de la cap. 2,10.

Apocalipsa 3:12

12. Un stâlp în Templul. Un „stâlp” metaforic ar fi o parte din „templul” metaforic. În Noul Testament cuvântul tradus „templu” (naos) se referă în general la partea interioară a sanctuarului, conținând Locul Sfânt și Locul Prea Sfânt, nu la întregul complex al clădirilor ce alcătuiau templul din vechime. Ca atare, această făgăduință ar însemna că cel biruitor va ocupa un loc permanent, important, chiar în prezența lui Dumnezeu. Pentru cuvântul „stâlp” folosit simbolic, vezi comentariul de la Galateni 2,9; 1 Timotei 3,15.

Nu va mai ieși afară. Adică va rămâne permanent acolo. Așadar „a ieși ... afară” simbolizează a pleca din prezența lui Dumnezeu, în mod deliberat, așa cum a făcut Lucifer (PP 37). O astfel de făgăduință poate fi dată numai celor ce biruiesc mereu. În această viață există și posibilitatea de a „ieși afară”, dar în viața viitoare nimeni nu va mai alege să iasă.

Numele Dumnezeului Meu. Vezi comentariul de la Faptele Apostolilor 3,16; Apocalipsa 2,3; compară cu Apocalipsa 14,1; 22,4. Aici se continuă simbolul introdus de cuvântul „stâlp”, deci și aceste cuvinte trebuie luate simbolic. Așa cum „un nume” implică personalitate și caracter, aici este făgăduit faptul că cei celor ce vor birui le va fi imprimat pentru totdeauna caracterul lui Dumnezeu; chipul Creatorului va fi pe deplin refăcut în ei. Prin acest simbol se poate înțelege și faptul că sfinții biruitori vor fi deplin ai lui Dumnezeu, așa cum atestă Numele Său, sau semnul Său de proprietate, pus astfel asupra lor.

Numele cetății. Stâlpul va avea inscripționat pe el nu doar numele lui Dumnezeu, ci și numele noului Ierusalim. Acest lucru poate semnifica faptul că cel biruitor va fi cetățean al noului Ierusalim și că va avea dreptul să locuiască acolo (cap. 22,14).

Noul Ierusalim. „Nou” nu în sensul de a fi un duplicat al cetății literale cu același nume, ci ca un contrast între Ierusalimul ceresc și corespondentul său pământesc. Vechiul Ierusalim trebuia să devină metropola acestui pământ și să rămână pe veci așa (vezi Vol. IV, pp. 29, 30), dar din pricina neîndeplinirii sarcinii lui, rolul său va fi acordat noului Ierusalim. Sintagma „noul Ierusalim” apare doar în Apocalipsa, dar gândul este anticipat în Galateni 4,26; Evrei 12,22. Pentru înțelesul numelui Ierusalim, vezi comentariul de la Iosua 10,1.

Are să se pogoare. Vezi comentariul de la cap. 21,2.

Numele Meu cel nou. Al treilea nume scris pe stâlpul simbolic este cel al lui Hristos Însuși. Primirea de către cel biruitor a caracterului divin, reprezentată de nume (vezi comentariul de la Faptele Apostolilor 3,16), este mijlocită de Hristos. Doar în virtutea faptului că Dumnezeu a devenit om prin Isus Hristos, mai poate fi omul refăcut după chipul și asemănarea lui Dumnezeu. Acest lucru se realizează prin darul vieții și al caracterului lui Hristos oferit credinciosului (vezi Galateni 2,20; DA 388). A primi numele lui Hristos înseamnă de asemenea a confirma dreptul Său de proprietate (vezi comentariul de la 2 Corinteni 1,22).

Apocalipsa 3:13

13. Are urechi. Vezi comentariul de la cap. 2,7.

Apocalipsa 3:14

14. Îngerului. Vezi comentariul de la cap. 1,20.

Laodicea. [„Laodiceenilor”. KJV]. Dovezile textuale atestă exprimarea „din Laodicea”. Numele acesta a fost definit ca însemnând „judecarea poporului”, sau „un popor judecat”. Ultima pare mai potrivită aici. Distanța în linie dreaptă dintre Filadelfia și Laodicea este de 40 de mile (aprox. 64 km.) (vezi harta din fața p. 33, Vol VI). Cetatea a fost întemeiată de către regele seleucid Antiochus al II-lea Theos (261–246 d.Hr.) și numită astfel în cinstea soției sale, Laodicea. Situată în valea râului Lycus, în vremea lui Ioan Laodicea era un prosper centru comercial, specializat în producerea produselor din lână. Era situat la câteva mile de Colose și Hierapolis, și destul de timpuriu găsim creștini în fiecare dintre aceste cetăți (vezi Coloseni 4,13). În vremea când a fost scrisă Apocalipsa, biserica Laodicea exista deja de 40 de ani. Apostolul Pavel a fost deosebit de interesat de această comunitate și a le-a cerut colosenii să facă un schimb de scrisori cu laodiceenii (Coloseni 4,16; vezi Vol. V, p. 183). Pentru mai multe cu privire la cetatea antică Laodicea, vezi capitolul Cele Șapte Biserici din Apocalipsa.

Amin. Alăturarea acestui titlu la cuvintele „Martorul credincios și adevărat” Îl identifică ca nume al lui Hristos (vezi cap. 1,5), Cel care este autorul epistolelor către cele șapte Biserici. În ce privește sensul cuvântului „amin”, vezi comentariul de la Deuteronom 7,9; Matei 5,18. Aplicarea acestui termen la Hristos poate fi comparată cu Isaia 65,16, unde, în ebraică, Domnul este numit 'Elohe 'amin, „Dumnezeul lui amin”. În pasajul de față acest titlu poate fi înțeles ca o declarație că Hristos este adevărul (vezi Ioan 14,6). Prin urmare, solia Sa către biserica Laodicea trebuie acceptată fără îndoieli.

Martorul credincios și adevărat. Vezi comentariul de la cap. 1,5.

Începutul. Gr. arche, un cuvânt care are atât sens pasiv cât și activ. Luat cu sensul pasiv, se referă la ceva realizat la început. Interpretat așa, ar însemna că Hristos este prima ființă creată. Dar cu siguranță că aceasta nu ar putea fi o traducere bună, căci Hristos nu este o ființă creată. Luat cu sensul activ, arche se referă la acel ceva ce inițiază o acțiune, la o cauză primară, un prim motor. Înțeles așa, acest cuvânt Îl declară pe Hristos drept Creator. Acesta este înțelesul adevărat al pasajului de față, căci despre acest rol al lui Hristos se fac referiri repetate în Noul Testament (vezi Vol. V, p. 917; vezi comentariul de la Ioan 1,3; Evrei 1,2). Afirmatia de o asemănare izbitoare, prezentată în Coloseni 1,15.16, fusese citită de biserica Laodicea cu mulți ani înainte (compară cu Coloseni 4,16).

Apocalipsa 3:15

15. Faștele. Vezi comentariul de la cap. 2,2.

Tale. Pentru accentuarea singularului vezi cap. 2:2.

Nici rece nici în clocot. S-a sugerat că acest simbol trebuie să fi avut un înțeles deosebit pentru creștinii din Laodicea. Una din atracțiile din împrejurimile cetății era o cădere de apă în care se revărsa un râu care pornea din izvoarele fierbinți ce venea dinspre Hierapolis. Fierbinți atunci când porneau din Hierapolis, apele acestea se răceau trecând prin Valea Lycus spre Laodicea, la o distanță de vreo 6 mile, și deveneau căldicele când ajungeau în vecinătatea acestei cetăți. Prin urmare, apa încropită era un fenomen obișnuit pentru laodiceenii și caracteriza foarte bine starea lor spirituală.

Starea spirituală de căldicel a bisericii Laodicea era mult mai periculoasă decât dacă ea ar fi fost rece. Creștinismul căldicel păstrează suficientă formă și chiar suficientă Evanghelie pentru a toci percepția spirituală și pentru a-l face pe om delăsător în ceea ce privește efortul stăruitor necesar pentru a atinge idealul înalt al unei vieți biruitoare în Hristos. Creștinul laodiceean tipic este mulțumit cu starea sa și este mândru de progresul nesemnificativ pe care îl face. Este aproape imposibil să îl convingi de marea sa nevoie și de cât de departe este de ținta desăvârșirii.

Întrucât soliile către cele șapte biserici reflectă întreaga istorie a bisericii creștine (vezi comentariul de la cap. 1,11; 2,1), cea de-a șaptea solie trebuie să reprezinte experiența bisericii de la sfârșitul istoriei

pământului. Numele Laodicea implică ultimul pas în procesul creștinismului, acela de a desăvârși un „popor judecat” (vezi comentariul de la cap. 3,14), neprihănit. Mai mult decât atât, implică faptul că pregătirea acestui popor de creștini și procesul prin care ei sunt găsiți neprihăniți vor fi împlinite la sfârșitul acestei perioade (vezi comentariul de la Daniel 8,13.14; Apocalipsa 3,8; 14,6.7). Prin urmare, se poate considera că solia către Laodicea se aplică, într-un anumit sens, bisericii de la 1844 până la sfârșitul timpului (vezi Nota Suplimentară de la sfârșitul capitolului), iar această perioadă de timp poate fi caracterizată prin denumirea Epoca Judecății.

Solia laodiceană este aplicabilă tuturor celor care susțin că sunt creștini (vezi 6T 77). De mai bine de un secol adventiștii de ziua a șaptea recunosc faptul că solia către laodiceeni are o aplicație specială la ei înșiși (vezi James White, RH Oct. 16, 1856; compară cu 1T 141–144). Recunoașterea acestei aplicații reprezintă o mustrare constantă a mulțumirii de sine și o încurajare de a trăi din toată inima în armonie cu modelul vieții desăvârșite a lui Isus Hristos (vezi comentariul de la cap. 3,18).

Dacă ai fi. O stare spirituală încropită are ca rezultat o vigilență scăzută, un răspuns zăbavnice și fapte nehotărâte. Dacă biserica laodiceeană ar fi rece, Duhul lui Dumnezeu ar putea să o convingă mai bine de starea ei primejdioasă.

Declarația următoare aruncă lumină asupra motivului pentru care o stare „rece” este preferabilă față de una încropită. „Ar fi mult mai plăcut Domnului dacă acei creștini căldicei nu ar fi luat niciodată asupra lor numele Său. Ei sunt o continuă povară pentru cei care ar dori să fie urmași credincioși ai lui Isus. Ei sunt o piatră de poticnire pentru necredincioși” (1T 188).

Apocalipsa 3:16

16. Nici rece, nici în clocot. Vezi comentariul de la v. 15; compară cu 1T 188; 2T 175, 176.

Vărs. Simbolul unei ape călduțe este împins până la concluzia lui logică. O astfel de apă este înșelătoare și provoacă scârbă, iar cel care o bea o varsă aproape fără să vrea. Vezi 6T 408.

Apocalipsa 3:17

17. Sunt bogat. Aceste cuvinte pot fi înțelese atât literal cât și spiritual. Laodicea era un oraș prosper și fără îndoială că așa erau și unii dintre creștinii de acolo. Se pare că biserica de aici nu suferise nici o persecuție serioasă. Mândria care vine din prosperitate duce în mod natural la mulțumire de sine în plan spiritual. Bogăția în sine nu este ceva rău. Însă averile îl fac pe posesor ținta ispitei mândriei și a mulțumirii de sine, iar singura protecție împotriva acestora este umilința spirituală.

Creștinii care sunt săraci în bunurile pământești se simt bogați și prosperi în lucrurile spirituale, asemeni filozofului antic care își proclama cu mândrie „umilința”, purtând o haină zdrențaroasă și ponosită. Mândria lor în plan spiritual se vede în găurile hainelor. A posedea adevăruri importante, dar numai la nivelul intelectului, nepermițându-le să pătrundă la suflet, duce la mândrie spirituală și la bigotism religios. Chiar și biserica lui Dumnezeu, puternică în organizarea ei și bogată în nestematele adevărului, poate repede să devină habotnică din punct de vedere doctrinar, dând dovadă de mândrie nejustificată pentru bogățiile adevărului. „Păcatul cel mai lipsit de speranță și cel mai incurabil este cel al mândriei, al îngâmfmării. Aceasta stă în calea oricărei creșteri” (7T 199, 200). Umlința minții este tot la fel de importantă în ochii lui Dumnezeu ca și umilința inimii.

M-am îmbogățit. Literal „am ajuns bogat”, „am prosperat” (RJV). Biserica laodiceeană nu doar că pretinde că este bogată, dar face și greșeala fatală de a considera că aceste bogății sunt rezultatul propriilor ei osteneți (compară cu Osea 12,8).

Nu duc lipsă de nimic. Punctul culminant al laudei laodiceenilor este părerea lor că starea nu le mai poate fi îmbunătățită. O astfel de mulțumire de sine este fatală, căci Duhul lui Dumnezeu nu pătrunde niciodată acolo unde nu este simțită nevoia după prezența Sa. Iar fără această prezență, înnoirea vieții este imposibilă.

Nu știi. Acela care nu știe, și nici nu își dă seama că nu știe, este aproape fără speranță. Ignoranța cu privire la adevărata stare, caracteristică tuturor creștinilor laodiceeni, este într-un contrast izbitor cu ceea ce

știe Hristos despre adevărata stare a bisericilor Sale, așa cum le repetă cu siguranță fiecareia dintre ele: „știu faptele tale” (cap. 2,2.9.13.19; 3,1.8.15).

Ești. În limba greacă subiectul este accentuat. Propoziția spune: „nu știi că tu ești cel care este ticălos...”

Ticălos ... gol. Adevărata descriere, prezentată aici, este exact opusul lucrurilor cu care se laudă biserica Laodicea. În loc să fie bogată, așa încât să nu mai aibă nevoie de nimic, această biserică este în realitate atât de lipsită încât nu are nici măcar cu ce se îmbrăca.

Apocalipsa 3:18

18. Să cumperi de la Mine. Fără acest efort, „biserica” Laodicea nu poate atinge standardul pe care îl dorește Hristos de la ea. Lucrurile pe care i le oferă El nu sunt fără preț, totuși mântuirea este întotdeauna gratuită. Biserica laodiceeană trebuie să renunțe la vechiul său mod de viață pentru a fi pe deplin bogată, vindecată și îmbrăcată. Chiar și ea, care nu are nici un ban, poate cumpăra (vezi Isaia 55,1).

Aur. Acesta reprezintă bogățiile spirituale oferite de Hristos ca remediu pentru sărăcia spirituală a Laodiceei. Acest „aur” poate simboliza „credința care lucrează prin dragoste” (Galateni 5,6; Iacov 2,5; compară cu COL 158) și faptele care sunt rezultat al credinței (vezi 1 Timotei 6,18).

Curățit prin foc. Literal, „arzând, scos din foc”, adică aur care a ieșit din foc, zgura fiind îndepărtată prin ardere. Fără îndoială că se face referire la credința care a fost pusă la încercare și curățită de focul încercărilor (vezi comentariul de la Iacov 1,2–5; compară cu Iov 23,10).

Haine albe. Acestea sunt oferite în contrast cu goliciunea laodiceenilor, care apărea atât de hidoasă comparată cu propria lor laudă, că nu duc lipsă de nimic (v. 17). Haina albă poate fi interpretată ca fiind neprihănirea lui Hristos (Galateni 3,27; vezi comentariul de la Matei 22,11; Apocalipsa 3,4; compară cu 4T 88). Acest simbol trebuie să fi avut o însemnătate specială pentru creștinii din Laodicea, căci orașul lor era vestit pentru hainele de lână neagră.

Rușinea goliciunii tale. Vezi Exodul 20,26; Plângerile lui Ieremia 1,8; Ezechiel 16,36; 23,29; Naum 3,5.

Doftorie pentru ochi. Gr. kollurion, „un mic sul”. Vechea unsoare de ochi a ajuns să fie cunoscută după forma ambalajului în care era împachetată. Lângă Laodicea era un templu al zeului frigian Men Karou. O faimoasă școală de medicină s-a dezvoltat în legătură cu acest templu, unde se păstra respectiva pudră pentru ochi. Acest lucru poate constitui fundamentul simbolului folosit aici.

Medicamentul simbolic oferit aici laodiceenilor este antidotul ceresc pentru orbirea lor spirituală. Scopul său este acela de a le deschide ochii pentru a-și vedea, în lumina adevărului, propria lor stare. Aceasta este lucrarea Duhului Sfânt (vezi Ioan 16,8–11). Numai prin lucrarea Sa de convingere a inimii poate fi înlăturată orbirea spirituală. Acest medicament poate reprezenta acea calitate spirituală care îl face pe creștin în stare să deosebească adevărul de minciună, ceea ce este drept de ceea ce este nedrept. Vezi 4T 88.

Să vezi. Adică să vadă păcatul așa cum îl vede Dumnezeu, să-și dea seama care este adevărata ei stare – acest lucru fiind necesar înainte de pocăință.

Apocalipsa 3:19

19. Eu mustru. Ținta adevăratei disciplinări este cea de a-l convinge pe cel greșit și de a-l încuraja la un altfel de purtare.

Pedepsesc. Gr. paideuo, „a-i educa pe copii”, „a pedepsi”, mai ales cum își pedepsește un părinte copilul, cu scopul de a-l îndrepta și de a-l instrui. Creștinul este pedepsit atunci când mustrarea lui Hristos nu este luată în seamă. Nici mustrarea Sa și nici pedeapsa Sa nu sunt expresii ale mâniei – așa cum e cazul unui om care își pierde stăpânirea de sine –, ci ale unei iubiri puternice, a cărei țință este cea de a-i aduce păcătoșii la pocăință.

S-ar părea că biserica din Laodicea nu suferise încă persecuția, de care bisericile ei surori avuseră parte, căci nu este nici un indiciu cu privire la vreo suferință deja îndurată. Dar Hristos o avertizează că nu poate continua cu inima împărțită, fără să aibă parte de o disciplină vindecătoare. Se pare că după o jumătate de secol și ceva de la Ioan, biserica Laodicea a suferit persecuție (vezi Ecclesiastical History, Eusebiu, iv. 26; v. 24).

Îi iubesc. Gr. phileo, „a iubi [ca un prieten, cu toată căldura afecțiunii personale]”. Compară cu iubirea Domnului Hristos către biserica Filadelfia, exprimată prin cuvântul agapao (v. 9). În ce privește deosebirea dintre aceste două cuvinte, vezi comentariul de la Matei 5,43.44; Ioan 11,3; 21,15. Această reconfirmare a bunăvoinței Domnului Hristos arată că laodiceenii nu sunt lipsiți de nădejde (vezi Nota Suplimentară de la sfârșitul capitolului). De fapt ei sunt obiectul special al atenției Sale. Dragostea Lui pentru ei este exprimată prin mustrare și pedeapsă, prin care El speră să-i aducă la pocăință (vezi Proverbe 3,12).

Fii plin de râvnă. Gr. zeloo, de la aceeași rădăcină ca și cuvântul zestos, „fierbinte”, așa cum nu izbutise să fie biserica din Laodicea (v. 15). Laodiceenii sunt chemați să experimenteze căldura și entuziasmul care vine o dată cu adevărata pocăință, consacrare și devoțiune față de Hristos.

Pocăiește-te. Gr. metanoeo (vezi comentariul de la Matei 3,2). Verbul este la singular, accentuând natura personală, individuală a acestei avertizări. Pocăința, ca și mântuirea, nu poate fi niciodată primită în grup. Experiența spirituală a unei rude sau a unui prieten îl poate mântui numai pe el. Această nouă atitudine, de părere de rău față de trecut și de râvnă pentru viitor, este ținta lui Hristos cu privire la biserica Laodicea. Vezi Nota Suplimentară de la sfârșitul capitolului.

Apocalipsa 3:20

20. Eu stau. Forma verbului în limba greacă implică faptul că Hristos S-a așezat la ușă și rămâne acolo. El nu obosește oferindu-Și prezența binecuvântată tuturor celor ce Îl primesc.

Ușă. Nu este ușa ocaziei oferite în v. 8, și nici ușa mântuirii (compară cu Matei 25,10; Luca 13,25). Aceste uși sunt închise și deschise de Dumnezeu. Ușa la care se face referire aici este sub controlul omului și fiecare persoană o poate închide sau deschide după voie. Hristos așteaptă hotărârea fiecărui om. Aceasta este ușa sufletului omului. Cu dragostea Sa, prin Cuvântul Său și prin providența Sa, Hristos bate la ușa sentimentelor noastre; prin înțelepciunea Sa, la ușa minții noastre; prin stăpânirea Sa, la ușa conștiinței noastre; prin făgăduințele Sale, la ușa speranțelor omului.

Acest pasaj poate considerat și ca o referire la Hristos, ca stând la ușa vieții omului și la cea a istoriei acestei lumi, gata să intre și să binecuvânteze cu prezența Sa pe poporul Său, care așteaptă (vezi Matei 24,33; Luca 12,36; Iacov 5,9).

Cina. Gr. deipneo, „a lua o masă”, în deosebi masa principală, sau cea de seară (vezi Luca 14,12). Acest cuvânt poate fi considerat ca aplicându-se mării sărbători de nuntă din Apocalipsa 19,9. În general evreii comparau fericirea vieții viitoare cu o sărbătoare (vezi comentariul de la Luca 14,15.16).

Cu el. Puține gesturi dovedesc mai clar frățietatea și comuniunea ca cel al luării mesei împreună. Prin aceste cuvinte Hristos făgăduiește că se va împărtași cu experiențelor noastre și ne invită și pe noi să ne împărtașim cu ale Sale (vezi Galateni 2,20; Evrei 2,14–17).

Apocalipsa 3:21

21. Celui ce va birui. Vezi comentariul de la cap. 2,7.

Îi voi da să șadă. Vezi Matei 19,28; Luca 22,30; compară cu 1 Corinteni 6,2; vezi comentariul de la Matei 25,31.

Pe scaunul Meu de domnie. Biruitorul va avea parte la slava și de puterea lui Hristos, așa cum Hristos are parte de slava și puterea Tatălui Său.

Și Eu am biruit. Vezi comentariul de la Ioan 16,33. Numai pe baza biruinței lui Hristos poate spera omul să biruiască.

Cu Tatăl Meu. Vezi Marcu 16,19; Efeseni 1,20; Evrei 1,3; 8,1; 12,2.

Apocalipsa 3:22

22. Are urechi. Vezi comentariul de la cap. 2,7.

NOTĂ ADIȚIONALĂ LA CAPITOLUL 3

Tonul sever și intransigent al soliei către Laodicea i-a condus pe unii cercetători la concluzia că, în afară de transferarea apartenenței lor la „biserica” Filadelfia, pentru creștinii laodiceeni nu există nici o speranță. Totuși, o astfel de concluzie nu se potrivește nici cu contextul, nici cu principiile corecte ale interpretării. Vezi comentariul de la cap. 1,11 și următoarele observații:

1. Această propunere pretinde faptul că „biserica” Filadelfia există simultan cu „biserica” Laodicea. Dar dacă există motive să presupunem că Filadelfia există simultan cu Laodicea, atunci există motive să presupunem acest lucru și despre celelalte biserici. La fel, dacă este considerată posibilă migrația spirituală de la Laodicea la Filadelfia, atunci nu există nici un motiv valid pentru a nu fi la fel de posibilă – și de dorit – migrația dinspre Laodicea spre Efes, de exemplu, sau de la Sardes la Smirna. Mai mult decât atât, dacă două sau mai multe perioade pot fi considerate simultane, atunci modelul consecutivității este dezmembrat, soliile individuale încetează să mai fie cronologice și nu mai rămâne nici un temei justificat pentru a crede că solia către Laodicea are pentru vremea noastră o importanță mai mare decât are pentru celelalte.

Solia oricăreia dintre cele șapte biserici are o aplicabilitate specifică pentru o anumită perioadă a istoriei numai pe baza faptului că cele șapte biserici reprezintă șapte perioade consecutive de timp, acoperind era creștină, iar solia fiecăreia are o aplicabilitate specială numai pentru o singură perioadă de timp. Numai așa pot fi considerați creștinii din oricare perioadă ca aparținând în special unei „biserici” și numai astfel poate fi solia laodiceeană aplicată într-un fel aparte bisericii din vremea noastră. Prin urmare, când cele șapte biserici sunt privite cronologic, ca fiind aplicabile unor perioade specifice ale istoriei, creștinii unei perioade nu pot migra spiritual la o altă perioadă.

2. Propunerea că, pentru a fi mântuiți, laodiceenii ar trebui să-și părăsească biserica și să devină filadelfieni se bazează pe ideea că fiecare biserică reprezintă o stare sau o condiție spirituală particulară. Este adevărat că fiecare dintre cele șapte are propriile ei probleme, iar sfatul, avertizarea și făgăduința adresate fiecăreia sunt potrivite în special pentru ea. Este la fel de adevărat că unele din aceste biserici au o stare spirituală mult mai de dorit decât a altora.

Așadar, este numai normal pentru creștinul sincer din oricare perioadă a istoriei să-și dorească să manifeste caracteristicile de dorit și vrednice de ales ale diferitelor făgăduințe făcute tuturor bisericilor. În același fel, el ar trebui să se ferească de caracteristicile de nedorit și să ia aminte la amenințările și avertizările adresate lor. Dar când sunt privite din acest punct de vedere soliile nu mai sunt legate de o anumită perioadă de timp, iar cititorul stăruitor le aplică la propria sa experiență pe baza capacității lor de a-și împlini propriile nevoi, și nu pe baza perioadei în care trăiește. Nu trebuie deloc să-și transfere simbolic apartenența de la una la alta.

3. În general vorbind, tuturor „bisericilor” le sunt adresate cuvinte de laudă, cu excepția celor din Sardes și Laodicea, tuturor le sunt adresate cuvinte de mustrare, cu excepția celor din Smirna și Filadelfia, și tuturor le sunt adresate cuvinte de făgăduință. Astfel, bisericile au atât membri de dorit cât și membri care le fac mai puțină cinste. Dar în nici unul din aceste cazuri Hristos nu-i sfătuiește pe membrii credincioși ai unei presupuse biserici necredincioase să-și transfere apartenența spirituală la o altă biserică, a cărei stare spirituală este mai bună. Dacă aceasta ar fi fost intenția Sa, ne-am fi așteptat pe bună dreptate să descoperim chemarea de a ieși afară din Sardes sau din Laodicea, de exemplu, asemeni chemării de a ieși afară din Babilon (cap. 18,4). Dar raportul inspirat înregistrează nici o astfel de chemare cu privire la Laodicea sau la vreuna din „biserici”. În fiecare caz remediul pentru a birui răul este simplu, dar accentuat, și anume a se pocăi. Creștinii loiali ai bisericii din Efes, care au „căzut” și și-au „părăsit dragostea dintâi”, nu au fost sfătuiți să migreze spre Smirna (vezi cap. 2,4.5). Cei din perioada Pergam, care adăpostea învățăturile lui

Balaam și pe cele ale nicolaiților (v. 14, 15), nu au fost sfătuiți să-și transfere apartenența la Efes sau la Smirna. Biserica din Sardes era aproape moartă (cap. 3,2), dar membrilor ei credincioși nu li s-a spus să se mute în Filadelfia. La fel, creștinii loiali din perioada Laodicea nu au fost sfătuiți să devină filadelfieni – cel puțin nu de către Hristos, Martorul adevărat pentru laodiceeni. Lor li se spune să se pocăiască și să găsească în Hristos remediul pentru toate defectele lor de caracter (v. 18–20).

Ideea că un creștin își poate îmbunătăți șansele de mântuire prin migrarea spirituală și prin îndeplinirea unei forme superioare de neprihănire, probabil cea a altor creștini, este în contrast puternic cu învățăturile Domnului nostru (compară cu Luca 18,9–14). În parabola neghinei (Matei 13,24–30.37–43) proprietarul câmpului a poruncit ca grâul și neghina „să crească amândouă împreună până la seceriș” (v. 30). Neghina nu trebuia să fie smulsă de mâini omenești și nici grâul nu trebuia să fie mutat într-un alt câmp. Numai când îngerul cu secera va aduna grâul în grânarul Stăpânului și va arde neghina se va putea vorbi de o separare generală a neprihăniților de cei răi (vezi v. 30, 39–42).

Membrii din biserica antică a Laodiceei nu trebuiau să-și îmbunătățească starea spirituală mutându-se în Filadelfia. Scopul lui Dumnezeu pentru biserica Laodicea nu include un plan de migrare spirituală spre alte biserici apocaliptice, ci mai degrabă o transformare totală a inimii și a vieții (vezi comentariul de la Apocalipsa 3,18–20). Oricare altă soluție propusă pentru soluționarea relelor Laodiceei cu siguranță că nu izbuteste decât să-l facă pe om să fie fățarnic.

4. Este adevărat că nici o altă biserică nu este muștrată mai aspru decât biserica din Laodicea, dar tot la fel de adevărat este faptul că nici unei alte biserici nu îi este oferită o dovadă mai duioasă a dragostei lui Hristos, o părtășie mai strânsă cu El și o răsplată mai slăvită (vezi v. 19–21). Solia laodiceeană nu este cea a unei respingeri necondiționate, la fel cum nici celelalte biserici nu au parte de așa ceva. Dacă sărăcia spirituală a laodiceenilor ar fi fost dincolo de posibilitatea de vindecare, El nu le-ar fi oferit „doftorie pentru ochi”. Dacă goliciunea lor spirituală ar fi fost fără speranță, El nu le-a fi oferit propriile Sale „haine albe” (vezi comentariul de la v. 17, 18).

Cu siguranță că există biruitori și în Laodicea (v. 21), la fel ca în oricare altă perioadă precedentă a istoriei bisericii, și acestor biruitori din Laodicea le este dată făgăduința că vor ședea cu Hristos pe tronul Său.

COMENTARIILE LUI ELLEN G. WHITE

1 GC 309; TM 155; 2T 176; 5T 73

1–3TM 352; 5T 610; 6T 77; 8T 98

1–68T 302

2 AA 588; CM 46; TM 357; 2T 649; 8T 136

3 DA 635; GC 310, 371, 490

4 AA 524; AH 537; CH 362, 424; Ed 249; GC 484; 5T 368, 472, 481; 9T 115

4, 5 5T 692

5 AA 589; GC 483; MB 9; Te 187, 283, 292; 5T 333

7, 8 DA 113; EW 42, 86; GC 430, 435

7–128T 303

7–13EW 30

8 AA 588; COL 117; CT 17; Ed 282; TM 107; 6T 467; 9T 182

9 EW 34, 273; 1T 59; 2T 42; 3T 355

10 GC 560, 619; 5T 297; 6T 404

10, 11 AA 588

11 ML 322; 5T 266, 501

12 DA 549; MH 516; 1T 59

14, 15 AH 438; 1T 190, 195, 480, 485; 2T 125

14–162T 175

14–173T 252

14–20EW 107, 270

14–21TM 23; 1T 186–195; 3T 252–293

14–228T 304

15 CG 152, 547; LS 322; TM 464; 3T 256, 259; 4T 51; 5T 485, 627

15, 16 MB 37; TM 130; 1T 126, 162; 4T 87; 9T 140

15–171T 182

15–18CW 99

15–193T 42; 4T 227; 6T 77

16 6T 408

16, 17 5T 484

17 CW 33, 36; DA 300; EW 118; GC 388; GW 310; MB 7; 1T 407, 591; 2T 141, 489; 3T 201, 210, 255, 451; 5T 101, 484, 682; 6T 82

17, 18 COL 117, 158; DA 280; 1T 331; 4T 88; 5T 214, 265; 8T 104, 250

18 COL 311; CT 42; EW 108; ML 311; TM 149; 1T 166, 485; 2T 36; 3T 254, 536; 4T 89, 559; 5T 105, 233; 6T 426

18, 19 1T 142; 6T 368

18–21 RC 52; 3T 257

19 MB 11; 1T 141, 153, 569, 3T 256, 258, 259; 5T 683

19, 20 8T 105

20 AA 587; AH 350; COL 325; DA 161, 489; MB 18, 151; MH 516; 1T 143, 188; 2T 216, 224; 3T 543; 5T 484; 6T 262

20, 21 3T 260

21 AA 543, 589; COL 117; DA 549; GC 416; GW 39; MB 17; MYP 116; SL 94; Te 82, 190, 282; 1T 144, 303, 680; 3T 325, 336, 380, 480; 4T 39, 215, 346; 5T 511; 6T 298

Apocalipsa 4:1

1. După aceste lucruri. Adică după ce Ioan a avut viziunea din cap. 1,10 la 3,22. Cuvintele „după aceste lucruri” nu implică nici o legătură cronologică între evenimentele de la sfârșitul viziunii precedente și cea care e pe punctul de a fi relatată.

M-am uitat. Sau „am văzut”, un verb pe care Ioan îl folosește de repetate ori pentru a introduce noi scene sau noi simboluri importante (vezi comentariul de la cap. 1,2).

O ușă. Aici, după cât se pare, este vorba de ușa de la intrarea în încăperea unde este tronul universului (vezi v. 2; vezi comentariul de la v. 5).

Deschisă. Sau „sta deschisă”.

În cer. Nu „către cer”, ca și cum Ioan privea din afară. Întrucât privind înăuntru el a văzut tronul lui Dumnezeu, înseamnă că e vorba de o ușă care se deschidea în sala tronului universului. Această sală a tronului a fost identificată ca fiind Sfânta Sfințelor din sanctuarul ceresc.

De la o cercetare a stării bisericii de pe pământ (cap. 1–3) atenția lui Ioan este acum îndreptată către o imagine simbolică a tronului lui Dumnezeu din cer. Că descrierea tronului lui Dumnezeu și a scenei din jurul lui (cap. 4 și 5) trebuie să fie înțeleasă simbolic, și nu literal, este clar, de pildă, din cap. 5,6, unde Hristos este descris ca „un Miel” care „părea să fie junghiat, și avea șapte coarne, și șapte ochi”, cu toate că el era viu și în stare să vadă și să ia cartea din mâna lui Dumnezeu. Deoarece este evident că această imagine este cu totul simbolică, întreg incidentul profetic trebuie să fie interpretat în același fel. Prin simboluri profetul se poate înălța deasupra celor pământești și materiale și poate atinge treptele superioare ale minții și ale inimii cu impresii cerești, care sfidează exprimarea în limbaj literal (vezi comentariul de la Ezechiel 1,10).

Glasul cel dintâi. Sensul original este mai clar exprimat astfel: „Iată... cel dintâi glas pe care-l auzisem ca o trâmbiță vorbind cu mine, zicea...” Glasul acesta este fără îndoială cel din cap. 1,10, care a introdus prima viziune, iar acum introduce pe a doua.

Suie-te. O invitație adresată lui Ioan de a intra în viziune, abătând simțurile sale departe de lucrurile care îl înconjurau și concentrându-le asupra celor cerești.

După aceste lucruri. Adică nu neapărat după împlinirea viziunii anterioare, ci din punct de vedere al timpului lui Ioan. Prin urmare, expunerea de aici e paralelă cu cea din cap. 1,1 (vezi comentariul de acolo).

Apocalipsa 4:2

2. În Duhul. Gr. en pneumati (vezi comentariul de la cap. 1,10). Ioan este luat în viziune pentru a doua oară. Nu putem ști cât timp a trecut între prima viziune și a doua.

Era pus. Mai degrabă „sta”. Tronul era deja așezat pe locul lui.

Ședea Cineva. Reticența respectuoasă de a descrie pe Cărmuitorul universului în termeni care ar putea părea oarecum antropomorfici se vede în faptul că el Îl descrie simplu prin participiul kathemenos, „șezând” („ședea”), fără să arate ce sau cine ședea. El arată numai că pe tron era o prezență. O asemenea referire stă în contrast izbitor cu descrierea detaliată a Fiului (cap. 1,13–16); dar Fiul este atât uman cât și divin și deci poate fi descris în limbaj omenesc. Vezi v. 3; vezi comentariul de la cap. 6,16; 7,10.

Apocalipsa 4:3

3. Cel de ședea. Aici este folosit din nou doar participiul (vezi comentariul de la v. 2).

Iaspis. Gr. iaspis, nu identic cu iaspisul din ziua de azi, ci o piatră descrisă de Pliniu, naturalistul din

antichitate, ca transparentă (Natural History, xxxvii). Ioan recurge deseori la pietre prețioase pentru a descrie culorile strălucitoare, deoarece soarele luminând asupra unor astfel de pietre producea unele din cele mai strălucitoare culori cunoscute de om pe vremea sa. În împrejurarea de față, cuvântul iaspis probabil descrie o lumină vie, fulgerătoare, deosebită mai ales pentru strălucirea decât pentru culoarea ei.

Sardiu. Este vorba de carneol sau de o altă piatră de culoare roșatică. Pliniu (ibid.) declară că această piatră se găsea în Sardes, și, prin urmare, a luat numele acestei cetăți. Aici ea descrie o strălucitoare lumină roșie.

Curcubeu. Compară cu viziunea lui Ezechiel despre tronul lui Dumnezeu (Ezechiel 1,26–28).

Ca o piatră de smaragd. Adică avea culoarea verde. Strălucirea luminii care vine de la prezența care este pe tron este atenuată de blânda lumină verde a unui curcubeu dimprejur. Curcubeul acesta reprezintă îmbinarea dreptății și a milei, care îl caracterizează pe Dumnezeu (vezi Ed 115; compară cu COL 148).

Apocalipsa 4:4

4. Scaunului de domnie. Gr. thronoi, „tronuri”. Cei douăzeci și patru de bătrâni sunt văzuți ca șezând pe douăzeci și patru de tronuri împrejurul tronului lui Dumnezeu.

Douăzeci și patru de bătrâni. Scena aceasta amintește de LXX, Isaia 24,23. „Domnul... va împărăți... strălucind de slavă în fața bătrânilor Lui”. Faptul că bătrânii zugrăviți aici sunt îmbrăcați în haine albe, lucru care poate simboliza dreptatea (vezi comentariul de la Apocalipsa 3,4) și au pe capete „cununi” (stephanoi, embleme ale biruinței; vezi comentariul de la cap. 2,10), i-a determinat pe unii să creadă că ei îi reprezintă pe oamenii răscumpărați.

Conform altei interpretări, descrierea tronului ceresc din cap. 4 și 5 e fixată înainte de momentul când vor avea loc evenimentele simbolizate de cele șapte peceti. Ținând cont de acest lucru, dacă cei 24 de bătrâni sunt ființe umane, înseamnă că ei trebuie să fie oameni care se găseau deja în cer pe vremea lui Ioan. Din moment ce aceștia au avut deja parte de înviere, adventiștii îi identifică adesea cu sfinții care au ieșit din morminte la învierea lui Hristos (Matei 27,52.53; compară cu Efeseni 4,8). Învierea generală este încă în viitor (1 Tesaloniceni 4,16). Este sigur deci că prezența ființelor umane în cer nu poate fi luată ca o dovadă că învierea celor mântuiți trebuie să precedă evenimentele descrise de peceti.

O altă interpretare îi compară pe cei 24 de bătrâni cu cele 24 de cete ale preoților leviți. Așa cum preoții slujeau înaintea lui Dumnezeu în sanctuarul pământesc, tot așa Ioan îi vede pe cei 24 de bătrâni slujind în sanctuarul ceresc.

O altă sugestie este că cei 24 de bătrâni simbolizează Israelul în sensul lui cel mai deplin (vezi Apocalipsa 7,4) – doi bătrâni din fiecare seminție, unul simbolizând Israelul literal, poporul lui Dumnezeu înainte de cruce, și celălalt Israelul spiritual, biserica creștină, poporul lui Dumnezeu de la cruce încoace. Astfel, ei pot fi asemănați cu cei 12 patriarhi și cei 12 apostoli. Acest punct de vedere accentuează caracterul simbolic al acestor cifre, în loc de a face din acești 24 de bătrâni sfinți literalmente aflați acum în cer (vezi comentariul de la v. 1).

Unii interpreți consideră că cei 24 de bătrâni sunt îngeri, nu ființe umane. Ei atrag atenția asupra faptului că bătrânii sunt descriși ca venind cu rugăciunile sfinților (cap. 5,8), o lucrare care, spun ei, cu greu ar putea fi încredințată unor ființe umane.

Haine albe. Vezi comentariul de la cap. 3,18.

Cununi. Vezi comentariul de mai sus, la „douăzeci și patru de bătrâni”.

Aur. Aici este probabil un simbol al valorii.

Apocalipsa 4:5

5. Fulgere, glasuri și tunete. Niște cuvinte favorite ale lui Ioan (vezi cap. 8,5; 11,19; 16,18), descriind probabil puterea și maiestatea (vezi Iov 37,4.5; Psalmi 29,3.4; Ezechiel 1,13).

Șapte lămpi de foc. Sau „șapte lămpi arzânde”. Vezi comentariul de la cap. 5,6. Deși prezintă asemănări aparente cu cele șapte „sfeșnice” de aur din cap. 1,12, acestea sunt numite mai degrabă „lămpi” (lampades) decât „sfeșnice”, sau „lampadare” (luchnia; vezi comentariul de la cap. 1,12). Mai mult decât atât, despre ele se spune clar că reprezintă cele șapte Duhuri ale lui Dumnezeu, în timp ce sfeșnicele din cap. 1 reprezintă cele șapte biserici (vezi v. 20). Pe baza acestui simbolism, unii au identificat „ușa” din cap. 4,1 cu cea de la intrarea în prima cameră a sanctuarului ceresc.

Șapte Duhuri. Vezi comentariul de la cap. 1,4.

Apocalipsa 4:6

6. Mare de sticlă. Această descriere are multe elemente în comun cu viziunea lui Ezechiel despre tronul lui Dumnezeu, care era așezat pe un „cer” sau „firmament” (Ezechiel 1,26). În vremurile din vechime sticla avea o valoare mult mai mare decât în zilele noastre. Aici ea reprezintă înfățișarea clară, cristalină a suprafeței pe care stătea tronul.

Cristal. Gr. *krystallos*, un cuvânt însemnând fie „cristal”, un mineral lipsit de culoare și transparent, fie „gheață”. Ceea ce vede Ioan este o imensă întindere strălucitoare, reflectând minunat strălucirea roșie și verde a tronului. Compară cu viziunea lui Ezechiel (cap. 1,22).

În mijlocul scaunului de domnie. Probabil ca și făpturile văzute de Ezechiel (Ezechiel 1,22.26), aceste ființe sunt văzute atât sub scaunul de domnie cât și în jurul lui. Simbolismul de aici este în armonie cu gândirea semitică antică. Astfel, un sarcofag din Biblus, de la sfârșitul celui de-al II-lea mileniu î.Hr., îl descrie pe un rege fenician stând pe un tron susținut de un animal heruvim (vezi W. F. Albright, „What Were the Cherubim”, *The Biblical Archaeologist* 1:1 [Feb., 1938], pp. 1–3). Vezi Psalmi 80,1; 99,1; Isaia 37,16.

Făpturi. Gr. *zoa*, „ființe vii”. Cuvântul *zoa* nu arată ce fel de făpturi sunt acestea patru. Totuși, ele seamănă bine cu cele din viziunea lui Ezechiel (vezi comentariul de la Ezechiel 1,5–26), pe care acesta le numește heruvimi (cap. 10,20–22).

Pline cu ochi. Vezi Ezechiel 1,18; 10,12. Aceste cuvinte pot fi înțelese ca un simbol al inteligenței și al vigilenței neîntrerupte a făpturilor cerești.

Întrucât simbolul ochilor este luat direct din Ezechiel, este posibil să îl înțelegem aici și în termenii gândirii ebraice. În Vechiul Testament cuvântul ebraic *ayin*, „ochi”, este folosit de nouă ori în sensul de „culoare” sau „strălucire” (Proverbe 23,31; Ezechiel 1,4.7.16.22.27; 8,2; 10,9; Daniel 10,6). Asta sugerează că, descriindu-le pe cele patru făpturi ca fiind „pline de ochi”, Ioan poate înțelege că înfățișarea lor era de o strălucire uimitoare.

Apocalipsa 4:7

7. Leu. Aici fiecare dintre cele patru făpturi are una dintre fețele caracteristice fiecărui heruvim din viziunea lui Ezechiel (vezi Ezechiel 1,10; 10,14). În ce privește însemnătatea acestor simboluri, vezi comentariul de la Ezechiel 1,10.

Apocalipsa 4:8

8. Șase aripi. Heruvimii din viziunea lui Ezechiel aveau fiecare câte patru aripi (Ezechiel 1,6; 10,21), în timp ce serafimii văzuți de Isaia aveau câte șase (Isaia 6,2). Aripile pot reprezenta viteza cu care creaturile cerești execută misiunea dată de Dumnezeu (comp. Evrei 1:14).

Pline cu ochi. Vezi comentariul de la v. 6.

Zi și noaptea. Noaptea majoritatea activităților umane încetează, dar nu și izvorul neîntrerupt de laudă către Dumnezeu, adusă de ființele cerești.

Fără încetare. În mod obișnuit oamenii lucrează ziua și se odihnesc noaptea, dar „iată că nu dormitează, nici nu doarme Cel ce păzește pe Israel” (Psalmi 121,4). Puterea divină care susține universul

nu se odihnește niciodată.

Sfânt, Sfânt, Sfânt. Acesta este și strigătul serafimilor din viziunea lui Isaia (vezi comentariul de la Isaia 6,3). Nu există nici un motiv justificat pentru a considera că această laudă întreită implică Trinitatea, căci ea este de fapt destinată prezenței de pe tron, adică Tatălui. A doua și a treia Persoană a Dumnezeirii sunt reprezentate aici prin alte simboluri (vezi Apocalipsa 4,5; 5,6).

Domnul Dumnezeu, Cel Atotputernic. Vezi comentariul de la cap. 1,8.

Care era, care este, care vine. Vezi comentariul de la cap. 1,4.

Apocalipsa 4:9

9. Aceste făpturi. Vezi comentariul de la v. 6. Lauda exprimată aici are caracter antifonar. Ea izvorăște de la făpturile cerești, cele mai aproape de tronul lui Dumnezeu.

Mulțumiri. Făpturile cerești, ca și oamenii, Îi aduc mulțumiri lui Dumnezeu, căci El este Cel care le-a dat viața. Ele există datorită dorinței Sale. La urma urmei, Dumnezeu nu le datorează nimic creaturilor Sale, ci ele Îi datorează totul Lui.

Celui ce ședea. Vezi comentariul de la v. 2.

Care este viu în vecii vecilor. Compară cu expresia vechi testamentară „Dumnezeul cel viu” (Iosua 3,10; Psalmi 42,2; 84,2). Dumnezeu este sursa vieții, iar faptul că El „este viu în vecii vecilor” este fundamentul actului Său de a susține neîncetat creația (vezi comentariul de la Ioan 1,4; Apocalipsa 4,8).

Apocalipsa 4:10

10. Douăzeci și patru de bătrâni. Vezi comentariul de la v. 4.

Celui ce ședea. Vezi comentariul de la v. 2.

Este viu în vecii vecilor. Vezi comentariul de la v. 9.

Își aruncau cununile. Vezi comentariul de la v. 4.

Apocalipsa 4:11

11. Vrednic. Dumnezeu este „vrednic” să primească laudă de la creaturile Sale, pentru că El le-a dat viața și tot ceea ce au. El le-a făcut ceea ce sunt.

Doamne și Dumnezeul nostru. [„Doamne”, KJV]. Dovezile textuale atestă versiunea „Doamne și Dumnezeul nostru”. Cei care susțin că cei 24 de bătrâni sunt ființe umane atrag atenția asupra faptului că folosirea cuvântului kurios, „Domn”, de către bătrâni și nu de către cele patru făpturi poate fi semnificativ, deoarece kurios este echivalentul grecesc al cuvântului ebraic Yahweh, numele divin prin care Dumnezeu S-a descoperit poporului Său (vezi Exodul 6,2.3). Un asemenea titlu, susțin ei, este foarte potrivit pentru lauda adusă de oameni. Vezi Vol. I, pp. 171, 172.

Prin voia Ta. A fost dorința lui Dumnezeu să creeze universul și să dea viață creaturilor Sale. El a considerat că este bine să facă așa. Din punctul Său de vedere nu era nimic de dorit în a fi singur într-un univers gol. A fost dorința Sa ca universul să fie populat cu făpturi inteligente, capabile de a aprecia și a reflecta dragostea Sa infinită și caracterul Său desăvârșit. Acesta a fost scopul creării lor.

Stau în ființă și au fost făcute. [„Sunt și au fost create”, KJV]. Dovezile textuale favorizează versiunea „ele erau și ele au fost create”. Prin cuvintele „ele erau”, sau „stau în ființă”, Ioan se referă fără îndoială la existența universului după ce Dumnezeu l-a creat. Dumnezeu a creat toate lucrurile, iar acum le susține (vezi comentariul de la Coloseni 1,17).

COMENTARIILE LUI ELLEN G. WHITE

2, 3 PP 107

3 DA 493; Ed 115; PK 370; TM 157; 6T 340; 8T 23

5 GC 414; PP 356; SR 377

8 CT 402; EW 116, 288; GC 645; SR 412

10 EW 191, 289, 295; ML 352; 8T 254

11 GC 437; PK 70

Apocalipsa 5:1

1. Am văzut. Vezi comentariul de la cap. 4,1. Cadrul acestui capitol este același cu cel din cap. 4. Totuși, în timp ce cap. 4 descrie mai ales o scenă care se concentrează asupra tronului lui Dumnezeu, cap. 5 se concentrează asupra Mielului și asupra sulului pecetluit.

„Capitolul al cincilea din Apocalipsa trebuie studiat cu mai multă atenție. El are o deosebită importanță pentru cei ce vor lua parte la lucrarea lui Dumnezeu din ultimele zile” (9T 267; vezi comentariul de la v. 7, 13).

Celui ce ședea. Vezi comentariul de la cap. 4,2.

Carte. Gr. biblion, „sul”, „carte”. În vremurile Noului Testament cel mai obișnuit tip de carte era sulul de papirus, și fără îndoială că o astfel de carte a văzut și Ioan aici. Codexul, sau cartea cu file legate împreună la un capăt, nu se știe să fi fost folosit de legătorii de cărți până în secolul al II-lea d.Hr. (Vezi Vol. V, p. 113).

Pe dinlăuntru și pe dinafară. [„Pe dinăuntru și pe spate”, KJV]. Unii comentatori au sugerat că ar trebui să se pună virgulă după cuvântul „dinlăuntru”, și nu după cuvântul „dinafară”. Sensul ar fi atunci că acea „cartea” era scrisă pe dinăuntru, dar pecetluită pe dinafară, sau pe spate.

Cu semnele de punctuație din KJV și din traducerea Cornilescu pasajul pare să arate că sulul era scris pe ambele părți. Interpretarea aceasta pare să fie bună din două motive. Mai întâi, expresia greacă *esothern kai opisthen*, „înăuntru și pe dos”, pare să fie o unitate alcătuită din două adverbe care sună aproape la fel, ceea ce implică faptul că ele trebuie să fie înțelese împreună. În al doilea rând, din cauza naturii materialului, sulurile de papirus din antichitate rareori depășeau 30 de picioare (10 m) în lungime. De obicei ele erau scrise numai pe dinăuntru, dar din cauza mărimii lor mici, câteodată era folosit și dosul papirusului dacă cele ce trebuiau scrise nu încăpeau în spațiul interior disponibil. Pasajul prezent pare să indice o astfel de situație și ar sugera că nu prea se găsește spațiu pentru raportul prezentat în „cartea” aceasta.

Șapte peceți. Numărul șapte fiind un simbol al desăvârșirii (vezi comentariul de la cap. 1,11), aceste cuvinte implică faptul că această „carte” era perfect sigilată. De fapt nimeni în afara Mielului nu era în stare să o deschidă (vezi cap. 5,3.5).

Conform celor scrise în COL 294, decizia conducătorilor iudei de a-L lepăda pe Hristos „a fost înregistrată în cartea pe care Ioan a văzut-o în mâna Aceluia care ședea pe tron.” Deci, după cât se pare cartea aceasta cuprindea mai mult decât doar un raport al evenimentelor care s-au petrecut de-a lungul bisericii creștine, deși profețiile Apocalipsei se ocupă în mod deosebit cu această istorie (vezi comentariul de la cap. 6,1).

Apocalipsa 5:2

2. Cine este vrednic? Calitatea cerută de la Cel care deschide cartea nu este putere, sau demnitate, sau poziție, ci biruință și valoare morală (vezi comentariul de la v. 5; compară cu cap. 4,11).

Apocalipsa 5:3

3. Nimeni. Gr. *oudeis*, „nici unul”, incluzând aici nu doar oamenii, ci toate ființele din întregul

univers.

În cer. Aceste cuvinte introduc o înșiruire care sugerează tot universul lui Dumnezeu.

Să se uite în ea. Adică să o citească și, astfel, să descopere conținutul ei.

Apocalipsa 5:4

4. Am plâns mult. Aceste cuvinte reflectă reacția emoțională puternică a lui Ioan la drama ce se derula înaintea ochilor săi. Lucrurile pe care le vedea și le auzea erau pentru el foarte reale.

Nimeni. Gr. oudeis, vezi comentariul de la v. 3.

Vrednic. Vezi comentariul de la v. 2.

Apocalipsa 5:5

5. Bătrâni. Vezi comentariul de la cap. 4,4.

Nu plânge. Sau „oprește-te din plâns”. Exprimarea din limba greacă sugerează faptul că Ioan deja plângea.

Leul din seminția lui Iuda. Acest titlu este probabil bazat pe Genesa 49,9. Hristos s-a născut în seminția lui Iuda (vezi comentariul de la Matei 1,2). Simbolul leului semnifică puterea (Apocalipsa 9,8.17; 10,3; 13,2.5), iar Hristos a câștigat biruința (vezi mai jos, la „a biruit”) în marea luptă cu răul. Acest lucru Îi dă dreptul de a deschide cartea (vezi comentariul de la cap. 5,7).

Poate fi notat în continuare faptul că în rolul Său de „Leu din seminția lui Iuda” Hristos apare ca Cel care „a biruit”, Cel victorios, Cel care apără cauza poporului Său. În v. 6 El apare ca „un Miel” care „părea junghiat”, Cel care i-a răscumpărat.

Rădăcina lui David. Acest titlu este preluat din Isaia 11,1.10, care vorbește literal despre „Odrasla din tulpina lui Isai” și despre „Vlăstarul lui Isai”, tatăl lui David. În Romani 15,12 Pavel aplică acest simbol al vlăstarului la Hristos, înțelegând că Hristos este al doilea David. David a fost cel mai mare împărat și erou militar al Israelului. Concepția davidică despre Mesia era în principiu cea a unui cuceritor care va restaura împărăția lui Israel (Matei 21,9 compară cu Faptele Apostolilor 1,6). Deși Hristos nu a restaurat împărăția literală a evreilor, biruința Sa în marea luptă cu Satana reface împărăția într-un sens infinit mai mare și mai important. De aceea, din punctul de vedere al pasajului de față, acest titlu este cel mai potrivit.

A biruit. Gr. nikao, „a cuceri”, „a fi biruitor”. Acest verb arată direct către biruința lui Hristos în marea luptă cu Satana, care stă la baza dreptului Său de a deschide cartea. Întrucât nimeni din întregul univers nu poate face asta (v. 3), biruința Sa este unică. Nici un înger nu ar fi putut lua locul lui Hristos din simplul motiv că în marea luptă problema în discuție este integritatea caracterului lui Dumnezeu, așa cum este el exprimat în legea Sa. Nici un înger și nici un om nu o pot îndreptăți, căci ei înșiși sunt supuși legii (vezi PP 66). Numai Hristos, care este Dumnezeu, și despre al Cărui caracter vorbește legea, ar fi putut împlini o astfel de îndreptățire de natură divină. Acest fapt este ideea centrală a cap. 5 (vezi comentariul de la v. 9–13).

Apocalipsa 5:6

6. La mijloc. Aceste cuvinte pot sugera că Mielul stătea între făpturile vii și tron, printre bătrâni. Dar o astfel de poziție este greu de vizualizat când este făcută o comparație cu cap. 4,4.6. Este de asemenea posibil și să înțelegem că Mielul a apărut în mijlocul tuturor. Aceasta este probabil cea mai bună explicație, din moment ce de acum încolo devine punctul central al viziunii (compară cu Faptele Apostolilor 7,56).

Cele patru făpturi vii. Vezi comentariul de la cap. 4,6.

Bătrâni. Vezi comentariul de la cap. 4,4.

Miel. Gr. arnion, un cuvânt folosit de 29 de ori în Apocalipsa și numai o dată în restul Noului

Testament (Ioan 21,15). Totuși, sensul este același cu cel al cuvântului amnos, „miel” de la Ioan 1,29.36; Faptele Apostolilor 8,32; 1 Petru 1,19, și din LXX la Isaia 53,7.

Ioan tocmai auzise cum Hristos este numit Leu și biruitor, dar când se uită vede un miel. Un contrast atât de dramatic poate sugera ideea că biruința lui Hristos nu este una a puterii fizice, ci a desăvârșirii morale, căci mai mult decât orice altceva, El este numit „vrednic” (vezi comentariul de la Apocalipsa 5,2). Cea care I-a dat biruința în marea luptă cu păcatul a fost jertfa înlocuitoare a vieții Sale fără păcat, simbolizată de un miel fără cusur, nu demonstrația forței.

Simbolul nou testamentar de „Miel” apare doar în scrierile lui Ioan, deși atât Filip cât și Petru aplică la Hristos simbolul vechi testamentar al mielului (Faptele Apostolilor 8,32; 1 Petru 1,19).

Părea junghiat. Probabil că Ioan vede Mielul cu rana Sa de moarte încă sângărândă, asemeni unui miel omorât ca jertfă pentru serviciul din sanctuar. Cuvântul „părea” arată că acesta este un simbol.

Ioan nu spune că un miel înjunghiat stă într-adevăr înaintea tronului lui Dumnezeu din ceruri. El descrie mai degrabă ceea ce vede într-o viziune simbolică. Din moment ce asta este adevărat cu privire la Miel, înseamnă că și celelalte părți ale viziunii, cele șapte lămpi (cap. 4,5), cele patru făpturi vii (cap. 4,6), și cartea (cap. 5,1) sunt de asemenea simbolice (vezi comentariul de la Ezechiel 1,10; Apocalipsa 4,1). Forma verbului tradus „părea junghiat” implică ideea că actul junghierii avusese loc în trecut, iar urmările lui au rămas. Astfel, deși din punct de vedere cronologic moartea lui Hristos a avut loc în trecut, rezultatele ei pentru omenire sunt întotdeauna proaspete și la îndemână. Pentru semnificația simbolului de Miel al lui Dumnezeu, vezi comentariul de la Ioan 1,29.

Șapte coarne. Numărul șapte semnifică perfecțiunea. Coarnele pot fi înțelese ca simboluri ale puterii și ale gloriei (vezi comentariul de la Plângerile lui Ieremia 2,3). Astfel, cele șapte coarne ale Mielului sugerează că El este desăvârșit în putere.

Șapte ochi. Aceste cuvinte sunt un simbol al înțelepciunii și al inteligenței desăvârșite. Acești ochi sunt identificați cu cele șapte Duhuri ale lui Dumnezeu, care fac referire la Duhul Sfânt (vezi comentariul de la cap. 1,4). În cap. 4,5 este folosit un simbol diferit, „șapte lămpi”.

Trimise. Vezi Zaharia 1,10; 6,5; Ioan 14,26; 15,26; 16,7; Galateni 4,6.

Apocalipsa 5:7

7. El a venit și a luat. Acesta este punctul central al cap. 4 și 5 – că Hristos, luând cartea din mâna lui Dumnezeu, face ceea ce nimeni altcineva din întregul univers nu poate face (vezi comentariul de la cap. 5,5). Această acțiune este simbolică pentru biruința Sa asupra celui rău și când face asta, marele imn antifonar al tuturor creaturilor răsună în întregul univers (vezi comentariul de la v. 9–13).

Cuvintele lui Ioan, „El a venit și a luat”, sunt cuvintele unui om a cărui pană cu greu poate ține pasul cu dramaticele scene ce se derulează înaintea ochilor săi. Într-o uimire ce-l ține cu răsuflarea tăiată el declară că Hristos „a luat” cartea. Vezi comentariul de la v. 13.

Cartea. Dovezile textuale atestă omiterea acestui cuvânt. Totuși, din v. 8 reiese clar că Mielul este Cel care ia cartea.

Celui ce ședea. Vezi comentariul de la cap. 4,2.

Apocalipsa 5:8

8. Când a luat. Acesta este momentul la care oastea cerească răspunde (vezi comentariul de la v. 7).

Patru făpturi vii. Vezi comentariul de la cap. 4,6.

Bătrâni. Vezi comentariul de la cap. 4,4.

Alăută. [„Harpe”, KJV]. Gr. kitharai, „o liră”, instrument folosit deseori pentru a acompania o voce

(vezi Vol. III, pp. 34–36), nu o harpă. Totuși, dovezile textuale atestă cuvântul kithara, „o liră”; adică fiecare bătrân ținea în mână câte o liră. Menționarea acestor instrumente este naturală, având legătură cu imnul ce urmează să fie intonat (v. 9, 10).

Potire. Gr. phialai, „cupe”, vase în care de obicei erau aduse darurile. Conform lui Josephus Flavius, phialai pline cu tămâie erau așezate pe pâinile punerii înainte în sanctuar (Antichități iii. 6. 6 [143]). Faptul că rugăciunile sfinților sunt păstrate în vase de aur poate indica aprecierea cu care le privește Cerul.

Tămâie. Adică mirodenii.

Rugăciunile sfinților. Faptul că bătrânii au „alăute” și potire cu tămâie sugerează că ei reprezintă biserica lui Hristos de pe pământ, biruitoare, înălțându-și glasul în cântare și în rugă. Vezi comentariul de la v. 9, 10; vezi PP 353.

Apocalipsa 5:9

9. O cântare nouă. Cântarea era nouă în sensul că era cu totul diferită de orice se mai cântase până atunci. Această sintagmă este obișnuită în Vechiul Testament (vezi Psalmi 33,3; 40,3; Isaia 42,10). Aici este cu totul potrivită, deoarece ea reprezintă o cântare născută dintr-o experiență unică – mântuirea prin biruința lui Isus Hristos (vezi comentariul de la Apocalipsa 5,5). Este o „cântare nouă” a celor ce au un „nume nou” (cap. 2,17; 3,12), care vor locui în „Noul Ierusalim” (cap. 21,2) atunci când toate lucrurile vor fi făcute „noi” (cap. 21,5).

Vrednic. Vezi comentariul de la v. 2. Corul ceresc izbucnește în cântare, ca o recunoaștere a faptului că acuzațiile lui Satana cu privire la Dumnezeu au fost dovedite false, prin biruința Fiului Său. Unii consideră că cei 24 de bătrâni sunt reprezentanți ai sfinților, care au fost cândva ei înșiși robi ai celui rău. Sfinții apar înaintea universului care privește la ei ca la martori ai neprihănității și ai harului lui Dumnezeu. Vezi comentariul de la Apocalipsa 5,5; compară cu Efeseni 3,10.

Ai fost junghiat. Moartea lui Hristos, cu rezultatele ei mântuitoare pentru om – care la rândul lor Îl îndreptățesc pe Dumnezeu – este cea care Îl face pe Hristos să fie vrednic (vezi comentariul de la v. 2).

Cu sângele Tău. Vezi comentariul de la Romani 3,25; 5,9.

Apocalipsa 5:10

10. Ei. [„Noi”, KJV]. Este deci evident că în v. 10 cei care vorbesc nu se includ pe ei în „împărăție și preoți”. Totuși, nu este imposibil ca ei să vorbească despre sine la persoana a treia, dar aceasta nu este concluzia la care conduce exprimarea din vechile manuscrise. Traducerea preferată a v. 9 și 10 este următoarea: „Tu ești vrednic să iei cartea, și să deschizi pecetea ei, pentru că Tu ai fost junghiat și ai cumpărat pentru Dumnezeu prin sângele Tău din orice seminție, limbă, popor și neam, și i-ai făcut pentru Dumnezeul nostru o împărăție și preoți, și ei vor domni pentru pământ” (vezi mai jos, la „împărăție” și la „vor împărăți”). Împărăția aceasta este fără îndoială împărăția spirituală a harului (vezi comentariul de la Matei 4,17; 5,3; Apocalipsa 1,6).

Împărăție. [„Împărăți”, KJV]. Dovezile textuale favorizează substantivul „o împărăție”. Vezi comentariul de la cap. 1,6.

Preoți. Vezi comentariul de la cap. 1,6.

Vor împărăți. [„Vom împărăți”, KJV]. Dovezile textuale atestă verbul la persoana a III-a plural, deci „vor împărăți” (ca în traducerea Cornilescu).

Pe pământ. Aici nu este specificat timpul domniei pe pământ, dar în cap. 20 și 21 se arată că este vorba de perioada de după mileniu.

Apocalipsa 5:11

11. Făpturilor vii. Vezi comentariul de la cap. 4,6. Aceste făpturi vii iau parte la actul de a-L lăuda pe Dumnezeu (cap. 5,12), prin care este exprimată aprecierea față de moartea lui Hristos.

Multor îngerii. Ca răspuns la mărturia celor patru făpturi vii și a celor 24 de bătrâni, oștirile cerești se unesc laudându-L pe Miel, pentru că este vrednic. Astfel, Dumnezeu este îndreptățit înaintea îngerilor, care, începând cu prima acuzație a lui Satana, nu au înțeles pe deplin actul Său de a-l expulza pe acesta și de a-i mântui pe oameni (vezi DA 761, 764).

Zece mii. Este evident că nu este vorba de un număr real, cuvintele acestea sugerând mai degrabă oști nenumărate. Probabil că aceste cuvinte sunt preluate din Daniel 7,10 și pot fi comparate cu un pasaj din cartea pseudoepigrafică a lui Enoh (vezi Vol. V, p. 87), cap. 14,22: „de zece mii de ori zece mii (stăteau) înaintea Lui” (R. H. Charles, *The Apocrypha and Pseudepigrapha of the Old Testament*, vol. 2, p. 197). Vezi Evrei 12,22.

Apocalipsa 5:12

12. Vrednic. Vezi comentariul de la v. 2, 9.

Mielul. Vezi comentariul de la v. 6.

Puterea. Gr. *dunamis*, aici, puterea lui Dumnezeu în acțiune. Doxologia oștirilor cerești este înșeptită. Întrucât numărul șapte semnifică desăvârșirea și este folosit de multe ori în această viziune, ca și în întreaga Apocalipsa (vezi comentariul de la cap. 1,11), se poate ca lauda înșeptită din cap. 5,12 să implice ideea că lauda cerească este completă și desăvârșită.

Bogăția. Vezi comentariul de la Filipeni 4,19.

Înțelepciunea. Gr. *sophia* (vezi comentariul de la Iacov 1,5).

Tăria. Gr. *ischus*, care probabil că se referă aici la energia divină ca potențială.

Apocalipsa 5:13

13. Toate făpturile. Adică orice ființă creată. Corul merge în crescendo, iar ca răspuns la cântarea de laudă a oștirilor cerești toată creațiunea se unește în adorarea Tatălui și a Fiului. Hristos este biruitor, iar caracterul lui Dumnezeu este îndreptățit înaintea întregului univers (vezi comentariul de la v. 11).

La care moment al mării lupte se referă scenele simbolice descrise în cap. 4 și 5? Conform cu DA 834, imnul a fost cântat de îngeri atunci când Hristos a fost înălțat la dreapta lui Dumnezeu după înălțarea la cer. De asemenea, conform cu AA 601, 602; GC 671, această cântare va fi cântată de sfinți la întemeierea noului pământ și de mântuiți și îngeri de-a lungul veșniciei (8T 44; compară cu PP 541; GC 545, 678). Aceste diferite interpretări dovedesc faptul că viziunea din cap. 4 și 5 nu trebuie privită ca reprezentând un anumit eveniment care se va desfășura în cer într-un anumit moment, ci ca o descriere simbolică a biruinței lui Hristos și a urmărilor ei, care au dus la refacerea caracterului lui Dumnezeu. Când este astfel înțeleasă, viziunea poate fi considerată ca reprezentând atitudinea cerului față de Fiul și lucrarea Sa începând de la cruce, o atitudine ce se înalță în crescendo pe măsură ce marea luptă atinge punctul culminant al biruinței. În ce privește natura viziunilor simbolice, vezi comentariul de la Ezechiel 1,10.

În cer, pe pământ. Din punctul de vedere al cosmologiei antice, cerul, pământul, ceea ce se află sub pământ și marea constituiau întregul univers. Întreaga creațiune va recunoaște neprihănirea lui Dumnezeu (vezi GC 670, 671).

A Celui ce șade. Vezi comentariul de la cap. 4,2.

Mielului. Vezi comentariul de la v. 6. Faptul că Mielul este adorat aici pe același temei ca și Tatăl implică egalitatea Lor (vezi Filipeni 2,9–11).

Lauda. Cele patru elemente din v. 13 sunt paralele cu patru din înșeptita doxologie din v. 12.

Stăpânirea. Gr. *kratos*, „puterea (de a governa)” paralelă cu „puterea” din v. 12, dar diferită prin faptul că termenul *kratos* reprezintă puterea divină în acțiune. O astfel de putere este cea la care sunt martore

creaturile de pe pământ (vezi comentariul de la v. 12).

Apocalipsa 5:14

14. Amin. Vezi comentariul de la Matei 5,18. Atât laudele antifonare cât și „Amin”-ul ce le urmează erau caracteristice închinării creștinilor din biserica primară. Pliniu, scriind la mai puțin de două decenii după Ioan, raportează faptul că în serviciile de închinare creștinii „cântau în versuri alternative imnuri către Hristos, ca unui Dumnezeu” (Letters x. 96; Loeb ed., vol. 2, p. 403). Descriind celebrarea Sfintei Cine, Iustin Martirul scria, în secolul al II-lea d.Hr., că după ce conducătorul adunării înălța rugăciuni și mulțumiri, „poporul aproba, spunând Amin” (First Apology 67; ANF, vol. 1, p. 186).

COMENTARIILE LUI ELLEN G. WHITE

1–5COL 294

1–149T 267

5 DA 243; PP 236; TM 115

5, 6 AA 589

6 TM 124

9 GC 652

10 EW 290

11 CH 32; GC 479, 511, 641, 678; MB 108; ML 88, 307; PP 36; SR 433

11–146T 59

12 AH 541; DA 131, 834; GC 647, 648, 671; MH 507; ML 348; SL 91

12, 13 AA 601; MH 506; 8T 44

13 CT 246; DA 835; GC 545, 678; PP 541; SR 433; 2T 215; 6T 368 1–5COL 294

1–149T 267

5 DA 243; PP 236; TM 115

5, 6 AA 589

6 TM 124

9 GC 652

10 EW 290

11 CH 32; GC 479, 511, 641, 678; MB 108; ML 88, 307; PP 36; SR 433

11–146T 59

12 AH 541; DA 131, 834; GC 647, 648, 671; MH 507; ML 348; SL 91

12, 13 AA 601; MH 506; 8T 44

13 CT 246; DA 835; GC 545, 678; PP 541; SR 433; 2T 215; 6T 368 1–5COL 294

1-149T 267

5 DA 243; PP 236; TM 115

5, 6 AA 589

6 TM 124

9 GC 652

10 EW 290

11 CH 32; GC 479, 511, 641, 678; MB 108; ML 88, 307; PP 36; SR 433

11-146T 59

12 AH 541; DA 131, 834; GC 647, 648, 671; MH 507; ML 348; SL 91

12, 13 AA 601; MH 506; 8T 44

13 CT 246; DA 835; GC 545, 678; PP 541; SR 433; 2T 215; 6T 368 1-5COL 294

1-149T 267

5 DA 243; PP 236; TM 115

5, 6 AA 589

6 TM 124

9 GC 652

10 EW 290

11 CH 32; GC 479, 511, 641, 678; MB 108; ML 88, 307; PP 36; SR 433

11-146T 59

12 AH 541; DA 131, 834; GC 647, 648, 671; MH 507; ML 348; SL 91

12, 13 AA 601; MH 506; 8T 44

13 CT 246; DA 835; GC 545, 678; PP 541; SR 433; 2T 215; 6T 368 1-5COL 294

1-149T 267

5 DA 243; PP 236; TM 115

5, 6 AA 589

6 TM 124

9 GC 652

10 EW 290

11 CH 32; GC 479, 511, 641, 678; MB 108; ML 88, 307; PP 36; SR 433

11-146T 59

12 AH 541; DA 131, 834; GC 647, 648, 671; MH 507; ML 348; SL 91

12, 13 AA 601; MH 506; 8T 44

13 CT 246; DA 835; GC 545, 678; PP 541; SR 433; 2T 215; 6T 368

Apocalipsa 6:1

1. Mielul. Vezi comentariul de la cap. 5,6.

A rupt ... cea dintâi din cele șapte peceti. [„A rupt una din peceti”. KJV]. Următorul citat aruncă lumină asupra semnificației pecetilor: „Hotărârea lor [a conducătorilor iudei, de a-L crucifica pe Hristos] a fost înregistrată în cartea pe care apostolul Ioan a văzut-o în mâna Aceluia care stătea pe tron, carte pe care nici un om n-o poate deschide. În ziua când Leul din seminția lui Iuda va deschide cartea, această hotărâre va apare înaintea lor, în toată grozăvia ei (COL 294)”. Declarația aceasta arată că această carte raportează, pe lângă alte lucruri, judecarea Domnului Hristos de către iudei și că la marea judecată finală (vezi comentariul de la cap. 20,11-15) acești vrăjmași ai lui Hristos vor fi puși față în față cu faptele lor rele. Este rezonabil să tragem concluzia că această carte conține și un raport al altor fapte semnificative ale mării lupte din decursul veacurilor. Reiese că Ioan a văzut dinainte unele din evenimentele acestea. I-a fost prezentată în simboluri istoria mării lupte până atunci când aceasta va ajunge la momentul ei culminant, adică în ziua judecării finale, când caracterul lui Dumnezeu va fi îndreptățit (cap. 20,11-15; vezi comentariul de la cap. 5,13). Faptul că Hristos „a biruit ca să deschidă cartea” (cap. 5,5) înseamnă că El este biruitor în marea luptă și este Domn al istoriei. Compară cu GC 666-672.

Ca și soliile către cele șapte biserici, scenele date la iveală la desfacerea pecetilor pot fi considerate ca având atât o aplicație specifică cât și una generală (vezi comentariul de la cap. 1,11). Ele pot fi deosebit de semnificative pentru fazele succesive din istoria bisericii de pe pământ.

M-am uitat. Vezi comentariul de la cap. 4,1. Viziunea continuă în același cadrul prezentat în cap. 4 și 5, dar acum începe o nouă etapă a acțiunii. Acum sunt deschise pecetile cărții (cap. 5,1-5).

Făpturi vii. Vezi comentariul de la cap. 4,6.

Vino și vezi. Dovezile textuale sunt împărțite cu privire la cuvintele „și vezi”, dacă ele trebuie sau nu să fie incluse. Dacă sunt păstrate, atunci porunca îi este adresată lui Ioan; dacă nu, atunci probabil că este adresată calului și călărețului (v. 2), care, atunci când li se vorbește, intră în scenă. Aceeași divizare a dovezilor textuale apare la v. 3, 5, 7.

Apocalipsa 6:2

2. Un cal alb. Simbolurile celor patru cai din primele patru peceti (v. 2-8) au fost adesea comparate cu cei patru cai din viziunea lui Zaharia (Zaharia 6,2.3). În simbolismul lor există unele asemănări, dar și deosebiri. Ordinea în care sunt numiți caii este diferită. În Apocalipsa caii au fiecare un călăreț, în Zaharia ei sunt înhămați la care. Aplicația simbolurilor este diferită (vezi comentariul de la Zaharia 6).

Există două opinii cu privire la interpretarea simbolului primului cal și al călărețului său. Unii comentatori consideră că aceștia reprezintă biserica din perioada apostolică (aprox. anii 31 d.Hr.-100 d.Hr.), când puritatea credinței (sugerată de culoarea albă) și râvna au dus la împlinirea celor mai mari idealuri din istoria creștină. Probabil că în nici o perioadă de după primul secol al erei creștine nu a mai cunoscut împărăția lui Dumnezeu o răspândire așa de măreață. Arcul din mâna călărețului poate simboliza cucerirea, iar cununa (stephanos, vezi comentariul de la Apocalipsa 2,10), biruința. Atât de rapid a fost răspândită Evanghelia încât în momentul scrierii epistolei către Coloseni, în anul 62 d.Hr., Pavel declara că Evanghelia „a fost propovăduită oricărei făpturi de supt cer” (Coloseni 1,23; compară cu AA 48, 578).

Alți comentatori cred că acest cal alb și călărețul lui nu reprezintă biserica, ci diferite situații

nefavorabile prin care a trecut biserica și pe care, cu harul lui Dumnezeu, le-a depășit cu bine. În simbolismul biblic calul este are legătură cu războiul (vezi Ioel 2,1.4.5), iar îmbrăcămintea călărețului de pe calul alb indică faptul că este vorba de un luptător. Atât cununa călărețului cât și culoarea albă a calului pot sugera biruința. Astfel, se consideră că primul călăreț reprezintă o vreme când poporul lui Dumnezeu a trăit într-o lume caracterizată de cuceriri și de guvernare militară, când Roma, pornind „biruitoare, și ca să biruiască”, a menținut un imperiu cu adevărat universal.

În general adventiștii de ziua a șaptea susțin că acest cal alb reprezintă biserica din vremea apostolică.

Un arc. Acesta este un semn de luptă.

Cunună. Gr. stephanos (vezi comentariul de la cap. 2,10).

Birutor, și ca să biruiască. Literal, „birutor, și să poată birui”. Aceste cuvinte sugerează biruința continuă.

Apocalipsa 6:3

3. A doua făptură vie. Vezi comentariul de la cap. 4,4. Fiecare din cele patru făpturi vii îi va anunța pe rând pe unul dintre călăreți.

Vino și vezi. Vezi comentariul de la v. 1.

Apocalipsa 6:4

4. Roș. Simbolismul celui de-al doilea călăreț descrie bine condițiile sub care s-a găsit biserica între anii 100 și 313 d.Hr. (vezi comentariul de la cap. 2,10). Persecuțiile violente pe care le-a suferit sub domnia cezarilor romani sunt bine caracterizate de călărețul ce are „o sabie mare” și are „puterea să ia pacea de pe pământ”. Dacă albul reprezintă puritatea credinței (vezi comentariul de la cap. 6,2), atunci roșul poate reprezenta coruperea credinței prin introducerea diferitelor erezii (vezi Vol. IV, p. 835; VI, pp. 43–46, 51–58, 64–67).

Conform unei alte opinii, culoarea calului este un simbol pentru sânge. După cum primul călăreț poate simboliza gloria cuceririlor militare (vezi comentariul de la v. 2), tot așa cel de-al doilea poate privi ca descriind alte aspecte ale luptei – lipsa păcii și înmulțirea numărului de măceluri. Acestea aveau să fie rezultatul inevitabil al cuceririlor primului călăreț, dacă acesta simbolizează cucerirea și stăpânirea Romei.

În general adventiștii de ziua a șaptea sunt de acord cu prima interpretare.

Sabie. Gr. machaira, un cuțit mare sau o sabie scurtă folosită în luptă. Compară cu folosirea acestui cuvânt la Matei 10,34; Ioan 18,10; etc.

Apocalipsa 6:5

5. A treia făptură. Vezi comentariul de la cap. 4,6; 6,3.

Vino și vezi. Vezi comentariul de la v. 1.

Cal negru. Dacă prin calul alb este sugerată biruința, iar prin culoarea sa puritatea (vezi comentariul de la v. 2), atunci calul cel negru poate indica înfrângerea, iar culoarea lui o și mai mare degradare a credinței.

O cumpănă. Gr. zugos, „un jug” folosit aici cu referire la bara transversală a cumpenei (a balanței). Acest simbol poate fi caracteriza starea dinăuntru bisericii de după legalizarea creștinismului în secolul al IV-lea, când biserica și statul s-au unit. După această unire o mare parte a preocupării bisericii au devenit problemele seculare, și în multe cazuri a urmat o lipsă spirituală.

Această cumpănă poate fi interpretată ca un simbol al grijii exagerate față de nevoile materiale ale acestei vieți. Acum nu mai poate fi vorba de biruința în luptă, ca în cazul primului călăreț (vezi comentariul

de la v. 2), nici măcar de însângerare, ca în cazul celui de-al doilea (vezi comentariul de la v. 4), ci de un rezultat și mai înfricoșător – foametea.

Apocalipsa 6:6

6. O măsură. Gr. choinix, o măsură ce era de aproximativ un litru (vezi Vol. V, p. 50). Această cantitate de cereale reprezenta rația de hrană zilnică pentru un lucrător.

Un leu. Gr. dinarios, o monedă care valora cam 11 cenți în termenii valorilor monetare moderne (vezi Vol. V, p. 49). Moneda romană reprezentată aici corespundea cu salariul de o zi pentru un lucrător obișnuit (vezi Matei 20,2). De aici se poate deduce că rația zilnică de grâu pentru o zi de muncă nu prea era de ajuns pentru hrana necesară lucrătorului și familiei sale. Ceva mai puțin ar fi însemnat a muri de foame. Conform prețurilor cerealelor citate de Cicero (Against Verres iii, 81), în Sicilia prețurile menționate de Ioan erau cam de 8 până la 16 ori mai mari decât cele normale. Totuși, în ciuda foametei, supraviețuirea este posibilă. Căci Dumnezeu a avut întodeauna grijă de copiii Săi în timp de necez.

Aplicate la perioada istoriei creștine ce a urmat legalizării creștinismului, aproximativ 313–538 d.Hr. (vezi Nota Suplimentară la cap. 2), cuvintele vorbitorului neidentificat pot fi interpretate ca indicând preocuparea generală cu lucrurile materiale.

Orz. Acesta era mai ieftin decât grâul, așa cum este indicat aici prin prețurile comparate (vezi 2 Regi 7,18). Orzul era hrana obișnuită a săracilor și era folosit ca hrană pentru animale (vezi comentariul de la Ioan 6,9).

Să nu vătămi. Vocea care anunță prețul ridicat al grâului și al orzului poruncește ca vinul și untdelemnul să nu fie vătămate fără rost.

Untdelemnul și vinul. Acestea erau primele două lichide folosite de obicei ca hrană în lumea antică. Unii le-au interpretat ca simboluri pentru credință și dragoste, care trebuiau păstrate pentru a contracara materialismul ce domina biserica după legalizarea creștinismului în secolul al IV-lea.

Apocalipsa 6:7

7. Pecetea a patra. Compară cu comentariul de la cap. 5,1; 6,1.

Făptura a patra. Vezi comentariul de la cap. 4,6; 6,3.

Vino și vezi. Vezi comentariul de la v. 1.

Apocalipsa 6:8

8. Gălbui. [Pal, KJV]. Culoarea spaimei și a morții. Începând cu simbolul calului gălbui, vremurile de necez ating un punct culminant înfricoșător (vezi comentariul de la v. 2, 4, 5).

Locuința morților. Gr. hades, „locuința morților” (vezi comentariul de la Matei 11,23). Aici moartea și locuința morților sunt personificate, una fiind călărețul de pe cal, iar cealaltă venind pe urmă.

A patra parte a pământului. Aceste cuvinte semnifică probabil o mare suprafață a pământului.

Sabia. Gr. rhomphaia (vezi comentariul de la cap. 1,16). Seria aceasta – sabie, foamete, molimă și fiarele pământului – poate fi considerată ca descriind deteriorarea progresivă a civilizației de după război. Pustiirile săbiei, care ucide oamenii și distruge recoltele, produc foamete, care duce mai departe la distrugerea sănătății, provocând molimă; iar când molima începe să bântuie, societatea umană este atât de slăbită încât nu se poate apăra de atacurile fiarelor sălbatice.

Aplicat la o perioadă anume a istoriei creștine, simbolul celui de-al patrulea călăreț pare să descrie o situație caracteristică perioadei de la 538 la 1517, începutul Reformei (vezi Nota Suplimentară la cap. 2; vezi comentariul de la cap. 2,18).

Molimă. [„Moarte”, KJV]. Exprimarea „să ucidă ... cu moarte” (KJV) nu prea are sens. Probabil că

această dificultate este rezolvată cel mai bine prin traducerea cuvântului grecesc thanatos cu „molimă” (ca în traducerea Cornilescu). LXX traduce adeseori cuvântul ebraic deber, „molimă” prin thanatos (vezi Leviticul 26,25; Ieremia 21,6; Ezechiel 5,12). Se pare că Ioan, pentru care gândirea semitică era mai naturală decât cea greacă, folosește sensul din LXX, nu sensul strict al cuvântului.

Apocalipsa 6:9

9. Altar. Altarul prezentat în imaginea profetică era probabil o reminiscență a altarului de aramă din sanctuarul ebraic, iar martirii pot fi văzuți ca jertfe aduse lui Dumnezeu. Deoarece sângele victimelor se scurgea la temelia altarului (vezi Leviticul 4,7) și deoarece „viața [LXX, psuche, „suflet”] trupului este în sânge” (cap. 17,11), se poate considera că sub altar se află sufletele celor ce au murit ca martiri. Conform tradiției iudaice de mai târziu, morții lui Israel ar fi fost îngropați sub altar, iar cei îngropați sub altar ar fi fost înhumați sub tronul slavei (vezi Strack and Billerbeck, Kommentar zum Neuen Testament, vol. 3, p. 803).

Unii susțin că altarul acesta trebuie identificat cu cel menționat în Apocalipsa 8,3.

Sufletele. Gr. psuchai, cu privire la acest cuvânt, vezi comentariul de la Matei 10,28. Ar trebui reamintit faptul că Ioan vedea reprezentări în imagini, iar atunci când este cercetată semnificația diferitelor simboluri, trebuie luate în considerare regulile de interpretare a unor astfel de profeții (vezi comentariul de la Ezechiel 1,10). Ioan a văzut un altar la temelia căruia se aflau „sufletele” martirilor. Regulile de interpretare nu ne cer să localizăm un altar anume într-o anumită zonă și într-un moment dat al istoriei. Asemeni detaliilor unei parabole, nu este obligatoriu ca toate elementele unei profeții simbolice să fie interpretate. Se pare că simbolul celei de-a cincea peceți a fost prezentat pentru a-i încuraja pe martiri, asigurându-i că în ciuda aparentei biruințe a dușmanului, în cele din urmă răzbunarea va veni. O astfel de încurajare îi întărește în special pe cei care au trecut prin teribilele persecuții din Evul Mediu și mai ales prin cele din timpul Reformei și de mai târziu (aprox. 1517–1755; Reforma și Mai Departate, vezi comentariul de la v. 12). Pentru ei această lungă perioadă de opresiune părea că nu se mai termină. Solia celei de-a cincea peceți era o reasigurare a faptului că în final va triumfa cauza lui Dumnezeu. O încurajare asemănătoare va veni pentru cei ce vor străbate ultimul mare conflict (vezi 5T 451).

Orice încercare de a interpreta aceste „suflete” ca fiind duhurile fără trup ale martirilor dispăruți ar fi în contradicție cu regulile de interpretare ale profețiilor simbolice. Lui Ioan nu i s-a dat o viziune a cerului așa cum este el în realitate. Acolo nu sunt cai albi, roși, negri și gălbui, cu călăreți de război. Isus nu apare acolo în forma unui miel cu o rană sângerândă. Cele patru făpturi nu reprezintă ființe înaripate cu caracteristici de animal, așa cum sunt descrise aici (vezi Vol. III, pp. 1111). Tot așa, nu există „suflete” așezate la temelia unui altar din ceruri. Întreaga scenă a fost o reprezentare în imagini și simboluri, menită să dea lecția spirituală despre care s-a vorbit mai sus.

Celor ce fuseseră junghiați. Punctul central al descoperirii se mută acum de la descrierea morții și a distrugerii prin care trece poporul lui Dumnezeu, la analiza stării sfinților înșiși.

Cuvântul lui Dumnezeu. Vezi comentariul de la cap. 1,2.9.

Mărturisirii. Vezi comentariul de la cap. 1,2.9.

Apocalipsa 6:10

10. Ei strigau. O reprezentare plastică (vezi comentariul de la v. 9). „Sufletele” sunt auzite vorbind.

Stăpâne. Gr. despotes (vezi comentariul de la Luca 2,29). Corelativul lui despotes este doulos, „rob” (vezi 1 Petru 2,18). Dându-și viața, acești martiri s-au dovedit a fi adevărați „robi ai lui Dumnezeu” (vezi Tit 1,1; vezi comentariul de la Apocalipsa 6,11), El fiindu-le Stăpân. Probabil că aici se face referire la Tatăl.

Sfânt și adevărat. Vezi comentariul de la cap. 3,7, unde prin aceste cuvinte se face referire la Hristos.

Răzbuni. Martirii nu caută răzbunarea pentru ei înșiși, ci caută îndreptățirea Numelui lui Dumnezeu (vezi Romani 12,19; vezi comentariul de la Apocalipsa 5,13).

Locuitorilor pământului. Vezi comentariul de la cap. 3,10.

Apocalipsa 6:11

11. Haină. Dovezile textuale atestă cuvântul „o robă” (stole). Acest cuvânt este diferit de cel tradus „haine” în cap. 3,5; 4,4. Stole era o robă lungă, purtată ca semn de distincție (vezi comentariul de la Marcu 12,38). În viziune Ioan observă cum aceste „suflete” sunt îmbrăcate fiecare cu câte o haină albă. Poate că intenția acestei imagini este să arate că în ciuda morții lor de ocară și în ciuda a faptului că martirajul lor nu a fost încă răzbunat de Dumnezeu, El îi recunoaște deja pe acești martiri ca biruitori.

În zilele lui Ioan o astfel de asigurare era o mângâiere în special pentru creștinii care-și văzuseră frații omorâți în persecuția lui Nero (anul 64 d.Hr.), iar acum trebuiau ei înșiși să cunoască martirajul în timpul persecuției lui Domițian (vezi Vol. VI, p. 87). În toate epocile de atunci încoace făgăduințele lui Dumnezeu pentru sfinții Săi martirizați i-au încurajat pe cei ce și-au dat viața pentru Numele Său.

Să se mai odihnească. Porunca este dată celor care, în viziunea profetică, erau îngrijorați cu privire la ceea ce li se părea o întârziere îndelungată. În realitate, în momentul morții martirii încep să se odihnească și vor continua să o facă până la înviere (vezi comentariul de la cap. 14,13). „Tovarășilor lor de slujbă” li se va încredința mai departe lupta, până când vor fi la rândul lor biruitori în martiraj.

Puțină vreme. Timpul nu avea să fie prelungit o perioadă nedefinită (vezi comentariul de la cap. 1,1; compară cu cap. 12,12). Marea luptă cu cel rău trebuie dusă până la punctul culminant, cel al biruinței. Păcatul trebuie lăsat să se dezvolte în toată urâtenia caracterului său, atât de deplin încât niciodată să nu se mai pună la îndoială neprihănirea și dreptatea lui Dumnezeu (vezi comentariul de la cap. 5,13).

Se va împlini. Adică numărul trebuie să fie completat. Asta nu înseamnă că Providența a decretat că un anumit număr de creștini trebuie să fie martirizați. A fost însă necesar ca un anumit timp să treacă pentru ca să fie dovedită natura adevărată a acțiunilor lui Satana, Dumnezeu fiind astfel dovedit ca drept și glorios.

Tovarășilor de slujbă. Gr. sundouloi, „tovarăși robi” (vezi comentariul de la v. 10).

Apocalipsa 6:12

12. Un mare cutremur de pământ. Evenimentele celei de-a șasea peceți descoperă distrugerea universului fizic. Profetul Ioel a folosit simbolul cutremurului de pământ pentru a descrie transformarea naturii în ziua Domnului (Ioel 2,10; compară cu Isaia 13,9–11; Amos 8,9).

Deoarece cutremurul este urmat de întunecarea soarelui, iar evenimentul acesta poate fi datat la anul 1780 (vezi mai jos, la „soarele s-a făcut negru”), acest cutremur a fost identificat cu cel de la Lisabona, din 1 noiembrie 1755, unul dintre cele mai întinse și mai dezastruase cutremure înregistrate vreodată. Unda de șoc a cutremurului a fost simțită nu doar în Africa de Nord, ci și în îndepărtatele Indii Apusene. Identificarea cu acest cutremur de la Lisabona sugerează anul 1755 ca început al acestei peceți (vezi Nota Suplimentară de la cap. 2).

Soarele s-a făcut negru. Întunecarea soarelui este frecvent menționată în profețiile vechi testamentare cu privire la catastrofele care preced ziua Domnului (vezi comentariul de la Isaia 13,10). Vorbind despre sfârșitul lumii, Isus a făcut o aluzie specială la acest fenomen și l-a numit printre semnele care le vor arăta urmașilor Săi că venirea Sa este aproape (vezi comentariul de la Matei 24,29.33; vezi GC 334).

O împlinire spectaculoasă și literală a scenei descrise aici a avut loc în partea de est a New York-ului și în cea de sud a New England-ului, la 19 mai 1780. Un studiu atent al articolelor din ziarele vremii descoperă că în jurul orei 10 dimineața un întuneric neobișnuit a acoperit zona estică a New York-ului și cea sud-vestică a New England-ului și că în timpul zilei s-a extins înspre răsărit, spre partea centrală și sudică a New England-ului și până la oarecare depărtare, pe mare. Fiecare localitate a raportat că întunericul a durat câteva ore. Acest fenomen a avut loc la vremea stabilită, „în zilele acelea, după necazul acesta” (Marcu 13,24; vezi comentariul de la Matei 24,29). Fenomenul a fost observat într-o zonă unde avea să se nască un remarcabil interes pentru profețiile din Daniel și Apocalipsa și a fost recunoscut de către cercetătorii acestor profeții ca o împlinire a pasajului de față (vezi GC 304–308).

Luna s-a făcut ca sângele. Vezi comentariul de la Matei 24,29.

Apocalipsa 6:13

13. Stelele au căzut din cer. Vezi comentariul de la Matei 24,29; compară cu Isaia 34,4. Vezi GC 333.

Smochinele verzi. [„Smochinele necoapte”, KJV]. Gr. olunthoi, unii considerând că este vorba de smochinele timpurii care cad înainte de a ajunge la maturitate. Atunci când fructele lor ajung la mărimea unei cireșe, unii smochini de viță inferioară rămân fără nici un fruct, sau aproape fără nici unul. Alții definesc olunthoi ca smochinele târzii sau văratice. Vezi Isaia 34,4.

Apocalipsa 6:14

14. Sul. Gr. biblion (vezi comentariul de la cap. 5,1). Imaginea de aici este cea a unui cer strâns sul, asemeni unui sul de pergament. În vremurile antice se considera că cerul este o boltă solidă deasupra pământului. Acum profetul vede cerul rulat pentru ca pământul să stea neacoperit înaintea lui Dumnezeu. Isaia (cap. 34,4) prezintă aceeași imagine. Acest eveniment este cu siguranță același cu cel descris de Isus când a spus că „puterile cerurilor vor fi clătinate” (vezi comentariul de la Matei 24:29). Acest eveniment se află încă în viitor și este strâns legat de apariția reală a Fiului omului pe cer.

Toți munții și toate ostroavele. În cap. 16,20 aceste zguduirii înfricoșătoare sunt descrise ca având loc în timpul celei de-a șaptea plăgi.

Apocalipsa 6:15

15. Împărații. Vezi cap. 16,14; 17,12. Lista care urmează prezintă întreaga gamă a vieții politice și sociale existente în lumea romană din vremea lui Ioan. Deși aici nu este menționată venirea reală a Domnului Hristos, contextul trădează clar faptul că Hristos este gata să se întoarcă.

Domnitorii. Gr. megistanes, „oameni de seamă”, „nobili”, probabil corespunzând latinescului magistrați, slujbași civili ai guvernului roman, cum ar fi Pliniu (vezi Vol. VI, pp. 61–63, 88), care adesea îi trimiteau pe martirii creștini la moarte.

Căpitaniii oștilor. Gr. chiliarchoi, „căpetenii peste o mie”. În Noul Testament acest cuvânt este folosit pentru tribunul militar roman (vezi Ioan 18,12; Faptele Apostolilor 21,31–33), iar aici probabil că face referire la ofițerii militari de seamă.

Cei bogați. Vezi comentariul de la Iacov 5,1–6.

Cei puternici. Compară cu 1 Corinteni 1,26.

Slobozi. Compară cu cap. 13,16; 19,18.

Apocalipsa 6:16

16. Cădeți peste noi. Vezi Osea 10,8; Luca 23,30. A sta înaintea lui Dumnezeu este mult mai înfricoșător decât a sta în fața morții înseși.

Mânia. Gr. orge (vezi comentariul de la Romani 1,18).

Apocalipsa 6:17

17. Ziua cea mare. Vezi Ioel 2,11.31; vezi comentariul de la Isaia 13,6.

Cine poate sta în picioare? Compară cu Naum 1,6; Maleahi 3,2; Luca 21,36. Cu această întrebare cercetătoare scena de față se încheie. Fiecare dintre cele șase peceti care au fost deschise arată câte o fază distinctă a mării lupte dintre Hristos și Satana, și fiecare ajută la a dovedi, în fața întregului univers, că Dumnezeu este drept (vezi comentariul de la Apocalipsa 5,13). Aici se face o pauză în deschiderea pecetilor, căci trebuie dat un răspuns la această întrebare. Până aici, în descrierea teribilelor evenimente care preced a doua venire, nu a fost dată nici o indicație că cineva le-ar putea supraviețui. De aici dramatica întrebare „Cine poate sta în picioare?” Capitolul 7 întrerupe secvența pecetilor pentru a contura un răspuns.

COMENTARIILE LUI ELLEN G. WHITE

2 8T 41

6 5T 614

10 5T 451

11 COL 180

12 GC 304

12–17GC 334; 9T 267

13 GC 333

14 EW 41, 290

14–17PP 340

15 EW 292

15–17EW 287; GC 642; SC 18; 2T 41

16 EW 76; LS 91; MB 26; 1T 74; 5T 656

16, 17 DA 740; 2T 42

17 EW 16; GC 641, 642; TM 444; 1T 15, 60; 6T 405

Apocalipsa 7:1

1. După aceea. Vezi comentariul de la cap. 4,1. Pentru legătura dintre capitolele 7 și 6, vezi comentariul de la cap. 6,17.

Am văzut. Vezi comentariul de la cap. 4,1.

Patru îngeri. Acești îngeri reprezintă uneltele divine prezente în lume, menite să oprească forțele răului până în momentul când lucrarea lui Dumnezeu în inimile oamenilor va fi încheiată, iar poporul lui Dumnezeu va primi sigiliul pe frunte (vezi comentariul de la cap. 6,17).

Patru colțuri. Compară cu Isaia 11,12; Ezechiel 7,2. Asta înseamnă că întregul pământ este amenințat.

Patru vânturi. În Scriptură cele „patru vânturi” reprezintă adesea cele patru puncte cardinale (vezi Daniel 8,8; Marcu 13,27). Este evident că aici cele patru vânturi sunt forțe distructive (vezi v. 3). Probabil că cea mai apropiată paralelă se găsește la Daniel 7,2, unde ele par să fie forțele conflictuale din care vor răsări marile națiuni.

S-a sugerat că, întrucât Apocalipsa 7 pare să fie un răspuns la întrebarea de la sfârșitul cap. 6 (vezi comentariul de la cap. 6,17), această țineră în frâu a celor patru vânturi este o reținere temporară a urgiilor descrise în cap. 6, până când cei care trebuie să stea în picioare în furtună vor fi pregătiți pentru asta.

Văzute în lumina mării lupte dintre Hristos și Satana, aceste forțe distructive reprezintă eforturile lui Satana de a aduce ruină și distrugere pretutindeni. În viziune simbolică Ioan a văzut patru îngeri, dar în realitate există nenumărați îngeri care au misiunea de a reține și împiedica planurile dușmanului. Acești îngeri înconjoară „lumea. ... Ei opresc armatele Satanei pe loc până când sigilarea poporului lui Dumnezeu

va fi îndeplinită... Lor li s-a dat lucrarea de a opri puterea violentă a celui ce s-a coborât ca un leu furios, căutând pe cine să înghită” (Ellen G. White, Material suplimentar la cap. 5,11). Când lucrarea sigilării va fi încheiată, atunci Dumnezeu le va porunci îngerilor Săi: „Nu mai țineți piept lucrărilor lui Satana în eforturile sale de a distruge. Lăsați-l să-și ducă la îndeplinire răutatea asupra fiilor neascultării; căci paharul nelegiurii lor este plin” (Ellen G. White, RH 17 Sept. 1901; compară cu 6T 408).

Când cei patru îngeri vor înceta să mai țină în frâu planurile rele ale lui Satana, atunci „vânturile sălbatice ale patimii omenești, toate elementele de luptă vor fi lăsate libere. Pământul întreg va fi adus într-o ruină mai grozavă decât aceea care a venit peste Ierusalimul din vechime” (GC 614).

Pe pământ. Cele trei elemente menționate aici – pământul, marea și copacii – accentuează natura universală a distrugerii despre care se avertizează aici.

Apocalipsa 7:2

2. Un alt înger. Adică încă un înger este adăugat celor patru care țin cele patru vânturi (vezi comentariul de la v. 1).

Dinspre răsăritul soarelui. În antichitate estul era punctul cardinal central al busolei. Celelalte direcții erau menționate din punctul de vedere al unei persoane care privea spre răsărit (vezi comentariul de la Exodul 3,1). Din aceeași direcție a văzut și Ezechiel slava lui Dumnezeu intrând în Templu (cap. 43,2–5). Semnul Fiului omului va apărea în răsărit (Matei 24,30; compară cu GC 640, 641). Direcția din care vine acest înger poate sugera faptul că este trimis din partea lui Dumnezeu.

Unii preferă sensul propriu al expresiei „de la răsăritul soarelui” și cred că accentul nu este pus pe localizare, ci pe felul apariției, adică arătarea îngerului este asemeni soarelui care se înalță în splendoarea sa. Vezi comentariul de la cap. 16,12.

Pecetea. Din vremurile cele mai îndepărtate pecetea era folosită în Orientul Apropiat asemeni semnăturilor de astăzi. Astfel, ele atestau autoritatea unui document, indicau proprietarul obiectului pe care era imprimată pecetea sau sigilau obiecte cum ar fi sertare, cutii, morminte, pentru a nu fi deschise sau profanate. Pe o inscripție este indicat faptul că pecetea este a lui „Șema, Slujitorul lui Ieroboam” (David Dinger, *The Biblical Archaeologist*, XII [1949], p. 84). Alta sună astfel: „Aparținând lui Asayan, fiul lui Yaugîm (yôqîm)” (W. F. Albright, *Journal of Biblical Literature*, XLI [1932], p. 81).

Conceptia că Dumnezeu pune o pecete pe poporul Său își are originea în viziunea lui Ezechiel cu privire la omul cu călimara, căruia îi fusese poruncit să pună „un semn pe fruntea oamenilor care suspină și gem din pricina tuturor urâciunilor care se săvârșesc” în Ierusalim. În virtutea semnului, ei aveau să fie feriți de distrugere (Ezechiel 9,2–6.) Conceptul sigilării este aplicat și în alte circumstanțe. Pavel a făcut referire la acest simbol vorbind despre experiența primirii Duhului Sfânt la convertire și la botez (vezi 2 Corinteni 1,22; Efeseni 1,13; 4,30). Isus a vorbit despre Sine ca fiind sigilat de Tatăl, referindu-se fără îndoială la confirmarea divină făcută de Tatăl prin Duhul Sfânt, la botezul Său (vezi comentariul de la Ioan 6,27).

Simbolismul sigilării găsește o paralelă interesantă în gândirea escatologică ebraică. Unul din psalmii lui Solomon (o lucrare pseudoepigrafică de la mijlocul secolului I î.Hr.) declară despre cel neprihănit că „flacăra focului și mânia împotriva celui nedrept nu-l vor atinge, când acestea vor veni de la Domnul împotriva păcătoșilor, căci semnul lui Dumnezeu este asupra neprihăniților, pentru ca ei să fie mântuiți. Foamea, sabia și molima (vor fi) departe de cei dreți” (15,6–8; R. H. Charles, *The Apocrypha and Pseudepigrapha of the Old Testament*, vol. 2, p. 646). Evreii considerau că semnul pus asupra celor neprihăniți îi protejează de necazurile din vremea când avea să vină Mesia.

La fel, pasajul de față arată către o sigilare a poporului lui Dumnezeu, care îi pregătește pentru a sta în picioare în timpul înfricoșătoarelor vremuri de necaz ce vor preceda a doua venire (vezi comentariul de la Apocalipsa 7,1). Ca și în vremurile din vechime, când pecetea cu care era sigilat un obiect arăta care era proprietarul acestuia, tot așa pecetea lui Dumnezeu pusă asupra poporului Său proclamă faptul că El îi recunoaște ca fiind ai Săi (vezi 2 Timotei 2,19; compară cu TM 446).

Pecetea care va fi pusă asupra slujitorilor credincioși ai lui Dumnezeu este „semnul distinct al

adevărului”, „semnul aprobării” Sale (3T 267). Ea dovedește „asemănarea cu Hristos în caracter” (Ellen G. White, Material suplimentar la v. 2). „Sigiliul lui Dumnezeu, simbolul sau semnul autorității Sale, se găsește în porunca a patra” (Ellen G. White, ST 1 Nov. 1899; compară cu GC 640). Pentru o dezbatere detaliată cu privire la sigiliu, vezi comentariul de la Ezechiel 9,4.

Dumnezeului celui viu. Vezi comentariul de la cap. 1,18.

Apocalipsa 7:3

3. Până nu vom pune pecetea. Vezi comentariul de la v. 2.

Slujitorilor. Gr. douloi, „robi”. Cei sigilați sunt robii lui Dumnezeu, iar pecetea pusă asupra lor este recunoașterea divină că ei sunt cu adevărat ai lui Săi.

Fruntea. Probabil că Ioan a văzut în viziune o pecete adevărată pusă asupra slujitorilor. Sigiliul reprezintă calitatea caracterului (vezi comentariul de la Ezechiel 9,4; compară cu 2 Timotei 2,19).

Apocalipsa 7:4

4. Am auzit. Informația a ajuns la Ioan pe cale orală. Profetia nu spune nimic cu privire la posibilitatea ca în acest moment el să fi văzut și mulțimea celor pecetluiți.

O sută patruzeci și patru de mii. Cu privire la acest număr există două opinii: (1) că este literal; (2) că este simbolic. Unii din cei ce susțin că numărul este literal scot în evidență faptul că numărătoarea poate fi făcută pe baza sistemului folosit la numărarea celor 5.000 de persoane hrănite în chip miraculos, când au fost puși la socoteală numai bărbații, nu și femeile și copiii (vezi Matei 14,21). Cei care susțin că numărul este simbolic subliniază faptul că este evident că viziunea este simbolică, și întrucât celelalte simboluri nu trebuie interpretate literal, nici acesta nu poate fi literal. Numărul „doisprezece” este considerat de către mulți cercetători ai Bibliei un număr semnificativ în Scriptură, fără îndoială pentru că în Israel erau doisprezece triburi (vezi Exodul 24,4; 28,21; Leviticul 24,5; Numeri 13; 17,2; Iosua 4,9; 1 Regi 4,7; 18,31; Matei 10,1; Apocalipsa 12,1; 21,12.14.16.21; 22,2). Înmulțirea cu doisprezece a numărului 12.000 (Apocalipsa 7,5–8) poate sugera faptul că ținta principală a acestui pasaj nu este să desemneze un număr fix al celor sigilați, ci să arate că cei sigilați aparțin semințiilor Israelului spiritual.

Cei 144.000 sunt prezentați aici ca fiind cei ce vor putea sta „în picioare” în fața teribilelor evenimente descrise în cap. 6,17 (vezi comentariul de acolo). Ei au „pecetea Dumnezeului celui viu” (cap. 7,2) și sunt protejați în timpul distrugerii universale, așa cum au fost ocrotiți cei care, în viziunea lui Ezechiel, aveau pecetea (Ezechiel 9,6). Ei sunt primiți de către Cer, căci mai târziu Ioan avea să îi vadă alături de Miel, pe Muntele Sionului (Apocalipsa 14,1). Se spune că „în gura lor nu s-a găsit minciună” și că „sunt fără vină” (Apocalipsa 14,5). Ioan îi aude cântând o cântare pe care nimeni nu putea să o învețe (Apocalipsa 14,3). Ei sunt puși deoparte, ca „cel dintâi rod pentru Dumnezeu și pentru Miel” (Apocalipsa 14,4).

Există diferențe de opinie cu privire la cine sunt credincioșii din ultima generație care vor constitui numărul celor 144.000. Lipsa unor informații mult mai consistente, necesare pentru a trage concluzii dogmatice cu privire la anumite chestiuni, i-a condus pe mulți să pună accentul nu asupra problemei identității celor 144.000 (cine sunt ei), ci asupra calității lor (ce sunt ei) – adică ce fel de caracter. Se așteaptă Dumnezeu ca ei să aibă – și a importanței pregătirii pentru a face parte din acea mulțime fără vină. Următorul sfat se înscrie pe aceeași linie de idei: „Nu este dorința Sa (a lui Dumnezeu) ca ei să intre în controverse cu privire la probleme ce nu îi ajută spiritual, cum ar fi: Cine va face parte între cei 144.000? Cu siguranță că cei ce sunt aleșii lui Dumnezeu vor afla în curând acest lucru” (Ellen G. White, Material suplimentar la cap. 14,1–4; compară cu PK 189).

Din toate semințiile. Aici sunt prezentate doisprezece seminții (v. 5–8), dar ele nu sunt cu totul identice cu cele enumerate în Vechiul Testament (vezi Numeri 1,5–15; Deuteronom 27,12.13; compară cu Genesa 35,22–26; 49,3–28; 1 Cronici 2,1.2). Listele din Vechiul Testament încep de obicei cu Ruben, în timp ce enumerarea de față începe cu Iuda, probabil pentru că Domnul Hristos s-a născut în seminția lui Iuda (vezi Apocalipsa 5,5). În Vechiul Testament Levi nu este întotdeauna inclus printre seminții, deși este, bineînțeles, numit printre fiii lui Iacov. Acest lucru se datorează, fără îndoială, faptului că Levi nu a primit

moștenire între seminții (vezi comentariul de la Iosua 13,14). Aici este amintită seminția lui Levi, dar nu și seminția lui Dan. Socotirea lui Levi și menținerea numărului 12 a făcut necesară omiterea unei seminții, întrucât în loc de Iosif apar două seminții, Efraim (probabil numit „Iosif” în Apocalipsa 7,8) și Manase. Probabil că Dan a fost exclus din pricina idolatriei pentru care era renumită această seminție (Judecători 18,30.31).

Aici ordinea enumerării semințiilor este diferită de oricare altă listă din Vechiul Testament. Unii au sugerat că dacă versetele 7 și 8 ar fi așezate între versetele 5 și 6, atunci semințiile ar urma în ordinea fiilor Leei, ai Rahelei, ai roabei Leei și ai roabei Rahelei – cu excepția lui Dan, în locul căruia apare Manase. În orice caz, nu este reiese nimic semnificativ din această rearanjare.

Numele unor seminții nu sunt scrise întocmai ca în Vechiul Testament. Acest fapt se întâmplă din pricină că numele din Noul Testament sunt transliterate din greacă, în timp ce numele din Vechiul Testament sunt transliterate din ebraică. Transliterările numelor ebraice sunt adesea inexacte pentru că alfabetul grecesc nu are anumite sunete ale limbii ebraice.

Israel. Cei care insistă că cei 144.000 sunt evrei literali susțin că aplicația la creștini ca Israel spiritual nu poate fi împăcată cu împărțirea în 12 seminții. În orice caz, dacă „fiii lui Israel” trebuie luați literal, ce motiv ar fi să nu luăm literal și v. 5–8 și cap. 14,1–5? Dincolo de faptul că evreii și-au pierdut demult deosebiriile dintre triburi, ar fi greu de crezut absurda probabilitate, de o minimă credibilitate, ca să fie din fiecare seminție un număr identic de mântuiți – și nici măcar un singur suflet din tribul lui Dan –, alături de condiția ca ei să fie cu toții celibatari (cap. 14,4). Dacă totuși cei 144.000 nu sunt evrei literal, ci simbolici, adică Israelul spiritual, biserica creștină, atunci împărțirea pe seminții și celelalte detalii sunt de asemenea simbolice, iar dificultățile dispar.

În acest caz, trebuie să se considere că acești israeliți astfel sigilați aparțin Israelului spiritual, biserica creștină (vezi Romani 2,28.29; 9,6.7; Galateni 3,28.29; 6,16; compară cu Galateni 4,28; 1 Petru 1,1; vezi comentariul de la Filipeni 3,3). În simbolismul biblic Israelul spiritual este reprezentat și el ca fiind împărțit în douăsprezece triburi, căci porțile Noului Ierusalim au gravate pe ele numele celor 12 seminții ale lui Israel (vezi Apocalipsa 21,12).

Apocalipsa 7:9

9. După aceea. Vezi comentariul de la cap. 4,1.

O mare gloată. Din cele mai timpurii perioade ale erei creștine comentatorii au fost în dispută cu privire la relația dintre această „mare gloată” și cei 144.000. S-au susținut trei opinii principale.

Conform unei opinii, cei 144.000 și această „mare gloată” din versetul de față fac referire la același grup, dar văzut în diferite circumstanțe, versetele 9–17 descoperind adevărata identitate a celor 144.000. Conform acestui punct de vedere, în v. 1–8 este descrisă sigilarea celor 144.000, care îi va pregăti să stea în picioare în fața urgiilor ce vor însoți venirea lui Mesia, în timp ce în v. 9–17 este arătată starea lor de după aceea, bucurându-se în jurul tronului lui Dumnezeu, în pace și biruință. Adepții acestui punct de vedere cred că aparentele diferențe dintre descrierea mării gloate și cea a celor 144.000 nu sunt contradicții, ci explicații: astfel, ei consideră că imposibilitatea ca această „mare gloată” să fie numărată sugerează că numărul celor 144.000 este mai degrabă simbolic decât literal. De asemenea, pentru adepții acestui punct de vedere, faptul că gloata este formată din oameni din toate națiunile, și nu doar din Israel, de unde vin cei 144.000, înseamnă că Israelul din care vin cei 144.000 nu este Israelul literal, ci cel spiritual, format din toate neamurile.

O a doua opinie accentuează deosebirile dintre mulțimea celor 144.000 și această „mare gloată”. Una este numărată, cealaltă nu poate fi. Una reprezintă un grup special, „cel dintâi rod pentru Dumnezeu și pentru Miel”, care Îl „urmează pe Miel oriunde merge El” (cap. 14,4), cealaltă îi reprezintă pe ceilalți sfinți biruitori din toate timpurile.

Conform celei de-a treia opinii, această „mare gloată” reprezintă totalitatea celor mântuiți, incluzându-i și pe cei 144.000.

În general adventiștii de ziua a șaptea au favorizat cea de-a doua opinie prezentată aici.

Scaunului de domnie. Vezi comentariul de la cap. 4,2.

Mielului. Vezi comentariul de la cap. 5,6.

Haine albe. Vezi comentariul de la cap. 6,11; compară cu cap. 7,13.

Ramuri de finic. Frunzele de finic simbolizau bucuria și biruința (vezi 1 Macabei 13,51; 2 Macabei 10,7; Ioan 12,13).

Apocalipsa 7:10

10. Mântuirea este a Dumnezeuului nostru. Aceste cuvinte sunt exprimarea recunoașterii de către gloata nenumărată pe care Dumnezeu și Mielul au mântuit-o. Atribuirea mântuirii atât lui Dumnezeu cât și Mielului este o dovadă semnificativă a egalității Lor (vezi comentariul de la cap. 5,13).

Care șade. Vezi comentariul de la cap. 4,2.

Apocalipsa 7:11

11. Bătrânilor. Vezi comentariul de la cap. 4,4. Deși diferite scene s-au perindat de la momentul celei din cap. 4, cadrul general este în cea mai mare parte același.

Patru făpturi vii. Vezi comentariul de la cap. 4,6.

S-au aruncat cu fețele la pământ. Vezi cap. 5,8.

Apocalipsa 7:12

12. Amin. Vezi comentariul de la cap. 5,14.

Lauda. Aceasta este o doxologie înșeptită, ca și în cap. 5,12 (vezi comentariul de acolo și cel de la v. 13). Ca și în cap. 5,8–14, aceasta este o viziune a recunoașterii dreptății lui Dumnezeu și a lui Hristos. Pe baza mărturiei celor mântuiți, oștilor cerești li se reamintește că Dumnezeu este înțelept și neprihănit. Ele I se închină aducându-I laudă, slavă, mulțumire și cinste.

Apocalipsa 7:13

13. Unul din bătrâni. Vezi comentariul de la cap. 4,4.

A luat cuvântul și mi-a zis. Bătrânul dă glas întrebării care fără îndoială că se născuse deja în mintea lui Ioan.

Aceștia ... cine sunt oare? Întrebarea care se poate pune este la care grup face referire bătrânul de aici, la cei 144.000 sau la „marea gloată”. În această privință sunt susținute două puncte de vedere: (1) Că se face referire la cei 144.000. Cei care susțin acest punct de vedere avansează ideea că Ioan deja știa identitatea mării gloate, căci deja afirmase despre ea că erau oameni din „orice neam, din orice seminție, din orice norod și de orice limbă”. De aceea, ei susțin că pentru ca întrebarea ridicată de bătrân să fie inteligibilă, ea trebuie să se fi referit la cei 144.000. (2) Că se face referire la „marea gloată”. Cei care susțin această opinie consideră că începând cu v. 9 se deschide o scenă cu totul diferită a viziunii, iar o referire la o scenă de dinainte ar fi cu greu de crezut atâta timp cât nu este dată nici o indicație specifică cu privire la acest lucru. Mai mult decât atât, adeptii acestei păreri susțin că „marea gloată” nu a fost identificată mai clar decât cei 144.000. În final ei atrag atenția asupra faptului că bătrânul vorbește despre cei „îmbrăcați în haine albe”; iar în acest context cei „îmbrăcați în haine albe” (v. 9) aparțin mării gloate. Această opinie poate fi susținut fie presupunând că „marea gloată” îi cuprinde pe toți cei mântuiți, inclusiv pe cei 144.000, fie exclusiv pe mântuiții din acest grup. Vezi AA 602; GC 649; MH 507.

Apocalipsa 7:14

14. Necazul cel mare. Cei care susțin că v. 13–17 se aplică la cei 144.000 (vezi comentariul de la v. 13) consideră că necazul are loc în timpul încercărilor care preced a doua venire a lui Hristos, menționată în

Daniel 12,1. Cei care sunt de părere că v. 13–17 se referă la marea gloată aplică în general „necazul cel mare” la diferitele perioade ale încercărilor prin care au trecut sfinții de-a lungul secolelor, sau, mai precis, la încercările descrise prin simbolurile din Apocalipsa 6 (compară cu Matei 24,21). Vezi comentariul de la Apocalipsa 3,10.

Și-au spălat hainele. Este arătat motivul pentru care hainele lor sunt curate. Sfinții sunt biruitori, dar nu prin ei înșiși, ci prin biruința câștigată de Hristos la Calvar (vezi comentariul de la cap. 6,11). Aici este demonstrată legătura strânsă dintre neprihănire și biruință – ambele simbolizate de hainele albe (vezi comentariul de la cap. 3,4; compară cu cap. 1,5). Lupta se duce împotriva păcatului; neprihănirea înseamnă biruință; neprihănirea lui Hristos a câștigat biruința; acceptând neprihănirea Sa păcătoșii pot deveni deopotrivă neprihăniți și biruitori.

Apocalipsa 7:15

15. Pentru aceasta. Neprihănirea, biruința acestei fericite cete face posibil ca cei ce o compun să stea în permanență în prezența lui Dumnezeu. Dacă hainele lor nu ar fi fost albe, ei nu ar fi putut rămâne în prezența Sa.

Înainte scaunului de domnie. Vezi comentariul de la cap. 4,2. Ceata aceasta stă în permanență în prezența lui Dumnezeu. Ei au bucuria de a fi întotdeauna cu Cel care i-a mântuit.

Și-I slujesc. Cea mai mare bucurie a celor mântuiți este să facă voia lui Dumnezeu.

Zi și noapte. Vezi comentariul de la cap. 4,8.

Templul. Gr. naos, un cuvânt care subliniază calitatea Templului de a fi locuința lui Dumnezeu (vezi comentariul de la cap. 3,12).

Își va întinde peste ei cortul Lui. Gr. skenoō (vezi comentariul de la Ioan 1,14). Punând verbul la timpul viitor, bătrânul privește spre veacurile nesfârșite ale veșniciei, în care cei mântuiți pot fi siguri că Dumnezeu va locui într-adevăr în mijlocul lor. Ei nu vor fi lipsiți niciodată de prezența, de susținerea și de bunătatea Sa. A nu avea fără prezența lui Dumnezeu înseamnă a pierde totul; a-L avea în mijlocul nostru înseamnă mântuire pentru totdeauna.

Apocalipsa 7:16

16. Nu le va mai fi foame. Se pare că acest verset este o aluzie la Isaia 49,10, unde exilaților reîntorși în țară le-a fost promisă prosperitatea. Făgăduința își va găsi împlinirea finală în experiența Israelului spiritual.

Apocalipsa 7:17

17. Mielul. Vezi comentariul de la cap. 5,6.

În mijlocul scaunului de domnie. În cap. 5,6 se spune că dintre toți ceilalți, Mielul este cel mai aproape de tronul lui Dumnezeu.

Păstorul. Gr. poimaino, „a păstori” (vezi comentariul de la cap. 2,27). Deși de obicei mielul are un păstor, aici Mielul este descris ca adevăratul Păstor (compară cu Ioan 10,11). Ideea din pasajul de față este probabil preluată din Isaia 40,11.

Izvoarele apelor vieții. În ce privește acest simbol, vezi Ieremia 2,13; Ioan 4,14; Apocalipsa 22,1.

Va șterge orice lacrimă din ochii lor. Această figură de stil sugerează că în lumea viitoare nu va mai fi nici un motiv pentru a plânge. Unii au interpretat această ilustrație mai degrabă literal, ca și cum pentru un timp vor mai fi lacrimi din pricina absenței celor dragi. Acest lucru nu poate fi demonstrat. Concluziile dogmatice asupra acestui subiect trebuie bazate pe ceva mai mult decât pe o expresie figurată.

EW 36; LS 117; 5T 152, 573; 6T 426; 7T 220

1–3Ev 704; EW 38, 58; LS 118; TM 444, 510; 5T 717; 6T 14, 61, 408

2 GC 613, 640

2, 3 EW 48, 67, 71; ML 308; PK 591; 5T 475

3 5T 214, 216

4 1T 59; 3T 266

9 SR 421; 6T 20

9, 10 AA 602; GC 665; MH 507; ML 348; 4T 125; 8T 44; 9T 267

9–12PK 720

10 CT 532; GC 650; SR 422; 5T 385; 6T 368

12 GC 651

14 EW 17; GC 428, 677; LS 67, 271; ML 321, 346, 348; 1T 61, 78, 155; 2T 60; 3T 45, 183; 4T 72, 324, 387, 429; 5T 215, 632; 9T 285, 286

14, 15 MB 31

14–17AA 602; Ed 303; GC 649; MH 507; 4T 125; 8T 44; 9T 268

15 DA 302

15–17DA 332

17 CH 244; DA 632; ML 342; SR 431; TM 124; 5T 301

Apocalipsa 8:1

1. Pecetea a șaptea. Capitolul 6 descrie desfacerea primelor șase peceti din cele șapte. Capitolul 7 este ca o paranteză întrucât întrerupe relatarea despre desfacerea pecetilor pentru a arăta că Dumnezeu are un popor adevărat care va fi în stare să treacă cu bine prin necazurile despre care s-a vorbit (vezi comentariul de la cap. 6,17). Acum viziunea revine la desfacerea pecetilor.

S-a făcut în cer o tăcere. În contrast cu evenimentele spectaculoase care urmează după desfacerea celorlalte peceti, o tăcere înfricoșătoare urmează desfacerii celei de a șaptea. Ea a fost explicată în cel puțin două moduri. Unii susțin că această tăcere din cer, urmând după evenimentele teribile care au loc pe pământ chiar înainte de cea de-a doua venire (cap. 6,14–16), e cauzată de faptul că oștile cerești au părăsit curțile cerului pentru a-L însoți pe Domnul Hristos pe pământ (vezi Mat 25,31).

Alții consideră că această tăcere din cer este cauzată de o așteptare copleșitoare (compară cu EW 15, 16; DA 693). Până aici curțile cerești au fost descrise ca pline de laudă și cântare. Acum peste tot este tăcere, într-o așteptare îngrijorată a lucrurilor care au să se întâmple în curând. Înțelegă în acest fel, tăcerea celei de-a șaptea peceti formează o punte între desfacerea pecetilor și sunetul trâmbițelor, deoarece implică faptul că revelația nu este completă doar cu cele șapte trâmbițe – mai e mult de explicat cu privire la planul lui Dumnezeu în ce privește evenimentele din marea luptă cu răul (vezi comentariul de la v. 5).

O jumătate de ceas. Unii comentatori au înțeles această expresie în termenii formulei profetice de calculare a timpului, unde o zi reprezintă un an (vezi comentariul de la Daniel 7,25). Așadar, „o jumătate de oră” ar fi egală cu aproape o săptămână literală (compară cu EW 16). Alții susțin că nu există în Scriptură

nici o bază sigură pentru a lua drept timp profetic o perioadă mai mică de o zi întreagă și preferă să considere că „o jumătate de oră”, înseamnă pur și simplu o scurtă perioadă de timp, a cărei lungime nu este specificată. În general, adventiștii de ziua a șaptea sunt de acord cu prima părere.

Apocalipsa 8:2

2. Am văzut. Vezi comentariul de la cap. 4,1.

Cei șapte înger. Deși nu i-a mai menționat nicăieri înainte pe acești șapte îngeri, Ioan consideră de la sine înțeles faptul că identitatea lor este bine stabilită prin afirmarea faptului că ei sunt „cei șapte îngeri care stau înaintea lui Dumnezeu”.

Șapte trâmbițe. În această viziune cei șapte îngeri sună din trâmbițe pentru a anunța judecățile divine care urmează să vină (vezi comentariul de la v. 5, 6).

Apocalipsa 8:3

3. Un alt înger. Adică nu unul din cei șapte îngeri care au trâmbițe.

Altarul. Compară cu Exodul 30,1–10.

Cădelniță. Compară cu Leviticul 10,1.

Tămâie multă. Vezi Exodul 30,34–38.

Cu rugăciunile. Imaginea este aceea a unui înger care adaugă tămâie la rugăciunile sfinților, pe măsură ce acestea se înalță la tronul lui Dumnezeu. Scena descrisă aici poate fi înțeleasă ca un simbol al lucrării lui Hristos în favoarea poporului Său (vezi Romani 8,34; 1 Ioan 2,1; compară cu PP 356; GC 414, 415; EW 32, 252). Hristos, ca mijlocitor, îmbină meritele Sale cu rugăciunile sfinților, care devin astfel acceptabile înaintea lui Dumnezeu.

Apocalipsa 8:4

4. Fumul de tămâie. Vezi comentariul de la v. 3.

Apocalipsa 8:5

5. A umplut-o din focul. Brusc intervine o schimbare în scena mijlocirii. Îngerul își umple încă o dată cădelnița cu cărbuni aprinși, dar nu mai adaugă tămâie.

L-a aruncat pe pământ. Sensul acestui gest este semnificativ pentru înțelegerea celor ce urmează să aibă loc atunci când trâmbițele vor suna. Pot fi sugerate două interpretări.

Conform interpretării adoptate de adventiștii de ziua a șaptea, încetarea slujirii îngerului la altarul tămâierii este simbolul încetării lucrării lui Hristos pentru omenire – încheierea timpului de probă. Tunetele, glasurile, fulgerele și cutremurul de pământ care urmează după momentul în care îngerul aruncă focul din cădelniță pe pământ descriu evenimentele ce vor avea loc la sfârșitul celei de-a șaptea trâmbițe, după deschiderea templului (cap. 11,19), și în timpul celei de-a șaptea plăgi, când din templu vine glasul care declară: „S-a sfârșit”.

Unii preferă să vadă cap. 8,3–5 într-o relație mai degrabă logică decât cronologică față de peceti și trâmbițe. Acest punct de vedere este în concordanță cu cel anterior, că slujirea îngerului de la altarul tămâierii simbolizează mijlocirea lui Hristos pentru poporul Său, de-a lungul erei creștine. Dar accentuează faptul că rugăciunile sfinților sunt văzute ca ridicându-se la cer și consideră că ele sunt rugăciunile martirilor, descoperite în cea de-a cincea pecete: „Până când, Stăpâne, Tu care ești sfânt și adevărat, zăbovești să judeci și să răzbuni sângele nostru asupra locuitorilor pământului?” (cap. 6,10). Aceasta nu este doar rugăciunea martirilor, ci reprezintă subiectul rugăciunilor tuturor copiilor lui Dumnezeu care au suferit ororile descrise atunci când se rup pecetile. În felul acesta, când rugăciunile din cap. 8,3 sunt văzute în contextul pecetilor, gestul îngerului de a arunca pe pământ cădelnița cu foc, neamestecată cu tămâie, poate semnifica faptul că acum aceste rugăciuni își primesc răspunsul. În cap. 6,11 sfinților suferinzi li se dăduse un răspuns temporar prin faptul că li s-a spus să mai aștepte până când avea să fie împlinit numărul

martirilor. Acum vine adevăratul răspuns la rugăciunea lor. Mânia lui Dumnezeu împotriva persecutorilor poporului Său nu mai este reținută. Ea este în sfârșit manifestată, iar asta fără avantajul mijlocirii lui Hristos. Se consideră că trâmbițele descriu aceste judecăți. Această a doua opinie încearcă să îmbine pecețile și trâmbițele, apreciindu-le ca răspunsul lui Dumnezeu la evenimentele descrise prin peceți.

Glasuri. Cu privire la repetarea acestor semne, vezi comentariul de la cap. 11,19; 16,18; compară-l cu cel de mai sus, de la „l-a aruncat pe pământ”.

Apocalipsa 8:6

6. Șapte îngeri. Vezi comentariul de la v. 2.

Șapte trâmbițe. Vezi comentariul de la v. 2. Au fost propuse câteva interpretări ale scenelor succesive care urmează după sunarea din trâmbițe.

Un punct de vedere cu privire la trâmbițe este bazat pe supoziția că, din moment ce simbolistica din v. 5 arată către sfârșitul mijlocirii Domnului Hristos, evenimentele ce urmează pot fi considerate pe bună dreptate ca reprezentând judecățile lui Dumnezeu revărsate pe pământ după încheierea timpului de probă. Conform acestui punct de vedere, aceste judecăți sunt paralele cu cele șapte plăgi de la sfârșit (cap. 16). Adepții acestui punct de vedere vorbesc despre faptul că fiecare trâmbiță are elemente similare cu fiecare plagă.

Conform unui alte opinii, cele șapte trâmbițe nu trebuie văzute cronologic, ci doar ca simboluri ale răspunsului divin la rugăciunile poporului lui Dumnezeu, care a suferit de-a lungul vremii. Cu alte cuvinte, această interpretare consideră că trâmbițele sunt reasigurarea dată de Dumnezeu sfinților persecutați, cum că în ciuda războaielor, a molimei, a foametei și a morții pe care ar putea să le sufere, El este la cârma acestei lumi. El este încă Judecător și îi va pedepsi pe cei necredincioși. Vezi comentariul de la v. 5.

Interpretarea adoptată de adventiștii de ziua a șaptea este că aceste trâmbițe reiau, într-o mare măsură, perioada istoriei creștine acoperite deja de cele șapte biserici (cap. 2 și 3) și de cele șapte peceți (cap. 6; 8,1), și că ele scot în evidență evenimentele politice și militare importante care vor avea loc în acest timp. Aceste evenimente vor fi discutate mai jos, în comentariile la fiecare trâmbiță.

Apocalipsa 8:7

7. Grindină și foc. Imaginea de aici este cea a unei mari furtuni cu grindină amestecată cu fulgere, aducând aminte de cea de-a șaptea plagă căzută asupra Egiptului (Exodul 9,22–25).

Pământ. Pământul, cu vegetația sa, este arătat ca ținta specială a acestei bătăi (compară cu cap. 16,2). Pedepșa aceasta descrie într-un mod deosebit invadarea vizigoților sub Alaric în Imperiul Roman. Aceasta este prima invazie a teutonilor care a jucat un rol atât de important în prăbușirea finală a Imperiului Roman. Începând în jurul anului 396 d.Hr., vizigoții au invadat Tracia, Macedonia și Grecia, în partea răsăriteană a imperiului, apoi au trecut Alpii și au jefuit cetatea Romei în anul 410 d.Hr. De asemenea, au distrus mare parte din teritoriul Franței de astăzi, pentru a se stabili în cele din urmă în Spania.

A treia parte. Această fracție apare de repetate ori în Apocalipsa (vezi v. 8, 9, 11, 12; cap. 9,15.18; 12,4; compară cu Zaharia 13,8.9). Probabil că sugerează o parte importantă, dar nu o majoritate.

Toată iarba verde. Sugerându-se că ea distruge o porțiune mare din vegetația pământului este dramatizată asprimea acestei furtuni.

Apocalipsa 8:8

8. Ca un munte mare de foc, aprins. După cât se pare Ioan găsește în imaginea unui munte de foc cea mai potrivită reprezentare a scenei care are loc înaintea ochilor săi. Simbolul „muntelui care arde” apare în literatura apocaliptică ebraică (vezi Enoh 18,13; R. H. Charles, *The Apocrypha and Psudepigrapha of the Old Testament*, vol. 2, p. 200), dar nu există nici o dovadă că Ioan a luat din această sursă descrierea fenomenului pe care îl vede acum. Compară cu Ieremia 51,25, unde profetul descrie Babilonul ca fiind un „munte nimicitor” care va fi prefăcut într-un „munte aprins”.

În mare. Marea cu viețuitoarele din ea și de pe ea este ținta specială a acestei judecăți (compară cu cap. 16,3).

Catastrofa anunțată de cea de-a doua trâmbiță a fost considerată ca descriind ravagiile făcute de vandali. Împinși din ținuturile lor din Tracia de invaziile hunilor veniți din Asia Centrală, vandalii au migrat prin Galia (Franța de azi) și Spania către partea romană din nordul Africii și și-au stabilit aici regatul, cu capitala la Cartagina. De aici au dominat Mediterana apuseană cu o armată de pirați, jefuind coastele Spaniei, ale Italiei și chiar ale Greciei, și punând mâna pe transporturile maritime romane. Punctul culminant al ravagiilor produse de ei l-a constituit anul 455 d.Hr., când timp de două săptămâni au prădat și au jefuit cetatea Romei.

A treia parte. Vezi comentariul de la v. 7.

Din mare s-a făcut sânge. Această pedeapsă amintește de prima plagă ce a căzut asupra Egiptului (Exodul 7,20). În cea de-a doua plagă (Apocalipsa 16,3) marea „s-a făcut sânge, ca sângele unui om mort”. Aici „sângele” simbolizează, fără îndoială, un masacru omenesc de mar proporții.

Apocalipsa 8:9

9. Făpturile. Gr. ktismata, „lucruri create”. Cuvântul folosit în limba greacă nu implică neapărat ideea de viață, de aceea apare și specificarea „aveau viață”. Vezi Exodul 7,21.

Viață. Gr. psuchai (vezi comentariul de la Matei 10,28).

Apocalipsa 8:10

10. A căzut ... o stea mare. S-a considerat că aceste cuvinte descriu invazia și pustiirile hunilor sub conducerea regelui lor, Atila, în secolul al V-lea. Intrând în Europa din Asia Centrală, în jurul anului 372 d.Hr., hunii s-au așezat mai întâi de-a lungul Dunării inferioare. Trei sferturi de secol mai târziu ei s-au mutat din nou și pentru o scurtă perioadă au produs tulburări în diferite regiuni ale Imperiului Roman, care era slăbit. Trecând Rinul în anul 451 d.Hr., ei au fost opriți la Chalons, în nordul Galiei, de trupele romane și germane unite. După o scurtă perioadă în care au jefuit Italia, Atila moare în anul 453 d.Hr., și, aproape imediat, hunii dispar din istorie. În ciuda scurtei perioade a ascensiunii lor, hunii au fost atât de sălbatici în pustiirile lor încât numele lor a rămas de-a lungul istoriei un sinonim pentru cele mai teribile măceluri și distrugerii.

Făclie. Gr. lampas, aici având probabil sensul de torță (vezi comentariul de la Matei 25,1).

A treia parte. Vezi comentariul de la v. 7.

Râuri. Această judecată cade asupra surselor de apă dulce, în contrast cu masele de apă sărate afectate de trâmbița anterioară (v. 8; compară cu cap. 16,4).

Apocalipsa 8:11

11. Se chema. Întrucât „numele” denotă adesea o caracteristică a celui ce-l poartă, numele acestei stele poate fi considerat o descriere a judecății din această trâmbiță (vezi comentariul de la Faptele Apostolilor 3,16).

Pelin. Gr. apsinthos, o plantă cunoscută pentru amărăciunea ei, Artemisia absinthium. În pasajul de față chiar și apele devin amare.

Apocalipsa 8:12

12. A treia parte. Vezi comentariul de la v. 7.

Soare. S-a considerat că soarele, luna și stelele reprezintă marile personalități ale guvernului Imperiului Roman – împărații, senatorii și consulii. O dată cu dispariția Romei Apusene în anul 476 d.Hr. (vezi pp. 21, 22; compară cu p.111) ultimul împărat al ei a încetat să mai domnească. Mai târziu s-a sfârșit și cu senatul și consulii ei.

Să-și piardă a treia parte din lumina ei. Se pare că este sugerată ideea că aceste corpuri luminoase vor fi lovite pentru o treime din perioada lor de strălucire, nu că o treime din suprafața lor va fi lovită, pentru a străluci cu doar două treimi din luminozitate. Astfel, o treime din zi și o treime din noapte vor fi în întuneric. Aplicat la subîmpărțirile conducerii romane, simbolul acesta poate descrie extincția treptată a puterii imperiale, senatoriale și consulare.

Apocalipsa 8:13

13. M-am uitat. Vezi comentariul de la cap. 4,1. Această întreruperea temporară în succesiunea trâmbițelor atrage atenția asupra ultimelor trei, având denumirea specifică de „vaiuri” (sau „nenorociri”).

Un vultur. Vulturul poate fi considerat un semn care prevestește nenorocirea (vezi Matei 24,28; compară cu Deuteronom 28,49; Osea 8,1; Habacuc 1,8).

Mijlocul cerului. Adică la zenit, pentru ca toți să poată auzi solia lui.

Vai, vai, vai. Vaiul este repetat de trei ori din pricina judecăților ce urmează să mai vină la sunetul ultimelor trei trâmbițe. Fiecare dintre acestea este numită „vai” (vezi cap. 9:12; 11:14).

COMENTARIILE LUI ELLEN G. WHITE

GC 414; PP 356; SR 377

3, 4 ChS 263; COL 156; DA 667; EW 32, 252; LS 100; ML 29; MYP 96; PP 353, 367; TM 93; 6T 368, 467; 8T 178

Apocalipsa 9:1

1. Îngerul al cincilea. Trâmbița a cincea este tratată în v. 1–12. Trâmbița aceasta este primul „vai” (vezi comentariul de la cap. 8,13; compară cu cap. 9,12.13).

O stea care căzuse. Steaua descrisă aici nu este văzută căzând, ca în timpul trâmbiței a treia (cap. 8,10), dar se arată că deja căzuse pe pământ.

Este interesant de notat în trecere faptul că imaginea unei stele căzute apare și în literatura apocaliptică ebraică, pentru a-l descrie pe Satana ca o stea căzută din cer (Enoh 88,1; R. H. Charles, *The Apocrypha and Pseudepigrapha of the Old Testament*, vol. 2, p. 251).

I s-a dat. Acest verb cuprinde în sine ideea că puterea reprezentată de cheie nu îi aparținea, ci i-a fost acordată de o putere superioară.

Cheia. A avea cheia implică puterea de a deschide și a închide (vezi Apocalipsa 3,7; compară cu Matei 16,19).

Unii comentatori au identificat trâmbițele a cincea și a șasea cu ravagiile sarazinilor și ale turcilor. Ei atrag atenția asupra faptului că războaiele dintre perși, sub Khosrau II (anul 590–628 d.Hr.), și romani, sub Heraclius I (610–641), au slăbit cele două imperii, pregătind în felul acesta calea pentru victoria musulmanilor. Ei sugerează că această cheie este căderea lui Khosrau, a cărui înfrângere și ucidere, în anul 628 d.Hr., a marcat sfârșitul imperiului persan ca o mare putere și a deschis calea pentru înaintarea forțelor arabe.

Fântânii Adâncului. [„Fântâna fără fund”, KJV] Gr. phrear tes abussou, „abisul [locului] fără fund”. Cuvântul abussos este folosit de repetate ori în LXX pentru a traduce cuvântul ebraic tehom (vezi comentariul de la Genesa 1,2, unde abussos reprezintă oceanul preistoric). La Iov 41,31 el se referă la mare în general, iar în Psalmi 71,20, la adâncurile pământului. Abussos este de asemenea locuința leviatanului. Astfel, în LXX, la Iov 41,22.23.25 (v. 31, 32, 34, în textul masoretic) scrie următoarele: „El (balaurul) face adâncul (abussos) să fiarbă ca un cazan de aramă; și privește marea ca pe un vas cu alifie și cele mai de jos părți ale adâncului ca pe un captiv: el privește adâncul ca sălaş al său... El privește orice lucru înalt: și este împărat peste tot ce este în ape” (Traducerea engleză în ed. lui Bagster a LXX). Pentru arabi, fântâna

Adâncului reprezintă întinsele pustiuri ale deșerturilor arabe de unde au pornit acești aderenți ai lui Mahomed, pentru a-și întinde cuceririle pe mari suprafețe.

Apocalipsa 9:2

2. Fântâna Adâncului. Vezi comentariul de la v. 1.

Întunecat. Vezi comentariul de la cap. 6,12. Întunericul este de asemenea o caracteristică a celei de-a cincea plăgi (cap. 16,10). În ceea ce îi privește pe musulmani, întunecarea soarelui poate fi considerată slăbirea luminii creștinismului. Acesta a fost efectul răspândirii religiei islamice.

Apocalipsa 9:3

3. Lăcuste. Această pedeapsă amintește de plaga lăcustelor care au umplut Egiptul (Exodul 10,13–15). Se spune că în secolul al VIII-lea d.Hr. un călugăr spaniol, Beatus, ar fi identificat acest simbol al lăcustelor cu arabii musulmani, care în vremea sa tocmai invadaseră Africa de nord, Orientul Apropiat și Spania. Începând de la el, există mulți comentatori care au dat o interpretare asemănătoare.

Scorpiile. [„Scorpionii”, KJV]. În mod normal lăcustele nu atacă ființele umane, dar despre aceste lăcuste se spune că au venin de scorpii (scorpioni). Scorpionii sunt cunoscuți pentru ostilitatea lor față de om (vezi Ezechiel 2,6; Luca 10,19; 11,12).

Apocalipsa 9:4

4. Să nu vatăme. Lăcustele distrug vegetația, nu oamenii. Dar acestor lăcuste li s-a poruncit să nu rănească nici o plantă care crește. Atacurile lor trebuie direcționate numai împotriva oamenilor necredincioși.

Cei care identifică simbolul lăcustelor cu sarazinii au sugerat că această prohibiție reflectă politica cuceritorilor arabi de a nu distruge la întâmplare proprietățile întâlnite sau de a nu ucide creștini sau evrei atâta timp cât aceștia vor fi de acord să plătească tribut. În privința unei anumite categorii de oameni, se spune despre Abu-bakr, succesorul lui Mahomed, că le-ar fi spus ostașilor săi: „Veți găsi un alt fel de oameni care aparțin sinagogii Satanei, care și-au ras capetele; asigurați-vă că le-ați spintecat căpățile, și să nu fiți deloc îndurători cu ei până când nu vor fi gata fie să devină mahomedani, fie să plătească tribut” (citată în Edward Gibbon, *The Decline and Fall of the Roman Empire*, J. B. Bury, ed., vol. 5, p. 416). Nu se poate spune cu certitudine care este această grupare de oameni.

Când este aplicată la musulmanii arabi, această restricție poate fi considerată ca reprezentând politica lor de a-i lăsa pe cei cucerțiți să trăiască. Aceasta a fost adoptată pentru ca cei cucerțiți să-i poată susține mai departe pe cuceritori.

N-aveau ... pecetea. Unii au sugerat că „întrucât păstrarea Sabatului este în ultimă instanță semnul exterior al lucrării lăuntrice de sigilare a Duhului Sfânt (vezi comentariul de la Ezechiel 9,4), cei atacați de „lăcuste” îi reprezintă aici pe cei care nu țin adevăratul Sabat.

Pe frunte. Vezi Ezechiel 9,4; Apocalipsa 7,3.

Apocalipsa 9:5

5. Nu să-i omoare. Pedeapsa adusă de lăcuste este durerea, nu moartea.

Cinci luni. În ce privește această perioadă, vezi Nota Suplimentară de la sfârșitul acestui capitol.

Scorpiei. [„Scorpionului”, KJV]. Vezi comentariul de la v. 3. Înțepătura produsă de scorpie (scorpion) poate fi extrem de dureroasă, dar rareori este mortală pentru om.

Apocalipsa 9:6

6. Vor căuta moartea. Compară atitudinea oamenilor de aici cu cea din cap. 6,16. Vezi Iov 3,21; compară cu Ieremia 8,3.

Apocalipsa 9:7

7. Semănau. Gr. homoiomata, „asemănare”.

Cu niște cai. Vezi comentariul de la Ioel 2,4, de care amintește acest pasaj. Unii consideră că prin cai se face referire la cavalerie, un element proeminent în forțele militare arabe.

Cununi. Gr. stephanoi, simboluri ale biruinței (vezi comentariul de la cap. 2,10). Unii văd aici o referire la turbane, care au fost pentru mult timp, la nivel național, învelitoarea de cap la arabi.

Fete de oameni. Probabil este sugerat faptul că această pedeapsă este adusă cu ajutorul ființelor umane.

Apocalipsa 9:8

8. Părul de femeie. Unii consideră că această caracteristică a viziunii face referire la părul lung purtat de luptătorii arabi.

Dinții de lei. Acest simbol sugerează puterea și rapacitatea.

Apocalipsa 9:9

9. Platoșe de fier. Se poate ca solzii lăcustelor să fi fost elementul care a sugerat această descriere. Simbolul indică invincibilitatea agenților acestei judecăți.

Vuietul unor care. Compară cu Ioel 2,5.

Apocalipsa 9:10

10. Ca de scorpii. Cozile de scorpion au țepi otrăvitori.

Să vatăme pe oameni. Vezi comentariul de la v. 5.

Cinci luni. Vezi Nota Suplimentară de la sfârșitul capitolului.

Apocalipsa 9:11

11. Peste ele aveau ca împărat. Înțeleptul Ogur a declarat că „lăcustele n-au împărat, și totuși pornesc toate în cete” (Proverbe 30,27). Totuși, lăcustele din pasajul de față sunt mult mai bine organizate în lucrarea lor distructivă, căci au peste ele un comandant de ale cărui porunci ascultă. Cei care consideră că a cincea și a șasea trâmbiță se referă la arabii musulmani și la turci văd în acest rege o referire la Osman (Oman) I (1299–1326), pe care tradiția îl consideră fondatorul Imperiului Otoman. Primul său atac asupra Imperiului Grec, care, conform lui Gibbon, a avut loc la 27 iulie 1299, este considerat începutul perioadei de „cinci luni” de chin (Apocalipsa 9,7.10). În ce privește această perioadă, vezi Nota Suplimentară de la sfârșitul capitolului.

Îngerul. Sau „solul”, cel care conduce forțele care ies din fântâna Adâncului.

Adâncului. Vezi comentariul de la v. 1.

Abadon. Gr. Abaddon, o transliterare a ebraicului 'Abaddon, „nimicire”, „ruină”. Acest cuvânt este folosit cu un sens general în Iov 31,12, și este egalat cu „locuința morților” (ebr. she'ol, tărâmul simbolic al morților; vezi comentariul de la Proverbe 15,11) în Iov 26,6. Ținând cont de faptul că mare parte din simbolistica lui Ioan este de origine ebraică și iudaică, folosirea aici a unui nume ebraic este semnificativă. În tradiția iudaică 'Abaddon este personificat (vezi Talmud, Shabbath 89a).

Grecește. Pentru cititorii săi de limbă greacă, Ioan oferă traducerea în greacă a numelui 'Abaddon.

Apolion. Gr. Apolluon, „cineva care distruge”, „un nimicitor”.

Apocalipsa 9:12

12. Nenorocire. [„Vai”, KJV]. Vezi comentariul de la cap. 8,13.

Apocalipsa 9:13

13. Îngerul al șaselea. Adică cel de-al doilea vai (sau nenorocire), (vezi comentariul de la cap. 8,13; 11,14; compară cu cap. 9,12).

Patru coarne. Dovezile textuale sunt împărțite între exprimarea aceasta și folosirea doar a cuvântului „coarne”. Cu privire la coarnele altarului tămâierii din cortul din pustie, vezi Exodul 37,26.

Altarul de aur. Fără îndoială că este același altar cu cel unde îngerul aduse rugăciunile sfinților (cap. 8,3–5).

Apocalipsa 9:14

14. Patru îngeri. Mai înainte profetul văzuse patru îngeri care aveau puterea să împiedice vânturile să sufle (cap. 7,1). Ei aveau putere universală, dar se pare că cei de aici sunt limitați la un anumit teritoriu.

Cea mai mare parte din comentatorii care sunt de părere că trâmbița a cincea se aplică la sarazini consideră că în a șasea este vorba de turci. Unii dintre aceștia îi identifică pe cei patru îngeri cu cele patru sultanate ale Imperiului Turc (Otoman), și anume Alep, Iconium, Damasc și Bagdad. Alții consideră că îngerii aceștia reprezintă forțele nimicitoare care au pornit împotriva lumii apusene.

Sunt legați. Literal, „au fost legați”. Acești îngeri au fost opriți din lucrarea lor până când cel de-al șaselea înger va suna din trâmbiță.

Euftrat. Comentatorii care aplică cea de-a șasea trâmbiță la turci, dau în general o interpretare literală Euftratului, în sensul că turcii au venit în Imperiul Bizantin tocmai din regiunea Euftratului. Dar, întrucât numele Sodoma, Egipt (cap. 11,8) și Babilon (cap. 14,8; 17,5; 18,2.10.21) sunt folosite simbolic în Apocalipsa, alți comentatori susțin că Euftratul ar trebui de asemenea înțeles simbolic (vezi comentariul de la cap. 16,12). Unii dintre aceștia observă că, pentru israeliți, Euftratul constituia hotarul nordic al țării pe care în mod ideal ar fi trebuit să o ocupe (Deuteronom 1,7.8) și pe care, la apogeul puterii lor, au stăpânit-o, cel puțin într-o oarecare măsură (vezi comentariul de la 1 Regi 4,21). Dincolo de Euftrat se aflau națiunile păgâne din nord, care în mod repetat coborau și atacau Israelul (vezi comentariul de la Ieremia 1,14). Conform acestui punct de vedere, aici Euftratul înseamnă hotarul dincolo de care Dumnezeu ține forțele care vor duce la îndeplinire judecata Sa sub cea de-a șasea trâmbiță.

Alții fac o legătură între Euftrat și Babilonul mistic. Ei atrag atenția asupra faptului că întrucât în Apocalipsa apostazia finală este reprezentată de Babilonul mistic (cap. 17,5), întrucât este scoasă în evidență așezarea sa „pe ape mari” (v. 1) și întrucât orașul istoric Babilon era situat pe apele Euftratului (vezi Vol. IV, p. 796), Euftratul este aici un simbol al sferei puterii reprezentate de Babilonul mistic (vezi și comentariul de la cap. 16,12).

Apocalipsa 9:15

15. Patru îngeri. Vezi comentariul de la v. 14.

Pentru ceasul. În ce privește expresia „pentru ceasul, ziua, luna și anul acela”, vezi Nota Suplimentară de la sfârșitul capitolului; vezi și comentariul de la cap. 17,12.

A treia parte. Vezi comentariul de la cap. 8,7.

Apocalipsa 9:16

16. Oștirea ... de călăreți. Cei patru îngeri sunt descriși ca îndeplinindu-și lucrarea de pedepsire cu ajutorul unei mari oștiri de cavalerie. În vremurile antice cavaleria era cea mai rapidă și mai mobilă ramură a unei oștiri. De aceea, aici ea poate simboliza rapiditatea și sfera acestei pedepse.

Douăzeci de mii de ori zece mii. Adică două sute de milioane. Numărul este, fără îndoială, simbolul unei oștiri vaste, nenumărate.

Le-am auzit. Sintaxa din versiunea greacă poate sugera faptul că Ioan a auzit acest număr și i-a înțeles semnificația. Informația orală i-a confirmat impresia unei gloate nenumărate.

Apocalipsa 9:17

17. Mi s-au arătat. Descrierea cailor și a călăreților pare să urmeze obișnuitul paralelism ebraic inversat: mai întâi sunt menționați caii și apoi călăreții; apoi sunt descriși călăreții, și în final caii.

Platoșe. Adică platoșele călăreților.

Ca focul. Probabil că nu doar armura cavaleriștilor era strălucitoare, ci și trupele însele i-au părut profetului ca îmbrăcate în foc. Vezi mai jos, la „iacintul”.

Iacintul. Gr. huakinthinos, culoarea violetă sau albastră închis. Unii sugerează că aceasta poate reprezenta fumul care însoțește focul (vezi mai jos, la „foc, fum și pucioasă”). Alții consideră că această culoare descrie uniforme turcești, în care predominau roșul (sau stacojiul), albastrul și galbenul. Ei sunt de părere că focul reprezintă culoarea roșie, iar pucioasa pe cea galbenă.

Pucioasa. Gr. theiodeis, „sulf”, „de pucioasă”. Focul și pucioasa sunt menționate de multe ori în cartea Apocalipsei (cap. 9,18; 14,10; 19,20; 20,10; 21,8). Pentru o posibilă semnificație a culorii, vezi comentariul de mai sus, la „iacintul”.

Capete de lei. O asemenea caracterizare sugerează ferocitate și maiestate.

Foc, fum și pucioasă. Aceleași lucruri care îi înveșmântează pe cavaleriști ies și din gurile cailor lor. Menționarea „fumului” aici, în locul de „iacintul” din descrierea călăreților, întărește sugestia că cele două sunt unul și același lucru (vezi comentariul de mai sus, la „iacintul”). Compară cu descrierea leviatanului din Iov 41,19–21. Comentarii care identifică cea de-a șasea trâmbiță cu pustiirile turcilor otomani văd în „foc, fum și pucioasă” o referire la folosirea prafului de pușcă și a armelor de foc, introduse cam în această perioadă. Ei atrag atenția asupra faptului că împușcăturile unei flinte a unui călăreț dau de la distanță impresia că focul ar ieși din gura calului.

Apocalipsa 9:18

18. Aceste trei urgii. [„Aceste trei”, KJV]. Dovezile textuale atestă exprimarea „aceste trei plăgi” sau „urgii” (ca în traducerea Cornilescu). Deoarece aceste judecăți sunt numite urgii, unii consideră că există o legătură strânsă între trâmbițe și ultimele șapte plăgi (vezi comentariul de la cap. 8,6).

A treia parte. Vezi comentariul de la cap. 8,7.

Focul ... fumul ... pucioasa. Vezi comentariul de la v. 17.

Apocalipsa 9:19

19. Gurile. Ioan a arătat deja că acești caiucid oamenii prin focul, fumul și pucioasa care ies din gurile lor (vezi comentariul de la v. 17).

Cozile. Acești cai aducea prăpăd atât cu capetele cât și cu cozile lor. Compară cu lăcustele din trâmbița a cincea, care înțepau cu coada (v. 10). Cu privire la turci, unii comentatori consideră că aceste „cozi” sunt o referire la coada de cal, ca steag al turcilor.

Apocalipsa 9:20

20. Ceilalți oameni. Majoritatea oamenilor nu au fost nimiciți de aceste teribile pedepse, dar, în ciuda celor suferite de frații lor, ei nu au luat aminte, așa cum ar fi trebuit, și nu s-au pocăit.

Faptele mâinilor lor. În special idolii pe care i-au făcut (vezi Deuteronom 4,28; Psalmi 135,15; Ieremia 1,16). Oamenii de azi, care dau mai mare importanță invențiilor lor geniale decât lui Dumnezeu și împărăției Sale, au aceeași osândă. Chiar dacă în sine nu sunt rele, elementele vieții moderne – lucrările mâinilor oamenilor – deseori pot umple viețile oamenilor atât de mult încât să devină idoli, asemeni zeilor de lemn, de piatră sau de metal din vechime. Vezi și comentariul de la 1 Ioan 5,21.

Dracilor. Gr. daimonia, „demoni” (vezi comentariul de la 1 Corinteni 10,20). Aceasta se referă la

cultul spiritelor, obișnuit în vremurile antice, fiind o practică larg răspândită la multe popoare păgâne.

Idolilor. În contrast cu închinarea adusă spiritelor, este condamnată închinarea adusă obiectelor concrete, dar lipsite de viață.

Aur. Aurul, argintul, arama, piatra și lemnul sunt enumerate în ordinea descrescătoare a valorii lor, ca materiale.

Nu pot nici să vadă. Nebunia idolatriei este dramatizată de faptul că aceste obiecte, adorate ca zei, nu au nici măcar cele mai obișnuite trăsături ale animalelor, cu atât mai puțin ale oamenilor (vezi Psalmi 115,4–7; Ieremia 10,5; Daniel 5,23).

Apocalipsa 9:21

21. Uciderile. Păcatul idolatriei împotriva lui Dumnezeu duce adesea la crime ca cele prezentate aici (vezi Apocalipsa 21,8; 22,15; compară cu Galateni 5,20).

Vrăjitoriile. Vezi comentariul de la cap. 18,23.

Curvia. Gr. porneia, „prostituție”, „desfrâu”, sugerând tot felul de legături sexuale nepermise.

Furțișagurile. Vezi 1 Corinteni 6,10.

NOTĂ ADIȚIONALĂ LA CAPITOLUL 9

Unul din primii comentatori biblici despre care se raportează că i-a identificat pe turci ca fiind puterea descrisă în trâmbița a șasea, a fost reformatorul elvețian Heinrich Bullinger (mort în 1575 d.Hr.), deși Martin Luther prezentase deja trâmbița aceasta ca simbol al musulmanilor. Totuși, cu privire la datarea acestei trâmbițe comentatorii au arătat o mare diversitate de opinii, deși majoritatea comentatorilor au fixat cea de-a cincea trâmbiță în timpul perioadei de ascendență a sarazinilor, iar cea de-a șasea în timpul perioadei de glorie fie a turcilor selgiucizi, fie a celor otomani.

În 1832 William Miller s-a ocupat de datarea acestor trâmbițe, legându-le în mod cronologic (în al cincilea articol dintr-o serie de cinci, în publicația Telegraph din Vermont). Pe temeiul principiului an-zi (vezi comentariul de la Daniel 9,25), Miller a calculat că cele cinci luni ale trâmbiței a cincea (Apocalipsa 9,5) sunt 150 de ani literali, iar ceasul, ziua, luna și anul celei de-a șasea sunt 391 de ani și 15 zile. Mulți comentatori de dinainte de Miller adoptaseră același calcul, dar nu legaseră cronologic cele două perioade. Miller a expus ideea că perioada reprezentată de trâmbița a șasea urma imediat după trâmbița a cincea, așa că întreaga perioadă ajungea la 541 de ani și 15 zile. El a datat această perioadă între 1298 d.Hr., când considera că a avut loc primul atac al turcilor otomani asupra Imperiului Bizantin, și 1839. Așadar, conform acestui punct de vedere, ambele trâmbițe îi reprezintă pe turcii otomani, a cincea făcând referire la apariția lor, iar a șasea la perioada lor de dominație.

În 1838 Josiah Litch, unul dintre asociații lui Miller în mișcarea adventistă din America, a revizuit datele lui Miller, fixându-le de la 1299 d.Hr. la 1449, pentru trâmbița a cincea, și de la 1449 la 1840, pentru a șasea. Litch a acceptat data de 27 iulie 1299 pentru bătălia de la Bafeum, aproape de Nicomedia, pe care el a luat-o drept primul atac al turcilor otomani asupra Imperiului Bizantin. El a considerat că anul 1449 înseamnă prăbușirea puterii bizantine, deoarece către sfârșitul anului 1448 un nou împărat bizantin, Constantin Paleologul, înainte de a îndrăzni să urce pe tron, îi ceruse permisiunea sultanului turc Murad al II-lea și nu a primit coroana până la 6 ianuarie 1449, după ce primise permisiunea. Litch credea că această perioadă de 150 de ani constituie timpul în care turcii otomani au chinuit (vezi v. 5) Imperiul Bizantin.

Așa cum s-a afirmat deja, Litch a considerat că anul 1299 este începutul celei de-a cincea trâmbițe, mai exact 27 iulie 1299, data bătăliei de la Bafeum. El a calculat pentru această trâmbiță o perioadă de 150 de ani. Aceasta l-a dus la data de 27 iulie 1449, ca început al celei de-a șasea trâmbițe. Adăugând la aceasta 391 de ani, a ajuns la data de 27 iulie 1840. Cele 15 zile l-au dus în luna august a aceluiași an. El a prezis că în această lună puterea Imperiului Otoman va fi zdrobită. Totuși, la început el nu fixase nici o zi precisă a lunii august. La scurt timp înainte de expirarea acestei perioade, el a declarat că Imperiul Otoman va fi

zdrobit pe data de 11 august, adică la exact 15 zile după 27 iulie 1840.

În acea vreme atenția lumii a fost îndreptată către evenimentele care aveau loc în Imperiul Otoman. În iunie 1830 Mohamend Ali, pașă în Egipt și, oficial, un vasal al sultanului, s-a răsculat împotriva stăpânului său. El i-a înfrânt pe turci și le-a capturat flota. În această conjunctură, sultanul Mahmud al II-lea a murit și miniștrii succesori săi, Abdul Megid, i-au propus lui Mohamed Ali un aranjament prin care el urma să primească drept moștenire pașalâcul Egiptului, iar fiul său, Ibrahim, conducerea Siriei. Însă în acest moment Britania, Franța, Austria, Prusia și Rusia, care aveau toate interese în Orientul Apropiat, au intervenit și au cerut ca să nu se facă nici o înțelegere între turci și Mohamed Ali, fără ca ei să fie consultați. S-au dus negocieri până în vara anului 1840, când, la 15 iulie, Britania, Austria, Prusia și Rusia au semnat tratatul de la Londra, propunând să susțină cu forța condițiile sugerate în anul precedent de turci. Cam în acest timp, Litch a anunțat că anticipa sfârșitul puterii turce la 11 august. În ziua respectivă emisarul turc Rifat Bey a sosit la Alexandria cu condițiile Convenției de la Londra. În aceeași zi ambasadorii celor patru mari puteri au primit din partea sultanului un comunicat în care întreba ce măsuri ar trebui luate într-o situație care afectează vital imperiul său. I s-a spus că „s-au luat măsuri”, fără ca el să știe care erau acestea. Litch a considerat că prin aceste evenimente guvernul turc recunoștea că independența sa fusese pierdută.

Aceste evenimente, având loc exact în timpul specificat de prezicerea lui Litch, au exercitat o largă influență asupra gândirii americanilor interesați de mișcarea milerită. Într-adevăr, această prezicere a lui Litch a contribuit mult la încrederea și față de ale profeții temporale, până atunci neîmplinite – în deosebi cea cu privire la cele 2300 de zile –, care erau predicate de mileriiți. Așadar, întâmplarea aceasta din anul 1840 a întărit în mod semnificativ așteptarea celei de-a doua veniri, trei ani mai târziu (vezi GC 334, 335).

Trebuie arătat faptul că teologii și comentarii au fost în general foarte divizați cu privire la însemnătatea trâmbițelor a cincea și a șasea. Asta s-a datorat în principal problemelor apărute în trei domenii: (1) sensul simbolurilor în sine; (2) sensul din versiunea greacă; (3) evenimentele istorice și datele despre care este vorba. Dar pentru a dezbate așa cum trebuie aceste probleme, am fi nevoiți să depășim limitele spațiului pe care ni-l permitem în acest comentariu.

În general vorbind, interpretarea adventiștilor de ziua a șaptea cu privire la trâmbițele a cincea și a șasea, în special în ceea ce privește perioadele de timp implicate, este în esență cea a lui Josiah Litch.

COMENTARIILE LUI ELLEN G. WHITE

5, 14, 15   GC 334

Apocalipsa 10:1

1. Am văzut. Vezi comentariul de la cap. 1,1; 4,1. Pasajul dintre cap. 10,1 și cap. 11,14 constituie o paranteză între trâmbițele a șasea și a șaptea. Paranteza aceasta este similară cu cea din cap. 7, între pecetea a șasea și a șaptea.

Un alt înger puternic. Adică în afară de îngerii care apăruseră mai de vreme. După cât se pare, acesta e diferit de îngerii care țin cele patru vânturi (cap. 7,1), de cei cu cele șapte trâmbițe (cap. 8,2), de îngerul de la altar (cap. 8,3) și de cei de la râul Eufrat (cap. 9,14). Îngerul acesta poate fi identificat cu Hristos (vezi Materialul Suplimentar EGW la cap. 10,1–11). Aici, ca Domn al istoriei, El face declarația din v. 6.

Se pogora din cer. Deși punctul central al viziunii este îndreptat acum asupra unei ființe cerești, scena este încă pe pământ.

Învăluit. Gr. periballo, „a arunca peste”, „a învălui”, „a îmbrăca”. Îngerul este văzut învăluit într-un nor. În Scriptură norii sunt adesea asociați cu aparițiile lui Hristos (vezi Daniel 7,13; Faptele Apostolilor 1,9; Apocalipsa 1,7; 14,14; compară cu Psalmi 104,3; 1 Tesaloniceni 4,17).

Curcubeul. Compară cu Apocalipsa 4,3; Ezechiel 1,26–28. Fața îngerului, care era „ca soarele”, strălucind prin norul în care era învăluit el, poate fi considerată motivul apariției curcubeului. Vezi și comentariul de la Genesa 1,12.13.

Ca soarele. Compară cu descrierea care Îi este făcută lui Hristos, în cap. 1,16.

Picioarele. A compara picioarele cu niște stâlpi pare un lucru nepotrivit, dar fără îndoială că aici cuvântul „picioare” (podes) este folosit în sensul extremităților inferioare, cu referire la fluierile și labele picioarelor, care sunt asemănați cu niște stâlpi de foc (vezi și la Cântarea Cântărilor 5,15; vezi comentariul de la Ezechiel 1,7).

Stâlpi de foc. Compară cu descrierea picioarelor lui Hristos, în cap. 1,15.

Apocalipsa 10:2

2. În mână. Compară cu simbolismul din Ezechiel 2,9.

O cărticică. Gr. biblaridion, „un sul mic”, o formă diminutivală a cuvântului biblos, „carte”, „sul”. În Noul Testament biblaridion nu apare decât în acest capitol. Pus în contrast cu sulul (biblion) din mâna lui Dumnezeu, în cap. 5,1, acest sul este cu mult mai mic. Compară cu simbolismul din Ezechiel 2,9.

Deschisă. Versiunea greacă dă de înțeles că această carte a fost și este încă deschisă. Prin contrast, cartea precedentă era sigilată cu șapte peceti (cap. 5,1). Daniel fusese instruit să țină ascunse cuvintele acelea și să pecetluiască cartea până la vremea sfârșitului (cap. 12,4). Îndemnul acesta se aplică în deosebi la acea parte a profețiilor lui Daniel care se ocupă cu zilele de pe urmă (vezi comentariul de la cap. 12,4) și, fără îndoială, la elementul temporal al celor 2300 de zile (cap. 8,14), întrucât are legătură cu predicarea primei, celei de-a doua și celei de-a treia solii îngerești (Apocalipsa 14,6–12). Deoarece solia acestui înger se ocupă de timp și probabil de evenimentele din vremea sfârșitului, când cărții lui Daniel avea să i se rupă sigiliul (Daniel 12,4), pare rezonabil să tragem concluzia că această cărticică deschisă din mâna îngerului este cartea lui Daniel. O dată ce lui Ioan îi este prezentată cartea cea mică deschisă, părțile sigilate ale profeției lui Daniel sunt dezvăluite. Elementul temporal, arătând către sfârșitul profeției celor 2300 de zile, este clarificat. Prin urmare, acest capitol se concentrează asupra timpului când s-a făcut declarația din v. 6 și 7, adică anii dintre 1840 și 1844 (vezi comentariul de la v. 6; vezi Materialul Suplimentar EGW la cap. 10,1–11)

Pe mare... pe pământ. Marea și pământul sunt adesea folosite pentru a reprezenta lumea ca un tot (vezi Exodul 20,4,11; Psalmi 69,34). Faptul că îngerul stă atât pe mare cât și pe uscat sugerează caracterul universal al proclamării soliei sale și, de asemenea, puterea și autoritatea lui asupra lumii.

Apocalipsa 10:3

3. Glas tare. Vezi și cap. 1,10; 5,2; 6,10; 7,2.

Cum răcnește un leu. Este arătată doar profunzimea și răsunetul vocii îngerului. Ceea ce spune el nu este menționat.

Șapte tunete. Încă una din diferitele serii de câte șapte care caracterizează Apocalipsa (vezi comentariul de la cap. 1,11).

Apocalipsa 10:4

4. Eram gata să mă apuc să scriu. Ioan înțelege glasul celor șapte tunete și este gata să noteze solia lor. Pasajul de față arată că Ioan înregistra viziunile Apocalipsei pe măsură ce îi erau arătate, nu mai târziu.

Pecetluiește. Ca și Daniel, cu mult timp înainte, Ioan este invitat să „pecetluiască” descoperirea care îi fusese dată (vezi comentariul de la Daniel 12,4). Și Pavel auzise în vedenie „cuvinte care nu se pot spune și pe care nu-i este îngăduit unui om să le rostească” (2 Corinteni 12,4). Este evident că soliile celor șapte tunete nu erau o descoperire dată celor din vremea lui Ioan. Fără îndoială că ele dădeau pe față amănunte ale soliilor care aveau să fie proclamate „la vremea sfârșitului” (Daniel 12,4, vezi și comentariul de la Apocalipsa 10,2). Astfel, ele pot fi înțelese ca o descriere a evenimentelor care aveau să aibă loc în legătură cu proclamarea primei și celei de-a doua solii (cap. 14,6–8; vezi Materialul Suplimentar EGW la cap. 10:1–11).

Apocalipsa 10:5

5. Și-a ridicat mâna. Un gest caracteristic pentru rostirea unui jurământ, atât în vremurile antice cât și în cele de azi (vezi Genesa 14,22.23; Deuteronom 32,40; Ezechiel 20,15; Daniel 12,7).

Apocalipsa 10:6

6. Cel ce este viu. Vezi și cap. 1,18; 4,9; 15,7.

Care a făcut. Compară cu Exodul 20,11; Psalmi 146,6. Nu putea fi făcut nici un jurământ mai solemn decât acesta (vezi Evrei 6,13). Jurând pe Creator, îngerul, care de fapt este Hristos (vezi comentariul de la Apocalipsa 10,1), jură pe Sine Însuși.

Nu va mai fi nici o zăbavă. Gr. *chronos ouketi estai*, „timp nu va mai fi”. Această declarație obscură a fost interpretată în diferite moduri. Mulți comentatori consideră că ea marchează sfârșitul timpului, deci și începutul veșniciei. Alții au luat cuvântul „timp” în sensul perioadei care se scurge înainte de evenimentele finale ale istoriei, și, de aceea, au tradus „nu va mai fi zăbavă”.

În general, adventiștii de ziua a șaptea au înțeles aceste cuvinte ca descriind în mod special solia proclamată între anii 1840 și 1844 de către William Miller și alții, în legătură cu încheierea profeției celor 2300 de zile. Ei au considerat că este vorba de un timp profetic, al cărui sfârșit reprezintă încheierea celei mai lungi profeții temporale, cea a celor 2300 de zile din Daniel 8,14. După aceasta nu va mai fi nici o altă solie referitoare la un timp precis. Nici o profeție legată de timp nu se întinde dincolo de anul 1844.

Apocalipsa 10:7

7. Zilele. Unii comentatori au luat „zilele” de aici drept zile profetice, deci ani. Fie că sunt considerate zile, fie ani, lucrul acesta pare să nu aducă vreo diferență prea mare, căci expresia în sine este generală, și venind după declarația din v. 6, aceste zile nu pot indica o perioadă de timp măsurabilă (vezi comentariul de la v. 6). Sensul acestui pasaj este că în vremea celei de-a șaptea trâmbițe taina lui Dumnezeu se va sfârși. În planul divin acest eveniment avea să urmeze după declarația că „nu va mai fi nici o zăbavă” (v. 6). Compară cu declarația din timpul plăgii a șaptea: „S-a isprăvit” (cap. 16,17).

Îngerul al șaptea. În ce privește evenimentele, vezi cap. 11,15–19.

Va suna. Trâmbița a șaptea marchează un punct culminant în marea luptă dintre Hristos și Satana, așa cum arată declarația glasurilor din cer, în acel moment (cap. 11,15).

Se va sfârși. Vezi comentariul de la cap. 11,15.

Taina lui Dumnezeu. În ce privește cuvântul „taină”, vezi comentariul de la Apocalipsa 1,20; vezi și comentariul de la Romani 11,25. Isus a folosit o expresie asemănătoare: „taina Împărăției lui Dumnezeu” (Marcu 4,11), iar Pavel vorbește despre „taina lui Dumnezeu” (Coloseni 2,2) și „taina lui Hristos” (Coloseni 4,3). Taina lui Dumnezeu, cea pe care o descoperă copiilor Săi, este planul Lui pentru ei – planul de mântuire. Compară cu 1 Timotei 3,16; 6T 19.

Robilor Săi, proorocilor. Vestirea și tâlcuirea tainei lui Dumnezeu (vezi comentariul precedente, cu privire la „taina lui Dumnezeu”) au fost întotdeauna sarcina robilor Săi, proorocii, prin soliile lor adresate oamenilor (vezi comentariul de la Romani 3,21).

Apocalipsa 10:8

8. Glasul. Fără îndoială că este vorba de glasul care i-a interzis lui Ioan să scrie cele ce fuseseră declarate de către cele șapte tunete (v. 4), așa cum este arătat de repetarea cuvintelor „din cer” și „din nou”.

Du-te de ia. Ioan este chemat să ia parte la viziune.

Cărticica. Vezi comentariul de la v. 2.

Deschisă. Vezi comentariul de la v. 2.

Din mâna. Vezi comentariul de la v. 2.

Mare... pământ. Vezi comentariul de la v. 2.

Apocalipsa 10:9

9. Să-mi dea. Ioan este pus în situația de a-și exprima dorința de a lua cartea. El îndeplinește rolul celor care au proclamat solia despre a doua venire în anii 1840–1844. Deși au greșit în ce privește timpul evenimentului pe care-l proclamau, totuși ei au fost conduși de Dumnezeu și au ajuns să simtă că solia despre apropiata venire este scumpă sufletelor lor. Calculul cu privire la timpul prezis în profeția din Daniel 8,14 a fost corect (vezi comentariul de acolo), dar au greșit în ceea ce privește natura evenimentului care urma să aibă loc la sfârșitul celor 2300 de zile.

Mănânc-o. Compară cu simbolismul din Ezechiel 3,1 (compară cu Ieremia 15,16). A mânca acea carte poate fi un simbol pentru înțelegerea deplină a soliei cuprinse în sulul cel mic. Experiența lui Ioan, din Apocalipsa 10,10, este o descriere adecvată a ceea ce se întâmpla cu credincioșii adventiști pe măsură ce înțelegeau tot mai bine sensul celor trei solii îngerești (cap. 14,6–12), în legătură cu adevărata împlinire a profeției celor 2300 de zile.

Va amărî pântecele. Vezi comentariul de la v. 10. Ordinea elementelor din v. 9 și 10 este o formă familiară a paralelismului ebraic (vezi comentariul de la cap. 1,2; 9,17).

„Îți va amărî pântecele ...”

„În gura ta va fi dulce ca mierea ...”

„În gura mea a fost dulce ca mierea ...”

„Mi s-a umplut pântecele de amărăciune”.

În gura ta va fi dulce. Vezi comentariul de la v. 10.

Apocalipsa 10:10

10. Am luat. Vezi comentariul de la v. 9.

Dulce ca mierea. Compară cu Ezechiel 3,3. Ca și în experiența lui Ezechiel, soliile lui Dumnezeu pentru servii Săi au fost adesea un amestec de dulceață și de amărăciune, deoarece ele pot descoperi atât iubirea cât și judecățile Sale. Profeții lui Dumnezeu au gustat atât din extazul viziunii divine cât și din amărăciunea de a transmite oamenilor soliile de mustrare.

Într-un anumit sens, experiența pe care a avut-o Ioan în viziune poate fi considerată reprezentativă pentru cea a credincioșilor adventiști din anii 1840–1844. Atunci când au auzit pentru prima oară solia iminentei reveniri a lui Hristos, ea a fost „dulce ca mierea”. Dar când Hristos nu a venit, așa cum L-au așteptat, experiența lor a fost cu adevărat amară. Vezi și comentariul de la v. 9.

Mi s-a umplut pântecele de amărăciune. Vezi mai sus, la „dulce ca mierea”.

Apocalipsa 10:11

11. Trebuie să proorocești din nou. Compară cu Ezechiel 3,1.4. Deși faptul că Ioan a mâncat sulul a sfârșit prin a-i amărî pântecele, Hristos, „îngerul” din v. 1 și 9, îl asigură pe profet că trebuie să proorocească din nou. În limba greacă poziția cuvântului tradus „trebuie” este accentuată. Ioan, ca reprezentant al credincioșilor adventiști de după dezamăgire, primește marea însărcinare de a vesti încă o solie. O mare lucrare rămâne de făcut. Ei trebuie să pornească și să vestească solia îngerului al treilea din Apocalipsa 14,9–12.

Cu privire la. Sau „înaintea”. În acest context, ambele sensuri sunt potrivite. Soliile sunt atât „cu privire la multe noroade...” cât și „înaintea multor noroade”.

Multe noroade. Pe măsură ce înțelegeau mai bine cea de-a treia solie îngerească, credincioșii

advențiști au ajuns să își dea seama că mesajul acesta era pentru lume, că trebuia proclamat înaintea multor „noroadе, neamuri, limbi și împărați.” Această convingere a avut ca rezultat unul din cele mai extinse programe de evanghelizare a omenirii din câte a cunoscut istoria creștină, atunci când advențiștii de ziua a șaptea au pornit să vestească „oricărui neam, oricărei seminții, oricărei limbi și oricărui norod” (cap. 14,6) solia care le-a fost încredințată.

COMENTARIILE LUI ELLEN G. WHITE

11 5T 454; 9T 123

Apocalipsa 11:1

1. Mi s-a dat. Firul ideii din cap. 10 continuă în cap. 11.

O trestie. Trestia aceasta avea să fie folosită ca o unitate de măsură. Compară cu simbolismul din Ezechiel 40,3.6; Zaharia 2,1.2

Scoală-te. Ioan este chemat să participe la acțiunea din viziune.

Măsoară. Pe temeiul simbolului din Zaharia, în care un om măsoara Ierusalimul cu o prăjină de măsurat, ca o asigurare că cetatea va fi rezidită (vezi comentariul de la Zaharia 2,2), se poate sugera ideea că măsurătoarea templului și a celor ce se închină în locul acesta este de asemenea o făgăduință de restaurare și păstrare. Între pecetea a șasea și a șaptea se face o paranteză care conține asigurarea că în ciuda teroarelor care însoțesc a doua venire a lui Hristos, Dumnezeu are un popor care va rezista (vezi Apocalipsa 7; vezi comentariul de la cap. 6,17). La fel, această paranteză între trâmbițele a șasea și a șaptea poate avea menirea să ofere o nouă asigurare că în mijlocul lucrurilor îngrozitoare care însoțesc sunarea din trâmbițe, templul lui Dumnezeu – adică planul mântuirii descris acolo – și închinătorii sinceri sunt la adăpost.

Se pare că această restaurare și păstrare a templului lui Dumnezeu are și o aplicație particulară, și anume la înțelegerea mai deplină a lucrării lui Hristos în sanctuarul ceresc, lucrarea care a început în 1844.

Templul. Gr. naos (vezi comentariul de la cap. 3,12; 7,15; vezi și cap. 11,19). După marea dezamăgire de la 22 octombrie 1844, atenția credincioșilor advențiști a fost îndreptată către sanctuarul ceresc și către lucrarea lui Hristos ca Mare Preot în acest sanctuar. Că aici nu este vorba de templul literal din Ierusalim poate fi dedus din faptul că, atunci când Ioan a primit viziunile, templul zăcea în ruine. Deoarece evreii nu mai sunt poporul ales al lui Dumnezeu (vezi comentariul de la Matei 21,43; vezi Vol. IV, pp. 26–33), acel templu nu va mai fi niciodată refăcut ca centru de închinare recunoscut de Dumnezeu (vezi comentariul de la Ezechiel 40,1). Prin urmare, „cei ce se închină” nu sunt iudeii care se închină în templul lor literal, ci cei care își îndreaptă rugăciunile spre templul din ceruri, acolo unde Hristos slujește în favoarea copiilor Săi (Evrei 8,1.2). Într-un sens special și în contextul acestei profeții, măsurătoarea are loc într-o perioadă deosebită a istoriei bisericii.

Cei ce se închină. Adică Israelul spiritual, poporul lui Dumnezeu, în contrast cu neamurile (v. 2). Măsurătoarea închinătorilor sugerează o lucrare de judecată (vezi Materialul Suplimentar EGW la acest verset).

Apocalipsa 11:2

2. Curtea. În templul lui Irod, pe care Ioan îl știa bine, exista o curte interioară alcătuită din curtea femeilor, curtea lui Israel și curtea preoților. Dincolo de acestea era marea curte din afară, iar cei dintre neamuri care treceau bariera – „zidul de la mijloc, care-i despărțea” (Efeseni 2,14) – erau pedepsiți cu moartea (vezi Vol. V, p. 67). Ținând cont de faptul că această curte din afară, despre care se vorbește aici, „a fost dată neamurilor”, se pare că Ioan se referă în deosebi la această curte mare, exterioară. Curtea fusese considerată un simbol al pământului, în contrast cu „Templul lui Dumnezeu” din cer (v. 1).

Las-o la o parte. Ioan trebuie să îi măsoare numai pe cei ce I se închină lui Dumnezeu, pe aceia care au dreptul să treacă dincolo de bariera pe care doar israeliții aveau dreptul să o treacă. Numai aceștia pot spera să fie feriți de judecățile finale care se vor abate asupra pământului.

Dată neamurilor. Acest lucru este adevărat cu privire la curtea neamurilor din templul pământesc. Aici cuvântul „neamuri” poate face referire la cei care nu sunt închinători, care nu au mărturisit că aparțin Israelului lui Dumnezeu.

Călca în picioare. Pasajul de față este paralel cu descrierea din Daniel 7,7.23, unde se vorbește de faptul că fiara a patra a călcat în picioare ceva (vezi comentariul de la Daniel 7,7.8.25). Întrucât acțiunile acestei fiare sunt îndreptate în special asupra sfinților „Celui Prea Înalt” (Daniel 7,25), nu este lipsit de logică a considera că aici „sfânta cetate” reprezintă poporul lui Dumnezeu.

Sfânta cetate. Adică Ierusalimul (Daniel 9,24; compară cu Luca 21,20). A da curtea exterioară neamurilor implică a călca în picioare Cetatea Sfântă. În ce privește semnificația simbolică a Ierusalimului, vezi mai sus, la „călca în picioare”.

Patruzeci și două de luni. Este clar că această perioadă este egală cu „o vreme, două vremi și o jumătate de vreme” din Daniel 7,25 (vezi comentariul de acolo).

Apocalipsa 11:3

3. Celor doi martori ai mei. Au fost propuse mai multe interpretări ale acestor cuvinte. Aluziile din v. 5 și 6 i-au determinat pe mulți să-i identifice pe acești martori cu Ilie și Moise (vezi comentariul de la v. 5.6), dar semnificația acestor „doi martori” merge dincolo de această interpretare. În v. 4 ei sunt identificați cu „doi măslini” și „două sfeșnice”, simboluri preluate din Zaharia 4,1–6.11–14. Acolo se spune despre ei că reprezintă „cei doi unși, care stau înaintea Domnului întregului pământ” (v. 14). Așa cum despre ramurile de măslin se spune că oferă ulei pentru candelile din sanctuar (v. 12), tot așa de la acești doi sfinți care stau înaintea tronului lui Dumnezeu este împărțit Duhul Sfânt oamenilor (vezi comentariul de la Zaharia 4,6.14; vezi COL 408; vezi TM 338). Întrucât mesajul cel mai deplin al Duhului Sfânt către oameni este cuprins în Scripturile Vechiului și Noului Testament, se poate considera că acestea două sunt cei doi martori (vezi GC 267; vezi comentariul de la Ioan 5,39). Cu privire la Cuvântul lui Dumnezeu, psalmistul declară: „Cuvântul Tău este o candelă pentru picioarele mele și o lumină pe cărarea mea”, „descoperirea cuvintelor Tale dă lumină” (Psalmi 119,105,130; compară cu Proverbe 6,23).

Să proorocească. În ciuda stăpânirii celui rău în timpul perioadei de 1260 de zile (vezi comentariul de la v. 2), totuși Duhul lui Dumnezeu, mai ales așa cum este El manifestat în Scripturi, va duce mărturia Sa către acei oameni care Îl vor primi.

Îmbrăcați în saci. A purta un sac era un semn de doliu (2 Samuel 3,31) și de pocăință (Iona 3,6.8). Astfel, se poate spune despre Scripturi că sunt în doliu atunci când tradițiile omenești sunt în ascendență (vezi comentariul de la Daniel 7,25).

O mie două sute șazeci de zile. O perioadă identică cu cele „patruzeci și două de luni” din v. 2 (vezi comentariul de acolo).

Apocalipsa 11:4

4. Cei doi măslini. Vezi comentariul de la v. 3.

Cele două sfeșnice. Sau „suporturi de lămpi” (vezi comentariul de la cap. 1,12). Vezi comentariul de la cap. 11,3.

Care stau înaintea Domnului. Vezi comentariul de la Zaharia 4,14; Apocalipsa 11,3.

Apocalipsa 11:5

5. Iese ... foc. Aceste cuvinte amintesc de judecata rostită de Ilie asupra trimișilor lui Ahazia (2 Regi 1,10.12). Cei care se opun mărturiei Duhului Sfânt vor fi în cele din urmă nimiciți în iazul de foc (vezi Apocalipsa 20,15).

Apocalipsa 11:6

6. Putere. Gr. exousia, „autoritate”. Cuvântul exousia apare de două ori în acest verset, fiind în ambele ocazii tradus „putere”.

Să închidă cerul. Ca și în v. 5, se pare că aceste cuvinte sunt o aluzie la Ilie, care a prezis că nu va ploua în Israel „în anii aceștia ..., decât după cuvântul meu” (1 Regi 17,1), sau, așa cum spune Luca, „trei ani și șase luni” (Luca 4,25; compară cu Iacov 5,17).

Apele în sânge. Aluziile precedente cu privire la acești doi martori amintesc de Ilie (vezi comentariul precedent și cel de la v. 5); cât despre aceste cuvinte, este evident că îndreaptă atenția la Moise și la prima plagă ce a căzut asupra Egiptului (Exodul 7,19–21).

Orice fel de urgie. Martorii nu doar că au puterea să facă să cadă asupra vrăjmașilor lor aceeași plagă care a căzut mai întâi asupra Egiptului, ci au și autoritatea să aducă oricare dintre plăgi.

Apocalipsa 11:7

7. Când își vor isprăvi mărturisirea. Adică la sfârșitul celor 1260 de zile (vezi Apocalipsa 11,3; vezi comentariul de la Daniel 7,25).

Fiara. Gr. to therion, „fiara sălbatică”. Până în acest moment Ioan nu a vorbit despre nici o fiară. Totuși, cuvântul „fiara” pare să sugereze că cititorul va pricepe despre care fiară este vorba. Au fost prezentate două interpretări ale acestui simbol.

Comentarii care susțin că substantivul „fiara” implică o identificare anterioară, deoarece în Apocalipsa nu se găsește o astfel de identificare, o găsesc în Daniel, unde fiara cea mai importantă este fiara a patra din capitolul 7 al acestei cărți. În plus, ei atrag atenția asupra faptului că cea din Daniel a apărut din mare, iar cea de aici „se ridică din Adânc [abussos]”, care este asociat în Vechiul Testament cu marea (vezi comentariul de la Apocalipsa 9,1). Conform acestei opinii, puterea simbolizată prin fiara a patra din Daniel, în deosebi în faza ei de mai târziu, ar fi puterea care îi omoară pe cei doi martori.

Alți comentarii consideră că această fiară este o putere care caută să distrugă Scripturile (simbolizate prin cei doi martori), la sfârșitul perioadei de 1260 de zile, în anul 1798 d.Hr. (vezi comentariul de la Daniel 7,25). Întrucât în această perioadă ateismul era foarte popular în Franța, iar spiritul antireligios al vremii milita, în mod firesc, împotriva folosirii Scripturii și a credinței în ea, Prima Republică Franceză a fost identificată cu fiara din pasajul de față. În general, adventiștii de ziua a șaptea au susținut ultima părere.

Adânc. Gr. abussos (vezi comentariul de la cap. 9,1; vezi și comentariul anterior, de la „fiara”). În ceea ce privește Franța, s-a considerat că imaginea fiarei ridicându-se din adânc arată că națiunea nu are nici o temelie – era o putere ateistă. S-a manifestat o nouă formă a puterii satanice (vezi GC 269).

Îi va omorî. Adică va încerca să distrugă Cuvântul lui Dumnezeu. Cu privire la felul în care Franța a luptat împotriva religiei, vezi comentariul de la v. 9.

Apocalipsa 11:8

8. Trupurile. Dovezile textuale sunt împărțite între forma de plural și cea de singular a acestui cuvânt. Totuși, forma de singular ar fi folosită cu sens colectiv, ca și în cazul cuvântului „gură”, în v. 5.

Vor zăcea. A lăsa un trup mort neîngropat a fost din totdeauna considerat drept o insultă revoltătoare (compară cu Psalmi 79,2.3). Vezi comentariul de la Apocalipsa 11,9.

Cetății celei mari. Faptul că despre această cetate se spune că este orașul „unde a fost răstignit și Domnul lor [‘nostru’, KJV]” se pare că o identifică cu Ierusalimul, „sfânta cetate” din v. 2. Totuși, mulți comentarii au înțeles propoziția „unde a fost răstignit și Domnul” în mod figurat, așa cum, fără îndoială, ar trebui înțelese și numele Sodoma și Egipt. Prin urmare, ei identifică cetatea cea mare cu Franța, care, spre sfârșitul perioadei celor 1260 de ani, manifesta caracteristicile simbolizate prin aceste cuvinte. În general, adventiștii de ziua a șaptea susțin ultimul punct de vedere.

Duhovnicească. Gr. pneumatikos, adică nu literal, ci un simbol spiritual (compară cu Isaia 1,10).

Sodoma. Sodoma este simbolul degradării morale (Ezechiel 16,46–55). Aceasta era situația Franței

în timpul Revoluției Franceze.

Egipt. Această țară era cunoscută pentru refuzul ei de a accepta existența adevăratului Dumnezeu și pentru sfidarea poruncilor divine. Faraon a spus: „Cine este Domnul, ca să ascult de glasul Lui ...? Eu nu cunosc pe Domnul...” (Exodul 5,2). Această atitudine era caracteristică și conducătorilor Revoluției din Franța.

Răstignit. Adică L-au răstignit în persoana urmașilor Săi, mulți dintre ei fiind uciși în persecuțiile din Franța.

Apocalipsa 11:9

9. Oameni din orice norod, din orice seminție. Adică alte națiuni. Acestea aveau să vadă războiul dus de Franța împotriva Bibliei.

Trei zile și jumătate. Ținând cont de principiul interpretării profetice, conform căruia o zi reprezintă un an, „trei zile și jumătate” ar fi echivalentul a trei ani și jumătate. Adventiștii de ziua a șaptea, care în general consideră că fiara din v. 7 reprezintă Prima Republică Franceză (1789–1801), în special în termenii înclinației ei antireligioase, consideră că această profecie s-a împlinit în timpul Revoluția Franceză, în scurta perioadă în care ateismul s-a aflat în culmea ascensiunii. Această perioadă poate fi socotită de la 26 noiembrie 1793, când un decret emis la Paris a desființat religia, până la 17 iunie 1797, când se spune că guvernul francez a înlăturat restricțiile împotriva practicării religiei.

La fel ca și în privința altor porțiuni ale Apocalipsei, chestiunea celor „trei zile și jumătate” a prilejuit apariția unor diferențe considerabile între părerile comentatorilor. Acest lucru este adevărat nu doar din pricina unor anumite probleme ale simbolismului în sine, ci și din cauza dificultății de a fixa anumite date precise în istoria agitatei perioade a Revoluției Franceze. Din fericire însă stabilirea exactă a acestei perioade de timp nu este absolut necesară pentru a înțelege în mare perioadele profetice importante din Biblie sau pentru a înțelege ideea centrală a profetiei din care face ea parte.

Apocalipsa 11:10

10. Locuitorii de pe pământ. Vezi comentariul de la cap. 3,10.

Se vor bucura. Gr. euphraino, „a se bucura”, „a se veseli”. Euphraino este tradus „veselește-te” în Luca 12,19. Scăpați acum de chin, adică de mărturia condamnatoare a celor doi martori nelegiuiți, ei își liniștesc conștiința, bucurându-se.

Își vor trimite daruri. Acesta este un semn al bucuriei (vezi Estera 9,22).

Chinuseră. Îi chinuseră prin puterea de condamnare a proorociei lor (vezi v. 3). Puține chinuri sunt mai mari decât cel al unei conștiințe vinovate. Atunci când adevărul și neprihănirea sunt prezentate constant înaintea păcătosului încăpățânat, adesea ele devin de nesuferit pentru el.

Apocalipsa 11:11

11. După cele trei zile și jumătate. Adică la sfârșitul perioadei în care trupurile martorilor au zăcut neîngropate, expuse privirii publice (vezi comentariul de la v. 9).

Duhul de viață. Adică un duh care este viață. Expresia greacă folosită aici este întrebuințată în LXX pentru a traduce ebraicul ruach chayyim, „suflare de viață” (Genesa 6,17; 7,15). Evreii considerau că suflarea și viața sunt practic același lucru. Prin urmare, a spune că un om a primit suflare de viață însemna a spune că a primit viață (vezi Genesa 2,7).

De la Dumnezeu. Dumnezeu, Dătătorul vieții, îi învie pe martorii Săi credincioși.

S-au ridicat în picioare. Compară cu 2 Regi 13,21; Ezechiel 37,10.

O mare frică a apucat. O conștiință vinovată, care îi chinuse pe nelegiuiți în timpul profetizării celor doi martori (vezi comentariul de la v. 10), se face din nou prezentă. Cei care s-au bucurat de moartea celor

doi martori stau acum înspăimântați, privind miracolul învierii lor.

Apocalipsa 11:12

12. Din cer un glas. Vorbitorul nu este identificat, dar probabil că este Dumnezeu.

Suiți-vă aici! Martorii nu doar că sunt înviați de către Dumnezeu, dar sunt și invitați să intre în cer. Astfel, în timp ce „vrăjmașii lor” îi privesc, ei sunt complet îndreptățiți și răzbunați pentru toate chinurile pe care le-au suferit, iar adevărul profeției pe care au proclamat-o timp de 1260 zile este demonstrat în fața tuturor. Glasul lui Dumnezeu Însuși i-a invitat la cer, chiar înaintea ochilor celor care căutaseră să-i nimicească.

S-a considerat că această înălțare a martorilor simbolizează popularitatea remarcabilă de care s-au bucurat Scripturile începând cu prima parte a secolului al XIX-lea. La scurt timp după Revoluția Franceză s-au înființat diferite societăți biblice naționale. Printre acestea, deosebit de însemnate au fost Societatea Biblică pentru Britania și Străinătate, întemeiată în 1804, și Societatea Biblică Americană, înființată în 1816. Acestea, împreună cu altele, au răspândit Scriptura pe întreaga față a pământului, în peste o mie de limbi. Astfel, în ultimele două secole, în loc să fie dată uitării în ce privește călăuzirea spirituală, Biblia a ajuns să se bucure de cea mai mare răspândire.

S-au suit într-un nor. Atunci când Isus Și-a luat rămas bun de la ucenicii Săi, „un nor L-a ascuns din ochii lor” (Faptele Apostolilor 1,9). Tot așa, cei doi martori sunt duși la cer cu un nor. Simbolul acesta descrie în mod potrivit înălțarea Scripturilor în perioada de după suprimarea lor în Franța (vezi comentariul de la Apocalipsa 11,9; compară cu Daniel 4,22).

Vrăjmașii lor i-au văzut. Vezi comentariul precedent, la „Suiți-vă aici!”.

Apocalipsa 11:13

13. În clipa aceea. Adică aproape imediat după înălțarea martorilor.

Un mare cutremur. Simbolul unui cutremur este deseori folosit în Scripturi pentru a descrie frământarea și răsturnarea care vor caracteriza lumea imediat înainte de a doua venire (vezi Marcu 13,8; Apocalipsa 16,18). Aplicând profeția la Franța, comentatorii văd în acest cutremur o imagine a situației care a zguduit națiunea către sfârșitul secolului al XVIII-lea.

A zecea parte. Acesta nu este cutremurul care va avea loc la sfârșitul pământului, deoarece numai o parte din cetate (vezi comentariul de la v. 2, 8) s-a prăbușit atunci (vezi și cap. 16,18). Cutremurul acesta este doar o pedeapsă trecătoare care îi înspăimântă și îi aduce la supunere pe unii din cei care și-au adus lor slavă cu prilejul uciderii martorilor. Unii aplică cuvintele „a zecea parte din cetate” la întreaga Franță, pe baza faptului că această națiune era unul din cei „zece împărați” care aveau să se ridice după căderea Imperiului Roman (Daniel 7,24). Alții identifică această cetate cu Roma papală și Franța cu una din cele zece subîmpărțiri ale ei.

Șapte mii. Este un număr relativ mic de oameni, dar suficient pentru a-i determina pe supraviețuitori să recunoască suveranitatea lui Dumnezeu, pe ai Cărui martori i-au disprețuit.

De oameni. Gr. onomata anthropon, literal, „nume de oameni”. Unii consideră că aici onomata are sensul de „persoane” (vezi comentariul de la Faptele Apostolilor 3,16). Alții aplică onomata la titluri, slujbe sau ordine care au fost suprimate în timpul Revoluției Franceze.

Dumnezeului cerului. Acest titlu apare frecvent în cartea Daniel (vezi Daniel 2,18.19.37.44, compară cu Ezra 5,11.12; 6,9; 7,12).

Apocalipsa 11:14

14. A doua nenorocire. Adică judecățile din timpul trâmbiței a șasea, care s-a sfârșit în anul 1840 (vezi cap. 8,13; vezi și cap. 9,12; vezi Nota Suplimentară de la cap. 9).

A treia nenorocire. Adică evenimentele din timpul trâmbiței a șaptea.

Apocalipsa 11:15

15. Îngerul al șaptelea. Acesta demarchează începutul celui de-al treilea vai, sau nenorocire (vezi comentariul de la v. 14) și sfârșitul parantezei dintre trâmbița a șasea și a șaptea (cap. 10,1 la 11,14; vezi comentariul de la cap. 11,1). Adventiștii de ziua a șaptea datează începutul acestuia la anul 1844 (vezi comentariul de la v. 19).

Glasuri puternice. Acestea erau probabil ale oștirilor din cer (vezi cap. 5,11.12). În mod asemănător, în timpul celei de-a șaptea plăgi, un glas puternic este auzit din templul din ceruri (cap. 16,17).

Împărăția. Hristos primește împărăția cu puțin timp înainte de revenirea Sa pe acest pământ (vezi comentariul de la Daniel 7,14). În momentul venirii Sale orice împotrivire din partea oamenilor va fi zdrobită (vezi comentariul de la Apocalipsa 17,14).

Ale Hristosului Său. Adică ale Unsului Său (vezi Psalmi 2,2). Oștirile cerului, care nu au primit mântuirea prin Hristos, vorbesc despre El numindu-L „Hristosul Său (al lui Dumnezeu)” probabil pentru că titlul „Hristos” se referă la a doua persoană a Dumnezeirii, în slujba Sa ca Uns pentru lucrarea de răscumpărare.

El va împărăți în vecii vecilor. Vezi Daniel 2,44; 7,14.27; Luca 1,33.

Apocalipsa 11:16

16. Cei douăzeci și patru de bătrâni. Vezi comentariul de la cap. 4,4.

S-au aruncat cu fețele la pământ. Vezi comentariul de la cap. 4,10.

Apocalipsa 11:17

17. Doamne, Dumnezeule, Atotputernice. Vezi comentariul de la cap. 1,8. Acest titlu este foarte potrivit pentru Dumnezeu, ca biruitor.

Care ești. Vezi comentariul de la cap. 1,4.

Care erai. Vezi comentariul de la cap. 1,4.

Care vii. Dovezile textuale atestă omiterea acestor cuvinte. Sunt omise din formula completă a cap. 1,4 probabil pentru că aici esența laudei bătrânilor este poziția lui Dumnezeu în prezent și în trecut, nu cea din viitor.

Ai pus mâna... să împărățești. Timpul verbelor din limba greacă poate fi redat mai bine în formula „ai luat... ai împărățit”, adică ai luat și ai început să împărățești. Domnia triumfătoare începe atunci când Dumnezeu Își manifestă omnipotența. Dumnezeu a fost din totdeauna atotputernic, iar domnia răului a existat doar pentru că El a tolerat-o, pentru ca să poată fi dovedită înaintea ființelor create adevărata natură a păcatului. Când scopul acesta este realizat, El Își ia „puterea” Sa „cea mare”, iar domnia Sa este din nou supremă. Vezi 1 Corinteni 15,24–28.

Apocalipsa 11:18

18. Neamurile se mâniaseră. Compară cu Psalmi 2,1. Aceasta va fi starea neamurilor înainte de venirea lui Hristos. Ele se vor uni pentru a se împotrivi lucrării și poporului lui Hristos (vezi comentariul de la Apocalipsa 13,12; 14,8).

Mânia. Mânia lui Dumnezeu este adunată în cele șapte plăgi din vremea sfârșitului (cap. 15,1). Acestea pun capăt împotrivirii oamenilor față de Hristos.

Vremea. Gr. kairos, un timp special, cu un scop precis (vezi comentariul de la cap. 1,3). Aceasta este o vreme a judecății, atât pentru răsplată cât și pentru distrugere.

Să judeci. Menționarea răsplătirii cât și a distrugerii indică faptul că Ioan vorbește despre judecata

finală, care va avea loc după mileniu (cap. 20,12–15).

Să răsplătești pe robii Tăi. Vezi Matei 5,12; 6,1; 1 Corinteni 3,8; Apocalipsa 22,12. Din moment ce evenimentele enumerate sunt consecutive (vezi EW 36), răsplata de care se vorbește aici este cea a moștenirii noului pământ la sfârșitul mileniului.

Prooroci. Aceștia sunt slujitorii speciali ai lui Dumnezeu, care vorbesc din partea Lui. Oamenii din această categorie au avut responsabilități mari și adesea au trecut prin cele mai crunte suferințe, pentru Domnul lor.

Sfinți. Sau „cei sfinți”. Mădularele trupului lui Hristos sunt caracterizate prin puritatea vieților lor.

Pe cei ce se tem de Numele Tău. Gr. hoi phoboumenoi, o expresie folosită în Faptele Apostolilor cu privire la cei care, deși nu erau pe deplin convertiți la religia iudaică, se închinau totuși adevăratului Dumnezeu (vezi comentariul de la Faptele Apostolilor 10,2). Dacă aici se intenționează același înțeles general, atunci se poate considera că această a treia categorie, care la judecată va primi o răsplată, îi reprezintă pe cei care nu L-au cunoscut pe deplin pe Hristos și calea Sa, dar au trăit conform cu lumina pe care o aveau. Deoarece s-au temut de Numele Lui Dumnezeu, atât cât le-a fost descoperit, și ei vor primi o răsplată (vezi DA 638). Pe de altă parte, expresia hoi phoboumenoi poate să fie doar o apozitie pentru cuvântul tradus „sfinți”. Atunci pasajul ar suna astfel: „pe sfinți, și anume pe cei ce se tem de Numele Tău”.

Mici și mari. Statutul social este lipsit de orice importanță la judecata finală.

Să prăpădești pe cei ce prăpădesc. Soarta celor răi, care au distrus pământul – fizic, dar și spiritual – este foarte potrivită. Ei înșiși sunt distruși.

Apocalipsa 11:19

19. Templul. Înaintea lui Ioan se deschide o praveliște a templului lui Dumnezeu din ceruri, „chivotul legământului Său” fiind centrul viziunii. Dar în sanctuarul de pe pământ, care era făcut „după chipul adevăratului locaș de închinare” (Evrei 9,24) din cer, chivotul era așezat în Sfânta Sfințelor, care era centrul slujirii din Ziua Ispășirii – o zi care preînchipuia judecata. În strânsă legătură cu începutul trâmbiței a șaptea, Ioan vede templul din cer și mai ales „chivotul legământului Său”. Acest lucru indică faptul că a doua și ultima parte a lucrării lui Hristos din cer, corespunzând Zilei Ispășirii din sistemul iudaic, a început deja. Alte texte din Scriptură arată că această fază finală a lucrării lui Hristos a început în anul 1844 (vezi comentariul de la Daniel 8,14). Potrivit cu asta, adventiștii de ziua a șaptea plasează începutul celei de-a șaptea trâmbițe în acel an.

Chivotul legământului Său. Chivotul din sanctuarul de pe pământ era locul unde erau păstrate cele Zece Porunci, legea morală imutabilă a lui Dumnezeu, pentru toți oamenii din toate timpurile. Nici un credincios din vremurile iudaice nu se putea gândi la chivot fără să-și aducă imediat aminte de cele Zece Porunci. Viziunea aceasta, în care Ioan a văzut chivotul, este un argument puternic pentru faptul că în ceasurile de pe urmă ale acestui pământ legea morală a lui Dumnezeu va ocupa un loc central în gândirea și în viața tuturor acelor care vor să Îi slujească lui Dumnezeu în duh și în adevăr (vezi comentariul de la cap. 12,17; 14,12; vezi GC 433).

Fulgere, glasuri, tunete. Ca în timpul plăgii a șaptea (cap. 16,18).

Un cutremur de pământ. Ca în timpul plăgii a șaptea (cap. 16,18.19, vezi comentariul de la cap. 11,13).

Grindină mare. Ca în timpul plăgii a șaptea (cap. 16,21).

COMENTARIILE LUI ELLEN G. WHITE

1 TM 17; 7T 219

2–11GC 266

- 3, 4 GC 267, 269
- 5, 7 GC 268
- 7 GC 273, 287
- 8 GC 269
- 10 GC 274
- 11, 12 GC 287
- 15 GC 301
- 18 EW 36; 6T 14
- 19 CW 30; EW 32, 42, 252; GC 415, 433; PP 356; SR 377, 379; IT 76; 2T 693; 6T 368

Apocalipsa 12:1

1. În cer. Fără îndoială că aici este vorba de cerul atmosferic, nu de acela în care locuiește Dumnezeu. În ce privește natura viziunilor simbolice, vezi comentariul de la Ezechiel 1,10

S-a arătat. Capitolul 12 este începutul unei noi linii profetice, care continuă până la sfârșitul cărții. Această secțiune a profeției prezintă biserica lui Dumnezeu în conflict cu puterile răului și triumful ultim al bisericii asupra lor.

Semn mare. Gr. semeion, „un semn”, de la semaino, „a da un semn”, „a semnala”, „a indica” (vezi comentariul de la cap. 1,1). Cuvântul acesta este adesea tradus „minune” (Luca 23,8), unde este vorba despre o minune ca semn al autorității (vezi Vol V, p. 209). În Apocalipsa 12,1 semeion înseamnă un semn care prevestește evenimente din viitor.

Femeie. În simbolistica Vechiului Testament biserica adevărată este uneori reprezentată printr-o femeie (Isaia 54,5.6; Ieremia 6,2). Atunci când biserica apostazia, era comparată cu o femeie stricată (Ieremia 3,20; Ezechiel 23,2–4). Aceleași simboluri apar și în Noul Testament (2 Corinteni 11,2; Efeseni 5,25–32; Apocalipsa 17,1–3).

În Apocalipsa 12 femeia reprezintă biserica adevărată. Din moment este prezentată ca fiind pe punctul de a-L naște pe Hristos (vezi v. 2, 4, 5) și mai târziu ca fiind persecutată, după înălțarea lui Hristos (v. 5, 13–17), ea reprezintă atât biserica din Vechiul Testament cât și cea din Noul Testament. Compară cu Faptele Apostolilor 7,38.

Învăluită în soare. Această imagine poate reprezenta slava lui Dumnezeu, în special așa cum este ea descoperită de Evanghelie. Prin contrast, femeia care reprezintă biserica falsă este descrisă ca fiind împodobită cu veștminte în culori țipătoare și având un potir plin de spurcăciuni (cap. 17,4).

Luna. Mulți comentatori consideră că prin acest cuvânt se face referire la sistemul de simboluri și umbre din timpurile vechi testamentare, care au fost eclipsate de revelația superioară dată prin Hristos. Pentru legea ceremonială, care a fost împlinită în viața și moartea lui Hristos, luna ar putea fi un simbol potrivit, ea având o lumină împrumutată de la soare.

Cunună. Gr. stephanos, cununa celui biruitor (vezi comentariul de la Matei 27,29; Apocalipsa 2,10), nu diadema, o coroană regească (vezi comentariul de la cap. 12,3).

Douăsprezece stele. În general comentatorii au aplicat acest simbol fie celor 12 patriarhi, fie celor 12 apostoli, fie ambelor grupuri. Din moment ce în capitolul 12 este vorba în principal de biserica din Noul Testament, accentul cade fără îndoială asupra celor 12 apostoli. În același timp, imaginea celor 12 semniții

este și ea transferată în biserica Noului Testament (vezi comentariul de la Apocalipsa 7,4).

Apocalipsa 12:2

2. Însărcinată. Este prezentată biserica din vremea când Mesia era gata să se nască. Unii consideră că este o referire la Isaia 7,14. În ce privește simbolul unei femei în durerile nașterii, vezi Isaia 26,17; 66,7.8.

Apocalipsa 12:3

3. Semn. Gr. semeion (vezi comentariul de la v. 1).

Balaur roș. Puterea reprezentată prin aceste cuvinte este identificată în v. 9 cu „șarpele cel vechi, numit Diavolul și Satana”. Aici este simbolizat Satana acționând prin Roma păgână, puterea conducătoare pe vremea când S-a născut Isus (vezi comentariul de la v. 4; vezi GC 438). Balaurul este descris ca fiind „roș”, probabil din cauză că în toate legăturile sale cu biserica lui Dumnezeu el a apărut în rolul de persecutor și nimicitor. Planul lui bine alcătuit a fost de a-i distruge pe fiii Celui Prea Înalt.

Șapte capete. Ioan a văzut șapte capete și la fiara care se ridică din mare (Apocalipsa 13,1), și la fiara de culoare stacojie (cap. 17,3). Capetele din cap. 17,9 sunt identificate cu „șapte munți” și „șapte împărați”. Pare rațional să tragem concluzia că cele șapte capete ale balaurului reprezintă puterile politice care au susținut cauza balaurului și prin care acesta și-a exercitat puterea persecutoare. Unii susțin că numărul „șapte” este folosit aici ca un număr rotund, arătând desăvârșire, și că nu e neapărat necesar să găsim exact șapte popoare prin care a lucrat Satana. Vezi și comentariul de la cap. 17,9.10.

Pentru o descriere a șarpelui cu șapte capete din mitologia antică, vezi comentariul de la Isaia 27,1. Talmudul de asemenea menționează un balaur cu șapte capete (Kiddushin 29b, Soncino ed., p. 141).

Zece coarne. Fiara din capitolul 13 și cea din capitolul 17 au fiecare tot câte zece coarne. Unii susțin că cele zece coarne ale balaurului sunt identice cu cele ale celor două fiare și că acestea din urmă ar fi identice cu cele zece coarne ale celei de-a patra fiare din Daniel 7,7. Alții consideră că cele zece coarne ale balaurului sunt o descriere mai generală a puterilor politice minore prin care a lucrat Satana, în contrast cu cele șapte capete, care pot reprezenta puterile politice majore (vezi mai sus, comentariul de la „șapte capete”). Ei sugerează că numărul „zece” poate fi un număr rotund, așa cum apare deseori în alte părți ale Scripturii (vezi comentariul de la Luca 15,8). Vezi și comentariul de la Apocalipsa 17,9.10.

Cununi împărătești. Gr. diademata, la singular diadema, literal, „ceva legat împrejur”, de la diadeo, „a lega împrejur”. Cuvântul era folosit pentru a descrie simbolul împărătesc purtat de regii persani, o panglică albastră împodobită pe margine cu alb, purtată pe turban. De aici cuvântul a ajuns să fie folosit ca un semn al regalității. Diademata apare numai aici și în cap. 13,1 și 19,12. Diadema este un cuvânt diferit de stephanos, tradus și „cunună” în Noul Testament (Matei 27,29; 1 Corinteni 9,25; 2 Timotei 4,8; etc.). Stephanos este o ghirlandă, adesea făcând referire la ghirlanda sau la cununa acordată ca premiu pentru victorie (vezi comentariul de la 1 Corinteni 9,25).

Pe capete. Faptul că aceste capete poartă semnele regalității poate fi luat ca o dovadă în plus că ele reprezintă regate politice (vezi mai sus, comentariul de la „șapte capete”).

Apocalipsa 12:4

4. Cu coada trăgea. Literal, „coada lui trage”. În viziunea profetică Ioan vede acțiunea în desfășurare.

A treia parte. Unii cred că evenimentul simbolizat aici este descris mai departe în v. 7–9 și că „a treia parte din stelele cerului” reprezintă a treia parte din îngerii care s-au unit cu Lucifer în rebeliunea sa și au fost alungați din cer (vezi 3T 115; 5T 291). Alții consideră că „stelele” sunt conducătorii iudei, care erau împărțiți în trei clase – regii, preoții și sinedriul. A treia parte care era aruncată pe pământ este interpretată ca fiind acțiunea Romei de îndepărtare a puterii regale din Iuda.

Ca să-i mănânce. Acest verb reprezintă eforturile lui Satana de a-L distruge pe pruncul Isus. Pentru a ne da seama de cât de potrivită este această descriere simbolică, ar trebui doar să ne aducem aminte de atitudinea lui Irod atunci când a ascultat solia magilor (Matei 2,16). În anii următori Roma păgână a stat împotriva „Domnului Domnilor” (vezi comentariul de la Daniel 8,25).

Apocalipsa 12:5

5. Un fiu, un copil de parte bărbătească. Literal, „un fiu, un bărbat”.

Să cârmuiască toate neamurile. O aluzie la Psalmi 2,8.9, aplicabilă exact la Mesia. Această aplicație a fost recunoscută chiar și de iudei (Talmud Sukkah 52a, Soncino ed., p. 247). Ființa descrisă în Apocalipsa 19,13–16 este identificată ca fiind „Cuvântul lui Dumnezeu” și „Împăratul împăraților”. Vezi comentariul de la cap. 2,27; 19,15.

Răpit. Se face referire la înălțarea lui Isus Hristos (Evrei 1,3; 10,12). Pentru scopul urmărit de această profeție, simbolismul trece complet cu vederea istoria vieții, a lucrării, a suferinței, a morții și a învierii lui Isus. Este menționată numai înălțarea.

Apocalipsa 12:6

6. Pustie. Gr. eremos, „un loc părăsit, pustiu, gol”, „un loc nelocuit”. Aici eremos reprezintă fără îndoială un loc retras sau obscur, un ținut sau o stare în care biserica ar fi în întuneric, departe de privirea publică. Vezi comentariul de la cap. 17,3.

Un loc. La acest loc se face referire în v. 14 ca fiind „locul ei”. Ideea este că protecția și sanctuarul din obscuritate găsite aici de femeie au fost plănuite și pregătite prin intervenția lui Dumnezeu.

Hrănită. Gr. trepho, „a face să crească”, „a crește”, „a dezvolta”, „a hrăni”. Dumnezeu are grijă de ceea ce este al Lui. Chiar dacă biserica este persecutată și alungată în exil, Domnul o hrănește.

Zile. Această perioadă de 1260 de zile este amintită de șapte ori în cărțile Daniel și Apocalipsa. Ca 1260 de zile ea apare la Apocalipsa 11,3; 12,6; ca 42 de luni apare la Apocalipsa 11,2; 13,5; și ca trei vremi și jumătate la Daniel 7,25; 12,7; Apocalipsa 12,14. Pentru calcularea acestei perioade, vezi comentariul de la Daniel 7,25. Adventiștii datează în general această perioadă de la 538 d.Hr. până la 1798 d.Hr. În timpul acestei perioade mâna lui Dumnezeu a fost îndreptată peste biserică, ferind-o de pieire.

Apocalipsa 12:7

7. În cer ... un război. Acum Ioan prezintă pe scurt istoria marii controversă care a avut loc în cer între Satana și Hristos, de la originea ei până la biruința lui Hristos, la cruce (Apocalipsa 12,7–9; vezi și Coloseni 2,14.15), ultima alungare a lui Satana pe acest pământ, în acel moment (Apocalipsa 12,10–12) și desfășurarea acestei controversă pe pământ, până la vremea sfârșitului (Apocalipsa 12,13–16; vezi comentariul de la Daniel 11,35). Această scurtă trecere în revistă reprezintă fundalul unei trasări detaliate a desfășurării luptei din vremea sfârșitului, care va conduce în cele din urmă la o biruință deplină (Apocalipsa 12,17 la 20,15).

În cap. 12,9–11 Ioan vorbește mai ales despre etapa din cer a conflictului, legată de moartea Domnului Hristos pe cruce. În ce privește dovezile contextuale care duc la această concluzie, vezi comentariul de la v. 9.

Deși descoperirea se concentrează mai ales asupra punctului crucial al controversă, ajunsă la vremea crucificării, este rezonabil să înțelegem prin propoziția „și în cer s-a făcut un război”, o referire și la vremea de dinainte de crearea pământului, când a început ostilitatea balaurului, Lucifer aspirând să fie ca Dumnezeu (vezi comentariul de la Isaia 14,13.14; Ezechiel 28,12–16). În momentul acela el și îngerii care simpatizau cu el au fost izgoniți din cer (vezi 2 Petru 2,4; Iuda 6). Îngerii credincioși nu au înțeles atunci pe deplin toate rezultatele acestui fapt. Dar atunci când Satana a vărsat în mod josnic sângele lui Hristos, și-a dat pe față complet și pe vecie, înaintea lumii cerești, adevăratul caracter. Din acea clipă activitatea sa a fost și mai mult restrânsă (vezi DA 761).

Mihail. Gr. Michael, o transliterare a ebraicului mika'el, însemnând „cine (este) ca Dumnezeu?” La Mihail se face referire ca fiind „una din căpeteniile cele mai de seamă” (Daniel 10,13), „marele voivod” (Daniel 12,1) și „arhanghelul” (Iuda 9). Literatura iudaică îl descria pe Mihail ca fiind cel mai de seamă dintre îngeri, adevăratul reprezentant al lui Dumnezeu, identificându-l cu îngerul lui Iehova (vezi Talmud Yoma 37a, Soncino ed., p. 172; Midrash Rabbah, comentariul la Genesa 18,3; Exodul 3,2, Soncino ed., pp.

411, 53). Potrivit cu Midrash Rabbah, în comentariul la Exodul 12,29, Mihail a fost îngerul care l-a apărat pe Israel împotriva acuzațiilor Satanei (Soncino ed., p. 222). O examinare atentă a referințelor scripturistice cu privire la Mihail duce la concluzia că el nu este altul decât binecuvântatul nostru Domn și Mântuitor Isus Hristos (vezi comentariul de la Daniel 10,13; compară-l cu cel de la Iuda 9).

Îngerii Lui. Adică îngerii credincioși, „duhuri slujitoare trimise să îndeplinească o slujbă pentru cei ce vor moșteni mântuirea” (Evrei 1,14).

Balaur. Vezi comentariul de la v. 3.

Îngerii lui. Adică îngerii care au stat de partea lui Satana în lupta acestuia împotriva lui Hristos (vezi comentariul de la v. 4).

Apocalipsa 12:8

8. N-au putut birui. Întrucât propoziția „în cer s-a făcut un război” (v. 7) poate avea o dublă aplicație, descriind atât controversa originală dusă în ceruri între Lucifer și Dumnezeu, cât și lupta de pe pământ între Satana și Hristos întrupat, cuvintele „n-au putut birui” s-ar potrivi foarte bine la ambele etape ale conflictului. În nici unul din acestea Satana nu a fost biruitor.

Locul lor. Aceste cuvinte pot fi face referire fie la locul pe care l-au avut sau l-au ocupat pe vremuri, fie la locul care le era destinat. Pe vremuri Lucifer fusese un heruvim ocrotitor (vezi comentariul de la Ezechiel 28,14), iar îngerii care i s-au alăturat în rebeliunea sa aveau diferite poziții de răspundere. Când au fost alungați din cer, Lucifer și îngerii săi au pierdut aceste poziții.

Apocalipsa 12:9

9. Balaurul. Vezi comentariul de la v. 3.

Șarpele. O referire la șarpele care a înșelat-o pe Eva (Genesa 3,1).

Vechi. Gr. archaios, „vechi”, „bătrân”, de la arche, „început”. Cuvântul „arhaic” vine de la archaios. Compară cu Ioan 8,44.

Diavolul. Gr. diabolos, „un calomniator” (vezi comentariul de la Matei 4,1).

Satana. Gr. Satanas, o transliterare a ebraicului satan, care înseamnă „vrăjmaș” (vezi comentariul de la Zaharia 3,1).

Înșală. Gr. planao, „a face să răătăcească”, „a abate”, „a înșela” (vezi comentariul de la Matei 18,12).

Lume. Gr. oikoumene, literal, „(lumea) locuită” de la oikeo, „a locui” (vezi comentariul de la Matei 4,8).

A fost aruncat. Satana și îngerii săi au fost îndepărtați din cer în trecut (2 Petru 2,4), înainte de crearea acestei lumi (PP 36–42; compară cu EW 145, 146; GC 498–500; 3SG 36–39; 1SP 17–33). Cu toate acestea, se pare că până la cruce el a avut intrare la ființele cerești, și într-o măsură limitată, poate ca „stăpânitorul lumii acesteia” (Ioan 12,31; Luca 4,6), dar nu ca locuitor al cerului, a avut acces și la curțile cerești (DA 761; compară cu SR 26, 27; vezi mai jos, comentariul de la „pe pământ”). Totuși, alungarea care a avut loc la cruce se poate să fi fost o îndepărtare decisivă, așa cum a declarat Domnul Însuși (Ioan 12,31.32; compară cu PP 68–70; DA 490, 679, 758). Din context (v. 10–13) este evident faptul că aici (Apocalipsa 12,9) Ioan se referă în special la evenimentele legate de biruința lui Hristos la cruce. Se pot face următoarele observații:

1. Proclamarea din v. 10–12, printr-un „glas tare” din „cer” este mai mult sau mai puțin parantetică, scopul ei fiind de a explica semnificația alungării lui Satana (din v. 9), în primul rând cu privire la locuitorii cerului și apoi cu privire la cei de pe acest pământ. După această paranteză explicativă, v. 13 reia descrierea activității lui Satana de la punctul de unde fusese lăsată în v. 9. Așadar v. 10–12 constituie mai ales o declarație cu privire la starea planului mântuirii în momentul în care Satana a fost „aruncat pe pământ”.

2. Prima declarație făcută de acel „glas tare” constă într-o serie de elemente cu privire la biruința lui Hristos asupra lui Satana, la cruce – planul mântuirii a fost făcut sigur, s-a oferit „tărie” pentru a rezista la ispitele lui Satana, „împărăția” lui Hristos a devenit o certitudine și a fost confirmată „puterea”, literal, „autoritatea”, Lui de a fi Mântuitorul, Marele Preot și Împăratul nostru (Matei 28,18; GC 503).

3. În Apocalipsa 12,10 se specifică cauza acestei împătrite realizări: „pentru că pârâșul fraților noștri ... a fost aruncat jos”. Ea clarifică legătura dintre aceste realizări și alungarea din v. 9.

4. La vremea alungării, despre care se vorbește în v. 9, 10, 13, „pârâșul fraților noștri” deja îi pârâse „zi și noapte ... înaintea Dumnezeului nostru”. Este evident că îndepărtarea la care se face referire aici a venit după o perioadă în care Satana i-a tot acuzat pe „frați”, și prin urmare, reiese că nu poate fi vorba de alungarea originală a lui Satana, înainte de crearea pământului nostru.

5. Versetul 11 afirmă clar că „sângele Mielului” – moartea lui Hristos pe cruce – a făcut cu puțință biruința asupra „pârâșului fraților noștri”.

Pe pământ. Controversa din cer a fost iscată de planurile pentru crearea omului (vezi 3SG 36). După ce pământul a fost adus la existență și Adam a fost instalat ca vice-rege, Satana și-a îndreptat eforturile către biruirea omului de curând creat. După ce a izbutit să-i facă pe Adam și Eva să cadă, el a pretins pământul ca domeniu al său (vezi comentariul de la Matei 4,8.9). Totuși, el nu și-a limitat eforturile doar la acest pământ, ci i-a ispitit și pe locuitorii celorlalte lumi (vezi EW 290). Doar la a doua venire a lui Hristos, va fi Satana complet limitat la acest pământ (vezi comentariul de la Apocalipsa 20,3; compară cu EW 290; DA 490).

Apocalipsa 12:10

10. Un glas tare. Alungarea lui Satana și a oștilor sale produce mare bucurie în curțile cerești.

Acum a venit. Cel mai important moment din istorie este crucea (vezi comentariul de la v. 7, 9). Acum locuitorii cerului se pot bucura pe bună dreptate, deoarece nimicirea lui Satana era asigurată. Lucrul acesta este sigur în planul lui Dumnezeu, dar acum ființele inteligente se alătură în cântare, deoarece la Golgota au văzut răutatea lui Satana împotriva lui Hristos.

Mântuirea. Gr. soteria, „eliberare”, „păstrare”, „salvare”, aici însemnând probabil „victorie”. În grecește acest cuvânt este articulat, deci corect ar fi „victoria”.

Puterea. Gr. dunamis, „putere”, „tărie”, „forță”. Fără îndoială că aici se face referire la manifestarea puterii în învingerea balaurului.

Împărăția. Satana susținuse că el este conducătorul de drept al acestei lumi. Eșecul lui de a-L duce în păcat pe Isus, I-a asigurat împărăția lui Hristos.

Stăpânirea. Gr. exousia, „autoritate”.

Hristosului Lui. Sau „Unsului Lui”. Hristos înseamnă „uns” (vezi comentariul de la Matei 1,1).

Pârâșul. Satana a fost acuzatorul fraților în vremurile Vechiului Testament (vezi Iov 1,8–12; Zaharia 3,1). El a continuat să îndeplinească rolul acesta și după cruce, dar într-un sens mai restrâns (vezi comentariul de la Ioan 12,31; compară cu DA 761). Scrierile rabinice îl reprezintă adesea pe Satana drept marele acuzator (vezi Talmud Sanhedrin 89b, Soncino ed., p. 595; Midrash Rabbah, comentariul la Exodul 32,2, Soncino ed., p. 494).

Fraților. Vezi și cap. 6:11

Zi și noapte. Adică ori de câte ori apărea ocazia.

Apocalipsa 12:11

11. Ei l-au biruit. Profetul este absorbit contemplându-i pe cei care au fost învinuiți de instigatorul

răului. El se gândește la ceea ce au suferit ei și la umilințele la care au fost supuși. El își aduce aminte cum în mijlocul încercărilor ei au biruit, nu prin puterea lor, ci „prin sângele Mielului”.

Prin sângele. Literal, „din pricina sângelui”, sau „pe temeiul sângelui”. Sfinții au biruit prin biruința de la Golgota. În ce privește însemnătatea sângelui, vezi comentariul de la Apocalipsa 1,5; vezi și comentariul de la Romani 5,9.

Mielului. Vezi comentariul de la Ioan 1,29.

Mărturiei lor. Adică mărturia lor personală cu privire la Isus și Evanghelie.

Nu și-au iubit viața. Ce credincioși! Acești oameni preferă mai degrabă să moară decât să fie neascultători față de Dumnezeu. Vezi comentariul de la Ioan 12,25.

Apocalipsa 12:12

12. Bucurați-vă ceruri. Era bucurie în cer, căci îngerii și locuitorii celorlalte lumi au aflat că Satana a fost învins prin biruința lui Hristos la Golgota.

Vai. Pentru biserică persecuția continuă, de aceea credincioșii nu se puteau bucura încă.

Mânie mare. El este mânios pentru că a fost învins. În loc să aibă remușcări și să fie întristat din cauza răului făcut, el se avântă din ce în ce mai mult în nelegiuire. El merge mai departe, intensificându-și și reînnoindu-și eforturile de a persecuta biserica viului Dumnezeu. Compară cu 1 Petru 5,8.

Puțină. Gr. oligos, „puțini”, „mic”, atunci când este folosit cu privire la un număr, la o cantitate, sau o mărime; „scurt”, când e folosit cu privire la timp. Oligos este un termen relativ și determină un alt cuvânt din context. Astfel, cuvântul oligos descrie acei „puțini peștișori” din narațiunea despre hrănirea celor 4000, în comparație cu numărul necesar pentru a hrăni mulțimea aceea (Matei 15,34). Cei care găsesc calea vieții sunt „puțini” (oligos) în comparație cu cei care aleg calea pieirii (Matei 7,14). Isus Și-a pus mâinile pe „câțiva” (oligos) bolnavi, în comparație cu numărul celor care ar fi putut fi vindecați dacă nu ar fi dat dovadă de necredință (Marcu 6,5).

Oligos este folosit cu referire la timp de opt ori în Noul Testament. În cinci din aceste ocazii elementul timp este chiar cuprins în acest cuvânt (Marcu 6,31; Iacov 4,14; 1 Petru 1,6; 5,10; Apocalipsa 17,10) și cuvântul este tradus „puțin”, „puțintel” „puțină vreme”. În trei ocazii elementul timp este exprimat printr-un cuvânt determinat de oligos (Faptele Apostolilor 14,28, care sună literal: „nu puțin timp”, Evrei 12,10; Apocalipsa 12,12). Lungimea timpului exprimat prin oligos depinde de cel cu care este comparat. De pildă, odihna despre care în Marcu 6,31 se spune că durează oligos probabil că a durat numai câteva zile, sau cel mult câteva săptămâni. Pe de altă parte, în Iacov 4,14 oligos face referire la lungimea vieții unui om. În Apocalipsa 12,12 oligos definește perioada de timp scursă de la alungarea lui Satana din cer până la sfârșitul tiraniei lui asupra locuitorilor pământului. Perioada aceasta de timp este descrisă ca oligos în comparație cu cei peste 4000 de ani care au precedat crucificarea.

S-ar putea să pară că perioada celor 2000 de ani scurși de la crucificare, în cursul căreia Satana a depus eforturi serioase împotriva bisericii, nu este „puțină vreme” nici în sine, nici comparată cu cei 4000 de ani care au precedat crucificarea. Totuși, expresia aceasta ar trebui să fie înțeleasă pe fundalul desfășurării întregii cărți Apocalipsa, care prezintă a doua venire a lui Hristos ca fiind apropiată (vezi comentariul de la cap. 1,1; vezi cap. 22,20). Dacă Isus vine „curând”, atunci vremea disponibilă pentru lucrarea lui Satana este „puțină”. Vezi comentariul de la cap. 17,10.

Apocalipsa 12:13

13. Femeia. Vezi comentariul de la v. 1. Nefiind în stare să-L mai atace direct pe Fiul lui Dumnezeu, balaurul încearcă să-L lovească pe Fiul prin mamă, persecutând-o pe mama copilului de parte bărbătească, adică pe biserică (vezi comentariul de la v. 6).

Copilul de parte bărbătească. Vezi comentariul de la v. 5.

Apocalipsa 12:14

14. Două aripi. Simbolul aripilor de vultur era familiar poporului lui Dumnezeu din vechime. Acest simbol este folosit pentru a aminti de eliberarea de sub puterea lui Faraon și a oștirilor sale (Exodul 19,4; Deuteronom 32,11). Unii văd în aripile acestea un simbol al grabei cu care biserica a fost obligată să-și găsească scăparea.

Hrănită. Vezi comentariul de la v. 6.

O vreme, vremi. Vezi comentariul de la v. 6.

Apocalipsa 12:15

15. Apă, ca un râu. În Psalmi 74,13 și Ezechiel 29,3 balaurul este identificat cu un animal acvatic; de aici, apa este probabil este un simbol al distrugerii. Satana a căutat să distrugă biserica creștină prin aflusul de învățături false, ca și prin persecuție (vezi comentariul de la Apocalipsa 17,15).

Apocalipsa 12:16

16. Pământul a dat ajutor femeii. Unii susțin că aici „pământul” reprezintă acele zone unde numărul locuitorilor este foarte mic, în contrast cu apa, care adesea reprezintă „noroade”, „gloate”, „neamuri” și „limbi” (cap. 17,15). Ei atrag atenția asupra faptului că în timpul Reformei erau multe popoare în Europa și în Extremul Orient, dar că America de Nord era foarte puțin populată. Astfel, ei consideră că această țară este „pământul” care îi dă ajutor bisericii persecutate din Lumea Veche. De asemenea pot fi incluse și țările protestante ale Europei Apusene, care au devenit un liman de scăpare din fața persecuției. Alții susțin că însăși Reforma Protestantă a fost un factor major în sfârșirea bisericii apostate.

A înghițit. Adică a făcut fără de efect mijloacele de distrugere.

Apocalipsa 12:17

17. Mâniat. Sau „s-a înfuriat”. Faptul că nu a izbutit să distrugă biserica din pustie sporește mânia balaurului, atât de mult încât este foarte hotărât să se războiască cu poporul lui Dumnezeu, în special cu „rămășița seminței ei”.

Să facă război. Dorința sa este să distrugă biserica creștină. Efortul său suprem în această direcție se află încă în viitor (vezi comentariul de la cap. 13,11–17; 16,12–16; vezi GC 592).

Rămășița. Gr. loipoi, „cei care rămân”, de la leipo, „a lăsa”, „a lăsa în urmă”. Vezi Nota Suplimentară de la sfârșitul capitolului.

Păzesc poruncile. Faptul că rămășița este identificată astfel arată că în această luptă dintre balaur și biserică poruncile lui Dumnezeu vor fi în mod deosebit tăgăduite (vezi comentariul de la cap. 14,12; vezi GC 445–450).

Mărturia lui Isus. În limba greacă această expresie poate fi înțeleasă fie ca „mărturia” pe care creștinii o dau despre Isus, fie ca „mărturia” care vine de la Isus și este descoperită bisericii Sale prin profeți (vezi comentariul de la cap. 1,2). O comparație cu v. 10 din cap. 19 favorizează în mod clar cea de-a doua interpretare. Acolo „mărturia lui Isus” este definită ca fiind „duhul proorociei”, însemnând că Isus îi vorbește bisericii prin intermediul profeției.

Strânsa legătură dintre „mărturia lui Isus” și profeție este demonstrată și mai bine printr-o comparație între cap. 19,10 și cap. 22,9. În cap. 19,10 îngerul se identifică pe sine ca fiind „un împreună slujitor cu tine și cu frații tăi, care păstrează mărturia lui Isus”, iar în cap. 22,9 ca fiind „un împreună slujitor cu tine și cu frații tăi, proorocii”. Astfel, pe baza concluziei îndreptățite că cele două declarații ale îngerului sunt echivalente, cei care au mărturia lui Isus sunt identificați cu profeții. Întrucât lucrarea distinctă a profeților este de a transmite poporului solii de la Isus (vezi comentariul de la cap. 1,1), este puternic sprijinită interpretarea că mărturia lui Isus se referă la „mărturia” pe care Isus o dă bisericii. Adventiștii de ziua a șaptea susțin această părere și cred că „rămășița” se va distinge prin manifestarea spiritului profeției în mijlocul ei. Ei cred că „mărturia lui Isus” este mărturia Sa în mijlocul lor, prin darul profetic. Vezi Nota Suplimentară de la cap. 19.

NOTĂ SUPLIMENTARĂ LA CAPITOLUL 12

Întrucât limbajul și simbolurile Apocalipsei sunt luate în cea mai mare parte din Vechiul Testament (vezi p. 725; vezi comentariul de la Isaia 47,1; Ieremia 25,12; Isaia 50,1; Ezechiel 26,13; vezi Nota Suplimentară de la Apocalipsa 18), pentru a înțelege corect cuvântul „rămășiță”, așa cum este el folosit în Apocalipsa 12,17, trebuie luați în considerare echivalenții lui ebraici folosiți în Vechiul Testament. Cele trei cuvinte ebraice pentru „rămășiță”, folosite mai des, sunt: (1) peletah (sau palet, palit), „ceea ce scapă”, „cei care scapă”, de la palat, „a scăpa”, „a elibera”; (2) she'erith (sau she'ar), „restul”, „ceea ce rămâne”, „rămășiță”, și forma sa verbală sha'ar, „a lăsa pe urmă”, „a fi lăsat pe urmă”, „a rămâne”; (3) yether, „ceea ce rămâne”, „rămășiță”, de la yathar, „a lăsa pe urmă”, „a fi lăsat pe urmă”. Situațiile în care aceste cuvinte sunt folosite cu privire la poporul ales al lui Dumnezeu pot fi grupate după cum urmează:

1. Despre membrii familiei lui Iacob, păstrați în Egipt prin grija lui Iosif, se spune că sunt „o posteritate”, literal, „o rămășiță” (she'erit; Genesa 45,7). Aici accentul este pus asupra faptului că ea a fost păstrată. După cât se știe, întreaga familie a fost păstrată.

2. În mijlocul apostaziei generale, Ilie a protestat: „Eu singur am rămas [yathar] din proorocii Domnului” (1 Regi 18,22), „Am rămas numai eu singur”, dar Dumnezeu a spus: „Voi lăsa [sha'ar] în Israel șapte mii de bărbați, și anume pe toți cei ce nu și-au plecat genunchii înaintea lui Baal” (1 Regi 19,14.18; compară cu Romani 11,4.5).

3. O mică „rămășiță” (peletah) din cele zece seminții fusese „scăpată [sha'ar] din mâna împăraților Asiriei”, care duseseră majoritatea națiunii în captivitate, și rămăsese în Palestina (2 Cronici 30,6). În anul 722 î.d.Hr. numai Iuda a „rămas” [sha'ar] să funcționeze ca națiune (2 Regi 17,18). Ca atare, ea a devenit „rămășița” [she'ar] celor douăsprezece seminții și unicul moștenitor al făgăduințelor, al privilegiilor și al responsabilităților legământului, care la început aparțineau tuturor celor douăsprezece (Isaia 10,22; vezi Vol. IV, pp. 26–32).

4. Câțiva ani mai târziu, Sanherib a cucerit toată Iudea, cu excepția Ierusalimului, care, la rândul lui, este numit „rămășiță”. Această „rămășiță [peletah] din casa lui Iuda, ce va mai rămâne [sha'ar]” avea să prindă „iarăși rădăcini dedesubt” și „deasupra”, să dea „rod”, să iasă ca „o rămășiță” [she'erith] a poporului ales al lui Dumnezeu, unealtă a Lui, rânduită pentru mântuirea lumii (2 Regi 19,4.30.31; Isaia 37,4.31.32; compară cu Isaia 4,2; 10,20). Dumnezeu dorea de asemenea să „răscumpere” o „rămășiță” [she'ar] a celor din Israel și din Iuda care fuseseră luați captivi în Asiria, și să pregătească un „drum” pentru „rămășița [she'ar] poporului Său”, așa cum făcuse înainte, când strămoșii lor părăsiseră Egiptul (Isaia 11,11.12.16).

5. Când „împăratul Babilonului” a invadat Palestina cu un secol mai târziu, mai „lăsase” [yether; sha'ar la 2 Regi 25,22; vezi și cap. 24,14] și el o rămășiță [peletah; she'ar la 2 Regi 25,22]” (Ezechiel 14,22, compară cu Ieremia 40,11; 42,2), care avea să „scape”, adică să supraviețuiască, săbiei, molimei și foametei care au însoțit asedierea Ierusalimului. Dar Ieremia a avertizat că și unii dintre cei care „rămăseseră” [yether; cap. 39,9], sau „rămășița [sha'ar] Ierusalimului”, cu privire la care Dumnezeu dorise să rămână [sha'ar] „în țara aceasta”, aveau să fie izgoniți în „toate împărățiile pământului” (cap. 24,8.9). Cea mai mare parte din „rămășița” aceasta a fugit în Egipt, dar Ieremia a avertizat că „nici unul din rămășițele [she'erith] lui Iuda, care au venit să locuiască o vreme în țara Egiptului”, nu va „scăpa” [palit] sau „rămânea”, astfel încât „să se întoarcă iarăși în țara lui Iuda” (cap. 44,14).

6. Domnul a făgăduit: că va „lăsa câteva rămășițe” [yathar] din cei luați în captivitate de către Nebucadnețar, care „vor scăpa de sabie” și „și vor aduce aminte” de Dumnezeu în țările captivității lor (Ezechiel 6,8.9). O „rămășiță” [she'erith] a celor din captivitate (Ieremia 23,3; vezi și cap. 31,7) avea cândva să „scape [palat] din țara Babilonului” (cap. 50,28). Neemia vorbește despre captivii înapoiți și îi numește „iudeii scăpați [peletah]”, „rămășița [peletah] care a mai rămas [sha'ar] din robie” (cap. 1,2.3, KJV). Acestei „rămășițe” (she'erith) Dumnezeu i-a încredințat toate răspunderile și făgăduințele legământului (Zaharia 8,12; compară cu Vol. IV, pp. 30–32), dar i-a avertizat că dacă vor călca iarăși poruncile lui Dumnezeu, atunci El îi va nimici „fără să lase [peletah] nici rămășiță [she'erith], nici robi” (Ezra 9,14).

7. Multe referiri la „rămășiță” apar în contexte în care este anticipată lămurit împărăția mesianică (vezi Isaia 4,2.3; 11,11.16; vezi și cap. 11,1–9; Ieremia 23,3; vezi și cap. 23,4–6; Mica 4,7; vezi și cap. 4,1–8; 5,7.8; vezi și cap. 5,2–15; Țefania 3,13).

O descriere complexă a „rămășiței” din aceste pasaje și din altele din Vechiul Testament identifică grupul denumit astfel cu israeliții care au supraviețuit unor calamități de genul războaielor, al captivității, al molimei și al foametei, și care au fost scăpați din milă, pentru a fi mai departe poporul ales al lui Dumnezeu (Genesa 45,7; Ezra 9,13; Ezechiel 7,16). De repetate ori despre „rămășiță” se putea spune că din „mulți... am mai rămas [sha'ar] numai un mic număr” (Ieremia 42,2; compară cu Isaia 10,22). Aducându-și aminte de adevăratul Dumnezeu și întorcându-se la El (2 Cronici 30,6; Isaia 10,20; Ezechiel 6,8.9), ei au renunțat la falsele sisteme religioase (1 Regi 19,18) și au refuzat să mai comită nelegiuiri (Țefania 3,13). Credincioși față de poruncile lui Dumnezeu (Ezra 9,14), ei au fost numiți sfinți și au fost scriși „printre cei vii, la Ierusalim” (Isaia 4,3). Acceptând din nou responsabilitățile și privilegiile legământului veșnic al lui Dumnezeu, ei aveau să prindă „iarși rădăcini dedesubt”, și să dea „rod deasupra” și să iasă să vestească slava Lui „printre neamuri” (2 Regi 19,30.31; Isaia 37,31.32; 66,19).

Așadar, „rămășița” din vremurile Vechiului Testament era alcătuită din generații succesive de israeliți – poporul ales al lui Dumnezeu. Majoritatea lor apostaziau iarși și iarși, dar de fiecare dată era și o „rămășiță” credincioasă, care devenea moștenitorul exclusiv a sfințelor făgăduințe, privilegii și responsabilități ale legământului făcut la început cu Avraam și confirmat la Sinai. Această „rămășiță” a fost grupa la care Dumnezeu intenționa să-L trimită pe Mesia și prin care plănuia să-i evanghelizeze pe păgâni; ea nu era alcătuită din persoane individuale împrăștiate, oricât de credincioase ar fi fost ele, ci era o entitate organizată, organizația vizibilă a lui Dumnezeu pe pământ, având responsabilități cerești. De asemenea, trebuie să se noteze faptul că diferenții termeni ebraici traduși prin „rămășiță” nu înseamnă ultimul din orice lucru sau grupare de oameni, cu excepția sensului că, în fiecare caz, cei care „rămân” sunt temporar, în generația lor, ultima legătură existentă din linia aleasă. Încă din zilele lui Avraam a existat din totdeauna „o rămășiță”, prin harul lui Dumnezeu (vezi Romani 11,5).

Dumnezeu i-a avertizat pe cei care s-au întors din robia babiloniană că nu va mai rămâne „nici rămășiță, nici robi izbăviți”, dacă se vor dovedi iarși necredincioși față de El (Ezra 9,14; vezi și Deuteronom 19,20). Prin urmare, atunci când iudeii L-au lepădat pe Mesia și au renunțat la supunerea față de legământ (DA 737, 738), „împărăția lui Dumnezeu” a fost luată de la ei ca popor și „dată unui neam, care va aduce roadele cuvenite” (Matei 21,43; vezi 1 Petru 2,9.10). Asta însemna desființarea permanentă și irevocabilă a statutului lor special înaintea lui Dumnezeu ca națiune și transferarea făgăduințelor, a privilegiilor și a răspunderilor legăturilor legământului la biserica creștină (vezi Vol IV, pp. 32–35).

În Romani 9,27 Pavel declară: „chiar dacă numărul fiilor lui Israel ar fi ca nisipul mării, numai rămășița [kataleimma] va fi mântuită” (vezi comentariul de la Romani 9,27). El aplică aici cuvântul „rămășiță” din Isaia 10,22 la iudeii din zilele sale care, ca indivizi, Îl primiseră pe Hristos ca Mesia. Dar ei aveau dreptul la titlul acesta ca membri ai bisericii creștine, nu ca iudei. La Romani 11,5 el vorbește despre acești iudei creștini ca fiind „o rămășiță [leimma] ... prin har”. În cap. 9 la 11 Pavel prezintă biserica creștină ca moștenitoare a făgăduințelor, a privilegiilor și a responsabilităților legământului veșnic. Astfel, ea este însărcinată de Dumnezeu să fie succesorul iudaismului, depozitară a voinței descoperite a lui Dumnezeu, reprezentând planurile Sale pe pământ, și instrument ales de El pentru vestirea Evangheliei în vederea mântuirii oamenilor (vezi Vol. IV, pp. 35, 36).

În afară de Romani 9,27; 11,5; Apocalipsa 12,17, în Noul Testament cuvântul „rămășiță” (Matei 22,6; Apocalipsa 11,13; 19,21) nu are vreo însemnătate în legătură cu poporul lui Dumnezeu. Totuși, în Apocalipsa 3,2 cuvintele „ce rămâne” vin de la loipos, același cuvânt tradus „rămășiță” în cap. 12,17.

La câteva secole după Hristos, biserica a trebuit să treacă prin marea apostazie papală. Timp de aproximativ 1260 de ani puterea papală i-a suprimat și împrăștiat, mai mult sau mai puțin, pe adevărații reprezentanți de pe pământ ai lui Dumnezeu (vezi Nota Suplimentară de la Daniel 7; vezi comentariul de la Daniel 7,25; vezi și Apocalipsa 12,6). Prin Reforma din secolul al XVI-lea (vezi comentariul de la cap. 12,15.16), Dumnezeu a intenționat să scoată din nou „o rămășiță”, de astă dată din Babilonul mistic. Diferite grupări de protestanți au servit ca vestitori ai adevărului, rânduți de către Cer, refăcând punct cu punct glorioasa Evanghelie a mântuirii. Dar grupare după grupare au ajuns să se mulțumească cu lumina parțială

pe care o aveau cu privire la adevăr și, atunci când lumina din Cuvântul lui Dumnezeu a sporit, nu au mai progresat. De fiecare când refuzau să înainteze, Dumnezeu ridică o altă grupare care să fie instrumentul ales de El pentru proclamarea adevărului.

În cele din urmă, o dată cu trecerea celor 1260 de ani ai supremației papale (vezi comentariul de la cap. 12,6-14) și o dată cu sosirea timpului când ultima solie cerească (cap. 14,6-12) avea să fie vestită lumii (vezi comentariul de la Daniel 7,25; 11,35), Dumnezeu a ridicat o altă „rămășiță”, cea despre care se vorbește la Apocalipsa 12,17 (vezi v. 14-17). Aceasta este „rămășiță” lungii și vrednicei genealogii a aleșilor lui Dumnezeu care au supraviețuit, de-a lungul istoriei, dârzelor asalturi ale balaurului și în special întinericului, persecuției și rătăcirii din perioada profetică de „o vreme, două vremi și o jumătate de vreme” sau de „1260 de zile” din v. 6, 14. Aceasta este ultima „rămășiță” a lui Dumnezeu în virtutea faptului că ea este crainicul rânduit să ducă lumii apelul Său final, acela de a primi darul mântuirii (cap. 14,6-12).

Chiar de la început, adventiștii de ziua a șaptea au vestit cu îndrăzneală cele trei solii din cap. 14,6-12, ca ultima chemare adresată de Dumnezeu păcătoșilor, de a-L primi pe Hristos, și au crezut, cu smerenie, că mișcarea lor este cea descrisă aici prin cuvântul „rămășiță”. Nici o altă organizație religioasă nu proclamă acest mesaj complex și nici o altă biserică nu corespunde cu descrierea din cap. 12,17. Deci nici o altă organizație nu are un temei justificat, biblic, pentru a pretinde că este această „rămășiță” din v. 17.

Totuși, adventiștii resping categoric și fără de echivoc ideea că numai ei sunt copiii lui Dumnezeu și că doar ei au dreptul la cer. Ei cred că toți cei care I se închină lui Dumnezeu în deplină sinceritate, adică respectând voința Sa, așa cum le este ea descoperită și așa cum o înțeleg, sunt chiar acum membri posibili ai „rămășiței” finale menționate în cap. 12,17. Adventiștii cred că este datoria lor solemnă și privilegiul lor plăcut de a face ultimele adevăruri, care vor fi elemente de probă, atât de clare și de convingătoare încât să-i atragă pe toți copiii lui Dumnezeu în acea grupă de credincioși prezisă în profeție, care se pregătește pentru ziua cea din urmă.

COMENTARIILE LUI ELLEN G. WHITE

3 EW 92

3,4 GC 438

4 3T 115; 5T 291

6 GC 55, 266; SR 331

7 EW 146; 3T 328

7-9SR 19; 1T 440; 6T 456

9 EW 215; GC 438, 582; PP 77, 331, 431

10 COL 166; DA 626, 761; GC 395, 520; MB 57; PK 585; PP 689; TM 37, 504; 2T 106; 5T 34, 95, 137, 286, 470, 620; 6T 11

11 CD 162, 186; EW 114; GC xi; ML 141; MM 264, 296; MYP 347; PP 77; SL 78

12 EW 46; GC ix, 623; PP 689; 1T 178, 210; 2T 161; 3T 327, 374, 407; 4T 210; 5T 297, 429, 644; 6T 31; 8T 100; 9T 16

17 DA 398; GC 592; PK 605; TM 39, 133; 1T 223, 330, 337; 2T 105; 3T 110, 571; 5T 213, 449, 472; 8T 41, 117

Nichol, Francis D., *The Seventh-day Adventist Bible Commentary*, (Washington, D.C.: Review and Herald Publishing Association) 1978.

Apocalipsa 13:1

1. Apoi am stătut. Dovezile textuale favorizează exprimarea „și el a stătut”. Dacă se adoptă această exprimare, ar fi mai bine să nu se lege propoziția „apoi el a stătut pe nisipul mării” cu cap. 12,17, așa cum se și face în anume ediții grecești și în unele versiuni românești (vezi N.). În acest caz pronumele „el” s-ar referi la balaur, care stă pe țărmul mării așteptând să se ridice fiara, pe care are de gând să o investească cu puterea și autoritatea sa (cap. 13,2). Dacă se adoptă exprimarea „am stătut”, Ioan doar descrie poziția avantajoasă de unde vedea cum se ridică fiara.

Nisipul mării. Marea de aici reprezintă fără îndoială popoare, neamuri și limbi (vezi comentariul de la Apocalipsa 17,1.2.8; vezi și comentariul de la Daniel 7,2).

Din mare. Fiara aceasta se ridică „din mare”. Fiara din v. 11 se ridică „din pământ”. Una se ridică de acolo unde sunt o mulțime de popoare (vezi mai sus, la „nisipul mării”); cealaltă se ridică de acolo unde populația este rară (vezi comentariul de la v. 11).

O fiară. Cu privire la semnificația fiarelor în profețiile simbolice, vezi comentariul de la Daniel 7,3. Pentru identificarea acestei fiare, vezi comentariul de la Apocalipsa 13,2.

Zece coarne. Unii identifică aceste coarne cu cele ale balaurului (vezi comentariul de la cap. 12,3). Alții limitează aplicarea acestor coarne la națiunile prin care și-a exercitat voința și autoritatea puterea reprezentată prin fiară (vezi comentariul de la cap. 12,3).

Șapte capete. Unii identifică aceste capete cu cele ale balaurului, ca și cu cele ale fiarei din cap. 17 (vezi comentariul de la cap. 12,3). Alții văd în aceste capete diferitele organizații politice prin care acționează fiara cea nouă după ce balaurul cu cele șapte capete ale sale renunță la „puterea lui, scaunul lui de domnie și o stăpânire mare” (cap. 13,2). În ce privește numărul șapte, vezi comentariul de la cap. 1,11.

Cununi împărătești. Gr. diademata, „coroane împărătești” (vezi comentariul de la cap. 12,3). Aceste cununi de pe coarne confirmă identificarea coarnelor cu puteri politice.

Nume. Dovezile textuale sunt împărțite (vezi p.10) între forma de singular și cea de plural a acestui substantiv.

Hulă. Gr. blasphemia, însemnând „ocară”, „calomnie”, când este îndreptată împotriva oamenilor, și vorbire ireverențioasă atunci când este îndreptată împotriva lui Dumnezeu. Fără îndoială că aici predomină ultimul sens. Se arată că numele sunt pe capete. Ele reprezintă titlurile blasfemiatoare pe care și le dă fiara (vezi comentariul de la Daniel 7,25).

Apocalipsa 13:2

2. Leopard... urs... leu. Fără îndoială că aici este o aluzie la simbolismul din Daniel 7. Dintre fiarele văzute de Daniel, prima era ca un leu, a doua ca un urs, a treia ca un leopard. Fiara văzută de Ioan avea caracteristicile fizice ale tuturor acestor trei. Acest lucru denotă cu siguranță faptul că fiara din Apocalipsa posedă caracteristicile proeminente ale împărățiilor Babilon, Persia și Grecia. Unii au observat că Ioan face referire la cele trei puteri prezentându-le în ordinea inversă apariției lor în istorie, așa cum le vedea privind retrospectiv din zilele sale.

Balaurul. Vezi comentariul de la cap. 12,3.

I-a dat puterea lui. Deși în sens primar îl reprezintă pe Satana, într-un sens secundar balaurul reprezintă Imperiul Roman (vezi comentariul de la cap. 12,3). Puterea care a urmat Imperiului Roman și care a primit de la balaur „puterea lui, scaunul lui de domnie și o stăpânire mare” este cu siguranță Roma papală. „Din ruinele Romei politice s-a ridicat marele imperiu moral, în ‘făptura uriașă’ a Bisericii Romane” (A. C. Flick, *The Rise of the Mediaeval Church* [1900], p. 150). Această identificare este confirmată de descrierea din versetele următoare.

În spatele acestei acțiuni era Satana, căutând să nimicească biserica. Atunci când și-a dat seama că eforturile sale de a-i anihila pe urmașii lui Hristos prin persecuție s-au dovedit ineficiente, el și-a schimbat

tacticile și a încercat să atragă biserica departe de Hristos prin înființarea unui uriaș sistem religios contrafăcut. În loc de a lucra direct prin păgânism, balaurul a acționat acum în spatele unei fațade de așa-zisă organizație creștină, sperând astfel să-și ascundă identitatea.

Scaunul ... de domnie. Gr. thronos, „tron”. Papii s-au urcat pe tronul cezarilor. Capitala sistemului papal a fost aceeași cu cea ocupată de Imperiul Roman în vremea apogeului său.

Stăpânire mare. Papalitatea a exercitat control în problemele politice și religioase, dar și asupra conștiințelor oamenilor.

Apocalipsa 13:3

3. Unul din capetele ei. Vezi comentariul de la v. 1.

Rănit. Gr. splazo, „a ucide”, „a măcelări”. Cuvântul este tradus „junghiat” în cap. 5,6. Mai poate fi tradus „lovit de moarte”. Adventiștii cred că această profeție și-a găsit împlinirea sa dramatică în anul 1798, când Berthier, fiind în fruntea oștirii franceze, a pătruns în Roma, a declarat sfârșită domnia politică a papalității și l-a dus pe papa prizonier în Franța, unde acesta a și murit după un scurt timp (vezi comentariul de la Daniel 7,25; vezi GC 439).

Totuși, incidentul acesta a marcat numai apogeul unui lung șir de evenimente. Declinul puterii papale începuse cu mulți ani mai înainte (vezi Nota Suplimentară de la Daniel 7). Apariția Reformei Protestante a însemnat un eveniment plin de însemnătate în această serie îndelungată.

Rana. Gr. plege, „o lovitură”, sau rana produsă de o lovitură. În acest text poate fi adoptat oricare din sensuri. „Rana de moarte” poate fi atât lovitura cât și rana care a produs moartea.

Fusese vindecată. În anii de după revoluția din Franța viața papalității a cunoscut o renaștere treptată. Papalitatea a întâmpinat un nou obstacol în 1870, când i-au fost luate statele papale. În 1929 a avut loc un eveniment semnificativ: Tratatul Lateran i-a redat papei puterea civilă, dându-i conducerea Cetății Vatican, o porțiune de circa 108,7 pogoane din orașul Roma. Totuși, profetul vedea o restaurare mult mai vastă. El a văzut rana vindecată pe deplin, așa cum reiese din originalul grecesc. În urma vindecării el a văzut cum „toți locuitorii pământului... se vor închina” fiarei, cu excepția unui mic număr (v. 8; compară cu GC 579). Lucrul acesta se află încă în viitor. Cu toate că papalitatea primește omagii de la anumite grupări, populații întregi nu-i arată nici un respect. Dar lucrul acesta urmează să se schimbe. Fiara din v. 11 va face „ca pământul și locuitorii lui să se închine fiarei dintâi, a cărei rană de moarte fusese vindecată” (v. 12).

Tot pământul se mira. Sau „toată lumea era uimită”. Faptul că puterea papală va putea să se refacă este un lucru aproape incredibil.

Apocalipsa 13:4

4. Să se închine balaurului. A-i aduce închinare fiarei înseamnă de fapt a-i aduce închinare balaurului, căci fiara nu este altceva decât agentul vizibil al balaurului, împlinitorul planurilor acestuia. Era papalității reînviată va fi caracterizată de o perioadă în care spiritismul va fi deosebit de activ. Satana este cel care lucrează în spatele spiritismului, „cu toate amăgirile nelegiurii” (2 Tesaloniceni 2,10). Prin romano-catolicism, prin spiritism și prin protestantismul apostaziat Satana vrea să determine lumea să i se închine lui. El va reuși, cu excepția unei nobile rămășițe, care va refuza să asculte de el (Apocalipsa 12,17; 13,8).

Puterea. Gr. exousia, „autoritatea”. Dovezile textuale atestă exprimarea „pentru că dăduse puterea lui fiarei”, în loc de „care dăduse puterea lui fiarei” cum spun unele versiuni. Vezi comentariul de la v. 2.

Să se închine fiarei. Vezi mai sus, la „să se închine balaurului”.

Cine se poate asemăna? Probabil o parodie la întrebările similare despre Dumnezeu (vezi Exodul 15,11; Psalmi 35,10; 113,5).

Se poate lupta. În aparență rezistența la pretențiile fiarei înseamnă luptă. Este sugerat faptul este că

ea stăpânește prin forța armatelor și că rezistența ar fi zadarnică. În cele din urmă Hristos și oștile cerului vor birui în lupta lor împotriva ei și ea va fi aruncată de vie „în iazul de foc, care arde cu pucioasă” (cap. 19,20).

Apocalipsa 13:5

5. Vorbe mari. Pentru o exemplificare a pretențiilor papale, vezi comentariul de la Daniel 7,25. Cele specificate în Apocalipsa 13,5–7 identifică clar puterea simbolizată de fiară cu cea reprezentată de cornul cel mic al celei de-a patra fiare din Daniel 7. Între elementele paralele pot fi amintite următoarele: (1) Fiara din Apocalipsa 13 are „o gură care rostea vorbe mari și hule” (v. 5); cornul cel mic din Daniel 7 avea de asemenea „o gură care vorbea cu trufie” (v. 8); (2) Fiara avea să dăinuiască „patruzeci și două de luni” (Apocalipsa 13,5; vezi comentariul de la cap. 12,6); cornul cel mic avea să dăinuiască „o vreme, două vremi și o jumătate de vreme” (vezi comentariul de la Daniel 7,25). (3) Fiara avea „să facă război cu sfinții și să-i biruiască” (Apocalipsa 13,7); cornul „a făcut război sfinților și i-a biruit” (Daniel 7,21).

Hule. Vezi comentariul de la v. 1; vezi și v. 6, unde aceste hule sunt descrise mai pe larg.

Putere. Gr. *exousia*, „autoritate”.

Patruzeci și două de luni. Vezi comentariul de la cap. 12,6; vezi și comentariul de la cap. 11,2.

Apocalipsa 13:6

6. Să-I hulească Numele. A făcut acest lucru însușindu-și titluri dumnezeiești. Pentru exemple, vezi comentariul de la Daniel 7,25.

Cortul. Acesta este al doilea obiect al hulei. Această putere îndrăznește să-și facă un templu pe pământ, distrăgându-le astfel oamenilor atenția de la sanctuarul din ceruri, „adevăratul cort”, unde Isus slujește ca Mare Preot (Evrei 8,1.2). Însă această putere caută să distrugă lucrarea care se desfășoară în sanctuarul de sus (vezi comentariul de la Daniel 8,11; compară cu v. 12, 13). Lucrarea din cer, bazată pe jertfa lui Hristos, este disprețuită și este înlocuită cu jertfa liturghiei de pe pământ.

Cei ce locuiesc în cer. Acest al treilea aspect al hulei puterii papale îi afectează pe locuitorii locurilor cerești. Probabil se face referire la Persoanele Dumnezeirii și la ființele asociate cu Ele în lucrarea realizată pentru omenire. În parte lucrul acesta s-a împlinit prin pretenția bisericii catolice de a avea putere să ierte păcatele, cum și prin atribuirea pe seama Mariei a puterilor și virtuților care Îi revin numai lui Hristos. În felul acesta, mintea oamenilor este abătută de la lucrarea de mijlocire a lui Isus și îndreptată către spovedaniile de pe pământ.

Papalitatea a pretins de asemenea putere peste îngerii lui Dumnezeu. „Într-adevăr, excelența și puterea pontifului roman nu se întind doar asupra sferei lucrurilor cerești, a celor de pe pământ și a celor din locurile mai de jos, ci și peste îngeri, față de care el este mai mare” (tradus din Lucius Ferraris, „Papa II”, *Prompta Bibliotheca*, Vol VI, p. 27; vezi comentariul de la Daniel 7,25).

Apocalipsa 13:7

7. Război cu sfinții. Limbajul folosit aici este aproape identic cu cel din Daniel 7,21, „cornul acesta a făcut război sfinților, și i-a biruit”. În ce privește împlinirea acestei profeții, vezi comentariul de la Daniel 7,25.

Stăpânire. Gr. *exousia*, „autoritate”.

Peste orice seminție. Este vorba de sfera lucrărilor ei și se aplică la apogeul papalității, probabil în Evul Mediu, când a exercitat o stăpânire aproape nedisputată peste Europa (vezi Nota Suplimentară de la Daniel 7), dar mai ales în viitor, când puterea papalității va fi reînviată și mai pe deplin (vezi comentariul de la Apocalipsa 13,3; 17,8).

Apocalipsa 13:8

8. Toți ... i se vor închina. Acest lucru este adevărat în special cu privire la perioada papalității restabilite (vezi comentariul de la v. 3). Felul în care va avea loc o asemenea închinare universală este

descriș în v. 11–18. Compară cu 6T 14.

De la întemeierea lumii. Aceste cuvinte pot determina fie participiul „scris”, fie „junghiat”. Ambele idei sunt susținute în Biblie. Ideea că numele sunt scrise de la întemeierea lumii se găsește în cap. 17,8 și este amplificată în declarații ca: „Moșteniți împărăția, care v-a fost pregătită de la întemeierea lumii” (Matei 25,34); „În El, Dumnezeu ne-a ales înainte de întemeierea lumii” (vezi comentariul de la Efeseni 1,4).

Pe de altă parte, ideea că Mielul a fost junghiat de la întemeierea lumii este strâns legată de cuvintele lui Petru: „... Mielul fără cusur și fără prihană. El a fost cunoscut mai înainte de întemeierea lumii ...” (1 Petru 1,19.20). Întrucât decizia ca Hristos să moară pentru neamul omenesc păcătos a fost luată înainte de crearea acestei lumi și confirmată atunci când omul a căzut în păcat (vezi PP 63, 64), în sensul acesta El poate fi privit ca și cum ar fi fost junghiat de la întemeierea lumii.

Cartea vieții. Vezi comentariul de la Filipeni 4,3.

Mielul înjunghiat. Vezi comentariul de la cap. 5,6.

Apocalipsa 13:9

9. Urechi, să audă. Vezi comentariul de la cap. 2,7.

Apocalipsa 13:10

10. Duce pe alții în robie. Dovezile textuale favorizează omiterea cuvântului „duce”. Fără acesta, propoziția poate fi tradusă astfel: „Dacă un om este destinat la [sau ‘merge în’] robie...” Ideea poate fi considerată similară cu cea exprimată în Ieremia 15,2: „La moarte cei sortiți la moarte...”

Versiunea KGV, care are oarecare suport textual, îi asigură pe copiii lui Dumnezeu care sunt persecutați că cei care-i urmăresc și-i condamnă la exil și la moarte vor avea de suferit aceeași soartă. Capturarea și ducerea în exil a Papei în anul 1798 (vezi comentariul de la Daniel 7,25; vezi Nota suplimentară de la Daniel 7) poate fi considerată o împlinire parțială a acestor cuvinte.

Unii comentatori interpretează v. 10 ca un avertisment adresat creștinilor de a nu recurge la forță împotriva puterii antihristice.

Sabia. Întrucât a folosit sabia, fiara va fi nimicită, în cele din urmă, de sabia justiției divine. Compară cu declarația Mântuitorului: „Toți cei ce scot sabia, de sabie vor pieri” (Matei 26,52).

Răbdarea. Gr. hupomone, „stăruință”, „tărie”, „răbdare statornică”. Hupomone vine de la hupo, „sub”, și meno, „a rămâne”. Forma greacă a cuvântului implică mai mult decât o resemnare pasivă, ea denotă o răbdare activă (vezi comentariul de la Romani 5,3). În timpul războiului cu fiara, sfinții au o răbdare statornică.

Credința. Gr. pistis, „credință”, „încredere”, „credincioșie”. În ce privește sensul cuvântului „credință”, „încredere”, etc., vezi comentariul de la cap. 14,12. În ce privește sensul cuvântului „credincioșie”, vezi comentariul de la Evrei 11,1; vezi și comentariul de la Habacuc 2,4. Atât sensul activ, de „credință”, cât și cel pasiv, de „credincioșie”, se potrivesc acestui context, deși cea mai apropiată exprimare paralelă, cea din Apocalipsa 14,12, pare să ceară sensul activ (vezi comentariul de acolo).

Apocalipsa 13:11

11. Ridicându-se. Gr. anabaino, „a se înălța”, „a se ivi”, „a sări în sus”. În Matei 13,7 anabaino este folosit cu privire la plantele în creștere. Profetul vede desfășurarea acțiunii.

Din pământ. Prima fiară a ieșit din mare (vezi comentariul de la v. 1). Cele patru fiare din Daniel 7 au ieșit de asemenea din mare (v. 3). Întrucât marea reprezintă popoarele și națiunile (vezi comentariul de la Apocalipsa 13,1; 17,1.2.8), se poate considera, pe bună dreptate, că „pământul” reprezintă o regiune puțin locuită. Națiunea astfel reprezentată nu se va ridica deci prin război, prin cucerire sau prin ocupație, ci se va dezvolta nespuns de mult dintr-o regiune cu foarte puțini locuitori.

Comentarii adventiști consideră că această a doua fiară simbolizează Statele Unite ale Americii. Această putere împlinește exact detaliile profeției. Atunci când prima fiară a fost dusă în captivitate în anul 1798 (vezi comentariul de la cap. 13,10), Statele Unite a crescut în importanță și putere. Națiunea s-a ridicat nu din Lumea Veche, cu mulțimile ei numeroase de oameni, ci din Lumea Nouă, cu un număr relativ mic de locuitori (vezi GC 439–441).

Altă fiară. Adică pe lângă cea deja menționată (v. 1). Forma din limba greacă sugerează ideea că ea este la fel ca prima. Acest lucru este confirmat pe măsură ce caracteristicile ei sunt descoperite. Ea va lucra în strânsă colaborare cu prima fiară.

Avea. Literal, „avea atunci”.

Două coarne. Acestea pot reprezenta două trăsături distincte ale sistemului de guvernământ american, libertatea civilă și religioasă, ambele garantate în Constituția Statelor Unite ale Americii. Libertatea civilă și-a găsit expresia în forma republicană de guvernământ, iar libertatea religioasă în protestantism.

Miel. Un simbol al tinereții și al intențiilor pașnice. Din cauza înclinațiilor războinice, alte națiuni au fost descrise ca fiare sălbatice. Această fiară, care are coarne ca ale unui miel, poate foarte bine să facă referire la o națiune care, la începutul istoriei ei, nu avea astfel de aspirații. Preocuparea sa principală era să trăiască pașnic, să-și administreze propriile probleme interne și să fie un refugiu pentru toți prizonierii din alte popoare.

Vorbea. Literal, „obișnuia să vorbească”, adică asta era deprinderea ei, să vorbească asemenea unui balaur. Pot fi citate dovezi textuală pentru exprimarea „vorbește”. Timpul acesta e în acord cu cel al versetelor următoare, care descriu activitatea fiarei din timpul cât vorbește ca un balaur. Faptele ei opresive sunt descrise la un dramatic timp prezent.

Ca un balaur. Este un contrast izbitor între înfățișarea și acțiunile acestei fiare. În aparență ea este blândă și pare inofensivă, dar atunci când acționează se dovedește persecutoare și crudă, așa cum este arătat în v. 12–18. Când această profeție este aplicată la Statele Unite ale Americii, devine imediat evident faptul că împlinirea acestei preziceri este încă în viitor. În ziua de azi Statele Unite continuă să mențină principiile libertății prevăzute de Constituția țării. În profeția de față se arată felul în care va avea loc o schimbare a politicii. Aceasta va veni în legătură cu criza finală de dinaintea momentului când „împărăția lumii a trecut în mâinile Domnului nostru și ale Hristosului Său” (Apocalipsa 11,15; compară cu Psalmi 2,2; Daniel 2,44; 7,14.27).

Apocalipsa 13:12

12. Puterea. Gr. *exousia*, „autoritate”. Acest verset este o amplificare a propoziției „și vorbea ca un balaur” (v. 11). Împlinirea este încă în viitor (v. 11). În culmea puterii sale, prima fiară, Papalitatea (vezi comentariul de la v. 2), a exercitat o autoritate larg răspândită atât în chestiuni religioase cât și în probleme politice (vezi comentariul de la Daniel 7,8). Pentru ca a doua fiară să exercite toată autoritatea primei fiare, ea va trebui să intre pe tărâmul religios și să caute dominația în problema închinării religioase. Pentru ca Statele Unite să facă acest pas va trebui să aibă loc o completă schimbare a actualei politici, care acordă deplină libertate religioasă cetățenilor țării. Un astfel de pas este prezis aici (vezi 5T 451).

Schimbarea politicii se va furișa pe o cale inocentă. S-au făcut eforturi repetate de a impune legi mai aspre, care să ocrotească duminica în calitate de zi de odihnă. Se speră că în felul acesta va fi încurajată participarea la biserică. Totuși, oricât de inocent ar părea lucrul acesta, orice încercare de a reglementa prin lege practicile religioase este o încălcare a principiului fundamental al libertății religioase. Profeția de aici prezice că instituția duminicii, o odraslă a Papalității (vezi comentariul de la Daniel 7,25), va fi într-o zi impusă prin lege, sub amenințarea cu sancțiuni economice și în cele din urmă cu moartea (vezi Apocalipsa 13,12–18).

Înainte ei. Adică în prezența ei. Prima fiară care a fost lovită de moarte s-a întors la viață și este din nou activă în problemele mondiale. Agentul și promotorul ei este fiara a doua.

Făcea ca pământul. Adică locuitorii pământului. Mișcarea descrisă este mai mult decât o chestiune națională, ea atinge proporții internaționale (vezi GC 562, 579; TM 37; 6T 18, 19, 352, 395; 7T 141).

Să se închine. Profeția aceasta atrage atenția asupra impunerii unei măsuri religioase a cărei respectare să fie privită ca un act de închinare, prin aceea că închinătorul, păzind-o, recunoaște autoritatea fiarei dintâi în materie de religie. O indicație cu privire la natura legii impuse se găsește la cap. 14,9–12. Aceste versete îi pun în contrast pe sfinți cu închinătorii fiarei și ai chipului ei și arată că una din caracteristicile distinctive ale sfinților este păzirea poruncilor lui Dumnezeu (v. 12). Potrivit cu Daniel, puterea înfățișată aici ca o fiară „se va încumeta să schimbe vremile și legea” (cap. 7,25). Istoria raportează despre o foarte îndrăzneată încercare de a schimba legea divină – prin așezarea duminicii în locul Sabatului Domnului (vezi comentariul de la Daniel 7,25). Deci este foarte posibil să vedem aici o referire specifică la un decret civil care cere păzirea duminicii. Impunerea unui astfel de decret ar fi un act prin care oamenilor li s-ar cere să dea cinste unei instituții a Papalității. În felul acesta oamenii vor fi determinați „să se închine fiarei dintâi”. În materie de zi de închinare ei vor considera porunca fiarei mai presus decât cea a lui Dumnezeu. Vezi comentariul de la Apocalipsa 13,16.17. Vezi GC 422–450; 6T 352.

Chestiunea zilei de închinare este, bineînțeles, numai o trăsătură a închinării universale pe care o va primi „fiara” cândva (vezi comentariul de la v. 8). Aici este văzută în profecție o mișcare universală sub conducerea lui Satana, care caută să-și asigure supunerea locuitorilor acestui pământ. El va izbuti să unească diferite elemente religioase și să asigure loialitatea oamenilor pentru această nouă organizație modelată după chipul celei vechi (vezi comentariul de la v. 14). El este puterea care stă în spatele „fiarei”. El, adevăratul antihrist, lucrează pentru a-și îndeplini dorința de a fi ca Dumnezeu (vezi 2 Tesaloniceni 2,9.10; compară cu GC 593; TM 62; 6T 14; 9T 230).

Apocalipsa 13:13

13. Semne mari. Gr. semeia (vezi comentariul de la cap. 12,1). Aici este descoperit mijlocul prin care prințul întunericului își va asigura supunerea locuitorilor pământului. Aceste semne mari îi vor înșela pe oameni, făcându-i să creadă că noua organizație, chipul (vezi comentariul de la cap. 13,14), are binecuvântarea lui Dumnezeu.

Până acolo. Ultima parte a v. 13 o explică pe prima. Printre semnele pe care le face fiara sunt unele mai neobișnuite, care atrag atenția oamenilor. Pogorârea focului din cer poate fi o încercare de a contraface minunea de pe Muntele Carmel (1 Regi 18,17–39). După cum semnul din vechime a fost o dovadă a puterii adevăratului Dumnezeu, tot așa fiara va face să pară că Dumnezeu sprijină programul ei. Adventiștii de ziua a șaptea se așteaptă ca aceste minuni să se realizeze cu ajutorul spiritismului (vezi GC 588). Satana, pretinzând că este Dumnezeu, va încerca să-și susțină pretențiile prin minuni de netăgăduit (vezi 2 Tesaloniceni 2,9.10; 9T 16).

Apocalipsa 13:14

14. Amăgea. Isus a avertizat cu privire la „Hristoși mincinoși și prooroci mincinoși”, care se vor ridica și „vor face semne mari și minuni, până acolo încât să înșele, dacă va fi cu putință, chiar și pe cei aleși” (Matei 24,24). Pavel a spus că în zilele din urmă antihristul va lucra „prin puterea Satanei, cu tot felul de minuni, de semne și puteri mincinoase, și cu toate amăgirile nelegiurii” (2 Tesaloniceni 2,9.10). În pregătirea pentru Armagedon, „duhuri de draci care fac semne nemaipomenite” se vor duce „la împărații pământului întreg” (Apocalipsa 16,14). În general, lumea de astăzi nu crede în minuni. Despre ceea ce unii oameni consideră că sunt minuni, acești sceptici spun că sunt datorate circumstanțelor favorabile, prestidigitației sau înșelăciunii. Științele fizice nu acceptă supranaturalul. Satana este foarte încântat de această necredință generală în privința miracolelor. Ea se potrivește perfect planului său de a înșela. Versetele 13 și 14 din cap. 13 descoperă faptul că la vremea potrivită el își va folosi puterile supranaturale într-un mod special, pentru a înșela. „Aici nu sunt prezise simple înșelătorii” (GC 553). Oamenii, incapabili de a explica miracolele lui Satana, le vor atribui puterii lui Dumnezeu. Întreaga lume va fi înșelată. Vezi 9T 16; GC 589, 624; EW 88.

Icoană. Gr. eikon, „o asemănare”, „un chip”. La 2 Corinteni 4,4 și la Coloseni 1,15 se vorbește despre Domnul Hristos ca fiind un eikon a lui Dumnezeu. Este scopul planului de mântuire acela de a-l transforma pe om într-un eikon a lui Hristos. Un eikon implică existența unui model și în multe aspecte este asemănător modelului său.

O icoană a primei fiare ar fi o organizație care funcționează în mare parte după aceleași principii ca cele ale organizației fiarei. Printre principiile după care acționa prima fiară era și folosirea brațului civil pentru a sprijini instituțiile religioase. Biserica va reuși să facă statul să impună dogmele ei. Statul și biserica se vor uni, iar rezultatul va fi pierderea libertății religioase și persecutarea minorităților disidente. Vezi comentariul de la Apocalipsa 13,12; vezi GC 443–448.

Rana de sabie. Vezi comentariul de la v. 3.

Apocalipsa 13:15

15. Suflare. Gr. *pneuma*, „spirit”, „vânt”, „suflare”. Chipul simbolic pe care l-a văzut Ioan în viziune a fost însuflețit prin puterea făcătoare de minuni a fiarei a doua. Noua organizație începe să funcționeze, și, la fel ca predecesoarea ei, îi amenință cu moartea pe cei care refuză să asculte de ordinele ei.

Să vorbească. Primul lucru pe care îl face această nouă icoană este „să vorbească”, fără îndoială prin intermediul legilor și al hotărârilor ei.

Să facă. Vorbind la nivel oficial prin legile sale, icoana le pune imediat în aplicare. Din moment ce aceste legi sunt religioase, ele se vor opune convingerilor multora. Pentru împlinirea acestor hotărâri se va face uz de forță.

Să fie omorâți. Așa s-a întâmplat de-a lungul veacurilor întregi. Legislația în chestiunile religioase a fost întotdeauna urmată de persecuție. Așa s-a întâmplat în Evul Mediu: ca mărturie stau masacrele asupra valdenzilor, din partea autorităților civile, dar insuflate de biserica dominantă a vremii. În efortul ei de a face ca toți locuitorii pământului să asculte de prima fiară (vezi comentariul de la v. 8), fiara a doua va da un decret prin care îi va amenința cu moartea pe toți cei care Îi rămân credincioși lui Dumnezeu (vezi GC 615; PK 605, 606).

Apocalipsa 13:16

16. A făcut. Toți oamenii vor avea de-a face cu această legislație. După cât se pare, numai rămășița credincioasă va refuza să asculte (vezi v. 8; vezi și cap. 12,17).

Semn. Gr. *charagma*, „o imprimare”, „o ștampilare”, „un semn”. Este evident că aici este vorba de un semn al loialității față de fiară, un element special care denotă faptul că purtătorul se închină fiarei dintâi, a cărei rană de moarte a fost vindecată (v. 8). Comentatorii adventiști consideră că nu este vorba de un semn fizic, ci despre un semn care arată că purtătorul este loial puterii reprezentate de fiară. Atunci controversa se va concentra asupra legii lui Dumnezeu, și în special asupra celei de-a patra porunci (vezi comentariul de la cap. 14,12). De aceea, păzirea duminicii va constitui un astfel de semn, dar nu înainte de momentul în care puterea fiarei va reînvia, iar păzirea duminicii va deveni o chestiune a legii civile. Adventiștii susțin că în același timp a treia solie îngerească va avertiza împotriva primirii acestui semn (cap. 14,9–11). Această solie va crește până la o mare strigare (cap. 18,1–4) și le va oferi oamenilor lumină cu privire la problemele aflate în litigiu. Având atunci problemele clar înaintea ochilor, dar, cu toate acestea, alegând să sprijine instituția fiarei, deși știu că ea este în contradicție directă cu porunca lui Dumnezeu, prin aceasta oamenii vor arăta supunere față de această putere și vor primi semnul fiarei.

Mâna dreaptă... pe frunte. Semnul pe mâna dreaptă sau pe frunte poate arăta că este afectată nu doar munca (mâna), ci și credința omului. De asemenea poate sugera două categorii – cei care se supun decretelor fiarei pur și simplu din cauza presiunii și cei care o fac din convingere.

Apocalipsa 13:17

17. Cumpăra sau vinde. Această măsură cumplită va fi o încercare de a se asigura supunerea față de poruncile icoanei. Dar nu va avea succes (vezi comentariul de la cap. 14,1.12). Această măsură luată va atrage, fără îndoială, un decret cu privire la pedeapsa capitală (vezi comentariul de la cap. 13,15).

Semnul. Vezi comentariul de la v. 16.

Adică numele. [„Sau numele”, KJV]. Pot fi citate importante dovezi textuale pentru omiterea

cuvântului „sau”. Dacă este omis, atunci sintagma „numele fiarei” poate fi considerată o apozitie la cuvântul „semnul”: „semnul, adică numele fiarei” (ca în traducerea Cornilescu). Asta implică faptul că semnul pe care l-a văzut Ioan în viziune era numele fiarei. Această relație poate fi comparată cu pecetea lui Dumnezeu pusă pe fruntea sfinților (cap. 7,2), cu privire la care Ioan declara mai târziu că „aveau scris pe frunte ... Numele Tatălui Său” (cap. 14,1). Vezi și comentariul de la cap. 14,11.

Totuși, cuvântul „sau” apare în manuscrisul P47, cel mai vechi manuscris grecesc al Apocalipsei și s-ar putea foarte bine ca acesta să fi existat și în exemplarul original. Dacă așa stau lucrurile, atunci cuvintele „semnul”, „numele fiarei”, „numărul numelui”, fiind legate prin „sau”, pot indica grade de afiliație cu fiara sau cu icoana ei. Dumnezeu osândește orice fel de asociație cu ea (cap. 14,9–11).

Numărul numelui ei. Vezi comentariul de la v. 18.

Apocalipsa 13:18

18. Aici e înțelepciunea. Compară cu propoziția: „aici este mintea plină de înțelepciune” (cap. 17,9). Înțelepciunea care este lăudată aici este fără îndoială cea la care face referire Pavel în Efeseni 1,17. Numai prin iluminare divină vor putea oamenii să înțeleagă tainele Cuvântului lui Dumnezeu (vezi comentariul de la 1 Corinteni 2,14).

Pricepere. Sau „inteligentă”. Cei care doresc să cunoască înțelesul numărului criptic îl pot înțelege.

Numărul fiarei. Ar trebui observat faptul că fiara a fost deja identificată definitiv (vezi comentariul de la v. 1–10). Numărul oferă doar o dovadă care confirmă această identificare.

Încă de la începutul creștinismului s-a discutat mult cu privire la semnificația numărului 666. Unul din cei mai timpurii scriitori care a scris cu privire la această problemă a fost Irineu (aprox. 130 d.Hr.–aprox.202). El a identificat fiara cu Antihristul, crezând că, adunate la un loc, valorile numerice ale literelor numelui său ar da 666. El sugera că este foarte probabil să fie vorba de Teitan, un nume socotit uneori divin. El mai sugera, dar oferind mult mai puțină probabilitate, cuvântul Lateinos, acesta fiind numele ultimei împărății din cele patru văzute de Daniel. În același timp, el avertiza că „este mult mai sigur, și mai puțin hazardant, să așteptăm împlinirea profeției decât să facem presupuneri și să tot căutăm împrejur printre numele care ar putea apărea, deoarece se pot găsi multe nume cu numărul menționat” (Against Heresies, v. 30. 3; ANF, vol. 1, p. 559).

Chiar din vremea lui Irineu numărul 666 a fost aplicat la numeroase personalități politice ale istoriei. Totuși, trebuie observat faptul că deoarece fiara a fost deja identificată, numărul, oricare a fi semnificația sa, trebuie să aibă legătură cu această putere. Altminteri n-ar exista nici un motiv serios ca, în acest moment al profeției, îngerul să-i dea lui Ioan informațiile din v. 8.

O interpretare care a câștigat popularitate în perioada de după Reformă a fost cea că numărul 666 ar reprezenta numele Vicarius Filii Dei, însemnând „locuitor al Fiului lui Dumnezeu”, unul din titlurile pe care le are Papa de la Roma. Valoarea numerică a literelor care compun acest titlu se ridică la 666, după cum urmează:

V= 5

I= 1

C= 100

A=.....

R= .....

I= 1

V= 5

S= .....

F= .....

I= 1

L= 50

I= 1

I= 1

D=500

E= .....

I= 1

666

Această interpretare se bazează pe identificarea Papei cu Antihristul, concepția istorică a Reformei. Exponentul principal al acestei interpretări a fost Andreas Helwig (aprox. 1572–1643; vezi L. E. Froom, *The Prophetic Faith of our Fathers*, vol. 2, pp. 605–608). De atunci mulți alții au adoptat această interpretare. Deoarece comentariul acesta identifică fiara cu Papalitatea, acceptă de asemenea opinia aceasta ca fiind cea mai bună din câte au fost prezentate până acum, recunoscând totuși că s-ar putea ca în criptogramă să se ascundă mult mai mult decât oferă această interpretare.

În ce privește titlul *Vicarius Filii Dei*, revista catolică *Our Sunday Visitor* (Vizitatorul nostru de duminică) din 18 aprilie 1915, răspundea la întrebarea: „Care sunt litere despre care se presupune că sunt în coroana Papei și ce înseamnă ele, dacă au vreo însemnătate?” Răspuns: „Literalele înscrise pe mitra Papei sunt acestea: *Vicarius Filii Dei*, care, traduse din latină, înseamnă Vicar al Fiului lui Dumnezeu. Catolicii susțin că Biserica, fiind o societate vizibilă, trebuie să aibă o căpetenie vizibilă” (p. 3). Numărul revistei din 15 noiembrie 1914 admitea că numeralele latine adunate laolaltă dădeau 666, dar mergea mai departe spunând că multe alte nume dau de asemenea această sumă. În numărul din 3 august 1941, la pagina 7, s-a discutat din nou despre *Vicarius Filii Dei*, declarându-se că pe tiara papală nu este înscris titlul acesta. În acest număr se susține că tiara nu poartă nici o inscripție (p. 7). În *Catholic Encyclopedia* se face deosebire între mitră și tiară, descriind tiara ca un ornament neliturgic și mitra ca pe unul purtat în cadrul activității liturgice. De fapt esența problemei nu este dacă inscripția *Vicarius Filii Dei* apare pe tiară sau pe mitră. Este recunoscut faptul că titlul se aplică Papei, iar lucrul acesta este suficient pentru scopul profeției.

Număr de om. Fiara reprezintă o organizație umană.

Șase sute șaiszeci și șase. Există unele dovezi textuale pentru numărul 616 . Totuși, numărul 666 este foarte bine atestat.

COMENTARIILE LUI ELLEN G. WHITE

2 GC 54, 445, 578; SR 331

2, 3 GC 439

3 GC 579; 6T 14

5–7GC 54, 439; SR 331

8 AA 229; GC 579; PP 63

10, 11 GC 439

11 GC 440; TM 117; 5T 452; 9T 229

11, 12 GC 441, 442, 578

11–17DA 122

13 EW 59, 87; GC 612

13, 14 GC 553; SR 395

14 GC 441, 443, 445, 578; 5T 698

15–17EW 36, 67, 282; GC 635; LS 117; PK 605; 1T 204, 354; 4T 251; 5T 213, 450, 473

16 GC 604; PK 189; 9T 16

16, 17 GC 445, 450, 579; SR 382; 5T 81, 216, 525; 6T 17, 130; 8T 117; 9T 232

17 5T 152

Apocalipsa 14:1

1. Mielul. Prin articolul hotărât se face fără îndoială referire la Mielul menționat în cap. 5,6 (vezi comentariul de acolo). În ce privește folosirea articolului pentru a atrage atenția înapoi, la subiecte profetice introduse anterior, vezi comentariul de la Daniel 7,15; vezi și comentariul de la Apocalipsa 1,13.

Muntele Sionului. Vezi comentariul de la Psalmi 48,2. Fragmentul din Apocalipsa 14,1–5 este strâns legat de cel din cap. 13,11–18. Pentru a arăta biruința lor asupra fiarei și a icoanei ei, aici se spune despre cei 144.000 că stau împreună cu Mielul pe muntele Sionului. Mai devreme Ioan îi văzuse trecând prin cea mai cumplită încercare, îi văzuse boicotați și condamnați la moarte. Dar în ceasul cel mai întunecat ei au fost eliberați și sunt acum cu Mielul, pentru totdeauna în siguranță față de conflictele de pe pământ.

O sută patruzeci și patru de mii. Pentru identitatea acestui grup, vezi comentariul de la cap. 7,4.

Pe frunte. Compară cu semnul fiarei pe frunte (vezi comentariul de la cap. 13,16).

Numele Tatălui Său. În cap. 7,3 se spune despre cei 144.000 că erau pecetluiți pe frunte. Este deci o strânsă legătură între pecete și numele divin. Este evident că în viziune sigilul pe care l-a văzut Ioan conținea Numele Tatălui și al Fiului. Sigiliile din vechime conțineau numele celui care certifica un lucru. Pentru exemple de inscripții pe sigilii, vezi comentariul de la cap. 7,2. Făcând aplicație la cei 144.000, numele reprezintă: (1) apartenența – cei 144.000 Îi aparțin lui Dumnezeu; (2) caracterul – cei 144.000 reflectă pe deplin chipul lui Isus. Vezi și comentariul de la cap. 13,17, unde semnul fiarei și numele ei sunt strâns legate între ele.

Apocalipsa 14:2

2. Am auzit... un glas. Sau „am auzit un sunet”. Unii cred că făpturile care cântă aici nu sunt cei 144.000, ci îngerii, solia din cântecul lor nefiind în stare să o înțeleagă decât cei 144.000. Totuși, în cap. 15,2.3 se arată clar că cei 144.000 au alăute și cântă, astfel încât alții cred că în cap. 14,2 Ioan îi vede tot pe cei 144.000.

Vuiet de ape mari. [„Voce de ape multe”, KJV]. Sau „sunet de ape multe” (vezi comentariul de la cap. 1,15).

Vuietul unui tunet puternic. [„Voce de tunet puternic”, KJV]. Sau „sunetul unui tunet puternic”. Ca și în alte părți, aici tunetul este în strânsă legătură cu prezența divină (vezi Iov 37,4; Psalmi 29; Apocalipsa

4,5; 6,1).

Glasul ... era ca al celor ce cântă cu alăuta. [„Glas ca al harpiștilor”, KJV]. Literal, „sunet ca al harpiștilor”. Sunetul pe care l-a auzit Ioan era asemenea celui provocat de harpiști. Probabil că el nu a văzut instrumentele la care se cânta, din moment ce prezintă această identificare precaută. Pentru o prezentare a instrumentelor muzicale antice, vezi Vol. III, pp. 34–36.

Apocalipsa 14:3

3. Cântau. Literal, „cântă”. Descrierea este prezentată într-un dramatic timp prezent (vezi și comentariul de la cap. 13,11).

Scaunul de domnie. Acest tron a fost prezentat mai devreme (cap. 4,2).

Înaintea celor patru făpturi. Vezi comentariul de la cap. 4,6.

Bătrânilor. Vezi cap. 4,4.

Nimeni nu putea să învețe. Experiența aceasta este atât de personală încât numai cei care trec prin ea îi pot aprecia însemnătatea. Pentru ei cântarea este o prețioasă și completă prezentare a experiențelor prin care au trecut în scenele finale ale conflictului dintre bine și rău.

Răscumpărați. Gr. agorazo, „a cumpăra”. Cuvântul este tradus „a cumpăra” în cap. 3,18; 18,11. Compară cu exprimările „răscumpărat pentru Dumnezeu” (cap. 5,9), „răscumpărați dintre oameni” (cap. 14,4). Vezi comentariul de la Romani 3,24; 1 Corinteni 6,20.

Apocalipsa 14:4

4. Întinat. Gr. moluno, „a întina”, „a mânji”, „a murdări” lucruri cum ar fi conștiința (1 Corinteni 8,7) sau îmbrăcămintea (Apocalipsa 3,4). Aici fără îndoială că este un limbaj figurat, făcându-se referire la întinarea produsă de legăturile ilegale (vezi mai jos, la „verguri”). Timpul verbului din limba greacă poate fi semnificativ. Se referă la acțiunea dintr-un moment dat sau dintr-o perioadă specifică de timp, aici fără îndoială fiind vorba de timpul când coaliția bisericilor, simbolizate prin „femei” (vezi mai jos la „femei”), va folosi orice mijloc pentru a-i determina pe sfinți să renunțe la credințioșia lor față de Dumnezeu și față de poruncile Sale și să se alăture organizației lor (vezi comentariul de la cap. 16,14; 17,2.6). Orice cedare ar fi un act de întinare. Acum, stând biruitori pe muntele Sionului, sfinții sunt dați ca pildă pentru credințioșia lor.

Femei. Femeia este adesea în Scriptură simbolul unei biserici, o femeie curată reprezentând adevărata biserică, iar o femeie imorală reprezentând biserica decăzută (vezi comentariul de la cap. 12,1). În cap. 17,1–5 (vezi comentariul de acolo) Biserica Romei și diferitele biserici care merg pe urmele ei sunt simbolizate printr-o femeie întinată și fiicele ei. Fără îndoială că aici profetul se referă la aceste biserici (vezi mai sus, la „întinat”).

Verguri. [Virgini, KJV]. Gr. parthenoi, un termen folosit atât pentru bărbați cât și pentru femei, aici cu referire la bărbați. Lucrul acesta este clar atât din limba greacă cât și din cuvintele simbolice „nu s-au întinat cu femei”. Deoarece întregul pasaj este metaforic, nu este vorba de virginitatea fizică, fie a bărbaților fie a femeilor. Dacă ar fi așa, pasajul acesta ar contrazice alte texte care recomandă căsătoria și legătura de căsătorie (vezi comentariul de la 1 Corinteni 7,1–5). Despre sfinți se spune aici că sunt verguri fie pentru că au stat departe de Babilon, fie pentru că nu au mai avut de-a face cu el (vezi comentariul de la Apocalipsa 18,4). Ei au refuzat orice legătură cu cetatea Babilon și cu fiicele ei, atunci când acestea au devenit unelte ale lui Satana, în efortul său final de a-i distruge pe sfinți (vezi comentariul de la cap. 13,15). Ei nu s-au întinat prin asocierea cu această organizație religioasă înființată de Satana, deși se poate ca mai înainte să fi aparținut vreunora din diferitele organizații care acum s-au unit.

Urmează pe Miel. Aceste cuvinte par să îndrepte atenția către un privilegiu special pe care îl vor avea cei 144.000, însă nu sunt descoperite amănunte și, prin urmare, nu se pot face decât speculații asupra acestei chestiuni. Vezi și comentariul de la cap. 7,14–17.

Răscumpărați dintre. Vezi comentariul de la v. 3.

Cel dintâi rod. Gr. aparche, „primele roade”, înrudit cu verbul aparchomai, „a face un început [în sacrificiu]”, „a oferi primele roade”. Israelii din vechime Îi aduceau Domnului primele roade, atât ca jertfe personale (Deuteronom 26,1–11) cât și ca jertfe naționale (Leviticul 23,10.17). A oferi cele dintâi daruri însemna a recunoaște bunătatea lui Dumnezeu manifestată în bogăția recoltei. Darul național avea și el o semnificație specifică (vezi comentariul de la 1 Corinteni 15,20).

Aplicate la cei 144.000, cuvintele „cel dintâi rod” pot fi înțelese în două feluri.

1. Că sunt prima tranșă, sau prima rată din marea recoltă. Cei 144.000 sunt biruitori în marea luptă cu fiara și cu icoana ei (vezi comentariul de la cap. 14,1). Ei au fost salvați din această luptă și acum stau la adăpost înaintea scaunului de domnie al lui Dumnezeu. „Aceștia, fiind mutați de pe pământ, dintre cei vii, sunt socotiți ca ‘cel dintâi rod pentru Dumnezeu și pentru Miel’ ” (GC 649).

2. Că înseamnă pur și simplu „dar” sau „jertfă”. În LXX aparche este de cele mai multe ori traducerea ebraicului terumah, „o contribuție”, „o jertfă”. În Exodul 25,2.3 terumah este folosit pentru contribuția copiilor lui Israel în vederea construirii sanctuarului. Terumah face referire deseori la „darul ridicat” (vezi Numeri 5,9, unde în LXX apare cuvântul aparche). Inscriptii antice arată că aparche era în mod obișnuit folosit pentru un „dar” către zeitate, fără nici o referire la timp. Acolo unde aparche este traducerea lui terumah nu se face nici o referire la timp.

Așadar cei 144.000 pot fi considerați ca „primul rod”, fie în sensul că fac parte dintr-un seceriș mai mare, fie în sensul că sunt un dar, o jertfă către Dumnezeu.

Apocalipsa 14:5

5. Nu s-a găsit. Forma verbului din limba greacă sugerează că este avut în vedere un anumit moment din timp. În acel moment cei 144.000 sunt găsiți fără vină. Asta nu înseamnă că ei nu au greșit niciodată, ci că prin harul lui Dumnezeu și-au biruit toate defectele de caracter.

Minciună. Gr. dolos, „înșelăciune”, „viclenie”, „subtilitate”, „fraudă”. Dovezile textuale atestă folosirea cuvântului pseudos, „falsitate”, „minciună”. Evanghelia lui Isus Hristos îl schimbă pe omul păcătos, supus greșelii, în unul care nu are motive false, nu este prefăcut, nu înșală, nu are păcate.

Fără vină. Gr. amomos, „fără cusur”, „nevinovat” (vezi comentariul de la Efeseni 1,4; compară cu COL 69; TM 506).

Înaintea scaunului de domnie. Dovezile textuale atestă omiterea acestor cuvinte.

Apocalipsa 14:6

6. Am văzut. Începe o nouă scenă. Din punct de vedere cronologic, evenimentele prezentate în viziunea aceasta le preced pe cele prezentate în viziunea din v. 1–5.

Un alt. Gr. allos, un altul de același fel. Pot fi citate importante dovezi textuale pentru omiterea acestor cuvinte. Au fost deja menționați mulți îngeri (cap. 1,1.20; 5,2; 7,1; etc.), așa că identificarea „un altul” nu este necesară.

Înger. Aceasta este o viziune simbolică. Îngerul îi reprezintă pe sfinții lui Dumnezeu angajați în lucrarea de proclamare a Evangheliei veșnice, în special trăsăturile menționate în acest verset, la vremea când „a sosit ceasul judecății” (v. 7). Este adevărat, în același timp, că îngerii adevărați îi ajută pe oameni în lucrarea de vestire a Evangheliei, dar nu aceasta este ideea care predomină aici.

Mijlocul cerului. Îngerul din cap. 8,13 a fost de asemenea văzut zburând prin mijlocul cerului. Această zonă a cerului pe unde zboară el indică natura mondială a lucrării și a soliei sale. Lucrarea crește și se amplifică până în momentul în care este adusă în văzul și în auzul întregii omeniri.

Evanghelia. Gr. euaggelion (vezi comentariul de la Marcu 1,1).

Veșnică. Gr. aionios (vezi comentariul de la Matei 25,41). În alte locuri din Scriptură se vorbește despre Evanghelia „slavei” (2 Corinteni 4,4; 1 Timotei 1,11), dar numai aici este folosit cuvântul „veșnic” în legătură cu Evanghelia harului lui Dumnezeu. Există o singură Evanghelie care-i poate mântui pe oameni. Și ea va continua să existe atâta timp cât vor mai fi oameni care trebuie mântuiți. Nu va exista niciodată o altă Evanghelie.

S-o vestească. Gr. euaggelizo, „a proclama vești bune”, un verb legat de euaggelion (vezi mai sus, la „Evanghelie”). Compară cu folosirea lui euaggelizo la Romani 1,15; 10,15.

Locuitorilor pământului. Așa cum este arătat mai departe, aici este vorba de o proclamare mondială a Evangheliei.

Oricărui neam. Universalitatea acestei solii este accentuată de aceste cuvinte și de cele care urmează.

Seminții. Sau „trib”.

Apocalipsa 14:7

7. Glas tare. Solia primului și a celui de-al treilea înger sunt proclamate cu „glas tare” (v. 9). Glasul tare indică faptul că mesajul va fi proclamat astfel încât toți să îl poată auzi. Este accentuată în același timp și importanța soliei.

Temeți-vă. Gr. phobeo, „a se teme”, „a onora”. Phobeo nu este folosit aici în sensul de a fi speriat de Dumnezeu, ci în sensul de a veni înaintea Lui cu respect și teamă sfântă. Acest cuvânt transmite ideea loialității absolute față de Dumnezeu, a supunerii depline față de voia Sa (vezi comentariul de la Deuteronom 4,10).

Dumnezeu. Solia cu privire la temerea de Dumnezeu este potrivită mai ales în perioada reprezentată de predicarea acestui înger, deoarece atunci oamenii se închină la zeii materialismului și ai plăcerii și la multe alte invenții ale lor.

Slavă. Gr. doxa (vezi comentariul de la Romani 3,23). Aici doxa înseamnă, fără îndoială, „onoare”, „laudă”, „omagiu”. Compară cu Psalmi 115,1; Isaia 42,12; 2 Petru 3,18; Iuda 25.

Ceasul. Sau „timpul”, nu o oră propriu-zisă. Compară cu folosirea acestui cuvânt în Ioan 4,21.23; 5,25.28; Apocalipsa 14,15. Așadar, este posibil să înțelegem prin „ceasul judecății Lui” perioada când va avea loc judecata, nu neapărat momentul precis când începe ea. În felul acesta, se poate spune că solia primului înger a fost proclamată în anii de dinaintea lui 1844, chiar dacă lucrarea propriu-zisă a judecății nu începuse încă (vezi mai jos, comentariul la „judecății”).

Judecății. Gr. krisis, „actul judecății”, în contrast cu krima, „sentința judecății” (vezi comentariul de la cap. 17,1). Comentarii adventiști de ziua a șaptea consideră că judecata menționată aici este cea care a început în 1844, reprezentată de curățirea sanctuarului de pe pământ (vezi comentariul de la Daniel 8,14). Că aici nu se face referire la judecata executivă de la venirea lui Hristos, când toți își vor primi răsplata, este dedus din faptul că soliile celor trei îngeri (Apocalipsa 14,6–12) precedă cea de-a doua venire a lui Hristos (v. 14). În plus, solia cu privire la judecată este însoțită de un apel și de o avertizare care descoperă faptul că ziua mântuirii nu a trecut. Oamenii încă se pot întoarce la Dumnezeu și pot scăpa de mânia care va veni. Istoric, propovăduirea lui William Miller și a asociaților săi, în perioada anilor 1831–1844, cu privire la încheierea celor 2300 de zile în anul 1844, poate fi considerată începutul soliei primului înger (vezi F. D. Nichol, *The Midnight Cry*, p. 284). Dar acea solie a fost valabilă mereu de atunci încolo și va continua să fie până când harul se va închide și oamenii nu vor mai avea ocazia să fie mântuiți.

Închinați-vă. Gr. proskuneo, „a aduce omagiu”, „a adora”, „a se închina”. Închinarea adusă lui Dumnezeu este pusă în contrast cu cea adusă fiarei (cap. 13,8.12) și icoanei ei (v. 15). În criza care este aproape să vină, locuitorii pământului vor fi obligați, ca și cei trei tineri evrei la curtea babiloniană, să aleagă între închinarea adusă adevăratului Dumnezeu și cea adusă dumnezeilor mincinoși (Daniel 3). Solia primului înger are menirea să-i pregătească pe oameni să facă alegerea cea bună și să stea tari în timpul

crizei.

A făcut cerul și pământul. Creatorul universului este adevăratul și singurul Dumnezeu Căruia trebuie să I se aducă închinare. Nici un om sau înger nu este vrednic închinare. Aceasta este doar prerogativa lui Dumnezeu. Calitatea de Creator este o caracteristică distinctivă a adevăratului Dumnezeu în contrast cu zeii mincinoși (Ieremia 10,11.12). Apelul de a-I aduce închinare lui Dumnezeu în calitate de Creator a devenit, din cauza rapidei răspândiri a teoriei evoluționiste, deosebit de potrivit în anii de după predicarea inițială a primei solii îngerești. În plus, chemarea de la închinare în fața Dumnezeului cerului în calitate de Creator al tuturor lucrurilor cuprinde în sine obligația de a da atenția cuvenită semnului creațiunii – Sabatul Domnului (vezi comentariul de la Exodul 20,8–11). Dacă Sabatul ar fi fost ținut așa cum a intenționat Dumnezeu, el ar fi servit ca o pavăză puternică împotriva necredinței și a teoriei evoluționiste (vezi Faptele Apostolilor 14,15; PP 336). Sabatul va fi un element foarte controversat în criza finală (vezi comentariul de la Apocalipsa 13,16).

Apocalipsa 14:8

8. A urmat. Gr. *akoloutheo*, „a însoți”, „a urma” (vezi Matei 19,27.28; Marcu 1,18, unde cuvântul are sensul de a-L însoți personal pe Isus). În acest text el pare să aibă ambele înțelesuri. În sens cronologic al doilea înger urmează după primul, dar este tot la fel de adevărat și că primul înger își continuă lucrarea atunci când al doilea înger i se alătură. În acest sens, solia celui de-al doilea înger o însoțește pe cea a primului înger.

Un alt înger. Dovezile textuale atestă includerea cuvântului „al doilea” (ca în traducerea Cornilescu). În unele manuscrise numeralul „al doilea” stă în locul cuvintelor „un alt înger”; în altele el este o ca un adaos; iar în alte manuscrise se zice „un al doilea înger” în loc de „un alt înger”.

A zis. Solia primului și cea a celui de-al treilea înger sunt proclamate cu „glas tare” (v. 7, 9). Mai târziu, solia privitoare la căderea Babilonului este vestită cu glas tare (vezi comentariul de la cap. 18,1. 2).

A căzut, a căzut. Pot fi citate dovezi textuale (vezi p 10) pentru omiterea celui de-al doilea verb „a căzut”. Pasajul pare să fie un ecou la Isaia 21,9, unde în LXX dovezile textuale sunt împărțite între folosirea verbului „a căzut” o dată sau de două ori. În textul ebraic el apare de două ori. Repetiția oferă putere soliei. Babilonul este un cuvânt cuprinzător pe care Ioan îl folosește pentru a descrie toate organizațiile și mișcările religioase care s-au îndepărtat de adevăr. Asta ne face să considerăm această „cădere” progresivă și cumulativă.

Această profeție a căderii Babilonului își găsește împlinirea în îndepărtarea, în general, a protestantismului de curăția și simplitatea Evangheliei (vezi comentariul de la Apocalipsa 14,4). Din punct de vedere istoric, solia aceasta a fost predicată pentru prima dată de către mișcarea adventistă, cunoscută sub numele de milerism, în vara anului 1844, și a fost aplicată bisericilor care au lepădat întâia solie îngerească cu privire la judecată (vezi comentariul de la v. 7). Solia va avea o aplicabilitate și mai mare pe măsură ce sfârșitul se apropie, și se va împlini pe deplin o dată cu unirea diferitelor biserici sub conducerea lui Satana (vezi comentariul de la cap. 13,12–14; 17,12–14). Solia din cap. 18,2–4 anunță căderea totală a Babilonului și îi cheamă pe copiii lui Dumnezeu răspândiți în diferite organizații religioase care formează Babilonul să se separe de acestea.

Babilonul. Pe vremea lui Ioan cetatea antică ce avea acest nume zăcea în cea mai mare parte ca o ruină părăsită (vezi comentariul de la Isaia 13,19). La fel ca mulți alți termeni și multe alte expresii din Apocalipsa, însemnătatea acestui nume (vezi comentariul de la Faptele Apostolilor 3,16) poate fi mai bine înțeleasă în lumina rolului cetății istorice din timpurile Vechiului Testament (vezi Nota Suplimentară de la cap. 18; vezi comentariul de la Isaia 47,1; Ieremia 25,12; 50,1; Ezechiel 26,13; Apocalipsa 16,12.16). Cuvintele „taină, Babilonul” din cap. 17,5 identifică în mod special acest nume cu un simbol (vezi comentariul de la Romani 11,25; Apocalipsa 1,20; 17,5; vezi comentariul de la cap. 16,12).

În limba babiloniană numele Bab-ilu (Babel, Babilon) însemna „poarta zeilor”, dar evreii îl asociau, în mod peiorativ, cu balal, un cuvânt ebraic care însemna „a încurca” (vezi comentariul de la Genesa 11,9). Conducătorii Babilonului fără îndoială că își numeau cetatea „poarta zeilor”, crezând că acesta era locul unde zeii se întovărășeau cu oamenii, pentru a pune la cale treburile pământului (vezi comentariul de la

Judecători 9,35; Rut 4,1; 1 Regi 22,10; Ieremia 22,3). Astfel, se pare că acest nume reflecta pretenția regilor babilonieni de a fi însărcinați să conducă lumea prin mandat divin (vezi Vol. II, p. 157; PP 119; vezi comentariul de la Genesa 11,4).

Babilonul a fost întemeiat de către Nimrod (vezi comentariul de la Genesa 10,10; 11,1–9). Chiar de la începutul ei cetatea a fost o emblemă a necredinței în adevăratul Dumnezeu și a sfidării voinței Sale (vezi comentariul de la Genesa 11,4–9), iar turnul ei, un monument al apostaziei, era o citadelă a rebeliunii împotriva lui Dumnezeu. Profetul Isaia îl identifică pe Lucifer cu regele invizibil al Babilonului (vezi comentariul de la Isaia 14,4.12–14). De fapt se pare că Satana intenționa să facă din Babilon centrul și unealta planului său de a controla omenirea, exact așa cum vroia Dumnezeu să lucreze prin Ierusalim (vezi Vol. IV, pp. 26–30). Astfel, în timpurile Vechiului Testament, cele două cetăți au preînchipuit forțele răului și ale binelui acționând în lume. Întemeietorii Babilonului aspirau la o conducere cu totul independentă de Dumnezeu, și dacă El nu ar fi intervenit, într-o bună zi ei ar fi reușit să nimicească dreptatea de pe pământ (PP 123; vezi și comentariul de la Daniel 4,17). Din acest motiv Dumnezeu a considerat potrivit să nimicească turnul și să-i împrăștie pe cei care îl construiau (vezi comentariul de la Genesa 11,7.8). O perioadă de succes trecător a fost urmată de mai mult de un mileniu de declin și supunere față de alte națiuni (vezi Vol. I pp. 136, 137; Vol. II, p. 92; vezi comentariul de la Isaia 13,1; Daniel 2,37).

Când Nabucodonosor al II-lea a reconstruit Babilonul, acesta a devenit una dintre minunile lumii antice (vezi Nota Suplimentară de la Daniel 4). Planul său de a face împărăția sa una universală și veșnică (vezi comentariul de la Daniel 3,1; 4,30) a fost un succes, noul Imperiu Babilonian întrecându-și predecesorii în splendoare și putere (vezi Vol. II, pp. 92–94; vezi comentariul de la cap. 2,37.38; 4,30). Totuși, el a devenit de asemenea trufașul și crudul opresor al poporului lui Dumnezeu, amenințând să înfrângă planul divin pentru această națiune (vezi Ed 176). Printr-o serie dramatică de evenimente, Dumnezeu l-a smerit pe Nebucodonosor și i-a supus voința (vezi Vol. IV, pp. 751, 752). Dar succesorii săi au refuzat să se smerească înaintea lui Dumnezeu (vezi Daniel 5,18–22) și a sosit ziua când împărăția a fost cântărită în balanța cerului, găsită prea ușoară, iar mandatul acesteia a fost revocat prin decretul dat de Observatorul divin (vezi comentariul de la Daniel 5,26–28). Pentru un timp Babilonul a fost capitala Imperiului Persan, dar a fost nimicit de către Xerxe (vezi Vol. III, pp. 459, 460). O dată cu trecerea secolelor cetatea și-a pierdut treptat din strălucire, iar în cele din urmă, către sfârșitul secolului I d.Hr., a încetat să mai existe (vezi comentariul de la Isaia 13,19; Apocalipsa 18,21).

De la căderea Babilonului antic Satana a căutat fără încetare, printr-o putere mondială sau prin alta, să stăpânească lumea și probabil ar fi reușit de mult dacă Dumnezeu nu ar fi intervenit de repetate ori (vezi comentariul de la Daniel 2,39–43). Fără îndoială că încercarea lui cea mai îndrăzneată și aproape cu succes a fost prin papalitate, în deosebi în timpul Evului Mediu (vezi Vol. IV, p. 837; vezi comentariul de la Daniel 7,25). Dar Dumnezeu a intervenit pentru a împiedica realizarea fiecărei amenințări aduse realizării planurilor Sale (vezi Apocalipsa 12,5.8.16), iar națiunile nu au reușit niciodată să se „lipească” unele de altele (vezi comentariul de la Daniel 2,43). Răul este în mod inerent divizibil. Totuși, în vremea sfârșitului lui Satana i se va îngădui să realizeze ceea ce, pentru un scurt timp, pare să aibă succes (vezi comentariul de la Apocalipsa 16,13.14.16; 17,12–14).

După cât se pare, către sfârșitul secolului I d.Hr. creștinii vorbeau despre cetatea și imperiul Romei folosind numele criptic de Babilon (vezi comentariul de la 1 Petru 5,13). Pe vremea aceea Babilonul real, pe vremuri plin de măreție, zăcea aproape cu totul în ruine, fiind o pustietate nelocuită, o ilustrație grăitoare a sorții de neînălțurat a Babilonului mistic. Iudeii sufereau ca niciodată mai înainte sub conducerea neîndurătoare a Romei (vezi Vol. V, pp. 69–80; Vol. VI, p. 87), așa cum suferiseră pe vremuri în Babilon, iar creștinii de asemenea aveau de îndurat persecuții sporadice sub această conducere (vezi Vol. VI, pp. 61, 83, 84, 87). Astfel, pentru iudei și pentru creștini Babilonul a devenit un cuvânt potrivit și incriminator pentru Roma imperială.

În primele secole ale erei creștine numele criptic Babilon dat cetății și imperiului Romei apare de obicei atât în literatura iudaică cât și în cea creștină. De pildă, în Cartea a V-a a Oracolelor Sibiline, o producție ebraică pseudoepigrafă, datând din jurul anului 125 d.Hr. (vezi Vol. V, p. 89) se găsește ceea ce se vrea a fi o profecție a sorții Romei, o paralelă apropiată cu descrierea Babilonului mistic în Apocalipsa. Vorbind despre Roma ca despre o „cetate nelegiuită”, căreia îi place „magia”, se dedă la „adulter” și are o „inimă setoasă de sânge și o minte netemătoare de Dumnezeu”, și observând că „mulți sfinți credincioși

evrei au pierit” din cauza ei, scriitorul îi prezice pieirea: „În văduvie să șezi pe țărnișurile tale... Dar tu ai zis: Eu sunt fără pereche, și nimeni nu-mi va aduce ruina. Dar Dumnezeu... te va prăpădi pe tine și tot ce e al tău” (v. 37–74; R. H. Charles, *The Apocrypha and Pseudepigrapha of the Old Testament*, vol. 2, p. 400; compară cu Apocalipsa 18,5–8). În 2 Baruch, o altă lucrare pseudoepigrafă din primul sau al doilea secol al erei noastre, numele Babilon este folosit cu privire la Roma, în același fel în care este folosit în Apocalipsa (cap. 11,1; Charles, op. cit., p. 486). La fel, scriitorul operei ebraice Midrash Rabbah, comentând Cântarea lui Solomon 1,6, zice: „Ei au numit locul Romei Babilon” (Soncino ed., p. 60). Tertulian, care a trăit la sfârșitul secolului al doilea, specifică faptul că numele Babilon din Apocalipsa se referă la capitala Romei imperiale (*Against Marcion* iii. 13; *Answer to the Jews* 9; vezi de asemenea Irineu *Against Heresies* v. 26. 1). Printre evreii din perioada bisericii creștine primare, Edom era o altă denumire criptică pentru cetatea Roma (vezi Midrash Rabbah, comentariul de la Cântarea lui Solomon 1,6, p. 60; de asemenea Talmud Makkoth 12a, Soncino ed., p. 80).

Babilonul, atât cel real cât și cel mistic, a fost întotdeauna recunoscut ca dușmanul tradițional al adevăratului Dumnezeu și al poporului Său. Așa cum este folosit în Apocalipsa, numele simbolizează toate organizațiile religioase apostaziate și pe cei care le conduc, din antichitate până la sfârșitul timpului (vezi comentariul de la cap. 17,5; 18,24). O comparație între multele pasaje vechi testamentare în care păcatele și soarta Babilonului literal sunt prezentate pe larg, și locurile din Apocalipsa unde este descris Babilonul mistic, face evident faptul că această aplicației simbolice a numelui este potrivită (vezi comentariul de la Isaia 47,1; Ieremia 25,12; 50,1; Apocalipsa 16,12–21; 17; 18; vezi Nota Suplimentară de la cap. 18). O examinare atentă a acestor pasaje și a altora descoperă de asemenea importanța unui studiu cuprinzător a ceea ce se spune în Vechiul Testament cu privire la Babilonul literal, ca fundal pentru înțelegerea importanței pasajelor nou testamentare care vorbesc despre Babilonul mistic.

Cetatea cea mare. În toată cartea Apocalipsa adjectivul „mare” caracterizează de repetate ori Babilonul (vezi cap. 16,19; 17,5.18; 18,2.10.21).

Toate neamurile. Este descrisă natura universală a acestei apostazii. Înlocuirea legilor divine cu cele omenești și impunerea unor decrete religioase de către stat vor deveni universale (vezi comentariul de la cap. 13,8; compară cu 6T 18, 19, 395; 7T 141).

Adăpat. Acest cuvânt simbolizează acceptarea învățăturilor false și a tacticilor Babilonului. Exprimarea din KJV, „a făcut toate neamurile să bea”, sugerează constrângerea. Biserica va exercita presiune asupra statului pentru ca acesta să impună decretele ei.

Vinul mâniei. Simbolul este probabil preluat din Ieremia 25,15, unde profetului i se poruncește: „Ia din mâna Mea acest potir plin cu vinul mâniei Mele, și dă-l să-l bea toate neamurile”. Dar, oferind vinul său diferitor popoare, Babilonul nu urmărește să aducă mânie. El susține că a bea din vinul său va aduce pace pe pământ (vezi comentariul de la Apocalipsa 13,12). În orice caz, gestul de a bea din acest vin va atrage asupra lumii mânia lui Dumnezeu.

Unii sugerează că traducerea corectă a cuvântului thumos (aici tradus „mânie”) este „patimă”. În cazul acesta, pasajul ar putea fi tradus astfel: „ea a făcut ca toate popoarele să bea din vinul patimașei ei imoralității” (vezi RSV). Totuși, în alte părți din Apocalipsa thumos pare să aibă sensul de „furie”, „mânie”, și probabil că acest înțeles ar trebui adoptat și aici.

Curviei. Un simbol al legăturii ilicite dintre biserică și lume sau dintre biserică și stat. Biserica ar trebui să se lege prin căsătorie cu Domnul ei, dar atunci când caută sprijinul statului, ea își părăsește soțul ei legitim. Prin noua sa legătură ea comite adulter spiritual. Vezi și comentariul de la Ezechiel 16,15; Iacov 4,4.

Apocalipsa 14:9

9. A urmat. Vezi comentariul de la v. 8.

Un alt înger, al treilea. Compară cu v. 6, 8.

Glas tare. Vezi comentariul de la v. 7, 8.

Dacă ... cineva. În limba greacă aceste cuvinte sunt echivalente cu „cel ce”.

Se închină. Gr. proskuneo (vezi comentariul de la v. 7).

Fiarei. Aceasta este fiara descrisă în cap. 13,1–10 (vezi comentariul de acolo). Cea de-a doua fiară le cere oamenilor să se închine primei fiare (vezi comentariul de la cap. 13,12). Ar trebui observat faptul că acest avertisment va avea putere deplină doar după vindecarea răniilor de moarte (vezi comentariul de la cap. 13,3), după ce i se va face o icoană fiarei (vezi comentariul de la v. 14), atunci când va fi impus semnul fiarei (vezi comentariul de la v. 16). Așa cum este predicată astăzi, solia celui de-al treilea înger este un avertisment cu privire la cele ce vor veni, un avertisment care îi va lumina oamenii cu privire la problemele implicate în desfășurarea conflictului și care îi va face în stare să facă o alegere inteligentă.

Și icoanei ei. Vezi comentariul de la cap. 13,14. Conjunția „și” îi identifică pe închinătorii fiarei cu cei ai icoanei ei. O altă conjuncție îi identifică pe aceștia cu cei care primesc semnul fiarei. Fiara și icoana ei sunt unite în scopurile și în metodele lor de lucru, ca și în acțiunea lor de a le impune oamenilor să primească semnul fiarei. De aici înțelegem că dacă cineva se închină fiarei, se închină și icoanei acesteia și va primi semnul fiarei.

Semnul. Vezi comentariul de la cap. 13,16.

Apocalipsa 14:10

10. Vinul mâniei. Adică un vin care este mânie. Oamenii care beau vinul mâniei curviei Babilonului (v. 8) vor bea și din vinul mâniei lui Dumnezeu. Avertismentul este clar și fără echivoc. Nimeni nu are voie să-l înțeleagă greșit.

Turnat. Literal, „amestecat”. Traducerea literală este: „care este amestecat neamestecat”. Doza este preparată fără cantitatea obișnuită de apă. Simbolul este probabil luat din Psalmi 75,8, unde vinul este amestecat cu substanțe aromate, pentru a-i spori puterea îmbătătoare.

Paharul mâniei Lui. Sau „paharul indignării Sale”.

Va fi chinuit. Gr. basanizo, „a tortura”, „a chinui”, „a necăji”. Vezi cum este folosit cuvântul basanizo în Matei 8,6.29; 14,24 (tradus „învăluită”); 2 Petru 2,8. Ultimele șapte plăgi vor cădea asupra celor care se închină fiarei și icoanei acesteia (Apocalipsa 16,2). În plus, acești slujitori ai fiarei vor învia la a doua înviere și își vor primi pedeapsa (cap. 20,5.11–15). Nu este foarte clar despre care etapă a pedepsei este vorba aici. Probabil la ambele. În amândouă vor exista chinuri. Primul chin se va sfârși în moarte, atunci când Isus va apărea pe norii cerului (vezi comentariul de la cap. 19,19–21), iar al doilea se va sfârși în moartea veșnică (vezi comentariul de la cap. 20,14).

Foc și pucioasă. Simbolul pare să fie luat din Isaia 34,9.10 (vezi comentariul de acolo). Compară cu Genesa 19,24, unde focul și pucioasa sunt menționate în legătură cu distrugerea Sodomei și a Gomorei.

Înainte. Atât plăgile cât și distrugerea celor răi după mileniu vor avea loc pe acest pământ. Totuși, în ultima dintre acestea două cetatea sfinților va fi pe pământ. Hristos va fi acolo cu poporul Său și fără îndoială că vor fi prezenți și mulți îngeri.

Vezi imaginea Ioan pe insula Patmos

Apocalipsa 14:11

11. În vecii vecilor. Gr. eis aionas aionon, literal, „în vecii vecilor”. Această expresie poate fi comparată cu cuvintele eis ton aionon, literal, „în veac” (vezi Matei 21,19; Marcu 3,29; Luca 1,55; etc.), sau cu expresia eis tous aionas, literal, „în veci” (Luca 1,33; Romani 1,25; 11,36), sau cu adjectivul aionios, literal, „veșnic” (Matei 18,8; 19,16.29; 25,41.46; etc.). Ca și aionios (vezi comentariul de la Matei 25,41), expresiile eis ton aionon și eis tous aionas nu denotă neapărat o existență fără de sfârșit. Dar se poate pune întrebarea: Expresiile acestea nu denotă uneori veșnicie? Dacă lucrul acesta este adevărat, nu ar trebui să se considere că expresia compusă eis aionas aionon, „în vecii vecilor”, este o referire accentuată la veșnicie?

Această expresie compusă apare în alte locuri ca eis tous aionas ton aionon, literal: „în veacurile veacurilor”, și de fiecare dată are legătură directă cu Dumnezeu sau cu Hristos, exprimând astfel o existență fără sfârșit. Totuși, acest sens este derivat, nu din expresia în sine, ci din cuvintele cu care este ea asociată. Expresia în sine înseamnă mai multe veacuri.

Cele ce urmează sunt o posibilă explicație pentru folosirea aici a acestei expresii compuse. Problema în cauză este chinul la care vor fi supuși, într-un infern de foc și pucioasă, cei care s-au închinat fiarei. Viața unui om într-un astfel de mediu ar fi foarte scurtă, așadar, dacă s-ar fi folosit expresia eis ton aionon „în veac”, am putea trage concluzia că pedepsirea va fi doar momentană. Expresia compusă arată că acest chin va avea loc pentru o perioadă de timp, bineînțeles nu fără sfârșit, așa cum este evident din alte texte care arată că soarta finală a nelegiuitorilor va fi distrugerea (vezi Matei 10,28; Apocalipsa 20,14).

Simbolul fumului ridicându-se în vecii vecilor este preluat din Isaia 34,10, unde este descrisă pustiirea Edomului. Că profetul nu a avut viziunea unui foc care nu se va stinge niciodată este evident din faptul că după foc, despre care spune că „fumul lui se va înălța în veci”, țara va deveni un ținut pustiu, locuit de fiare sălbatice (v. 10–15). Simbolul acesta sugerează o distrugere completă. Vezi comentariul de la Maleahi 4,1.

Nici ziua, nici noaptea. Adică nici în timpul zilei, nici în timpul nopții. Nu contează ce parte din zi este, chinul este continuu.

Odihnă. Gr. anapausis, „încetare”, „odihnă”, „reîmprospătare”. Sensul intenționat aici este că pe durata pedepsirii, care va continua până când va surveni moartea, pedepsirea nu va înceta nici un moment.

Cei ce se închină fiarei. Fără îndoială că această clasificare este repetată (vezi v. 9) pentru a accentua ideea. Cel de-al treilea înger rostește o amenințare îngrozitoare. Locuitorii pământului nu vor avea scuză dacă nu se despart de organizația împotriva căreia sunt avertizați. Ei ar trebui să facă tot posibilul pentru a descoperi identitatea fiarei, a icoanei ei, a semnului ei și pentru a deveni conștienți de vicleniile și de metodele ei de lucru.

Apocalipsa 14:12

12. Răbdarea. Gr. hupomene (vezi comentariul de la Romani 5,3). Aici ar fi mult mai potrivită traducerea „răbdarea statornică”. Contextul atrage atenția asupra înfricoșătoarei lupte cu fiara și cu icoana acesteia. Va fi făcută orice încercare de a forța rămășița să se unească cu mișcarea condusă de cea de-a doua fiară, inclusiv amenințarea cu boicotul și moartea (Apocalipsa 13,11–17). În același timp, Satana va folosi toate „amăgirile nelegiuirii” (2 Tesaloniceni 2,10; compară cu Matei 24,24), pentru a face să pară că această mișcare este condusă de puterea lui Dumnezeu. Prin toate acestea rămășița credincioasă va fi statornică și își va menține integritatea. Stăruința ei merită o deosebită apreciere.

Sfinților. Gr. hagioi, literal, „celor sfinți” (vezi comentariul de la Romani 1,7).

Păzesc poruncile lui Dumnezeu. Această afirmație este foarte semnificativă în acest context. Luată captivă prin înșelăciunile Satanei, lumea se va închina înaintea fiarei și icoanei ei, și va păzi poruncile și decretul ei (vezi comentariul de la cap. 13,8). Sfinții, pe de altă parte, refuză să asculte de cererile ei. Ei păzesc poruncile lui Dumnezeu. Punctul cel mai controversat va fi cea de-a patra dintre cele Zece Porunci. Există un acord general între creștini că celelalte nouă porunci sunt de o obligativitate universală, dar încă de timpuriu în era creștină oamenii au început să lase la o parte Sabatul zilei a șaptea și să facă din prima zi a săptămânii o zi de închinare (vezi comentariul de la Daniel 7,25). Astăzi, creștinii păzitori ai duminicii prezintă diferite motive pentru care țin prima zi a săptămânii în locul celei de-a șaptea și pentru care se simt liberi să ignore cerințele poruncii originale. Unii susțin că cele zece porunci au fost desființate o dată cu toate legile Vechiului Testament. Alții pretind că elementul timp din porunca a patra este de natură ceremonială, dar că porunca de a păzi o zi din șapte este o obligație morală. Pentru aceste concepții nu există suport biblic. Concepția romană este că Biserica Romei, pe temeiul autorității divine, a transferat sfințenia zilei de odihnă. Protestantul nu poate accepta această poziție, deoarece pentru el Biblia și numai Biblia este regula de credință. În cele din urmă problema aceasta va cunoaște o criză, atunci când Babilonul cel mare va domina statul, transformând păzirea duminicii într-o lege civilă, încercând să-i pedepsească pe toți

dizidenții. Despre această problema se vorbește la Apocalipsa 13,12–17 (vezi comentariul de acolo, în deosebi cel de la v. 12, 16). În acel ceas întunecos copiii lui Dumnezeu se vor agăța de Biblie și vor refuza să se închine oricărei alte puteri în afară de Hristos. Dintre multe caracteristici care ar fi putut fi menționate, profetul a fost condus să scoată în evidență două trăsături predominante: păzirea poruncilor lui Dumnezeu și a credinței lui Isus.

Credința lui Isus. Sau „credința în Isus”. În versiunea greacă ambele înțelesuri sunt posibile, deși în general este preferat cel din urmă. Pentru diferența dintre aceste sensuri și importanța credinței pentru experiența creștină, vezi comentariul de la Romani 3,22. Credința lui Isus și păzirea poruncilor reprezintă două aspecte importante ale viețuirii creștine. Poruncile lui Dumnezeu sunt o transcriere a caracterului Său. Ele arată care este standardul divin al neprihăririi pe care Dumnezeu l-ar fi dorit ca omul să-l atingă, lucru pe care, în starea sa nerenăscută, acesta nu-l poate realiza. „Firea pământească... nu se supune Legii lui Dumnezeu, și nici nu se poate supune” (Romani 8,7). În ciuda celor mai stăruitoare eforturi ale omului, el este lipsit continuu de slava lui Dumnezeu (vezi comentariul de la Romani 3,23). Dar Isus a venit pentru a reface în om chipul divin. El a venit pentru a le arăta oamenilor cum este Tatăl, și în acest sens a exemplificat legea morală. Prin puterea Sa oamenii pot fi în stare să păzească cerințele divine (vezi comentariul de la Romani 8,3.4) și astfel să reflecte chipul divin.

Astfel, biserica rămășiței onorează poruncile lui Dumnezeu și le păzește, dar nu în sens legalist, ci ca o revelație a caracterului lui Dumnezeu și a lui Hristos, care locuiește în inima adevăratului credincios (Galateni 2,20).

Apocalipsa 14:13

13. Glas. Acest glas nu este identificat, dar după cât se pare este diferită de vocea celui de-al treilea înger (v. 9–12).

Scrie. Vezi comentariul de la cap. 1,11.

Ferice. Aceasta este una din cele șapte așa-zise fericiri ale cărții Apocalipsa (vezi comentariul de la Matei 5,3). Celelalte pot fi găsite la Apocalipsa 1,3; 16,15; 19,9; 20,6; 22,7.14.

De acum încolo. Este vorba, fără îndoială, de perioada celor trei solii îngerești, care acoperă perioada de persecuție condusă de fiară și de icoana ei, când va fi impus boicotul, alături de pedeapsa cu moartea (vezi comentariul de la cap. 13,12–17). Cei care mor în această perioadă se odihnesc, ca să zicem așa, doar o clipă, până trece mânia. Apoi ei vor fi privilegiați să se ridice din morminte la învierea specială care va preceda învierea generală a celor neprihăniți (vezi comentariul de la Daniel 12,2).

În Domnul. Aici nu sunt considerați fericiți morții în general, ci doar cei care mor „în Domnul”. Aceștia au murit având ochii credinței ațintiți la Isus (vezi comentariul de la 1 Corinteni 15,18; 1 Tesaloniceni 4,16).

Duhul. Vezi comentariul de la cap. 1,4.

Ostenelile. Gr. kopoi, „muncă obositoare”, „osteneli”, „stăruințe chinuitoare”. Compară cu folosirea acestui cuvânt la 2 Corinteni 6,5; 11,23.27; 1 Tesaloniceni 1,3. Moartea este o odihnă din osteneala obositoare a vieții.

Faptele. Gr. erga, „activitate”, un termen general, în contrast cu substantivul kopoi (vezi mai sus).

Îi urmează. Aceste cuvinte au fost interpretate în două feluri: (1) Pe baza faptului că literal, versiunea greacă zice: „merg cu ei”, adică îi însoțesc, unii consideră că aici Ioan vorbește despre renunțarea la poverile acestei vieți și continuarea activităților în viața viitoare. Bineînțeles că activitatea va înceta în perioada dintre moarte și înviere, întrucât acesta este un timp de inconștiență și inactivitate (vezi comentariul de la Psalmi 146,4; 2 Corinteni 5,1–3). Însă cerul va fi locul unde se vor desfășura activități încântătoare (vezi Ed 301–309). (2) Alții consideră că propoziția „faptele lor îi urmează” face referire la influența pe care la moarte o lasă în urma sa un om bun.

Apocalipsa 14:14

14. Un nor alb. Versetele 14–20 sunt o viziune simbolică a venirii lui Hristos. În comentarea acestui pasaj trebuie aplicate regulile de interpretare ale viziunilor simbolice (vezi comentariul de la Ezechiel 1,10). Pentru semnificația norilor în legătură cu venirea lui Hristos, vezi comentariul de la Faptele Apostolilor 1,9–11; compară cu Matei 24,30; Luca 21,27; Apocalipsa 1,7. Natura celor trei solii îngerești și faptul că imediat după ele se vorbește despre venirea lui Hristos dovedește că cele trei mesaje sunt ultima solie de avertizare din partea lui Dumnezeu către lume (vezi comentariul de la cap. 18,1–4).

Fiu al omului. Vezi comentariul de la cap. 1,13.

Cunună. Gr. stephanos, „o ghirlandă”, „o coroană”, aici, a biruinței (vezi comentariul de la cap. 12,3). Cununa de aur poate fi pusă în contrast cu cea care i-a fost dată lui Isus, la crucificare, „cununa [stephanos] de spini” (Matei 27,29).

Secere ascuțită. Isus este reprezentat venind ca un secerător care își adună recolta (v. 15, 16).

Apocalipsa 14:15

15. Un alt înger. Adică pe lângă cei trei care au purtat soliile de avertizare înaintea celei de-a doua veniri a lui Hristos (v. 6, 8, 9).

Templu. Gr. naos (vezi comentariul de la cap. 3,12). Templul a fost deja introdus în viziunea profetică (vezi comentariul de la cap. 11,1.2.19). Se observă faptul că Ioan face deseori aluzii la elemente introduse deja în viziunile anterioare. Contextul rămâne în mare măsură același. Spre exemplu, cele patru „făpturi” prezentate în cap. 4,6 apar de multe ori în viziunile următoare (vezi cap. 7,11; 14,3; 15,7; 19,4).

Secerișul. Versetele 15–20 descriu marele seceriș de la sfârșitul timpului. Secerișul cuprinde două evenimente distincte. Unul este descris în v. 16, 17, iar celălalt în v. 18–20. Primul se referă la adunarea celor neprihăniți, reprezentați de secerișul copt, așa cum este arătat în greacă prin cuvântul tradus „copt”. Al doilea se referă la cei nelegiuți, reprezentați de ciorchinii de struguri „copti” pe deplin.

Este copt. Gr. xeraino, „a se usca”, „a se ofili”, folosit cu privire la coacerea recoltelor de cereale.

Apocalipsa 14:16

16. A fost secerat. Aici este reprezentată adunarea celor neprihăniți (compară cu Matei 13,30; Luca 3,17).

Apocalipsa 14:17

17. Templul. Vezi comentariul de la v. 15.

Un alt înger. Compară cu v. 15.

Cosor. [„Seceră”, KJV]. Compară cu v. 15.

Apocalipsa 14:18

18. Stăpânire asupra focului. Nu este foarte clar motivul pentru care este menționat faptul că acest înger are putere asupra focului. Probabil că focul este un simbol al răzbunării. Compară cu sintagma „îngerul apelor” (cap. 16,5).

Altar. Probabil că este vorba de altarul menționat în cap. 8,3.5; 9,13.

Strigat. Compară cu v. 15.

Strugurii viei. Simbolul celor două secerișuri este împrumutat din vechiul an agricol palestinian, care era compus din două secerișuri principale, secerișul grânelor și culesul viei (vezi Vol. II, pp. 109, 110). Aici culesul viei îi reprezintă pe cei nelegiuți adunați pentru nimicire.

Apocalipsa 14:19

19. Teascul. Simbolul este potrivit în ce privește culoarea vinului, care amintește de sânge. Simbolul este probabil preluat din Isaia 63,1–6 (vezi comentariul de acolo).

Al mâniei lui Dumnezeu. Probabil că aceste cuvinte se referă în special la cele șapte plăgi din vremea sfârșitului (cap. 15,1).

Apocalipsa 14:20

20. Călcat. În vechime teascul era călcat cu picioarele de oameni (vezi comentariul de la Isaia 63,2.3).

Afară din cetate. Imaginea aceasta este probabil preluată din profețiile vechi testamentare care descriu distrugerea dușmanilor lui Dumnezeu în afara Ierusalimului (vezi comentariul de la Ioel 3,12.13).

Zăbalele cailor. Această figură de stil arată că oștile nelegiuite vor fi nimicite complet. O imagine paralelă se găsește în cartea apocrifă a lui Enoh: „Și în zilele acelea, într-un singur loc vor fi loviți părinții împreună cu copiii lor. Iar frații vor cădea morți unul împreună cu celălalt. Până când sângele lor va curge pe ape... Și cailor vor merge până la brâu prin sângele păcătoșilor. Și carul se va afunda în toată înălțimea lui” (cap. 100,1–3; R. H. Charles, *The Apocrypha and Pseudepigrapha of the Old Testament*, vol. 2, p. 271).

Stadii. O mie șase sute de stadii ar fi cam 184 de mile (260 de km) (vezi Vol. V, p. 50). Nu poate fi găsită nici o explicație satisfăcătoare pentru acest număr special (1.600). Ieronim credea că ar putea fi o aluzie la lungimea Palestinei. În orice caz, aceasta este o speculație și nu contribuie prea mult la înțelegerea pasajului. Ideea centrală este că dușmanii bisericii lui Dumnezeu vor fi complet și pentru totdeauna învinși. De aceea, biserica poate privi înainte la marea și completa eliberare de toți dușmanii ei, la fericitul triumf al împărăției lui Dumnezeu.

COMENTARIILE LUI ELLEN G. WHITE

1 AA 590; EW 15, 19, 31, 37, 40; LS 65, 117; PK 591; 1T 59, 69, 5T 475, 752

1–3GC 648

2–5AA 591; GC 649

3 GC 649

3–5PK 591; 5T 476

4 COL 223; ML 362; TM 149, 422; 8T 331

4, 5 EW 30

5 GC xi; GW 80; MB 69; PK 252; 1T 216, 705; 3T 266; 5T 482

6 COL 228; DA 633; GC 450, 453, 611; GW 470; MM 131, 330; 6T 434; 7T 51

6, 7 COL 227; GC 311, 355; PK 299; 1T 53; 8T 26

6–107T 140; 8T 94

6–12Ev 19, 20; GC 390; GW 470; 5T 455; 6T 17, 60, 133, 406; 8T 197

6–14COL 79

7 EW 232, 233, 240; GC 352, 368, 369, 379, 424, 435, 438; PK 714; SR 356, 359

7, 8 EW 241

7–10PK 187

8 EW 237, 247, 273; GC 381, 388, 389, 390, 536, 603; LS 59; PK 715; PP 124; SR 364; TM 61; 1T 53

9 FE 113; SR 383; 1T 207

9, 10 CS 51; EW 65; GC 438, 445, 604, 627; SR 381; 1T 223

9–11GC 594; TM 132

9–12CH 452; CT 548; CW 140; Ev 233; EW 75, 279; LS 96; TM 89; 1T 78, 337; 5T 383; 6T 31, 128, 229, 401; 8T 116, 118, 159; 9T 16

10 5T 212, 524

12 CM 122, 145; CW 30, 144; Ev 281, 581; EW 35, 254, 279; FE 479; GC 436, 445; LS 103; ML 73; MM 94, 98, 164; PK 300; RC 66; SR 381, 383, 401; TM 133, 219; 2T 450; 3T 446; 5T 206, 472, 501, 525; 6T 61, 144, 290, 292, 395, 434; 7T 150; 8T 41, 77, 153, 197; 9T 15, 61

12–196T 15

13 CH 375; MH 230; 5T 313

14 DA 633; EW 15, 35, 286; LS 65, 103; SR 410

14, 15 1T 60, 183

14–17EW 31

15 GC 311

Apocalipsa 15:1

1. Un alt. Adică un altul față de cel menționat în cap. 12,1

Semn. Gr. semeion (vezi comentariul de la cap. 12,1).

Mare și minunat. Cu privire la efectele lui întinse.

Șapte îngeri. În ce privește folosirea numărului „șapte” în Apocalipsa, vezi cap. 1,11.

Șapte urgii, cele din urmă. Aceste urgii sau plăgi sunt schițate în cap. 16. Ele sunt ultimele în ce privește felul lor; nu vor mai exista plăgi ca acestea, deși nimicirea finală a lui Satana și a păcătoșilor este încă în viitor (cap. 20,11–15).

S-a isprăvit. Gr. teleo, „a sfârși”, „a executa”, „a săvârși”, „a îndeplini”. Pedepsirea specială rezervată închinătorilor fiarei și icoanei ei (cap. 16,2) este rezumată în cele șapte plăgi din urmă (vezi cap. 14:10).

Mânia lui Dumnezeu. Vezi comentariul de la cap. 14,10.

Apocalipsa 15:2

2. Mare de sticlă. Vezi comentariul de la cap. 4,6.

Amestecată cu foc. În capitolul 4 marea de sticlă este asemănată cu „cristalul” (v. 6). Aici are nuanță de foc, fără îndoială că prin reflectarea slavei lui Dumnezeu.

Alăutele lui Dumnezeu. Vezi comentariul de la cap. 5,8; 14,2. Versetele 2–4 sunt parantetice. Înainte de a fi descrise cele șapte plăgi îngrozitoare de pe urmă, profetului i se dă o viziune a biruinței bisericii lui Dumnezeu asupra tuturor vrăjmașilor ei. Sfinții nu vor fi pieri în pedeapsa aceasta îngrozitoare, ci vor fi eliberați.

Biruatorii. Aceștia sunt cei care au răspuns soliei de avertizare din cap. 14 și au primit-o. Ei au fost mântuiți din lumea plină de necazuri și de rele, iar acum sunt în siguranță în împărăția lui Dumnezeu. Biruința a fost câștigată prin sângele Mielului (cap. 12,11). Ei l-au rămas loiali lui Dumnezeu chiar și atunci când a fost pronunțată pedeapsa cu moartea (vezi comentariul de la cap. 13,15). Acum stau în deplină siguranță pe marea de sticlă. Victoria este absolută, lupta s-a sfârșit. Ei au învins, iar acum, în împărăția din cer, cântă imnul biruinței.

Fiarei. Vezi comentariul de la cap. 13,2.

Icoanei. Vezi comentariul de la cap. 13,14.

Numărului numelui ei. Vezi comentariul de la cap. 13,18.

Apocalipsa 15:3

3. Cântarea lui Moise. Fără îndoială că aici este o referire la cântarea de eliberare intonată după ce Israel a trecut Marea Roșie (Exodul 15,1–21). Acea cântare celebra eliberarea de sub robia egipteană; noua cântare va celebra eliberarea de sub tirania cetății stricate, „Babilonul cel mare” (Apocalipsa 17,5).

Robul lui Dumnezeu. Compară cu Iosua 14,7, unde el este numit „robul Domnului” și cu Exodul 14,31, unde este numit „robul Său” (al Domnului).

Mielului. Eliberarea sfinților a fost realizată prin Hristos, Mielul lui Dumnezeu (vezi comentariul de la cap. 17,14) și este numai normal ca El să fie adorat și înălțat în cântarea eliberării.

Mari și minunate. În cântarea aceasta sunt multe aluzii la frazeologia Vechiului Testament. Lucrările minunate ale lui Dumnezeu sunt slăvite în Psalmi 139,14; compară cu Psalmi 111,2.4. Aici poate fi o referire specifică la „lucrările” lui Dumnezeu în cele șapte plăgi de pe urmă. Despre „semnul” care delimitează aceste plăgi se spune că este „mare și minunat” (Apocalipsa 15,1).

Doamne Dumnezeule, Atotputernice. Vezi comentariul de la cap. 1,8.

Drepte și adevărate. Compară cu Deuteronomul 32,4 (LXX); Psalmi 145,17; Apocalipsa 16,7; 19,2; GC 671.

Împărate al Neamurilor. Dovezile textuale sunt împărțite între sintagmele „Împărate al Neamurilor” și „Împărate al veacurilor”. La Ieremia 10,7 Domnul este numit „Împărate al neamurilor”. Această exprimare se potrivește cu ideea din Apocalipsa 15,4, unde se prezice că toate neamurile vor veni și se vor închina înaintea lui Dumnezeu.

Apocalipsa 15:4

4. Cine nu se va teme? Compară cu Ieremia 10,7. Solia primului înger din Apocalipsa 14 era: „Temeți-vă de Dumnezeu și dați-I slavă”. Sfinții au luat aminte la acest apel, iar acum, când peregrinarea lor a luat sfârșit, ei se unesc în această minunată laudă adusă gloriei lui Dumnezeu. Compară cu strigătul închinătorilor fiarei: „Cine se poate asemana cu fiara?” (cap. 13,4).

Va slăvi Numele Tău. Compară cu Psalmi 86,9.

Sfânt. Gr. hosios (vezi comentariul de la Faptele Apostolilor 2,27; vezi și comentariul de la cap. 13,34). În LXX, la Deuteronomul 32,4 acest adjectiv apare cu referire la Dumnezeu. Acesta este primul din cele trei motive menționate aici, pentru care omul ar trebui să-L slăvească pe Creator. Celelalte două sunt: „toate Neamurile vor veni și se vor închina înaintea Ta”, și „pentru că judecățile Tale au fost arătate”.

Judecățile Tale. Aici, fără îndoială, se face referire în deosebi la judecățile lui Dumnezeu împotriva fiarei, a icoanei ei și a închinătorilor ei.

Apocalipsa 15:5

5. Templul. Gr. naos (vezi comentariul de la cap. 14,15).

Cortului mărturiei. Este evident că acest nume se aplică la locul numit Sfânta Sfintelor din Numeri 17,7 (vezi comentariul de acolo). Se pare că în Faptele Apostolilor 7,44 face referire la întreaga structură (vezi comentariul de la Numeri 9,15). Probabil că aici este intenționat ultimul sens. Tabernacolul sau cortul din pustie era făcut după modelul „adevăratului cort, care a fost ridicat nu de om, ci de Domnul” (Evrei 8,2).

Apocalipsa 15:6

6. Șapte îngeri. Vezi v. 1.

In curat. Pot fi citate dovezile textuale pentru exprimarea „piatră”, lucru care însă produce un simbol neobișnuit și neplăcut. Hainele albe sunt îmbrăcămintea specifică a ființelor cerești (Matei 28,3; Luca 24,4; Faptele Apostolilor 1,10; compară cu Faptele Apostolilor 10,30).

Apocalipsa 15:7

7. Patru făpturi. Vezi comentariul de la cap. 4,6–8.

Potire. Gr. pialai, „castroane”, așa cum sunt cele folosite pentru fierberea lichidelor, pentru băut sau pentru turnarea jertfelor. În LXX cuvântul este folosit pentru „lighean” (Exodul 27,3; Numeri 7,13).

Apocalipsa 15:8

8. Umplut de fum. Compară cu Exodul 40,34.35; Isaia 6,4.

Nimeni. Fără îndoială că aici se face referire la faptul că timpul mijlocirii a luat sfârșit; nimeni nu mai poate avea acces la tronul milei. Timpul pregătirii a trecut; acum a sosit vremea pentru mânia neamestecată a lui Dumnezeu.

COMENTARIILE LUI ELLEN G. WHITE

2 EW 16, 34, 286, 288; GC 648; LS 66; 1T 61; 5T 485; 9T 17

2, 3 AA 589, 590; GC 450; MB 31; PP 289; 5T 752

3 GC 669, 671; ML 346; PP 79; SR 426; TM 432; 8T 44

3, 4 DA 58; Ed 308; 7T 28

4 GC 670

8 EW 36; LS 117

Apocalipsa 16:1

1. Am auzit. Vezi comentariul de la cap. 1,2.10.

Un glas tare. Vezi și cap. 1,10.

Din Templu. Având în vedere faptul că cei șapte îngeri care aduceau plăgile au ieșit deja din Templu (cap. 15,6) și că „nimeni” (vezi comentariul de la v. 8) „nu putea să intre în Templu”, se pare că acesta este însuși glasul lui Dumnezeu.

Șapte îngeri. Cu privire la semnificația numărului „șapte” în Apocalipsa, vezi comentariul de la cap.

Duceți-vă. Deși Ioan nu specifică momentul când este dată această poruncă îngrozitoare, contextul arată clar că ea va fi emisă la scurt timp după sfârșitul perioadei de probă, dar înainte de venirea lui Hristos (vezi comentariul de la cap. 15,8). Este evident că seria de calamități fără precedent prezise aici (vezi mai jos, la „vârșați ... potirele”) se află încă în viitor.

Faptul că prima plagă va veni asupra oamenilor care au primit semnul fiarei și care se închină chipului ei (cap. 16,2) plasează plăgile după instaurarea chipului și punerea semnului (vezi comentariul de la cap. 13,14–17), dar și după solia celui de-al treilea înger, care avertizează împotriva fiarei și a semnului ei (vezi comentariul de la cap. 14,9–11). În plus, faptul că cele șapte plăgi din vremea din urmă constituie apogeul mâniei lui Dumnezeu neamestecate cu har (cap. 14,10; 15,1; 16,1) implică în mod clar ideea că timpul de probă acordat celor peste care cad ele s-a sfârșit (vezi comentariul de la cap. 22,11). Faptul că în vremea celei de-a cincea plăgi oamenii încă suferă din pricina rănilor produse de prima plagă (cap. 16,11) arată clar că aceste plăgi vor cădea succesiv și într-o perioadă de timp relativ scurtă (vezi comentariul de la v. 2). De asemenea, se pare că judecarea Babilonului mistic, care are loc sub cea de-a șaptea plagă (v. 19), o precede pe cea a împăraților pământului, care va avea loc la venirea lui Hristos (vezi comentariul de la cap. 17,16; 18,11.20; 19,2.11–19; vezi cap. 6,15–17; 14,14).

Vârșați... cele șapte potire. Adică să lovească pământul cu nenorocirile reprezentate simbolic de cele șapte potire (vezi cap. 15,7). În anumite aspecte, cele șapte plăgi din urmă sunt similare cu cele zece plăgi căzute asupra Egiptului (Exodul 5,1 la 12,30). Ambele serii certifică autoritatea și puterea superioară a lui Dumnezeu. Ambele serii duc la înfrângerea decisivă a oamenilor care au ales să Îl sfideze pe Dumnezeu, și deci la eliberarea poporului Său ales dintr-o situație care altfel ar fi fost fără scăpare. Ambele serii de plăgi demonstrează dreptatea lui Dumnezeu și aduc onoare și slavă Numelui Său.

Fiecare din cele zece plăgi căzute asupra Egiptului a fost dureros de reală și fiecare dintre ele a fost menită să demonstreze cât de false erau pretențiile idolatriei și cât de zadarnică era încrederea acordată unei religii false (vezi comentariul de la Exodul 7,17; 12,12; compară cu PP 333, 758–760). În același fel, ultimele șapte plăgi vor fi reale, fiecare din ele lovind în câte un aspect al religiei apostaziate, având astfel nuanțe simbolice. Este evident, de exemplu, că primul înger nu are un potir real din care varsă un element chimic peste oamenii care au primit semnul unei fiare reale și care au fost supuși de o fiară reală. Îngerul în sine poate fi real, iar oamenii asupra cărora va cădea plaga sunt cu siguranță reali, ca și suferințele lor. Importanța simbolică a celei de-a treia plăgi este clar indicată în Apocalipsa 16,5.6.

Pe pământ. Adică asupra locuitorilor pământului.

Mâniei lui Dumnezeu. Vezi comentariul de la 2 Regi 13,3; Apocalipsa 14,10. S-ar putea pune întrebarea de ce îi pedepsește Dumnezeu pe oameni într-o manieră atât de înspăimântătoare, așa cum este descrisă ea în cap. 16, după încheierea timpului de probă, când nu va mai fi posibilă pocăința. De ce nu vine Hristos că să pună capăt imediat domniei păcatului? În timpurile Vechiului Testament diferite calamități, ca invazii, foamete, molimă, cutremure și alte dezastre naturale, erau adesea permise de Dumnezeu ca mijloace de îndreptare și de disciplinare, care să îi aducă pe oameni la pocăință (vezi Isaia 1,5–9; 9,13; 10,5.6; 26,9; Ieremia 2,30; 5,3; Osea 7,10; Ioel 1,4; 2,12–14; Amos 4,6–11; Hagai 1,5–11; vezi comentariul de la 1 Samuel 16,14; 2 Cronici 18,18). Este cât se poate de clar faptul că ultimele șapte plăgi nu servesc unui astfel de scop pozitiv (vezi mai sus, la „duceți-vă”). Totuși, nu poate exista nici o îndoială că plăgile sunt necesare în desfășurarea planului divin.

Se poate observa că primele patru sau chiar cinci plăgi au, într-un anumit sens, o natură preliminară și îi fac pe oameni să-și dea seama că au luptat împotriva lui Dumnezeu (vezi GC 640). Dar în loc de a se pocăi, ei Îl blestemă cu mai multă ură și devin tot mai neclintiiți în opoziția lor (vezi Apocalipsa 16,9.11.21). Astfel, plăgile servesc pentru a descoperi spiritul de răzvrătire care controlează pe deplin inimile oamenilor. Se dovedește că neghina este neghină (vezi Matei 13,24–30.36–43) și este dovedit faptul că Dumnezeu este drept în distrugerea păcătoșilor (vezi GC 670). Pe de altă parte, încercările din vremea de necaz ce însoțesc plăgile desăvârșesc caracterul sfinților și îi conduc la o încredere tot mai mare în Dumnezeu. Vezi și comentariul de la Apocalipsa 7,4.

Așa cum a-ți da viața pentru cineva este manifestarea supremă a dragostei (Ioan 15,13), tot așa dorința de a lua viața cuiva denotă apogeul urii. În timpul ultimelor două plăgi se conturează o situație care va face pe deplin evidentă această distincție chiar participanților înșiși, iar dreptatea lui Dumnezeu în încheierea istoriei umane va fi astfel dovedită atât înaintea oamenilor cât și înaintea îngerilor (vezi Romani 14,11; Filipeni 2,10; GC 638–640; vezi PP 260; vezi comentariul de la Apocalipsa 16,13.14.16.17). Atunci se va demonstra înaintea universului că, până la ultimul om, poporul rămășiței va alege mai degrabă să moară decât să nu asculte de Dumnezeu și că cei ce au ales să-i slujească Satanei, dacă li s-ar permite, i-ar ucide pe toți cei care le stau împotriva planului lor de a controla pământul. Surprinși exact în acțiunea lor de a duce la îndeplinire decretul de moarte, ei rămân fără scuză înaintea lui Dumnezeu. Vezi comentariul de la cap. 16,17.

Este astfel clar trasată linia între cei care Îi slujesc lui Dumnezeu și cei care nu-I slujesc Lui, iar prin cei neconvertiți diavolului i se permite să demonstreze cum ar ajunge întregul univers dacă i s-ar permite să aibă controlul asupra lui (vezi GC 37). Vezi comentariul de la cap. 7,1.

Apocalipsa 16:2

2. Cel dintâi. Numerotarea fiecărui înger implică faptul că plăgile sunt succesive (vezi comentariul de la v. 1,11).

Rană. Gr. helkos, „ulcer”, „rană”, „bubă care supurează”. În LXX helkos este folosit pentru bubele care au venit asupra egiptenilor (Exodul 9,9.10), pentru „pecinginea” care nu se poate vindeca (Deuteronom 28,27) și pentru bubele care l-au lovit pe Iov (Iov 2,7). După cât se pare, lăudata putere făcătoare de minuni a duhurilor care conlucrează acum cu creștinismul apostaziat (Apocalipsa 13,13–14; 18,2; 19,20) nu poate să facă nimic (vezi comentariul de la cap. 16,14) împotriva acestor „răni”. Falsitatea acestor pretenții pe care oamenii și le-au fundamentat pe puterea făcătoare de minuni este demonstrată într-un mod de necontestat (compară cu Exodul 8,19).

Rea și dureroasă. Sau „dureroasă și severă”, sau „care necăjește și irită”.

Oamenii. Prima tranșă a „mâniei lui Dumnezeu” (v. 1) cade asupra celor care nu au luat aminte nici la întreita solie îngerească, care îi avertiza împotriva închinării înaintea „fiarei și icoanei ei” (cap. 14,9), nici la apelul final al lui Dumnezeu, de a ieși din Babilonul mistic (cap. 18,1–4). Această plagă nu va fi universală (vezi GC 628).

Semnul fiarei. Vezi comentariul de la cap. 13,16.

Care se închinau icoanei ei. Vezi comentariul de la cap. 13,14.15.

Apocalipsa 16:3

3. În mare. În timpul celei de-a treia plăgi de asemenea vor fi lovite „râurile și izvoarele apelor” (v. 4). Marea este folosită în primul rând ca o cale pentru comerțul internațional și pentru călătorie. S-a sugerat ideea că împiedicând călătoriile și comerțul internațional (vezi cap. 13,13–17; 16,13.14; 17,3.12), această plagă este menită să demonstreze în mod clar nemulțumirea lui Dumnezeu cu privire la planul Satanei de a aduna laolaltă toate popoarele pământului sub conducerea sa. Compară cu experiența lui Balaam (Numeri 22,21–35). Ca și prima plagă, nici cea de-a doua nu este universală (vezi comentariul de la Apocalipsa 16,2; vezi GC 628).

Sânge. Fără îndoială că este sânge în consistență, miros, culoare, dar nu neapărat în compoziție.

Ca sângele unui mort. Este de neimaginat ceva mai respingător decât sângele coagulat al unui om mort.

Orice făptură vie. Sau „vietate” (RSV). Cuvântul pentru „suflet” (psuche) este folosit în legătură cu viața animalelor și a oamenilor (vezi comentariul de la Matei 10,28; vezi și comentariul de la Psalmi 16,10). În Apocalipsa 8,9 psuche este tradus „făpturi”, referindu-se, evident, la viața din mări. La Genesa 8,1 echivalentul său ebraic (nephesh, „vietate”) este de asemenea folosit pentru animale (compară cu Iov 12,10).

Apocalipsa 16:4

4. În râuri și în izvoarele apelor. În vremurile biblice „râurile și izvoarele apelor” erau folosite în principal pentru necesitățile zilnice de apă potabilă, îmbăiere și irigare. În timp ce a doua plagă va avea ca rezultat, fără îndoială, o mare neplăcere și probabil întreruperea călătoriilor (vezi comentariul de la v. 3), efectele celei de-a treia plăgi vor fi imediate și serioase. Compară cu prima plagă căzută asupra Egiptului (vezi comentariul de la Exodul 7,17.19). Asemeni primei și celei de-a doua plăgi, nici cea de-a treia nu va fi universală (vezi GC 628).

Apocalipsa 16:5

5. Am auzit. Vezi comentariul de la cap. 1,2.10.

Îngerul apelor. Adică un înger care are stăpânire asupra apelor. Compară cu îngerii din cap. 7,1 și 14,18, care au putere asupra „vânturilor” și asupra „focului”. Aici poate fi foarte bine vorba despre acel înger care este desemnat să arunce a treia plagă asupra râurilor și a izvoarelor apelor”.

Drept ești Tu. Se pare că grozăvia celei de-a treia plăgi atrage o declarație prin care Dumnezeu este apărat pentru că a permis-o. Cu toate acestea, El este drept în demonstrarea „mâniei” Sale (vezi cap. 15,3.4; 16,1).

Doamne. Dovezile textuale atestă omiterea acestui cuvânt.

Care ești și care erai. Vezi comentariul de la cap. 1,4.

Tu ești Sfânt. [„Vei fi”, KJV]. Dovezile textuale atestă exprimarea „O, Sfinte” sau „Cel Sfânt”. Așa apare în toate manuscrisele grecești vechi, cu excepția unuia cunoscut acum și cu excepția manuscrisului Textus Receptus, după care a fost tradusă în cea mai mare parte KJV. Caracterul neschimbător al lui Dumnezeu apare în contrast puternic cu schimbările devastatoare care au loc acum pe pământ.

În felul acesta. Literal: „(lucrurile) acestea”, adică primele trei plăgi și probabil și cele care încă n-au căzut.

Apocalipsa 16:6

6. Au vărsat. Aici se include fără îndoială și sângele nevărsat al sfinților în viață, care au fost însemnați pentru a fi supuși martirajului (vezi comentariul de la cap. 17,6; 18,20). Condamnând poporul lui Dumnezeu la moarte, nelegiuții au ajuns să fie vinovați de sângele lor, ca și cum i-ar fi omorât deja (GC 628; compară cu Matei 23,35).

Sfinților și al proorocilor. Vezi comentariul de la Faptele Apostolilor 9,13; Romani 1,7; Apocalipsa 18,20.

Le-ai dat. Se anunță că plaga va fi o acțiune directă din partea lui Dumnezeu (vezi comentariul de la v. 1; compară cu GC 36, 37).

Sunt vrednici. Pedeapsa este pe măsura gravității crimei. Nelegiuții merită pedeapsa care va cădea asupra lor; acesta nu este în nici un caz un gest arbitrar din partea lui Dumnezeu (vezi comentariul de la v. 1).

Apocalipsa 16:7

7. Am auzit. Vezi comentariul de la cap. 1,2.10.

Altarul. Adică altarul tămâierii. Nu este menționat nici un altar din cer, pe care sunt aduse arderi de tot (vezi cap. 8,3; 9,13; 14,18). În ce privește funcția altarului tămâierii în cortul din vechime, vezi comentariul de la Exodul 30,1.6.

Probabil că nu altarul a vorbit, ci vreun înger care slujea la el sau care stătea alături de el (vezi și cap. 14,18). Fără îndoială că nu este o personificare.

Doamne Dumnezeule, Atotputernice. Vezi comentariul de la cap. 1,8.

Adevărate și drepte. Trimițând aceste judecăți teribile asupra celor care au lepădat harul Său, Dumnezeu este „adevărat” în sensul că Se ține de cuvânt – împlinește ceea ce a făgăduit că va face (cap. 14,9–11; etc.). El este „drept” în sensul că dreptatea cere judecarea celor care au disprețuit Cerul. Vezi comentariul de la cap. 16,1.

Judecățile. Adică „actele de judecată”, însemnând plăgile.

Apocalipsa 16:8

8. Peste soare. Potrivit cu exprimarea din grecește, primele trei plăgi sunt vărsate „în” (eis) pământ, mare și izvoarele apelor. Următoarele trei sunt vărsate „peste” (epi) soare, scaunul de domnie al fiarei și râul Eufurat. A șaptea este vărsată „în” (eis; totuși, dovezile textuale favorizează prepoziția „peste” [epi]) văzduh. Nu este foarte clar care este aici ideea sugerată în acest fel.

Să dogorească pe oameni cu focul. Sau „să ardă pe oameni cu focul”. În mod normal soarele îi încălzește pe oameni și le oferă o bună dispoziție, influențează creșterea plantelor, climatul și multe alte procese naturale necesare menținerii vieții pe pământ. În timpul acestei plăgi el oferă un exces de căldură și energie care tinde să-i chinuiască pe oameni și să nimicească viața. Cu toate că oamenii suferă direct din pricina intensității căldurii, rezultatele ei cele mai grave sunt cu siguranță o secetă și o foamete așa de aspre, cum lumea nu a mai cunoscut niciodată (vezi GC 628). Plaga literală este însoțită de o foamete după Cuvântul lui Dumnezeu (vezi Amos 8,11.12). Pretutindeni pe pământ se manifestă o căutare înfrigurată, dar zadarnică, după ceva care să aline suferința și lipsa cauzată de primele patru plăgi și să înlăture nenorocirile viitoare (GC 629).

Această foamete nu este motivată de un regret spiritual, ci de un regret în felul lumii (vezi comentariul de la 2 Corinteni 7,9–11). Este dorită eliberarea de chinul provocat de plăgi, nu o adevărată stare de împăcare cu Dumnezeu. În urma acestui lucru, Satana îi convinge pe locuitorii pământului nu că sunt păcătoși, ci că au greșit tolerându-l pe poporul ales al lui Dumnezeu (vezi EW 34; vezi comentariul de la Apocalipsa 16,14). Asemeni celor trei plăgi precedente, nici aceasta nu este universală (GC 628).

Apocalipsa 16:9

9. Au hulit. Gr. blasphemeo (vezi comentariul de la cap. 13,1). Aici a-L huli pe Dumnezeu înseamnă a vorbi despre El într-un mod necuviincios. În timpul plăgii a patra oamenii încep să-L învinovățească pe Dumnezeu pentru chinul lor și să-și dea seama, în cele din urmă, că de fapt luptă împotriva Lui (vezi comentariul de la cap. 16,1).

Numele Dumnezeului. Adică pe Dumnezeu însuși. Numele ține locul persoanei care îl poartă (vezi comentariul de la Matei 6,9; Faptele Apostolilor 3,16).

Stăpânire peste aceste urgii. Ei văd plăgile ca pe o demonstrație a puterii divine (vezi comentariul de la v. 1).

Nu s-au pocăit. În loc să-și recunoască vina, ei au început să-i învinovățească pentru starea lor nenorocită pe cei care au rămas sinceri și credincioși lui Dumnezeu (vezi EW 34; GC 624). Într-o perversitate cumplită ei refuză să se supună voinței Sale și demonstrează ceea ce sunt cu adevărat – slujitori devotați ai lui Satana (vezi comentariul de la v. 1). Refuzul lor de a se pocăi dovedește că sunt cu totul și fără întoarcere împotriva lui Dumnezeu.

Să-I dea slavă. Adică să recunoască faptul că El este „adevărat și drept” (vezi comentariul de la v. 7). Cei care suferă din pricina plăgilor refuză să admită că sunt greșiți și că Dumnezeu este drept, chiar în fața unor judecăți cumplite, care i-ar face pe niște oameni onești și smeriți să-și îndrepte căile (compară cu Isaia 26,9.10). Inimile lor se dovedesc a fi teribil de împietrite și insensibile atât față de mila lui Dumnezeu cât și față de asprimea Sa (vezi comentariul de la Exodul 4,21; Efeseni 4,30; Apocalipsa 16,1).

Apocalipsa 16:10

10. Scaunul de domnie. Gr. thronos, „tron” (vezi comentariul de la cap. 13,2). Se pare că „scaunul de domnie al fiarei” este reședința ei. „Fiara” de aici reprezintă în primul rând papalitatea în starea ei refăcută, nu atât în aspectul ei religios, cât în rolul pe care și l-a asumat, acela de a domina celelalte puteri mondiale.

Împărăția. Cu excepția unei mici rămășițe care rezistă încă, Satana consideră că lumea îi este supusă, și, mai ales cu ajutorul papalității refăcute, va căuta să-și asigure un control absolut asupra întregului neam omenesc (vezi GC 571, 580, 656; 5T 472; 7T 182; vezi comentariul de la cap. 16,13.14; 17,8.12; vezi și cap. 19,19). Reiese deci că în timpul acestei plăgi întreaga lume este învăluită într-o mantie de întuneric. Astfel, în timp ce oamenii bâjbâie nepocăiți după lumină, într-o lume întunecată spiritual (vezi cap. 16,8.9), Dumnezeu le trimite un întuneric real, simbol, al adâncii nopți spirituale care va acoperi pământul (vezi comentariul de la v. 13, 14).

Întuneric. Întreaga propoziție sună de fapt astfel: „împărăția ei s-a întunecat”, din limba greacă reieșind că ea a rămas așa pentru o perioadă de timp. Acesta este un întuneric real (vezi comentariul de la v. 1), cu frigul și mizeria care îl însoțesc. Lipsa luminii și a căldurii vor cu atât mai impresionante și mai dureroase cu cât vor urma după căldura intensă din timpul plăgii a patra.

Apocalipsa 16:11

11. Hulit. Oamenii dovedesc din nou ura lor cumplită față de Dumnezeu. Atitudinea pe care au manifestat-o în timpul celei de-a patra plăgi (vezi comentariul de la v. 9) persistă.

Dumnezeul cerului. Vezi comentariul de la cap. 11,13.

Durerilor lor. Adică efectele plăgilor (v. 10).

Rănilor. Adică efectele primei plăgi (v. 2). După cât se pare, rănilor produse de prima plagă nu ucid direct, cel puțin nu în toate cazurile. Și după cât se pare, este de asemenea evident că plăgile cad succesiv și nu simultan, iar efectele lor persistă (vezi comentariul de la v. 2).

Nu s-au pocăit. Vezi comentariul de la v. 9.

Apocalipsa 16:12

12. Al șaselea. În general comentarii adventiști prezintă una din următoarele două interpretări ale v. 12–16. Conform primei interpretări, „râul cel mare, Eufrat” reprezintă Imperiul Otoman; secarea apelor râului, slăbirea treptată a acestui imperiu; „împărății de la Răsărit”, națiunile din Orient; iar Armagedon reprezintă valea Meghido, în nordul Palestinei. În felul acesta, se consideră că slăbirea Imperiului Otoman pregătește calea pentru ca națiunile orientale să se întâlnească, în valea de la Meghido, cu cele apusene.

Conform celei de-a doua interpretări, Eufratul reprezintă oamenii peste care stăpânește Babilonul mistic; secarea apelor lui, retragerea sprijinului pe care acești oameni îl dau Babilonului; „împărății de la Răsărit” îi simbolizează pe Hristos și cei care Îl însoțesc; iar Armagedonul este ultima bătălie a marii lupte dintre Hristos și Satana, dată pe câmpul de luptă al acestui pământ. Astfel, se consideră că retragerea sprijinului omenesc oferit Babilonului mistic este îndepărtarea ultimei bariere din calea înfrângerii și pedepsirii finale a acestuia.

Conform primei interpretări, bătălia de la Armagedon începe cu un conflict în esență politic și ajunge la apogeu o dată cu arătarea Domnului Hristos și a oștilor cerești. Conform celei de-a doua păreri, bătălia de la Armagedon începe atunci când puterile religioase și politice unite pornesc în atacul lor final contra rămășiței poporului lui Dumnezeu.

Deși aceste două interpretări par să se excludă reciproc, de fapt ele au multe lucruri în comun.

Adepții ambelor opinii cu privire la Armagedon sunt în general de acord în următoarele privințe:

1. Că aceasta este ultima bătălie mare a istoriei pământului și că ea se află încă în viitor.
2. Că acesta este „războiul zilei celei mari a Dumnezeului Celui Atotputernic” (v. 14).

3. Că „râul cel mare, Eufrat” simbolizează ființele umane.
4. Că cele trei „duhuri necurate” (v. 13) reprezintă papalitatea, protestantismul apostaziat și spiritismul (sau păgânismul).
5. Că aceste trei „duhuri” constituie uneltele care adună neamurile la luptă.
6. Că aceste trei unelte care cheamă la luptă – „trei duhuri necurate” – sunt religioase în natura lor și că forțele adunate sunt politice și militare.
7. Că pregătirile pentru bătălie au loc în timpul plăgii a șasea, dar bătălia în sine este dusă în timpul plăgii a șaptea.
8. Că într-o anumită fază va avea loc o luptă adevărată între oameni adevărați, dusă cu arme adevărate.
9. Că se va vărsa sânge așa cum nu s-a mai pomenit niciodată până atunci.
10. Că toate popoarele pământului vor fi implicate în această bătălie.
11. Că la un moment dat va interveni Domnul Hristos și oștirile cerului, punând capăt bătăliei.
12. Că sfinții în viață vor fi martori la această bătălie, dar nu participanți direcți.

Diferența fundamentală dintre cele două interpretări este dacă cei trei termeni, Eufrat, împărații „din Răsărit” și Armaghedonul, trebuie interpretați literal, având semnificație geografică, sau trebuie interpretați într-un sens cu totul simbolic. Prima interpretare presupune că aceste elemente au o semnificație geografică. Cea de-a doua susține că ele trebuie interpretate în totalitate la figurat, în contextul capitolelor 13–19. Pentru comentarii suplimentare cu privire la asemănările și deosebirile dintre cele două interpretări, vezi comentariul de la v. 12–19. Vezi și comentariul de la Daniel 11,36–40.

După cum e de așteptat, unii comentatori adventiști aduc deosebiri și modificări ale acestor interpretări de bază. Totuși, limitele spațiului ne împiedică să le discutăm. În ce privește o discuție mai timpurie despre părerea că bătălia de la Armaghedon este bătălia care va avea loc, la a doua venire, între Hristos și națiunile nelegiuite, vezi James White, în *The Review and Herald*, 21 Ian., 1862, p. 61. În ce privește o prezentare oficială a interpretării că bătălia de la Armaghedon cuprinde în sine și o adunare politică și militară a națiunilor pământului, vezi Uriah Smith, *The Prophecies of Daniel and the Revelation* (1944), pp. 691–701.

Râul cel mare, Eufrat. Vezi Introducerea, Tema; vezi comentariul de la cap. 9,14. Adepții ambelor puncte de vedere prezentate mai sus sunt de acord că aici Ioan nu se referă la râul literal, și nici la secarea literală a apelor sale. Există de asemenea un acord general cu privire la faptul că aici râul Eufrat reprezintă ființele umane (vezi și cap. 17,15). Conform primei interpretări, Eufratul reprezintă fostul Imperiu Otoman, prin care curgea acest fluviu, iar de la căderea acestui imperiu la sfârșitul Primului Război Mondial, reprezintă succesorul modern al acestuia, Turcia. Această interpretare presupune că prin cuvântul Eufrat, deși nu se face referire la râul literal, totuși se menține într-o oarecare măsură semnificația geografică, până acolo încât poate fi o descriere a zonei geografice traversate de către râu, în Valea Mesopotamiei. Timp de mai bine de o mie de ani această zonă a fost administrată de sarazini și turci, iar mai recent de către conducerea Irak-ului.

Conform celei de-a doua interpretări, semnificația Eufratului trebuie extrasă din contextul care descoperă că numele Babilon este folosit exclusiv ca un simbol al creștinismului apostaziat (vezi comentariul de la cap. 14,8; 17,5). Din punct de vedere istoric și geografic, Eufratul era râul Babilonului real (Ieremia 51,12.13.63.64). Ca râu al Babilonului mistic, „cetatea cea mare” (vezi comentariul de la Apocalipsa 17,18), aici Eufratul este cu totul disociat de semnificația sa literală și geografică anterioară și trebuie înțeles în lumina celui alt nume simbolic cu care este asociat, Babilonul mistic. Astfel, apele

Eufratului sunt acele „ape mari” din cap. 17,1–3.15, pe care stă Babilonul mistic, „locuitorii pământului” pe care i-a „îmbătat de vinul curviei ei” (cap. 17,2; vezi și cap. 13,3.4.7.8.14–16).

Apa. Vezi comentariul de la cap. 17,1.15.

A secat. Forma verbului din versiunea greacă sugerează că actul secării este un fapt împlinit. Conform primei interpretări, această secare a râului Eufrat își găsește împlinirea în decăderea treptată a Imperiului Otoman, împlinirea completă a acestui element profetic fiind undeva în viitor.

Conform celei de-a doua interpretări, secarea apelor Eufratului se referă la retragerea sprijinului acordat Babilonului mistic în legătură cu cea de-a șasea plagă (vezi mai sus, la „râul cel mare, Eufrat”; vezi comentariul de la Apocalipsa 16,14.16.17.19; vezi Isaia 44,26 la 45,2). Adepții acestui punct de vedere găsesc efectele secării descrise simbolic în Apocalipsa 16,18.19; 17,15–18, și literal în GC 654–656.

Pregătită. Conform primei interpretări, „calea împăraților... din Răsărit” a început să fie pregătită prin decăderea Imperiului Otoman (vezi mai sus, la „a secat”). Conform celei de-a doua interpretări, „calea” va fi „pregătită” prin retragerea sprijinului omenesc acordat Babilonului mistic (vezi comentariul de la v. 1, 12, 14, 17). Conform primei interpretări, această pregătire este de natură geografică și militară, conform celei de-a doua, ea are caracter spiritual.

Calea. Gr. hodos, „cale”, „drum”. În contextul v. 12–16, aceasta este „calea” pe care „împărații” și oștirile lor trec dincolo de Eufrat, pentru a-i înfrunta în luptă pe dușmanii lor. Conform primei interpretări, această „cale” trece prin Valea Mesopotamiei, cândva teritoriu al Imperiului Otoman. Conform celei de-a doua interpretări, „calea” este un simbol – „calea” prin care pământul este pregătit pentru ca Hristos și oștirile cerești să triumfe asupra Babilonului (v. 19) și asupra „împăraților pământului” (v. 14).

Împăraților care au să vină din Răsărit. [„Împăraților din Răsărit”, KJV]. Literal, „împărații de la răsăritul (soarelui)” (vezi comentariul de la cap. 7,2). Conform semnificației geografice pe care o atribuie „râului cel mare, Eufrat”, cei care susțin prima interpretare înțeleg că este vorba de împărații „din Răsărit” în sens geografic, desemnând națiunile așezate la est de Valea Mesopotamiei.

Conform celei de-a doua păreri, „împărații ... din Răsărit” îi reprezintă pe Domnul Hristos și pe cei ce-L însoțesc. Această interpretare a sintagmei „împărații ... din Răsărit”, asemeni altor expresii simbolice din Apocalipsa 16,12, se bazează pe evenimentul istoric al cuceririi Babilonului, și mai târziu al eliberării aduse de Cir poporului lui Dumnezeu, iudeii, pentru a se întoarce în țara lor de baștină.

Apocalipsa 16:13

13. Am văzut. Vezi comentariul de la cap. 1,1.

Ieșind din gura. Gura este instrumentul vorbirii. Ieșind din gura „balaurului”, a „fiarei” și a „proorocului mincinos”, aceste trei „duhuri necurate” reprezintă politica pe care această întreită organizație o proclamă înaintea lumii, politică despre care se spune în cap. 17,2 că este „vinul” Babilonului (vezi comentariul de la cap. 16,14; 17,2.6).

Balaurului. Vezi comentariul de la cap. 12,3; 13,1. Primul membru al acestei întreite organizații religioase este în general identificat fie cu spiritismul, fie cu păgânismul. Acesta de pe urmă se concentrează în deosebi în cultul duhurilor rele, deci în esență seamănă cu spiritismul modern, așa cum este acesta practicat în țările creștine.

Fiarei. Vezi comentariul de la cap. 13,1; 17,3.8.

Proorocului mincinos. Se pare că acesta trebuie identificat cu a doua fiară din cap. 13,11–17 (vezi comentariul de la v. 11), care o sprijină pe prima fiară din v. 1–10 și care, prin semnele pe care are puterea de a le săvârși în fața fiarei (v. 12–14), îi înșeală pe oameni să-i facă acesteia o „icoană”. Vezi și cap. 19,20; 20,10.

Trei duhuri necurate. Adepții ambelor interpretări sunt de acord în identificarea „balaurului”, a

„fiarei” și a „proorocul mincinos” cu spiritismul modern (GC 561, 562), sau păgânismul, papalitatea și protestantismul apostaziat (vezi și cap. 13,4.14.15; 19,20; 20,10). Cele „trei duhuri necurate” simbolizează sau reprezintă acest trio al puterilor religioase, care împreună formează „Babilonul cel mare” al zilelor din urmă (cap. 16,13.14.18.19; vezi comentariul de la cap. 16,19; 17,5).

Apocalipsa 16:14

14. Duhuri de draci. Literal: „duhuri de demoni” sau „duhuri demonice”. În Evangheliile sintagma „duh necurat” este înlocuit uneori cu „draci” (vezi Marcu 1,27.34; 3,11.15; 6,7; etc.). Vezi Apocalipsa 18,2; compară cu 5T 472, 473.

Fac semne. Gr. semeia, adică minuni din punct de vedere al capacității lor de a autentifica pretențiile, sau de a atesta puterea și autoritatea persoanei care le săvârșește (vezi Vol. V, p. 208). La aceste semne se face referire și în cap. 13,13.14; 19,20. Manifestările supranaturale de diferite feluri constituie mijloacele prin care Satana, lucrând prin diferiți agenți umani, reușește să unească lumea în scopul său de a-i nimici pe cei care constituie unica piedică în a stăpâni singur omenirea.

Împărații pământului. „Împărații” sunt puterile politice ale pământului, în contrast cu întreita organizație religioasă din v. 13 (vezi comentariul de acolo), care invită națiunile pământului să se unească într-o cruciadă care are ca scop nimicirea poporului lui Dumnezeu (9T 16; GC 562, 624). Această combinație politico-religioasă universală (vezi comentariul de la cap. 17,3) aspiră să domnească asupra lumii. Conform primei interpretări de mai sus, acești „împărați” reprezintă națiunile din Apus, în contrast cu „împărații ... din Răsărit” (cap. 16,12), națiunile din Orient. Conform celei de-a doua interpretări, sintagma „împărații pământului întreg” include atât națiunile din Răsărit cât și cele din Apus (vezi comentariul de la v. 12). Pentru mai multe informații cu privire la identitatea „împăraților pământului” și la succesul temporar al acestei uneltiri, vezi cap. 17,2.12.14; vezi comentariul de la v. 12; compară cu 7T 182.

Să-i strângă. Conform primei interpretări, această strângere reprezintă pregătirile politice și militare din partea „împăraților pământului întreg”. Conform celei de-a doua interpretări, este vorba de eforturile depuse de întreita organizație religioasă pentru a-și asigura unitatea puterilor politice ale pământului, în scopul de a se lupta cu rămășița poporului lui Dumnezeu.

Războiul. Adepții ambelor interpretări sunt de acord că diferitele aspecte ale aceleiași război sunt descrise în cap. 14,14–20; 16,12–19; 17,14–17; 19,11–21; compară cu 6T 406. Conform primei interpretări, aceasta este în primul rând o bătălie care va fi dusă în Valea Meghido, între popoarele Răsăritului și ale Apusului (vezi comentariul de la cap. 16,12.13). Conform celei de-a doua interpretări, această bătălie este una în care națiunile pământului se unesc pentru a-l distruge pe poporul lui Dumnezeu, fiind deci, în primul rând, un conflict religios.

Zilei celei mari. Adică ziua mâniei lui Dumnezeu (vezi comentariul de la v. 1). Vezi comentariul de la Isaia 2,12.

Dumnezeului Celui Atotputernic. Vezi comentariul de la cap. 1,8.

Apocalipsa 16:15

15. Iată. Sau „Vezi!”.

Eu vin ca un hoț. Adică va veni ca un hoț pentru cei nelegiuți (vezi comentariul de la 1 Tesaloniceni 5,2.4; 2 Petru 3,10; compară cu Matei 24,43; Luca 21,35).

Ferice. Vezi comentariul de la Matei 5,3.

Cel ce veghează. Vezi comentariul de la Matei 24,42. Sfinții trebuie să fie într-o stare de alarmă și veghe, ca nu cumva să fie înșelați (vezi mai sus, la „Eu vin ca un hoț”).

Își păzește hainele. Adică rămâne statornic în credință și în caracter și pe deplin credincios lui Dumnezeu. Vezi comentariul de la Matei 22,11.

Ca să nu umble gol. Adică să-și piardă haina albă a caracterului ca rezultat al renunțării la credință. Vezi și cap. 17,16.

Să i se vadă rușinea. Adică să se vadă că s-a lepădat de credință. Deși la sfârșitul timpului de probă soarta este deja stabilită (vezi comentariul de la cap. 22,11), poporul lui Dumnezeu nu trebuie să-și slăbească vigilența. Dimpotrivă, pe măsură ce Satana își intensifică înșelăciunile, ei trebuie să fie și mai atenți.

Apocalipsa 16:16

16. I-au strâns. Este vorba de cele trei duhuri necurate din v. 13, 14. În ce privește procesul străngerii, vezi comentariul de la v. 14.

Adepții ambelor interpretări sunt de acord că strângerea are loc în timpul plăgii a șasea, dar că bătălia este dată în timpul celei de a șaptea (vezi Smith, op. cit., p. 702; vezi comentariul de la Apocalipsa 16,12.17).

Cei strânși sunt împărații pământului din v. 14.

Conform primei interpretări, împărații pământului, sau forțele militare ale pământului, sunt adunate în Valea Meghido, în nordul Palestinei (vezi comentariul de la v. 12, 14). Conform celei de-a doua interpretări, împărații pământului se unesc în idei și în scop (vezi comentariul de la cap. 17,13.17). Compară cu Psalmi 83,4.5.

Locul. Gr. topos, „loc”, care este folosit în mai multe sensuri: ca localizare geografică, un „loc” într-o carte, un statut, sau figurat, „condiție” sau „situație”, ca în Faptele Apostolilor 25,16 („putința”) și în Evrei 12,17. Conform primei interpretări, care pune accentul pe implicațiile geografice, acest cuvânt se referă la Valea Meghido, Câmpia Esdraelon, în nordul Palestinei (vezi comentariul de la Apocalipsa 16,12.14). Conform celei de-a doua interpretări, care pune accentul asupra semnificației simbolice a expresiilor din v. 12–16 (vezi comentariul de la v. 12), acest cuvânt face referire la „condiția” sau dispoziția în care se adună împărații pământului – înțelegerea lor de a nimici poporul lui Dumnezeu (vezi comentariul de la cap. 16,14; 17,13).

Pe evreiește. Poate că prin asta Ioan intenționează să-și direcționeze cititorii asupra unui studiu al Armagedonului ca termen ebraic, pentru a revedea istoria ebraică și a înțelege astfel acest nume criptic.

Armagedon. Gr. Harmageddon, o transliterare din ebraică, după cum declară Ioan. Dovezile textuale favorizează termenul Harmagedon, dar pot fi citate dovezi textuale și pentru Armagedon, Armagedo, Mageddon și altele. Ținând cont de faptul că, după cât se știe până în prezent, nici un loc geografic nu a purtat vreodată acest nume, semnificația acestui termen nu este ușor lămurită. De asemenea, opiniile diferă cu privire la care cuvânt sau cuvinte ebraice sunt reprezentate de transliterarea greacă. Termenul Harmageddon provine din două cuvinte ebraice, dintre care primul poate fi 'ir, „cetate”, deși e mult mai probabil har, „munte”. După cum s-a observat deja, unele manuscrise antice omit cu totul prima silabă, ar- sau har.

În ce privește a doua parte a numelui, - mageddon, au fost sugerate două etimologii diferite: (1) Că -mageddon vine de la ebraicul megiddo sau megiddon (1 Regi 9,15; Zaharia 12,11), vechea cetate Megiddo, de unde a venit numele importantei trecători prin munți, în sud-vest, către Valea Israelului, în nord și nord-est (2 Cronici 35,22), și către Râul Chison (Judecători 4,7.13; 5,19.21), care curge prin această vale. (2) Că -mageddon vine de la mo'ed, cuvântul ebraic folosit de obicei în Vechiul Testament pentru „întâlnire” (Exodul 27,21; 28,43; 29,4.10.11.30.32; etc.), pentru o „sărbătoare” rânduită (vezi comentariul de la Leviticul 23,2) și pentru „adunare” sau „loc de adunare” (Plângeri 1,15; 2,6). Prima etimologie leagă numele compus, Armagedon, de geografia și istoria vechiului Megiddo, în timp ce a doua sugerează o posibilă legătură cu marea luptă dintre Hristos și Satana.

La Isaia 14,13, unde har-mo'ed este tradus „muntele adunării” și desemnează muntele pe care a fost așezat templul lui Solomon, la nord de Ierusalimul antic, se spune despre Lucifer că a dorit să ia locul lui Dumnezeu, în calitatea Sa de conducător suprem al lui Israel (vezi comentariul de acolo). Compară cu

sintagma „cortul întâlnirii” (Exodul 33,7; etc.).

Adeptii primei interpretări cu privire la Armagedon consideră că acest cuvânt vine de la ebraicul har-megiddo, „muntele lui Megiddo”, și interpretează numele așa cum este folosit în Apocalipsa 16,16, în termenii împrejurărilor geografice și ai evenimentelor istorice ale orașului antic Megiddo. Adeptii celui de-al doilea punct de vedere interpretează prima etimologie în mod figurat, adică evenimentele istoriei Vechiului Testament, asociate cu împrejurimile geografice ale cetății antice Megiddo (vezi Judecători 4,4 la 5,31, în special cap. 5,31; cap. 6,33 la 7,25; 1 Regi 18,36–40; Psalmi 83; compară cu 2 Cronici 35,20–24), dar fără a atribui o semnificație geografică termenului Armagedon din Apocalipsa 16,16 (vezi comentariul de la v. 12). Ei înțeleg a doua etimologie, har-mo’ed, tot figurat, pe baza folosirii acestui cuvânt în Isaia 14,13, în termenii marii lupte dintre Hristos și Satana (vezi Apocalipsa 12,7–9.17; 17,14; 19,11–21).

Apocalipsa 16:17

17. Al șaptelea. În ce privește semnificația numărului șapte în Apocalipsa, vezi comentariul de la cap. 1,11.

În văzduh. Dovezile textuale atestă exprimarea „peste văzduh” (vezi comentariul de la v. 8). Se pare că efectele acestei plăgi sunt universale.

Din Templu. [„Din Templul din cer”, KJV]. Dovezile textuale atestă exprimarea simplă: fie „templu” (ca în traducerea Cornilescu), fie „cer”.

Din scaunul de domnie. Cu alte cuvinte, afirmația din continuare constituie o declarație oficială a Stăpânului universului (vezi comentariul de la cap. 4,2–5).

Un glas tare. Este evident că este glasul lui Dumnezeu. Vezi și cap. 1,10. Vezi GC 635, 636; 1T 353, 354.

S-a isprăvit. Aceleași cuvinte vor fi rostite a doua oară, la crearea noului pământ (cap. 21,6). Cuvinte asemănătoare – „S-a sfârșit” – au fost rostite de Domnul nostru pe cruce (Ioan 19,30), atunci când Și-a încheiat menirea de a Se jertfi, asigurând astfel succesul Planului de mântuire. În contextul din Apocalipsa 16,17 această declarație dramatică marchează momentul când descoperirea tainei fărădelegii este completă, când este demascat adevăratul caracter al organizației religioase și politice universale din v. 13, 14, 19 (vezi comentariul de acolo și de la v. 1).

Dumnezeu permite forțelor răului să avanseze până la punctul unui aparent succes în sinistrul lor plan de a distruge din rădăcină poporul lui Dumnezeu. Atunci când va fi dat decretul de moarte (vezi comentariul de la v. 14), iar cei nelegiuiți se vor năpusti cu strigăte de biruință pentru a-i nimici pe sfinți (GC 631, 635; EW 283, 285), se va auzi vocea lui Dumnezeu declarând: „S-a isprăvit”. Această declarație pune capăt timpului strâmtorării lui Iacov (vezi comentariul de la v. 15), îi eliberează pe sfinți și aduce a șaptea plagă (EW 36, 37, 282–285; GC 635, 636; 1T 353, 354).

Apocalipsa 16:18

18. Fulgere. Sau „fulgerări de lumină”.

Glasuri. Sau „sunete”, „zgomote”. Vezi și cu cap. 4,5; 8,5; 11,19. Ceea ce rostesc „glasurile” poate fi asemănător cu declarația din cap. 11,15 (vezi GC 640).

Tunete. Sau „bubuit de tunet”.

Un mare cutremur de pământ. Este vorba despre un cutremur real, așa cum reiese din restul v. 18 (vezi comentariul de la v. 1; vezi v. 20, 21), dar însoțit de un cutremur simbolic, care clatină Babilonul mistic (v. 19). Așa cum un cutremur real lasă o cetate în ruine, tot la fel un cutremur simbolic aduce ruină și pustiire asupra „Babilonului cel mare” (vezi comentariul de la cap. 17,16; 18,6–8.21). Întreita uniune din v. 13, 14 se prăbușește (compară cu Isaia 28,14–22).

Cum ... n-a fost. Atât la propriu cât și la figurat.

Apocalipsa 16:19

19. Cetatea cea mare. Adică Babilonul mistic (vezi comentariul de la cap. 17,5.18; 18,10).

Împărțită în trei părți. Babilonul mistic al zilelor din urmă este format din papalitate, protestantismul apostaziat și spiritismul modern (vezi comentariul de la v. 13, 14). La glasul lui Dumnezeu (cap. 16,17; 17,17) această întreită unire a organizațiilor religioase apostaziate își pierde coeziunea, unitatea și puterea de a acționa. Compară cu Habacuc 3,3–16.

Cetățile neamurilor. Continuând simbolul unui cutremur de pământ care dărmă o cetatea reală, Ioan se referă acum la organizațiile politice ale pământului – reprezentate în v. 13, 14 ca fiind „împărații pământului” – printr-un simbol similar. În ce privește faptul că o „cetate” poate reprezenta organizațiile religioase apostaziate de pe pământ, iar „cetățile” aliații lor politici, vezi comentariul de la cap. 11,8; 17,18.

S-au prăbușit. Forțele politice ale pământului își pierd și ele unitatea planurilor pentru care s-au adunat sub cea de-a șasea plagă (vezi comentariul de la v. 14, 16; cap. 17,13.17). Acestea cunosc o teribilă trezire în momentul când glasul lui Dumnezeu îl eliberează pe poporul Său din mâna dușmanilor (vezi GC 636, 637, 654). Acum cele trei părți care au alcătuit mai înainte organizația universală religioasă și politică din cap. 16,13.14 încep să se lupte între ele, iar cei „zece împărați” din cap. 17,12–16 se răzbuună asupra Babilonului mistic (vezi comentariul de la cap. 17,17). Pline de furie, oștirile pământești ridică împotriva conducătorilor lor armele cu care își propuseseră mai înainte să îi ucidă pe sfinți (vezi EW 290; GC 656). Peste tot este luptă și moarte; lumea este cu adevărat inundată de sânge (vezi comentariul de la cap. 14,20).

Când se arată Domnul Hristos, zăngănitul armelor și zgomotul bătăliei pământești sunt reduse la tăcere de oștirile cerului coborând. „În lupta nebunească a patimilor crude și din cauza revărsării grozave a mâniei neamestecate a lui Dumnezeu, cad locuitorii nelegiuți ai pământului - preoți, conducători și popor, bogați și săraci, mari și mici” (GC 657). Pentru o descriere mai amănunțită a acestei bătălii, vezi comentariul de la cap. 17,14; 19,11–21; compară cu EW 282, 290; GC 656, 657. Compară cu descrierile foarte asemănătoare din Iosua 10,7–14; Judecători 7,19–23; 1 Samuel 14,19.20; 2 Cronici 20,22–24; Isaia 19,2; 34,8–10; 51,21–23; 63,1–6; Ieremia 25,12–15.29–38; Ezechiel 38,14–23; Hagia 2,22; Zaharia 14,13.

Și-a adus aminte. Vezi comentariul de la cap. 18,5. De obicei în Biblie aceste cuvinte sunt folosite pentru sosirea ceasului când judecata divină trebuie adusă la îndeplinire (Psalmi 109,14; Ezechiel 21,23.24; compară cu Ieremia 31,34).

Babilonul cel mare. Vezi comentariul de la cap. 14,8; 17,1.5.

Să-i dea. Compară cu cea ce au spus profeții cu privire la Babilonul din vechime (Isaia 51,17.22; Ieremia 25,15.16).

Potirul. Un cuvânt biblic obișnuit, denotând suferințele și judecățile aduse la îndeplinire (vezi Psalmi 11,6; 75,8; Isaia 51,17.22.23; Ieremia 25,15–17.28; 49,12; Matei 26,39). În ce privește natura potirului care îi este dat acum Babilonului mistic să-l bea, vezi comentariul de la Apocalipsa 17,16; 18,5–8; vezi și comentariul de la cap. 14,10.

Vin. Vezi comentariul de la cap. 14,10; Vezi și cap. 17,2.

Furiei. [„Ferocității”, KJV]. Vezi comentariul de la v. 1.

Mâniei Lui. Vezi comentariul de la cap. 14:10; 16:1.

Apocalipsa 16:20

20. Toate ostroavele. Aceste mișcări ale pământului sunt rezultatul cutremurului din v. 18. Vezi și cap. 6,14.

Munții. Vezi și cap. 6,14.

Apocalipsa 16:21

21. O grindină mare. Sau „mari pietre de grindină”. În ce privește grindina care a căzut în timpul plăgilor din Egipt, vezi comentariul de la Exodul 9,18–32. În ce privește grindina ca instrument al judecății divine, vezi Iosua 10,11; Ezechiel 13,11.13, iar ca instrument al judecății divine în ziua cea mare a mâniei lui Dumnezeu, vezi Isaia 28,17.18; 30,30; Ezechiel 38,22; Apocalipsa 11,19.

Un talant. Probabil o greutate de 60 de pounds (aprox. 28 kg); (vezi Vol. I, p. 164).

Au hulit pe Dumnezeu. Cei asupra cărora cad plăgile Îl hulesc pe Dumnezeu pentru a treia oară, dovedindu-se că Îl sfidează complet, chiar în mijlocul celor mai severe pedepse divine (vezi comentariul de la v. 1, 9, 11).

COMENTARIILE LUI ELLEN G. WHITE

1 EW 64, 120, 124; TM 432; 5T 212

2 GC 445, 449

2–6GC 628

5 TM 432

8, 9 GC 628

9–11EW 282, 289

13, 14 EW 262; GC 561; 5T 451;

14 EW 87; GC 556, 624; ML 308

15 COL 319; DA 635

16 6T 406

17 FE 363; GC 613, 636; PP 509; 1T 184; 7T 235

18 GC 637; PP 110

19 FE 363

19–21GC 637

20, 21 PP 110

21 PP 509

Apocalipsa 17:1

1. Unul din cei șapte îngeri. Vezi comentariul de la cap. 1,11; vezi cap. 21,9. Identificarea acestui înger cu unul din cei șapte îngeri purtători de plăgi, din cap. 15 și 16, cuprinde în sine ideea că informația care urmează să îi fie dată lui Ioan este în legătură cu cele șapte plăgi de pe urmă. Legătura aceasta este confirmată de faptul că subiectul acestui capitol, care este anunțat, – „judecata curvei celei mari” – are loc în timpul celei de-a șaptea plăgi (vezi cap. 16,19).

Potire. Vezi comentariul de la cap. 15,7; 16,1.

A vorbit cu mine. Cuvântul grecesc tradus „cu” (meta) poate implica o relație personală între Ioan și înger. Vezi comentariul de la cap. 1,2.10.

Vino. Sau „Iată!” Verbul este la modul imperativ. Vezi comentariul de la v. 3.

Să-ți arăt. Vezi comentariul de la cap. 1,2; 4,1.

Judecata. Gr. krima, „sentință”, „decizie”, „verdict”, „decret”, aici dată „curvei celei mari” de către tribunalul ceresc, în urma comportamentului ei criminal (vezi comentariul de la v. 4–6; compară-l cu cel de la cap. 18,10). Observați că îngerul nu îi arată lui Ioan executarea sentinței, căci ar fi folosit cuvântul krosis, cuvânt care este tradus „judecată” în cap. 18,10. El doar îi vorbește despre aceasta. Krosis poate însemna fie cercetarea unui caz, fie executarea sentinței. Vezi comentariul de la cap. 16,19; 18,5; 19,2; compară cu Isaia 23,11.

Capitolul 17 este format din două părți: (1) viziunea simbolică pe care a avut-o Ioan, v 3–6, și (2) ceea ce i s-a spus (v. 7), ca explicație a viziunii, așa cum se raportează în v. 8–18. Prima parte vorbește despre crimele Babilonului, constituindu-se astfel acuzația cerului, o declarație cu privire la motivul pentru care a fost pronunțată sentința divină asupra acestei cetăți (vezi comentariul de la v. 6). Partea a doua prezintă sentința în sine și mijloacele prin care va fi dusă la îndeplinire. Viața criminală a Babilonului ajunge la apogeu în timpul plăgii a șasea (vezi comentariul de la cap. 16,12–16), în timp ce sentința dată este executată în timpul celei de a șaptea. Astfel, cap. 17 trasează criza finală, când Satana va depune eforturi uriașe pentru a-i distruge pe copiii lui Dumnezeu (vezi cap. 12,17) și când toate puterile pământului se vor ridica împotriva lor (vezi GC 634). Dumnezeu îi îngăduie lui Satana și agenților umani aliați cu el să ducă până aproape la succes complotul lor de a-i nimici pe sfinți. Dar în clipa când sunt gata să dea lovitura, Dumnezeu intervine ca să-și scape poporul. Oștile răului, oprite chiar în momentul când încearcă să-i ucidă pe sfinți, stau fără scuză la bara judecării divine (vezi Daniel 12,1, compară cu EW 282–285; GC 635, 636; LS 117). Nu e greu de înțeles mirarea care l-a cuprins pe Ioan în timp ce privea punctul culminant al marii drame a tainei fărădelegii (vezi comentariul de la cap. 17,6).

Curvei. Gr. porne, „prostituată”, „desfrânată”. Probabil că porne vine dintr-un cuvânt ce însemna „a vinde”, „a exporta pentru vânzare” lucruri, ca de pildă sclavi.

Profeții Vechiului Testament adesea compară Israelul apostat, care „a curvit” de multe ori cu zeii păgâni (Ezechiel 23,30; compară cu Isaia 23,17; vezi comentariul de la Ezechiel 16,15), cu o femeie care comite adulter. În ce privește comparația Babilonul mistic cu o curvă, vezi comentariul de la Apocalipsa 17,5 (compară cu v. 2, 4; cap. 19,2). Pentru alte pasaje vechi testamentare care exprimă o idee sau un sens asemănător cu cel din Apocalipsa 17, vezi comentariul de la Isaia 47,1; Ieremia 25,12; 50,1; Ezechiel 26,13.

Șade pe ape mari. Adică exercită putere despotică asupra multor „noroade” și „gloate” (vezi v. 15). Forma verbului din greacă prezintă „curva cea mare” ca având putere în acel moment și continuând să și-o exercite. Așa cum vechea cetate Babilon era așezată pe apele râului Eufrat (vezi comentariul de la Ieremia 50,12.38) și ședea simbolic „pe ape mari” sau popoare (Ieremia 51,12.13; compară cu Isaia 8,7.8; 14,6; Ieremia 50,23), tot așa Babilonul modern este reprezentat ca stând pe popoarele pământului sau asupra lor (vezi comentariul de la Apocalipsa 16,12).

Apocalipsa 17:2

2. Au curvit. Gr. porneuo, formă verbală înrudită cu porne (vezi comentariul de la v. 1). Acest verb apare și în Vechiul Testament (compară cu Ezechiel 23,30; Osea 4,12). Folosit în sens figurat, ca aici, el se referă la o alianță ilicită a așa-zisilor creștini, care au un alt stăpân decât Hristos, în acest caz la o înțelegere politico-religioasă între biserica apostaziată (vezi comentariul de la Apocalipsa 17,5) și națiunile pământului. Compară cu Isaia 23,15.17.

Locuitorii. Ca rezultat al poziției luate de conducătorii lor, locuitorii pământului sunt înșelați (vezi comentariul de la v. 8) și ademiniți să conlucreze cu planul „curvei celei mari” (vezi și cap. 13,8).

S-au îmbătat. Aceasta înseamnă o beție deplină. Puterile rațiunii și ale judecării au fost adormite, iar simțurile spirituale amorțite. Compară cu Ieremia 51,7; 2 Tesaloniceni 2,9.10; Apocalipsa 13,3.4.7.18; 14,8; 18,3.23; 19,20. Se poate observa faptul că se vorbește despre îmbătarea locuitorilor pământului după ce se amintește despre alianța ilicită dintre Babilon și împărații pământului. Se pare că Babilonul acționează prin

împărații pământului pentru a câștiga controlul asupra celor care nu i s-au supus de bunăvoie. Conducători și cei care i se supun sunt deopotrivă înșelați (GC 624).

De vinul. Adică bând vinul. Acest „vin” este politica înșelătoare a Satanei, de a uni întreaga lume sub controlul său, împreună cu minciunile și „semnele” prin care își promovează politica (vezi cap. 13,13.14; 18,23; 19,20).

Curviei ei. Sau „care este prostituția ei”. Alianța dintre creștinismul apostaziat și puterile politice ale pământului este mijlocul prin care își propune Satana să unească întreaga lume sub conducerea sa.

Apocalipsa 17:3

3. M-a dus. Fără îndoială că această senzație a mișcării a fost desemnată să-l ajute pe Ioan să facă o tranziție mentală din timpul și locul unde se afla în timpul și locul viziunii (compară cu Ezechiel 3,12–14; 8,3; 40,2.3; Apocalipsa 21,10).

În Duhul. Literal, „în duh” (vezi comentariul de la cap. 1,10; vezi și cap. 4,2; 21,10). Absența articolului hotărât în grecește accentuează calitatea, sau natura, experienței.

Pustie. Gr. eremos, „un loc pustiu” (vezi comentariul de la cap. 12,6). Forma verbală înrudită folosită în cap. 17,16 înseamnă „a pustii”, „a lăsa gol”, „a părăsi”. O „pustie” era o regiune nelocuită, unde se putea trăi numai trecând prin dificultăți și pericole. Hrana, adăpostul și probabil chiar și apa ar fi greu de obținut și ar exista pericolul animalelor sălbatice și al tâlharilor. Din această cauză, unii consideră că atunci când este folosită simbolic, ca aici, „pustia” reprezintă o situație plină de dificultăți și de primejdii, mai ales pentru poporul lui Dumnezeu (vezi v. 6, 14). În limba greacă absența articolului hotărât înainte de cuvântul „pustie” face termenul să fie, în mod clar, calitativ și descriptiv. Cu alte cuvinte, aici se accentuează mai degrabă o stare decât un anumit loc.

Având în vedere faptul că în cap. 17 se vorbește mai mult de perioada celor șapte plăgi (vezi comentariul de la v. 1), unii susțin că situația reprezentată aici de cuvântul „pustie” face referire la experiența poporului lui Dumnezeu din timpul acela. Situația descrisă aici este similară cu cea a „pustiei” din cap. 12,6.13–16, dar nu trebuie identificată cu ea.

O femeie. Profetii Vechiului Testament descriau adesea poporul apostaziat prin simbolul unei femei desfrânate (compară cu Ezechiel 16,15–58; 23,2–21; Osea 2,5; 3,1; etc.). Această „femeie” – „curva cea mare” (Apocalipsa 17,1), sau „Babilonul cel mare”, Babilonul mistic (v. 5) – este vinovată de „sângele ... tuturor celor ce au fost junghiați pe pământ” (cap. 18,24), după cât se pare toți cei din decursul istoriei. Babilonul mistic constituie organizația religioasă care se opune poporului lui Dumnezeu, probabil de la începutul timpului, dar aici, în special, chiar în vremea sfârșitului (vezi comentariul de la cap. 17,5).

Șezând. Forma verbului denotă o acțiune continuă. În v. 1 despre „curva cea mare” se spune că în cele religioase are control direct asupra oamenilor, iar aici se arată că ea conduce politica guvernelor civile (vezi comentariul de la v. 18). Din totdeauna creștinismului apostaziat i-a fost caracteristică încercarea de a uni biserica cu statul, pentru a consolida controlul religios asupra politicii publice (compară cu Vol. IV, p. 837). Compară cu declarația Domnului nostru, că „împărăția” Sa nu e „din lumea aceasta” (Ioan 18,36).

Fiară. În mod obișnuit în profetia biblică fiarele reprezintă puterile politice (Daniel 7,3–7.17; 8,3.5.20.21; compară cu Apocalipsa 12,3; 13,1). Culoarea acestei fiare poate da de înțeles că ea este întruchiparea răutății, după cum numele de hulă cu care este acoperită indică faptul că I se opune lui Dumnezeu. Ca atare, fiara în sine poate fi identificată cu Satana, lucrând prin agenții politici, din toate timpurile, care s-au supus stăpânirii sale.

În anumite aspecte fiara se aseamănă cu balaurul cel mare și roșu din cap. 12,3, iar în altele cu fiara ca un leopard din cap. 13,1.2 (vezi comentariile respective). Contextul face ca această ultimă legătură să fie mai strânsă. Diferența principală dintre fiara din cap. 13 și cea din cap. 17 este că în prima situație, când fiara este identificată cu papalitatea, nu se face nici o deosebire între aspectele religioase și politice ale puterii papale, în timp în a doua cele două aspecte sunt deosebite – fiara reprezentând puterea politică, iar femeia puterea religioasă.

Stacojie. Este o culoare strălucitoare care atrage în mod sigur atenția. În Isaia 1,18 cârmâzul este culoarea păcatului. Compară cu balaurul cel mare și roșu, din Apocalipsa 12,3.

Plină. Apostazia și împotrivirea față de Dumnezeu sunt depline.

Nume de hulă. Sau „nume hulitoare” (vezi comentariul de la Marcu 2,7; 7,2). În Apocalipsa 13,1 (vezi comentariul de acolo) numele se află pe cele șapte capete; aici ele sunt împrăștiate pe întreaga fiară. Aceste nume descriu caracterul fiarei – ea ar vrea să uzurpe prerogativele Dumnezeirii. Faptul că este „plină” de nume de hulă arată că este cu totul dedicată acestui scop. Compară cu Isaia 14,13.14; Ieremia 50,29.31; Daniel 7,8.11.20.25; 11,36.37.

Șapte capete. Vezi comentariul de la v. 9–11. În ce privește fiarele cu șapte capete în mitologia antică, vezi comentariul de la Isaia 27,1.

Zece coarne. Vezi comentariul de la v. 12–14, 17.

Apocalipsa 17:4

4. Femeia. Vezi comentariul de la v. 3.

Purpură și stacojiu. Compară cu Ezechiel 27,7; Apocalipsa 18,7.12.16.17.19. Acestea erau culorile regalității (vezi comentariul de la Matei 27,28), asupra căreia „femeia” avea pretenții (vezi Apocalipsa 18,7). Stacojiul poate fi de asemenea considerat culoarea păcatului și culoarea prostituatelor (vezi comentariul de la cap. 17,3). Această prostituată, această organizație religioasă apostaziată, descrisă în toată puterea ei de a seduce, este îmbrăcată țipător și este împodobită vulgar. Ea stă într-un contrast izbitor cu „mireasa” Mirelui, pe care Ioan a văzut-o îmbrăcată în in subțire, strălucitor și curat (vezi cap. 19,7.8; vezi 1T 136; Ed 248). Vezi comentariul de la Luca 16,19.

De spurcăciuni și de necurățiile curviei ei. Sau „de fapte necurate, chiar de necurăția care este curvia ei”. Aurul potirului îi înșală oamenii cu privire la natura conținutului său. Vezi comentariul de la v. 2.

Apocalipsa 17:5

5. Pe frunte. Caracterul reflectat de numele „Babilon” este alegerea hotărâtă a femeii. Acest lucru poate fi dedus din faptul că numele acesta apare pe fruntea ei. Vezi și comentariul de la cap. 13,16.

Purta scris un nume. Adică fusese scris acolo în trecut și a rămas acolo. Numele reflectă caracterul.

O taină. Acest cuvânt descrie titlul, nu o parte a lui; de aici și termenul „Babilonul mistic” (vezi comentariul de la cap. 1,20).

Babilonul cel mare. Deși, într-un anumit sens, se poate considera că Babilonul mistic reprezintă sistemele religioase apostaziate de-a lungul istoriei, „Babilonul cel mare” din cartea Apocalipsei desemnează, într-un anumit înțeles, organizația religiilor apostaziate din vremea sfârșitului (vezi comentariul de la cap. 14,8; 16,13.14; 18,24). În cap. 17,18 Babilonul mistic este numit „cetatea cea mare” (vezi cap. 16,19; 18,18). Fără îndoială că aici Babilonul este numit „cel mare” în lumina faptului că acest capitol se ocupă în mod deosebit cu marele efort final al Satanei de a-și asigura, cu ajutorul religiei, ascultarea și supunerea neamului omenesc. „Babilonul cel mare” este numele prin care Inspirația face referire la marea organizație religioasă formată din papalitate, protestantismul decăzut și spiritism (vezi comentariul de la cap. 16,13.18.19; vezi și comentariul de la cap. 14,8; 18,2; compară cu GC 588; Daniel 4,30; Zaharia 10,2.3; 11,3–9). Cuvântul „Babilon” face referire la organizație în sine și la conducătorii ei, nu neapărat la membrii celor trei componente ale ei. La aceștia din urmă se face referire prin sintagmele „ape mari” (Apocalipsa 17,1.15) și „locuitorii pământului” (v. 2; vezi comentariul de la v. 8).

Mama curvelor. Așa cum s-a amintit deja, „Babilonul cel mare” include protestantismul apostaziat, la vremea arătată lui Ioan în viziune. Astfel, fiicele acestei „mame” reprezintă diferitele organizații religioase care constituie protestantismul apostaziat.

Spurcăciunilor. Vezi comentariul de la v. 4.

Apocalipsa 17:6

6. Îmbătată. Vezi comentariul de la v. 2. Literal, „stăruind într-o stare de beție”. În sens general, se poate spune despre cetatea Babilon că este „îmbătată” cu sângele martirilor din toate timpurile (vezi cap. 18,24), dar într-un înțeles mai imediat, este „îmbătată” de sângele martirilor și al posibililor martiri din vremea sfârșitului acestui pământ. Dumnezeu consideră că cetatea Babilon este vinovată de sângele celor a căror moarte a decretat-o, dar a fost oprită să o îndeplinească (vezi GC 628). Este cu totul îmbătată de succesul pe care l-a avut în trecut în persecutarea sfinților (vezi comentariul de la Daniel 7,25; Matei 24,21; vezi Apocalipsa 6,9–11; 18,24), și de perspectiva de a avea în curând satisfacția de a-și încheia sarcina sângeroasă (vezi comentariul de la cap. 16,6; 17,14; compară cu GC 628).

Sângele. Vezi comentariul de la cap. 16,6.

Sfinților. Literal, „celor sfinți” (vezi comentariul de la Faptele Apostolilor 9,13; Romani 1,7).

Și de sângele. Sau „adică de sângele”.

Martirilor. [„Martirilor”, KJV]. Gr. martures, literal, „martori” (vezi comentariul de la cap. 2,13). Compară cu Isaia 47,6; Ieremia 51,49; vezi comentariul de la Apocalipsa 18,24.

Lui Isus. Însemnând, probabil, „cei care au dat mărturie despre Isus”, mai întâi prin cuvintele lor și apoi prin martirajul lor. Ei au fost omorâți pentru că au persistat în a-L mărturisi pe Isus și adevărul Său, pentru că au fost credincioși numelui Său, chiar cu prețul vieții lor.

Când am văzut-o. Nu este clar dacă se face referire la tot ceea ce a văzut Ioan în v. 3–6 sau numai la comportamentul descris în v. 6, punctul culminant la purtării sale criminale. Răspunsul îngerului la mirarea lui Ioan (v. 7) poate indica prima variantă.

M-am mirat minune mare. Literal, „am fost uimit cu o mare uimire”, cuvintele din limba greacă reflectând o expresie specific ebraică. Îngerul l-a chemat pe Ioan să fie martor la sentința care urmează să fie pronunțată asupra Babilonului, prostituata religioasă (v. 1), iar apostolul probabil că se aștepta să vadă o ruină și o degradare totală. Însă, din contră, imaginea care i se arată este cea a unei femei înveșmântate în haine scumpe și strălucitoare, într-o stare de beție, șezând pe o fiară înspăimântătoare. Un înger îi spusese deja lui Ioan câte ceva despre această „femeie” (vezi comentariul de la cap. 14,8; 16,18.19), dar acum i se dă un raport mult mai complet și mai uimitor asupra crimelor ei. Ceea ce vede îl umple pe Ioan de o profundă uimire, întrecând tot ceea ce exprimă el în celelalte locuri din Apocalipsa.

Crimele Babilonului mistic, așa cum sunt prezentate în actul de acuzație, pot fi enumerate după cum urmează (vezi comentariul de la cap. 18,4) :

1. Seducție. Seducându-i pe împărații pământului să se unească, împreună cu ea, într-o organizație ilicită, pentru a-și aduce la îndeplinire intențiile sinistre (vezi comentariul de la v. 2; cap. 18,3).

2. Despotism aspru. Șezând pe „ape mari” – asuprind popoarele pământului (vezi comentariul de la cap. 17,1).

3. Contribuind la stricăciunea oamenilor. Făcând populația pământului – cu excepția sfinților – să fie îmbătată de vinul sistemului ei politic, făcând-o astfel să fie complice în uneltirea ei ticăloasă (vezi comentariul de la v. 2). Prin „curvia” ei, ea a stricat pământul (cap. 19,2).

4. Beție. Fiind „îmbătată de sângele sfinților”, care o jigniseră refuzând să bea din rătăcirea ei sau să se supună ambiției ei de a stăpâni pământul.

5. Omor și tentativă de omor. Uneltind uciderea miresei lui Hristos, „femeia” din cap. 12 (vezi comentariul de la cap. 17,6.14; 18,24).

Apocalipsa 17:7

7. Îți voi spune. În grecește pronumele este emfatic: „Eu însumi îți voi spune”. Restul capitolului este interpretarea pe care o dă îngerul „tainei”, sau simbolismul viziunii v. 3–6. „Fiara” este explicată în v. 8–17, „femeia” în v. 18.

Apocalipsa 17:8

8. Fiara pe care ai văzut-o. Adică fiara din v. 8. Lui Ioan nu i s-a arătat fiara aceea nici în starea exprimată de verbul „era”, nici în cea exprimată de cuvintele „nu mai este”, ci în starea refăcută, urmând după perioada „nu mai este”. Totuși, îngerul povestește pe scurt viața din trecut a acestei făpturi înspăimântătoare, identificând fiara, așa cum a văzut-o Ioan (vezi comentariul de la v. 8–11).

În introducerea viziunii (v. 1, 2) și în cuprinsul ei (v. 3–6), atenția lui Ioan a fost îndreptată aproape exclusiv către femeie, iar fiara este amintită numai întâmplător. În versiunea greacă, în v. 1–6, după textul lui Nestle, o sută două cuvinte sunt dedicate femeii și numai douăsprezece fiarei. Dar în explicație (v. 7–18) îngerul se ocupă aproape cu totul numai de fiară și de capetele și coarnele ei. În versiunea greacă, în v. 7–18, numai trezeci și șase de cuvinte sunt dedicate femeii, iar două sute patruzeci și trei fiarei. Această deosebire remarcabilă dintre viziune și explicația ei poate sugera că deși se anunță că subiectul viziunii este osânda divină rostită asupra Babilonului mistic și deși ea este prezentată ca personalitatea principală a evenimentelor prezentate în viziune, scurtul ei triumf și brusca ei cădere pot fi înțelese numai printr-un studiu atent al contribuției aduse de această fiară, atât la succesul ei de moment cât și la înfrângerea ei finală.

Era și nu mai este. Cândva în trecut fiara a fost activă, dar apoi a dispărut. Aceste cuvinte sunt repetate la sfârșitul v. 8 și apar și în v. 11. Unii identifică perioada reprezentată de verbul „era” cu cea a Romei păgâne, perioada reprezentată de cuvintele „nu mai este” cu cea a scurtului interval dintre sfârșitul persecuției păgâne și începutul persecuției papale, iar perioada reprezentată de predicatul „va veni” cu cea a Romei papale. Alții susțin că prin verbul „era” se face referire la perioada reprezentată de această fiară și de cele șapte capete ale ei, iar prin cuvintele „nu mai este” se face referire la intervalul dintre rănirea celui de al șaptelea cap și reînvierea fiarei, drept „al optulea”. Cei care susțin prima opinie pun astfel semnul egal între perioada reprezentată de verbul „era” și balaurul din cap. 12, în timp ce aceia care susțin a doua opinie includ aici și fiara care semăna cu un leopard, din cap. 13. Timpul prezent, „nu mai este”, accentuează succesiunea în timp.

Are să se ridice. Sau „este gata să se urce”. Îngerul povestește încă întâmplările din viața fiarei înainte de ridicarea ei din „Adânc”. Pe vremea când a văzut Ioan această fiară în viziune, ea se și ridicase din „Adânc”.

Când la sfârșitul v. 8 sunt repetate cuvintele „era și nu mai este”, predicatul „va veni” – de preferat „urmează să fie” – apare în locul cuvintelor „are să se ridice din Adânc”, folosite mai devreme în acest verset (vezi mai jos, comentariul de la „va veni”). Ca atare, fiara „va veni” atunci când se va ridica „din Adânc”. Cuvintele comparabile din această întreită succesiune, așa cum apar în v. 11, sunt „ea însăși este al optulea”. De aceea, atunci când fiara se ridică „din Adânc”, atunci când „va veni”, ea există ca „al optulea”, literal „o optime”. În v. 8 fiara se duce „la pierzare”, după ce s-a ridicat „din Adânc” și a existat timp de o perioadă nespecificată ca „al optulea”.

Când fiara va exista din nou, ca „al optulea”, „locuitorii pământului, ale căror nume n-au fost scrise de la întemeierea lumii în cartea vieții, se vor mira când vor vedea fiara”. O declarație foarte asemănătoare se face în cap. 13,3.8 (compară cu v. 4), cu privire la atitudinea lumii față de fiara din acest capitol, când rana ei de moarte se va vindeca. „Și tot pământul se mira după fiară ... Și toți locuitorii pământului i se vor închina, toți aceia al căror nume n-a fost scris, de la întemeierea lumii, în cartea vieții Mielului, care a fost junghiat”. Dacă aceste versete din cap. 13 se referă la același eveniment ca și cap. 17,8 înseamnă că propoziția „rana de moarte fusese vindecată” (cap. 13,3) este echivalentă cu propoziția „se va ridica din Adânc” (cap. 17,8; vezi și cap. 20,3.7). La fel, cuvântul „trăia” (cap. 13,14) ar fi atunci echivalent cu propozițiile „totuși este” și „ea însăși este al optulea” (cap. 17,8.11); rănirea capului (cap. 13,3), ducerea „în robie” și „rana de sabie” (cap. 13,10–14) ar avea echivalent în coborâre implicită a „fiarei” în „Adânc” (cap. 17,8); iar „moartea” (cap. 13,3) ar fi echivalentul acelei etape din viața fiarei reprezentată de „Adânc”. Aceste similarități tind să identifice capul al șaptelea al fiarei cu papalitatea (capul papal) (vezi comentariul de la cap. 17,9.10). Totuși, similaritatea aceasta nu dovedește neapărat identitatea. În ce privește legătura

dintre fiara din cap. 17 și cea din cap. 13, vezi comentariul de la cap. 17,3.

Adânc. Gr. abussos, literal, „abis”, sugerând un spațiu imens, nemăsurat (vezi comentariul de la Marcu 5,10; Apocalipsa 9,1). În LXX acest cuvânt face referire fie la adâncimile mării, fie la apele subterane. În LXX, la Psalmi 71,20 și în Romani 10,7 el este folosit pentru lumea de sub pământ, sau sălașul morților, în general numit Hades (vezi comentariul de la Matei 11,23; vezi și comentariul de la 2 Samuel 12,23; Proverbe 15,11; Isaia 14,9). Coborârea în „Adânc” ar fi astfel un termen foarte potrivit pentru a reprezenta moartea unei fiare ce pare că a fost ucisă.

Pierzare. Gr. apoleia, „nimicire deplină”, „nimicire” (vezi comentariul de la Ioan 17,12). Acest cuvânt indică sfârșitul definitiv al fiarei (compară cu Apocalipsa 17,11; vezi comentariul de la cap. 19,20; 20,10).

Locuitorii pământului. Adică cei pe care „șade” curva (v. 1) și care „s-au îmbătat de vinul curviei ei” (v. 2). Vezi și cap. 13,3.4.7.8.12.14; vezi comentariul de la cap. 17,1.2.

N-au fost scrise. Adică nu sunt puse pe listă împreună cu cei pe care Dumnezeu îi acceptă drept candidați ai împărăției Sale.

De la întemeierea. Din versiunea greacă poate reieși ideea că numele din cartea vieții au fost scrise acolo „de la întemeierea lumii”, sau pur și simplu că însăși cartea a existat din acel moment. Aici este intenționat al doilea înțeles. Vezi și comentariul de la cap. 13,8.

Cartea vieții. Vezi comentariul de la Filipeni 4,3.

Mira. Gr. thumazo, „a fi uimit”, „a se minuna” (vezi comentariul de la v. 6). Locuitorii pământului sunt extrem de surprinși să o privească pe fiară, pe care au văzut-o coborând în „Adânc” (v. 8) și care acum se ridică și își reia vechea activitate. Mai întâi ei se miră, apoi se închină fiarei (vezi cap. 13,3.4.8.12.14), adică o sprijină de bunăvoie în împlinirea planurilor ei hulitoare. În ce privește legătura dintre fiara din cap. 17 și cea din cap. 13, vezi comentariul de la cap. 17,3.

Va veni. Dovezile textuale favorizează exprimarea „urmează să fie” sau „urmează să vină”. Vezi mai sus, comentariul de la „era și nu mai este” și „are să se ridice”.

Apocalipsa 17:9

9. Minte plină de înțelepciune. Vezi și cap. 13,18. Prin aceste cuvinte îngerul își introduce explicația cu privire la fiara care „era, nu mai este, și va veni” din cap. 17,8. Ceea ce i se arătase lui Ioan era o taină (compară cu v. 7; vezi comentariul de la v. 5), în sensul că realitatea a fost ascunsă într-un limbaj simbolic, și se cerea „înțelepciune” pentru a înțelege simbolurile ascunse în cuvinte luate din realitate. Deși probabil că această afirmație a îngerului se referă mai ales la enigma din v. 8, și astfel în special la explicația din v. 9, 10, lucrul acesta este adevărat și cu privire la întreaga viziune, și cu privire la explicația v. 10–18 ca un întreg.

Șapte capete. Se pare că acestea reprezintă șapte puteri politice importante prin care Satana a încercat să distrugă poporul și lucrarea lui Dumnezeu pe pământ (vezi comentariul de la v. 2, 3, 6, 10). Nu e clar dacă Inspirația a intenționat sau nu ca aceste capete să fie identificate cu exact șapte națiuni din istorie, deoarece în Apocalipsa adesea numărul „șapte” are mai degrabă un caracter simbolic decât o valoare numerică (vezi comentariul de la cap. 1,11). Astfel, unii au înțeles că cele șapte capete reprezintă întreaga opoziție politică față de poporul și cauza lui Dumnezeu pe pământ, de-a lungul istoriei, fără a fi specificate șapte națiuni anume.

Alții au considerat că puterile reprezentate de cele șapte capete trebuie să fie șapte națiuni deja amintite în diferite profeții din Daniel și Apocalipsa. Ei identifică primele patru capete cu cele patru mari imperii ale lumii, din Daniel 2 și 7, pe al cincilea cu cornul cel mic din cap. 7 și 8 și fiara care seamănă cu un leopard din Apocalipsa 13, cel de-al șaselea cu puterea reprezentată în Apocalipsa 11,7, iar cel de-al șaptelea cu fiara cu două coarne din Apocalipsa 13,11. Conform acestui model de interpretare, puterile reprezentate de primele cinci capete ar fi Babilonul, Persia, Grecia, Imperiul Roman și papalitatea. Al

șaselea cap ar fi Franța revoluționară și cel de-al șaptelea cap ar fi Statele Unite, sau Statele Unite și Papalitatea repusă în putere.

Alții consideră că cele șapte capete reprezintă puterile persecutoare mai importante, începând cu momentul în care Dumnezeu a avut pentru prima dată un popor ales și o lucrare organizată pe pământ, și prin urmare specifică Egiptul, Asiria, Babilonul, Persia, Grecia, Imperiul Roman și papalitatea. Cei care urmează acest model de interpretare atrag atenția asupra rolului important pe care l-au avut Egiptul și Asiria în legătură cu Israel, în istoria și profetia Vechiului Testament. De asemenea, ei atrag atenția și asupra următoarelor circumstanțe, când fiecare din aceste șapte puteri a încercat să distrugă poporul lui Dumnezeu, să-l subjuge sau să ștergă caracterul său religios distinctiv: (1) Egiptul, la Marea Roșie, Exodul 4,9–30; (2) Asiria, sub Sanherib, Isaia 8,4–8; 36,1–15; 37,3–37; (3) Babilon, în timpul captivității, Ieremia 39,9.10; 52,13–15; (4) Persia, sub Haman, Estera 3,8.9; 7,4; 9,16; (5) Grecia, sub Antioh Epifanes, 1 Macabei 1,20–64; 3,42; 4,14.36–54; (6) Roma, în persecutarea evreilor și a creștinilor, Daniel 8,9–12.24.25; Matei 24,15.21; Luca 21,20–24; Apocalipsa 2,10.13; și (7) Papalitatea, de-a lungul întregii ei istorii, Daniel 7,21.25; 8,24; 11,33.35.

Având în vedere faptul că Inspirația nu a descoperit dacă cele șapte capete trebuie înțelese ca simboluri a șapte națiuni specifice și nu a specificat nici un moment în istorie de când trebuie să fie socotite, comentariul acesta consideră că dovezile sunt insuficiente pentru a îndreptăți o identificare dogmatică a lor. Apocalipsa 17 se ocupă cu această fiară de-a lungul perioadei reprezentate de predicatul „va veni”, când este „al optulea”, (vezi comentariul de la v. 8 și 11), iar interpretarea soliei de bază a acestui capitol din fericire n-are legătură cu identificarea celor șapte capete.

Munți. Un simbol profetic obișnuit, desemnând puterile politice sau politico-religioase (vezi Isaia 2,2.3; Ieremia 17,3; 31,23; 51,24.25; Ezechiel 17,22.23; etc.). Acest simbol poate fi o aluzie la cetatea Romei, cu cele șapte coline ale ei. Scriitori clasici fac deseori referire la Roma, numind-o cetatea celor șapte coline (Horațiu Carmen Saeculare 7; Virgil Eneida vi. 782–784; Georgicele ii. 534, 535; Martial Epigrame iv. 64. 11, 12; Cicero Scrisori către Atticus vi. 5; Propertius Elegii iii. 11; etc.). În primele secole ale erei creștine, se obișnuia printre autorii creștinii vorbească despre Roma numind-o „Babilon” (vezi comentariul de la 1 Petru 5,13; Apocalipsa 14,8), probabil pentru a evita să fie considerați subversivi atunci când vorbeau sau scriau despre activitățile anticreștine ale Romei și judecățile iminente pe care le va trimite Dumnezeu asupra ei. Ținând cont de legăturile care au existat în vremurile Vechiului Testament între vechiul Babilon și poporul lui Dumnezeu, numele „Babilon” aplicat Romei, în relațiile ei cu creștinătatea, este cât se poate de potrivit.

Șade femeia. Aici îngerul declară că „femeia” stă pe cele șapte „capete”, în timp ce în v. 3 se spune despre ea simplu, că șade pe „fiară” (vezi comentariul de acolo). Deci a sta pe cele șapte capete este de fapt același lucru cu a sta pe fiară. Drept urmare, nu există o deosebire exactă între fiară și capetele ei. Probabil că aici nu este intenționată nici o diferență.

Apocalipsa 17:10

10. Și sunt șapte împărați. Sau „și ei sunt șapte împărați”. Acești „împărați” nu sunt în plus pe lângă „capete” și „munți”, ci probabil că se identifică cu acestea. Nu este foarte clar ce diferență se intenționează între „împărați” și „munți”, sau dacă există vreuna.

Cinci au căzut. Nu este clar indicat momentul când se poate preciza că cele cinci capete au „căzut”, că „unul este” și că celălalt „n-a venit încă”. În general comentarii adventiști susțin una sau alta din cele trei opinii cu privire la momentul indicat aici: (1) După modelul de interpretare conform căruia cele șapte capete reprezintă toate puterile care se opun poporului și lucrării lui Dumnezeu de pe pământ, indiferent de număr, aceste cuvinte arată doar că o majoritate a puterilor reprezentate astfel a dispărut de pe scena istoriei. (2) Cei care enumără primele cinci capete ca fiind Babilonul, Persia, Grecia, Roma și papalitatea consideră că acestea cinci căzuseră toate la data când rana de moarte fusese în cele din urmă dată capului papal al fiarei, în 1798 (vezi comentariul de la cap. 13,3.4). (3) Cei care cred că primele cinci capete sunt Egiptul, Asiria, Babilon, Persia și Grecia consideră că momentul indicat în v. 10 este timpul când a trăit Ioan, când a fost dată viziunea. Vezi comentariul de la v. 9.

Unul este. Conform celei de-a doua opinii, este vorba de Franța sau Statele Unite, după anul 1798,

iar conform celei de-a treia, este Imperiul Roman din vremea lui Ioan (vezi mai sus, comentariul de la „cinci au căzut”).

Celălalt. Conform primei opinii, este vorba de minoritatea puterilor politice care mai au să-și îndeplinească partea lor; conform celei de-a doua, este Statele Unite sau o organizație mondială, ca Liga Națiunilor sau papalitatea (vezi mai sus, la „cinci au căzut”). Se poate observa că dacă evenimentele prezise în cap. 17 sunt, în parte, identice cu cele din cap. 13 (vezi comentariul de la cap. 17,3.8), înseamnă că cel desemnat prin pronumele „celălalt” este capul papal.

Puțină vreme. Gr. oligos, folosit de 34 de ori în Noul Testament cu sensul de „puțini”, „puțin”, „mic”, cu referire la o cantitate, și de opt ori cu sensul de „scurt”, cu referire la timp (vezi comentariul de la cap. 12,12). Sintagma poate fi tradusă fie „este necesar ca el să rămână puțin”, fie „este necesar ca el să dăinuiască scurt timp”, probabil în sensul de „o perioadă limitată de timp”, în contrast cu o perioadă nelimitată de timp. În cap. 12,12 oligos face referire la „timpul scurt” acordat lui Satana după ce a fost înfrânt la cruce (compară cu DA 758, 761; GC 503). Probabil că aici îngerul îl reasigură pe Ioan că Satana, și mai precis puterea reprezentată (sau puterile reprezentate) de cel de-al șaptelea cap, nu-și va vedea niciodată planurile împlinite pe deplin sau că perioada puterii sale a fost drastic limitată. Unii înțeleg aici cuvântul oligos strict literal, indicând o perioadă scurtă de timp.

Apocalipsa 17:11

11. Fiara care era. Vezi comentariul de la v. 8.

Ea însăși este al optulea. Literal, „de asemenea el însăși este un al optulea”. Aici fiara este în starea ei refăcută, reprezentată de predicatul „va veni”, perioadă care urmează ridicării ei din „Adânc” (vezi comentariul de la v. 8, 10). Unii consideră că a opta putere este papalitatea însăși; alții sugerează că îl reprezintă pe Satana. Cei care susțin această ultimă opinie atrag atenția asupra faptului că la data arătată aici Satana încearcă să-L întruchipeze pe Hristos (vezi comentariul de la 2 Tesaloniceni 2,8).

Din numărul celor șapte. Literal, „dintre cei șapte”. Se pare că fiara însăși – „al optulea” – era aceeași fiară la care fuseseră atașate cele șapte capete (vezi și cap. 13,11.12). Absența în greacă a articolului hotărât înainte de cuvântul „optulea” sugerează că fiara însăși a fost adevărata autoritate din spatele celor șapte capete, și este deci mai mult decât un simplu cap în plus, al optulea dintr-o serie. Este suma lor și punctul culminant – fiara însăși. În grecește cuvântul „optulea” este la masculin și deci nu se poate referi la un cap, care în limba greacă are genul feminin.

Pierzare. Vezi comentariul de la v. 8.

Apocalipsa 17:12

12. Zece coarne. Compară cu Daniel 7,24; Apocalipsa 12,3; 13,1; vezi comentariul de la Daniel 7,7; Apocalipsa 12,3.

N-au primit încă împărăția. Unii consideră că numărul „zece” reprezintă zece „împărați” sau națiuni. Alții consideră că „zece”, fiind un număr rotund, se referă la toate puterile categoriei descrise de cuvântul „coarne”, fără să se țină seama de numărul lor aritmetic precis. O asemenea folosire este obișnuită și în alte părți ale Scripturii (vezi comentariul la cap. 12,3). Alții consideră că cele zece coarne reprezintă exact cele zece puteri specificate în cartea lui Daniel și menționate mai devreme în Apocalipsa. Alții, pe baza faptului că acești zece „vor primi putere împărătească timp de un ceas, împreună cu fiara”, consideră că, prin urmare, ei nu pot fi identificați cu diferitele națiuni care s-au ridicat în urma destrămării Imperiului Roman.

Ceas. Gr. hora, „vreme hotărâtă sau potrivită pentru ceva”, „timp anumit”, „timpul zilei” (în contrast cu timpul nopții), „o zi”, „o oră (a douăsprezecea parte a orelor din timpul zilei)” și un anumit moment din „timp”. La Matei 14,15 cuvântul hora este tradus „vreme”, însemnând timpul zilei. Această traducere se mai găsește și la Ioan 16,2. Hora este tradus „ziua” în Marcu 6:35 și „ceas” în Luca 2,38, „vreme” în 2 Corinteni 7,8 și în Filimon 15, „câtăva vreme” în 1 Tesaloniceni 2,17, „ceasul” în Romani 13,11, și „pe înserate” în Marcu 11,11. Este evident deci că sensul cuvântului hora, în orice împrejurare apare, trebuie să fie determinat de context.

Unii au considerat că acest „un ceas” din cap. 17,12 este un timp profetic, reprezentând o perioadă de două săptămâni. Totuși, contextul pare să impună un alt înțeles. Este recunoscut în general faptul că în cap. 18 se oferă o mult mai detaliată explicație a evenimentelor descrise în cap. 17,12–17. Dar perioada de timp denumită „o zi”, din cap. 18,8, este numită și „o clipă” și „o oră” în v. 10, 17, 19, intenția evidentă a Inspirației fiind aceea de a indica o scurtă perioadă de timp, fără a-i specifica lungimea exactă. Prin urmare, pare de preferat să luăm cuvintele „un ceas” din cap. 17,12 în același sens, ca indicând o scurtă, dar nespecificată perioadă de „timp”.

Perioadele de timp menționate în fragmentele profetice al Scripturii nu desemnează întotdeauna ceea ce este în general cunoscut ca timp profetic. De exemplu, cei șapte ani de foamete preziși de Iosif au fost ani literali (Genesa 41,25–31), lucru care este la fel de adevărat cu privire la cei 40 de ani de rătăcire prin pustie, preziși în Numeri 14,34. Același lucru s-ar putea spune și despre cei 400 de ani din Genesa 15,13, despre cei 70 de ani din Ieremia 25,12; 29,10 și despre cei 1000 de ani din Apocalipsa 20,4.

Scurtul „ceas” din cap. 17,12 face referire la apogeul planului satanic de a unifica lumea printr-o învoială între organizațiile religioase apostaziate, reprezentate printr-o femeie, și puterile politice, reprezentate de fiară (vezi comentariul de la cap. 16,13.14; 17,3). Se pare Ioan a văzut că în acest scurt interval de timp, numit „ceas”, femeia ședea pe „fiară”, chiar în culmea puterii ei, și era „îmbătătată” de sângele sfinților și al martirilor lui Isus (v. 3–6).

Apocalipsa 17:13

13. Gând. Gr. gnome, „opinie”, „intenție”, „scop”, „hotărâre”, „decret”. În v. 17 gnome este tradus „planul”. „Gândul” națiunilor pământului este diametral opus celui al lui Dumnezeu. Aici națiunile pământului, reprezentate prin cele zece coarne, plănuiesc să se unească ca „fiară” (vezi comentariul de la v. 3), pentru a-i constrânge pe locuitorii pământului să bea „vinul” Babilonului (vezi comentariul de la v. 2), adică să unească lumea sub controlul ei și să-i nimicească pe toți cei care refuză să conlucreze (vezi comentariul de la v. 14). Vezi EW 34, 36, 282; GC 615, 624, 626; PK 512, 587; 5T 213. Vezi și comentariul de la Apocalipsa 16,12–16.

Și dau. [„Vor da”, KJV]. Literal, „adică dau”. Vezi mai jos, comentariul de la „stăpânire”.

Puterea. Gr. dunamis, „capacitate (potențială)”, însemnând puțința de a îndeplini o hotărâre. Fiara pornește să-și înfăptuiască scopul prin intermediul celor zece coarne ale ei.

Stăpânirea. Gr. exousia, „autoritate” (vezi comentariul de la Marcu 2,10; Romani 13,1). Literal, declarația aceasta sună astfel: „Aceștia au un singur gând, adică îi dau [‘vor da’, KJV] fiarei capacitatea și autoritatea lor”. Acest consens general al națiunilor este realizat cu ajutorul celor trei „duhuri” rele (vezi comentariul de la Apocalipsa 16,13.14). Acum, când timpul de probă a trecut, Dumnezeu permite constituirea unei uniuni politico-religioase, al cărei obiectiv este nimicirea poporului Său. Din totdeauna El a ținut în frâu un astfel de plan, încă de pe vremea Babilonului (vezi comentariul de la Genesa 11,4–8; Daniel 2,43; Apocalipsa 14,8), dar acum El nu mai împiedică acest lucru (Apocalipsa 17,17; vezi comentariul de la 2 Cronici 18,18). „Va fi o organizație universală, un acord important, o confederație a forțelor Satanei .... În lupta ce urmează să fie dată în zilele din urmă, toate puterile corupte care au apostaziat de la ascultarea de legea lui Iehova se vor uni în opoziție față de poporul lui Dumnezeu” (Ellen G. White, Material Suplimentar la Apocalipsa 17,13.14).

Apocalipsa 17:14

14. Se vor război. Adică vor porni la război. Lumea fiind unită (vezi comentariul de la cap. 16,12–16; 17,13) sub conducerea „fiarei” din v. 3, 8, 11, va începe scena finală a luptei de veacuri împotriva lui Hristos și a poporului Său. Această etapă a conflictului, denumită „războiul zilei celei mari a Dumnezeului Celui Atotputernic” (cap. 16,14), este descrisă mai pe larg în cap. 19,11–21 (vezi comentariul de acolo). În timpul celei de-a șasea plăgi se vor face pregătirile pentru acea bătălie (vezi comentariul de la cap. 16,12–16), care se va da în timpul plăgii a șaptea.

Mielul. Vezi comentariul de la cap. 5,6.

Îi va birui. Poporul credincios al lui Dumnezeu, care a suferit atât de multă vreme de pe urma

vrăjmașilor (vezi cap. 6,9–11; 12,13–17; 13,7.15), va fi eliberat atunci când Acela care este „Domnul domnilor și Împăratul împăraților” Își va întinde brațul și va veni pentru a le apăra cauza (vezi comentariul de la cap. 11,15.17; 18,20; 19,2.11–21). Hristos va interveni în momentul când forțele răului își vor lansa atacul asupra sfinților, la începutul celei de-a șaptea plăgi (vezi GC 635, 636; vezi comentariul de la cap. 16,17).

Domnul domnilor. Titlul „Domnul domnilor și Împăratul împăraților” este folosit în Scriptură cu privire la Hristos atunci când va reveni pe pământ pentru a distruge oștirile celui rău și a-l elibera pe poporul său credincios (vezi 1 Timotei 6,15; Apocalipsa 19:16; compară cu Matei 25,31; Apocalipsa 1,5;17,14; GC 427, 428, 613, 614).

Chemați. Literal, „invitați”, care în Noul Testament înseamnă chemați să obțină viață veșnică (vezi comentariul de la Matei 22,3.14).

Aleși. Sau „selecționați”. Nu toți cei „chemați” se califică pentru a fi „aleși”. În ce privește deosebirea dintre cei „chemați” și cei „aleși”, vezi comentariul de la Matei 22,14; compară cu Ioan 1,12.

Credincioși. Sau „vrednici de încredere”. Pentru a fi numărați împreună „cu El”, adică împreună cu Hristos, cei care au fost „aleși” trebuie să rămână „credincioși”, chiar „până la moarte” (cap. 2,10), dacă este necesar. Adăugarea cuvântului „credincioși” implică faptul că nu este de ajuns să fi „chemat” și „ales”. Cu alte cuvinte, cei care au intrat în experiența harului, prin credința lui Hristos, trebuie să „rămână” în har dacă vor să fie demni de a primi dreptul să intre în împărăția slavei (vezi comentariul de la Ioan 3,18–20; Efeseni 1,4.5; vezi și comentariul de la 1 Corinteni 3,15; compară cu Ezechiel 3,20; 18,24; 33,12).

Apocalipsa 17:15

15. Mi-a zis. Vezi comentariul de la cap. 17,1.

Apele. Vezi comentariul de la v. 1. În ce privește alte locuri în care apa este folosită ca simbol pentru ființele umane, vezi comentariul de la Isaia 8,7; Daniel 7,2.

Șade. Aici îngerul face din nou referire la ceea ce a văzut Ioan în v. 1–3, în timpul perioadei specificate în v. 11–13 (vezi comentariul de acolo).

Apocalipsa 17:16

16. Cele zece coarne. Vezi comentariul de la v. 12.

Și fiara. Coarnele și fiara participă la executarea sentinței divine asupra Babilonului. În ce privește identitatea fiarei, vezi comentariul de la v. 3.

Vor urfi. Aceasta este o schimbare de atitudine din partea „fiarei” și a „coarnelor”. Unii consideră că este vorba de atitudinea unora din națiunile Europei Apusene față de papalitate, începând din vremea Reformei; alții susțin că împlinirea acestei profeții este încă în viitor. Până aici coarnele au sprijinit planurile susținute de „femeie” (vezi comentariul de la v. 3, 9, 13), în deosebi complotul de a-i ucide pe sfinți (vezi comentariul de la v. 14). Dar atunci când Hristos îi va birui (v. 14) ei o vor ataca pe femeie, dându-și seama că ea i-a înșelat (vezi comentariul de la v. 2). Vezi GC 654–656.

Pe curvă. Vezi comentariul de la v. 1.

O vor pustii. Gr. eremoo, „a pustii”, „a lăsa pustiu” (vezi comentariul de la v. 3). Forma cuvântului din limba greacă conține în sine ideea că ea, „curvă”, va rămâne pentru totdeauna „pustiită” (vezi comentariul de la cap. 18,21). În ce privește o descriere mai amănunțită a stării de pustiire a desfrânației, vezi cap. 18,22.23.

Goală. Adică lipsită de veșmintele ei strălucitoare (v. 3, 4), lăsată astfel în încurcătură și rușine. Vezi GC 655, 656; compară cu Ezechiel 23,29; Apocalipsa 16,15.

Carnea. Literal, „bucăți de carne”, fiind accentuată acțiunea de devorare și de finalizare a actului.

După cum un animal de pradă rupe și sfășie victima în timp ce o devorează, tot așa „curva” va fi nimicită cu violență și fără milă, chiar de către puterile care până recent o sprijiniseră (vezi comentariul de la „vor urî”).

O vor arde cu foc. Literal, „o vor arde de tot”. Vezi și cap. 18,8, unde este tradus: „va fi arsă de tot în foc”. Bineînțeles că o femeie simbolică va fi arsă tot simbolic. Vezi comentariul de la Apocalipsa 18,8.9; compară cu Ezechiel 28,17–19.

Apocalipsa 17:17

17. Dumnezeu le-a pus. Cele „zece coarne” și „fiara” (vezi comentariul de la v. 16) sunt autorizate de către Dumnezeu să execute „judecata” sau „sentința” divină asupra „Babilonului”, pentru crimele sale (vezi comentariul de la Apocalipsa 17,1; compară-l cu cel de la 1 Samuel 16,14; 2 Cronici 18,18; 2 Tesaloniceni 2,11). Prin urmare, Apocalipsa 17,16.17 constituie punctul culminant al acestui capitol, prezentând, așa cum și face, „judecata [sau „sentința dată”] curvei celei mari”, subiect anunțat de înger în v. 1. Toate celelalte pregătesc și explică acest raport cu privire la soarta „Babilonului cel mare”. Versetele 2–6 oferă o listă a crimelor sale (vezi comentariul de la v. 6) și deci o explicație a motivului pentru care s-a rostit sentința aceasta asupra ei, sau cum va fi ea executată (vezi comentariul de la v. 1). Această sentință va fi adusă la îndeplinire asupra Babilonului în timpul celei de-a șaptea plăgi (vezi cap. 16,19; vezi comentariul de la cap. 16,19; 18,5.21; 19,2).

Inimă. Sau „minte”.

Să aducă la îndeplinire planul Lui. Adică să execute „scopul” sau „decretul” (vezi comentariul de la v. 13) tribunalului ceresc, cu privire la „curva cea mare” (vezi comentariul de la cap. 16,19; 17,1).

Să se învoiască. Vezi comentariul de la v. 13.

Să dea fiarei stăpânirea lor împărătească. Vezi comentariul de la v. 13.

Până se vor îndeplini. Adică până când sentința va fi pe deplin executată. Religiile apostaziate ale lumii, unite într-o organizație mondială (vezi comentariul de la cap. 16,13), împreună cu cei de la conducerea lor, vor fi primele care vor cădea (vezi GC 656), atunci când coaliția universală politico-religioasă (vezi comentariul de la cap. 16,13; 17,5) va deveni un instrument în mâna lui Dumnezeu, pentru a executa sentința împotriva elementului religios al acestei uniuni (compară cu Isaia 10,5; 13,4–9; 14,4.6; 28,17–22; 47,11–15; Ieremia 25,14.34–38; 50,9–15.29–31; 51,49; Ezechiel 26,3; Daniel 11,45; Zaharia 11,10; vezi comentariul de la Apocalipsa 19,2).

Apocalipsa 17:18

18. Femeia. Vezi comentariul de la v. 3.

Cetatea cea mare. Babilonul literal a fost „cetatea cea mare” din antichitate (vezi Nota Suplimentară de la Daniel 4). Încă din vremea turnului Babel cetatea Babilonul a fost reprezentantul organizațiilor care s-au opus planurilor lui Dumnezeu pentru acest pământ (vezi comentariul de la Genesa 11,4–6; Apocalipsa 14,8). O cetate este o asociație de ființe umane, superior constituită și organizată. Prin urmare, „Babilonul cel mare” este un simbol cât se poate de potrivit pentru organizația religioasă universală și apostaziată.

COMENTARIILE LUI ELLEN G. WHITE

2 GC 536

4–6GC 382

6 GC 59

14 AA 371; COL 421; PK 721; 5T 223

15 GC 440

Apocalipsa 18:1

1. După aceea. Aceste cuvinte se referă la succesiunea în care i-au fost descoperite lui Ioan cap. 17 și 18, nu neapărat la ordinea evenimentelor raportate acolo. Ioan nu vrea să spună că evenimentele din cap. 18 au loc după cele despre care se vorbește în cap. 17. Vezi comentariul de la cap. 14,1.

Din cer. Îngerul este văzut de către Ioan în actul coborârii din cer, ca și cum ar fi venit dinaintea lui Dumnezeu, cu o misiune specială.

Un alt înger. Adică altul față de cel din cap. 17. Acest înger se unește cu îngerul al treilea din cap. 14,9–11 în proclamarea soliei finale adresate lumii de către Dumnezeu (EW 277), iar mesajul său este o repetare a mesajului îngerului al doilea, din cap. 14,8 (GC 603).

Putere. Gr. *exousia*, „autoritate” (vezi comentariul de la cap. 17,13). Acest înger vine din sala tronului universului, având însărcinarea de a proclama ultima solie de har a lui Dumnezeu și de a-i avertiza pe locuitorii pământului cu privire la soarta iminentă pe care o va avea „Babilonul cel mare”.

Luminat. Sau „iluminat”. În ciuda străduințelor Satanei de a învălui pământul în întuneric, Dumnezeu îl iluminează acum cu lumina glorioasă a adevărului mântuitor (vezi comentariul de la Ioan 1,4.5.9).

Slava. Gr. *doxa* (vezi comentariul de la Ioan 1,14; Romani 3,23). „Slava” poate reprezenta caracterul lui Dumnezeu (vezi Exodul 33,18.19; 34,6.7), aici în deosebi așa cum se descoperă acesta în planul de mântuire.

Apocalipsa 18:2

2. A strigat cu glas tare. Pentru ca toți să poată auzi. Solia din cap. 18 va fi proclamată în timpul strigătului celui de-al treilea înger (GC 603, 604, 614, 615, 653), și astfel merită cea mai atentă cercetare.

A căzut. Vezi comentariul de la cap. 14,8. Căderea spirituală a cetății urmează să fie acum demonstrată și confirmată, iar ea urmează să-și primească pedeapsa. Compară cu Isaia 13,21.22; 21,9; Ieremia 51,8.

Babilonul cel mare. Vezi comentariul de la cap. 14,8; 17,5.

Al dracilor. Literal, „al demonilor” (vezi comentariul de la Marcu 1,23). „Babilonul cel mare” este acum cu totul sub stăpânire demonică (vezi comentariul de la Apocalipsa 17,5.6.14, compară cu cel de la Matei 12,43–45). Probabil că aici se face referire, într-un anumit sens, la spiritismul modern (vezi comentariul de la Apocalipsa 13,13.14; compară cu EW 273, 274; GC 558, 588, 624).

Oricărui duh necurat. Literal, „spirit necurat” (vezi comentariul de la Marcu 1,23).

Păsări necurate și urâte. Această dublă metaforă are menirea de a intensifica descrierea extremei perversități și apostazii a Babilonului. În forma literară, cap. 18 reflectă structura poeziei ebraice antice (vezi Vol. III, p. 23).

Apocalipsa 18:3

3. Toate neamurile. Vezi comentariul de la cap. 17,2.

Vinul mâniei. Vezi comentariul de la cap. 14,8.

Împărații pământului. Vezi comentariul de la cap. 16,14; 17,2.10.12.

Au curvit. Vezi comentariul de la cap. 17,2

Negustorii. Gr. *emporoi*, literal, „cei din călătorie”, deci „călători” sau „negustori”. Din cauza

limbajului extrem de figurat al cap. 18 este nesigur dacă acești „negustori” sunt reali sau simbolici. Sunt posibile ambele variante. Dacă sunt simbolici, „negustorii” aceștia îi reprezintă pe cei care susțin învățăturile și metodele „Babilonului celui mare” (compară cu Isaia 47,11–15), mărfurile pe care le are acesta de prezentat și de vândut pentru oamenii acestei lumi, pentru a-i amăgi (vezi comentariul de la Apocalipsa 18,11).

Risipa. Gr. dunamis, „putere”, aici probabil în sensul de „influență”. Vezi comentariul de la cap. 5,12.

Desfătării. Gr. strenos, „frivolitate”, „lux fără rost” (vezi comentariul de la v. 7).

Apocalipsa 18:4

4. Un alt glas. Adică, așa cum cere exprimarea din greacă, o altă voce de înger.

Ieșiți din mijlocul ei. După cât se pare, chiar aproape până la sfârșitul timpului, unii – poate mulți – din poporul lui Dumnezeu n-au auzit chemarea de a ieși din Babilonul mistic. Compară cu chemarea lui Dumnezeu către poporul Său din vechime, de a ieși din Babilonul literal (vezi Isaia 48,20; Ieremia 50,8; 51,6.45). După cum poporul lui Dumnezeu din vechime a ieșit din Babilonul literal pentru a putea să se întoarcă la Ierusalim, tot așa poporul Său de astăzi este chemat să iasă din Babilonul mistic, pentru a putea fi socotiți vrednici de a intra în Noul Ierusalim. Probabil că toți cei care sunt cu adevărat poporul Lui vor auzi glasul Său și vor da ascultare chemării (vezi comentariul de la Matei 7,21–27; compară cu Ioan 10,4.5). Acest „glas” repetă chemarea celui de-al doilea înger din Apocalipsa 14,8 (vezi GC 390, 603; EW 277). Motivele imediate ale acestei chemări imperative sunt arătate în ultima parte a versetului.

Părtași. Acesta este primul din cele două motive date pentru a ieși repede din Babilonul mistic. Cei care vor fi părtași la păcatele Babilonului vor fi, evident, responsabili pentru ele (compară cu Ieremia 51,6).

Păcatele ei. Într-un sens general, toate păcatele la care îi mână ea pe oameni, dar mai ales păcatele arătate în cap. 17,2–6, (vezi comentariul de la v. 6). În cap. 18 Babilonul este adus înaintea barei justiției divine din cinci motive: (1) mândrie și aroganță, (2) materialism și lux, (3) adulter, (4) înșelăciune și (5) persecuție (vezi v. 2, 3, 5, 7, 23, 24).

Urgiile ei. Adică pedeapsa care este gata să o primească pe urma „judecății”, sau a „sentinței”, din cap. 17,1 (vezi comentariul de la cap. 16,19; 17,1.17). Natura acestor „urgii”, este descrisă pe scurt în cap. 16,19; 17,16; 18,8.21. Cea mai mare parte a cap. 18 constă într-o descriere concretă, dar foarte figurată și indirectă, a acestor „urgii”. Întrucât primele cinci din cele șapte plăgi de pe urmă vor veni mai ales asupra celor care colaborează cu Babilonul – conducătorii și locuitorii pământului (cap. 17,1.2.8.12) – pedepsirea Babilonului, organizațiile religioase apostaziate unite, va avea loc în timpul plăgii a șaptea (vezi comentariul de la cap. 16,19; 17,1.5.16). Cea de-a șasea plagă pregătește calea pentru darea pedepsei.

Apocalipsa 18:5

5. Păcatele ei. Vezi comentariul de la Apocalipsa 18,4; vezi Ieremia 50,14.

S-au îngrămădit și au ajuns. [„Au ajuns”] Gr. kollao, literal, „a se alipi”, „a se întări laolaltă”. Păcatele Babilonului sunt descrise ca o masă muntoasă ridicându-se, compactă și lipită.

Până la cer. Așa cum muntele simbolic străpunge cerul, tot așa purtarea criminală a „Babilonului celui mare” (vezi comentariul de la cap. 17,6) se ridică înaintea lui Dumnezeu, cerând o răsplătă (Apocalipsa 16,19; compară cu Genesa 11,4.5; 18,20.21; Ezra 9,6; Ieremia 51,9; Daniel 5,26.27; Iona 1,2). Probabil că aici este o aluzie la turnul Babel (Genesa 11,4).

Și-a adus aminte. Îndelunga răbdare a lui Dumnezeu este aproape de sfârșit, iar judecata Sa asupra Babilonului mistic este gata să fie executată (vezi comentariul de la cap. 16,19). Așa cum se aplică la Dumnezeu, cuvintele „Și-a adus aminte” înseamnă în mod normal că El este pe punctul de a-i răsplăti pe oameni pentru faptele lor, fie bune, fie rele (vezi Genesa 8,1; Exodul 2,24; Psalmi 105,42; etc.).

Nelegiuirile ei. Adică faptele ei nelegiuite și rezultatele acestora, mai ales crimele puse pe seama ei

în cap. 17 și 18 (vezi comentariul de la cap. 17,6; 18,6.7).

Apocalipsa 18:6

6. Răsplățiți-i. Literal, „dați-i până la limită”. Desfrânata, adică organizația apostaziată, „Babilonul cel mare” (vezi comentariul de la cap. 14,8; 17,5), va fi răsplătită pe deplin pentru toate faptele ei rele. Cu o dreptate absolută, Cerul nu va reține nimic din răsplata care i se cuvine. Răsplata pe care o va primi Babilonul este descrisă pe scurt în cap. 17,16.17, și mai pe larg în cap. 18. Compară cu Ieremia 51,6.

Cum v-a răsplătit ea. Literal, „după faptele ei”. Ea își va primi răsplata practic. Pedeapsa va corespunde crimei, adică va fi pe măsura ei. Compară cu Isaia 47,3; Ieremia 50,15.29; 51,24.

De două ori. Literal, „dublați-i dublul”. Dați-i o măsură îndoită (compară cu Isaia 40,2; Ieremia 16,18; 17,18).

Faptele ei. Felul în care s-a purtat ea cu alții va fi etalonul, norma după care se va purta și Dumnezeu cu ea.

Potirul. Vezi comentariul de la cap. 14,10; 17,4.

A amestecat. În același potir în care a amestecat ea o porție rea pentru ca alții să o bea, Dumnezeu îi va amesteca acum o amestecătură teribilă și o va sili să o bea (Apocalipsa 14,8; 17,4; compară cu Ieremia 50,15.29).

Apocalipsa 18:7

7. Pe cât. Pedeapsa va fi corespunzătoare cu crima. Suferința și tânguirea ei vor fi pe măsura laudei și a desfrâului de mai înainte.

S-a desfătat în risipă. Literal, prima parte a v. 7 sună așa: „atât de multe lucruri au slăvit-o și au dus-o la desfrânare”. Atât de multe lucruri au contribuit la mândria și desfrânarea ei. Aroganța ei încredere în sine a făcut-o să fie sigură de succesul final al complotului de a distruge rămășița poporului lui Dumnezeu și de a domni nestingherită pe pământ. Ea este mândră de bogăția, popularitatea și puterea ei. Compară cu Isaia 47,6–10; Ezechiel 28,2.4.5.16.

Chin. Vezi comentariul de la cap. 17,16; 18,4.

Tânguire. Aceasta va veni drept urmare a „plăgilor” (v. 4) care o „chinuiesc”. Compară cu plângerile „împăraților” și ale „negustorilor” (v. 9, 11).

Zice în inima ei. Sau „zice în mintea ei”, și anume pe vremea când îngerul din v. 4 proclamă solia sa de avertizare, înainte de încheierea timpului de probă, și mai târziu, în timpul plăgii a șasea (vezi comentariul de la cap. 17,1). Îngâmfarea excesivă a zămislit o încredere deplină în planul ei rău, de a stăpâni lumea. Încercarea de a-i înșela pe alții a avut ca rezultat o absolută autoamăgire. Nu numai că i-a „îmbătat” pe alții, dar și ea însăși este într-o stare de beție (vezi comentariul de la cap. 17,2.6).

Șed ca împărăteasă. Notați timpul prezent (vezi mai sus, la „zice în inima ei”). Adevărata biserică este reprezentată în Scriptură de o „fecioară curată” (vezi comentariul de la 2 Corinteni 11,2), mireasa lui Hristos (vezi comentariul de la Efeseni 5,23–32; vezi comentariul de la Apocalipsa 12,1; 19,7.8). Marea desfrânată face pe mireasa lui Hristos înaintea locuitorilor pământului, asupra cărora, în Numele Lui, ea pretinde stăpânire. Însă ea este o „împărăteasă” falsă (vezi Isaia 47,6–10). Este o desfrânată care nu a avut niciodată un soț legal, și totuși este în stare să se laude cu cuceririle ei. Oare nu se țin după ea „împărații” și „oamenii mari” ai pământului (Apocalipsa 18,9.23)? Nu sunt ei supuși voinței ei, instrumentele uneltirilor ei ticăloase (vezi comentariul de la cap. 17,2)?

Nu sunt văduvă. Ca „văduvă”, ea nu ar avea un statut legal, nu ar putea pretinde supunerea locuitorilor pământului. Compară cu Isaia 47,8.10.

Tânguirea. Exact ceea ce așteaptă mai puțin este ceea ce i se va întâmpla cu siguranță (vezi

comentariul de la Isaia 47,11).

Apocalipsa 18:8

8. Pentru aceea. Adică din pricina lăudăroșeniei ei arogante, a îngâmfwării, a desfrânării, a dorinței ticăloase după putere și supremație, și din pricina îndrăznelii de a se opune voinței lui Dumnezeu.

Într-o singură zi. Unii consideră că este un timp profetic, reprezentând astfel un an literal. Alții consideră că aici îngerul accentuează faptul că „plăgile” vor veni deodată și pe neașteptate asupra Babilonului mistic, mai ales asupra falsului său simț al siguranței (v. 7), sau că este vorba de o perioadă nedefinită de timp. Ținând cont că același eveniment va avea loc „într-un ceas” (v. 10, 17, 19), a doua explicație pare preferabilă (vezi comentariul de la Apocalipsa 17,12; compară cu Ieremia 50,29.31). În plus, forma cuvintelor traduse aici „zi” și „ceas” (Apocalipsa 18,10) sugerează un moment – nu o perioadă – din timp, și în felul acesta este evident că este subliniată graba și caracterul neașteptat, mai degrabă decât durata. Compară cu Isaia 47,9.11; 50,31; 51,8.

Moartea. Prima dată este arătat rezultatul final al „urgiilor ei” (vezi comentariul de la v. 21).

Tânguirea. Vezi comentariul de la v. 7.

Foametea. În timpul plăgii a patra aderenții Babilonului (compară cu v. 1, 2) suferă de o foamete reală (cap. 16,8.9). Totuși, judecata Babilonului ca organizație va avea loc în timpul plăgii a șaptea (v. 18, 19), iar foametea la care se face referire aici este figurată – așa după cum ar fi natural în cazul unei entități figurate, ca Babilonul mistic, în conformitate cu faptul că întregul capitol are un caracter figurat și extrem de poetic.

Arsă de tot. O femeie simbolică va fi, fără îndoială, „arsă” cu un foc simbolic (compară cu Efeseni 6,16; 1 Petru 4,12; vezi comentariul de la Apocalipsa 17,16). În cap. 18,21 sfârșitul ei este descris printr-un simbol cu totul diferit. În ce privește o descriere a evenimentelor prezise aici, vezi GC 653–657.

Foc. Compară cu Ieremia 50,32; 51,24.25.37.

Judecat-o. Judecata pronunțată asupra Babilonului este atât de sigură încât îngerul vorbește despre ea ca și cum ar fi avut deja loc. Vezi comentariul de la cap. 16,19; 17,1.17; 19,2. Ceea ce i se întâmplă nu este un accident, ci un act deliberat al lui Dumnezeu.

Apocalipsa 18:9

9. Împărații pământului. Vezi comentariul de la cap. 16,14.16; 17,2.12–14.

Au curvit. Vezi comentariul de la cap. 17,2.

S-au dezmiardat. Vezi comentariul de la v. 7.

Fumul arderii ei. Compară cu Isaia 13,19; Ieremia 50,32; vezi comentariul de la Apocalipsa 14,10.11; 17,16; 18,6.

O vor plânge. Sau „se vor jeli din cauza ei”, „vor suspina din cauza ei”, cu voce tare și fără să se poată stăpâni. Anticipându-și soarta de neînlăturat, nenorociiți „împărați” și „negustori” (v. 11) ai pământului se vor uni într-o cântare de jale pentru îngâmfatul Babilon, acum în chin pe rugul în flăcări. Efectul dramatic al v. 9–20, care descriu soarta de neînlăturat a desfrânatei celei mari, este sporit de forma lor literară, exotic orientală – un exces de cuvinte subliniate cu o imagistică grafică. Apelul din cap. 18 este în primul rând emoțional, dar este întărit printr-o logică pătrunzătoare: pentru cei care răspund chemării lui Dumnezeu de a fugi de mânia viitoare (v. 4) încă mai este timp să scape de nenorocirea de neînlăturat care va veni o dată cu ea.

Simbolistica acestui capitol este luată aproape în întregime din Vechiul Testament, așa cum o dovedește mulțimea de referințe paralele care sunt citate (vezi Nota Suplimentară de la sfârșitul acestui capitol). O cercetare atentă a acestor paralele din Vechiul Testament, în legătură cu evenimentele istorice la

care se face aluzie acolo, lămurește foarte mult imaginea puternic simbolică a acestui capitol. În cap. 17,16 împărații pământului (vezi comentariul de la v. 12) sunt cei care dau foc Babilonului. Aici ei sunt descriși ca jelinând rezultatele aceluiași fapt, probabil din cauză că au înțeles tristul fapt că în curând trebuie să participe și ei la soarta Babilonului (compară cu Isaia 47,13–15).

Boci. Gr. kopto, literal, „a-și bate pieptul”, „a-și tăia trupul” de durere.

Apocalipsa 18:10

10. Departe. Fără îndoială dându-și seama că, numai până de curând, au colaborat cu cetatea Babilon (vezi v. 3), au participat la „păcatele” ei, și prin urmare, sunt destinați să aibă parte de „plăgile” acesteia (v. 4). Ei își dau seama că propria lor soartă este inexorabil legată de a ei. Ei nu au luat seama la chemarea lui Dumnezeu de a „ieși din mijlocul ei” (v. 4), și în curând trebuie să aibă parte de soarta ei. Compară cu Ezechiel 27,33.35.

Vai, vai! Ei au așteptat să „primească putere împărătească” (vezi comentariul de la cap. 17,12) în continuu, împreună cu amanta lor, Babilonul mistic. Ea i-a asigurat că a fost întronată drept „împărăteasă” pentru totdeauna și că dacă ei își vor lega soarta de a ei, se vor bucura de o stăpânire fără sfârșit (vezi comentariul de la cap. 17,2). Dându-și seama de zădărnicia unui astfel de plan, ei își exprimă acum puternicul lor regret.

Cetatea cea mare. Vezi comentariul de la cap. 14,8; 17,5.18; 18,7. În limba greacă descrierea măreției și a puterii de odinioară a Babilonului mistic este extrem de emfatică. Inconsistența pretențiilor sale este acum evidentă, deoarece „Dumnezeul care a judecat-o este tare” (v. 8).

O clipă. Vezi comentariul de la cap. 17,12; 18,8.

Judecata. Gr. krisis, „actul judecării” sau „executarea judecării”, în contrast cu krima, „sentința judecării” (vezi comentariul de la cap. 17,1). Întrucât cap. 17 se ocupă mai ales de sentința împotriva Babilonului, cap. 18 se ocupă de executarea acestei sentințe.

Apocalipsa 18:11

11. Negustorii. Unii susțin că acești „negustori” sunt cei care conduc comerțul și afacerile de pe pământ, al căror sprijin financiar și material a contribuit atât de mult la luxul, splendoarea și succesul Babilonului cel mare (vezi comentariul de la v. 7, 12–15). Alții consideră că acești „negustori” simbolici îi reprezintă pe colportorii mărfii spirituale a Babilonului, cei care au vândut doctrinele și metodele ei împăraților și locuitorilor pământului (vezi comentariul de la cap. 16,13.14; 17,2.4; vezi mai jos, la „marfa”). În cap. 18,23 despre acești „negustori” se spune că sunt „mai marii pământului”. Compară cu Isaia 23,2.8.17.18; 47,13.15.

O plâng și o jelesc. Vezi comentariul de la v. 9.

Nimeni nu le mai cumpără. Împărații și locuitorii pământului sunt dezamăgiți și refuză să mai aibă ceva de-a face cu Babilonul. Compară cu Isaia 23,14; Ezechiel 26,15–18.

Marfa. Gr. gonos, „încărcătura”, sau „povara”, unei corăbii sau a unui animal de povară, de aici sensul de „marfă”. Conform primei opinii menționate mai sus, acest cuvânt face referire la articole reale de manufactură și comerț, iar conform celei de-a doua opinii, sau interpretarea figurată, este vorba de doctrinele și metodele Babilonului mistic, numite în altă parte „vinul” ei (vezi comentariul de la cap. 17,2). Caracterul extrem de figurat al cap. 18 (vezi comentariul de la v. 9) tinde să favorizeze a doua interpretare (vezi mai sus, la „negustorii”). O dată cu distrugerea Babilonului se pune capăt șuvoiului de bunuri care au fost vândute și distribuite în numele ei, prin care a înșelat lumea întreagă.

Apocalipsa 18:12

12. Marfă de aur. Încercarea de a clasifica cele 28 de articole de comerț înșirate în v. 12, 13, pentru a scoate din ele vreun înțeles ascuns, sunt fără valoare exegetică. Caracterul foarte difuz și poetic al cap. 18 sugerează că scopul listei este de a scoate în evidență multele interese comerciale ale Babilonului, dacă este acceptată prima interpretare menționată în comentariul de la v. 11, sau, dacă este adoptată a doua, scopul

este de a sublinia multilateralitatea doctrinelor și a metodelor ei corupte (vezi comentariul de la cap. 16,13.14; 17,2.4). Pentru o listă similară a mărfurilor, vezi Ezechiel 27,3–25.33.

Lemn de tiin. Literal, „lemn parfumat”, adică un lemn mirositor, folosit pentru ardere, ca și tămâia.

Aramă. Mai degrabă „bronz” (vezi comentariul de la Exodul 25,3).

Apocalipsa 18:13

13. Mirodeniile. Mai degrabă „tămâie”. Dovezile textuale favorizează , între „scorțișoară” și „mirodenii”, adăugarea cuvântului amomon, o „mirodenie” extrasă dintr-o plantă mirositoare care crește în India.

Mirul. Gr. muron, „mir” (vezi comentariul de la Matei 2,11).

Tămâia. Vezi comentariul de la Matei 2,11.

Vinul. Pot fi citate dovezi textuale pentru omiterea acestui cuvânt.

Boii. Sau „vitele”. Gr. ktene, animale domestice, ca boii și animalele de povară. Aici probabil că se intenționează numai boii.

Căruțele. Gr. rhedai, un cuvânt împrumutat de la gali sau celți, introdus în Asia Mică de gali, care au devenit galateni. Rhedai de fapt nu înseamnă căruțe, ci trăsuri de călătorie pe patru roți. Folosirea acestui cuvânt în Apocalipsa sugerează că autorul a trăit în Asia Mică și și-a însușit un termen familiar în acea zonă.

Robii. Literal, „trupurile” (compară cu Romani 8,11; etc.). Ca un obiect de comerț, acest cuvânt ar avea, bineînțeles, sensul de „robi”.

Sufletele oamenilor. Mai degrabă „adică ființele umane”. În Biblie cuvântul „suflet” înseamnă adesea „ființă umană” sau „persoană” (vezi comentariul de la Psalmi 16,10; Matei 10,28). Compară cu „o sută de mii de inși” (1 Cronici 5,21), literal, „din sufletele oamenilor, o sută de mii”; „dădeau robi” (Ezechiel 27,13), literal, „dădeau suflete de oameni”. Unii au considerat că aici „sufletele oamenilor” sunt o referință la natura spirituală a ființelor umane în discuție.

Apocalipsa 18:14

14. Roadele. Gr. apora, „fructe”, sau mai exact, „sezonul fructelor coapte”, târziu în vară sau la început toamnei. Simbolic, se poate ca aici să fie vorba despre vremea pe care desfrânata o aștepta, ca să se poată bucura pe deplin de roadele poftelor ei (vezi comentariul de la cap. 17,4.6; 18,7).

Atât de dorite sufletului tău. Literal, „dorințelor sufletului tău”, însemnând „dorințelor tale”. Cuvântul „suflet” este adesea echivalent cu pronumele personal (vezi comentariul de la Psalmi 16,10; Matei 10,28; Apocalipsa 18,13).

Lucrurile alese, strălucite. Literal, „lucrurile bogate și splendide”, adică tot ceea ce a contribuit la viața ei de lux și desfrâu (vezi comentariul de la v. 7).

Nu le vei mai găsi. Deznodământul nenorocirii care s-a abătut asupra Babilonului este repetat de șase ori în v. 21–23, în cuvinte asemănătoare. Babilonul va avea parte acum de „pierzarea” descrisă în cap. 17,8.11, pentru a nu se mai ridica niciodată. Compară cu Ieremia 51,26; Ezechiel 26,21; 27,36; 28,19.

Apocalipsa 18:15

15. Cei ce fac negoț. Vezi comentariul de la v. 11.

Aceste lucruri. Vezi comentariul de la v. 12, 13.

Care s-au îmbogățit de pe urma ei. Parteneriatul cu Babilonul a fost benefic pentru ambele părți (compară cu Ezechiel 27,33).

Vor sta departe. Vezi comentariul de la v. 10.

Vor plânge, se vor tângui. Vezi comentariul de la v. 9.

Apocalipsa 18:16

16. Vai, vai. Vezi comentariul de la v. 10.

Cetatea cea mare. Vezi comentariul de la v. 10.

Îmbrăcată. Vezi comentariul de la cap. 17:4.

In foarte subțire. Vezi comentariul de la cap. 19,8.

Purpură și cu stacojiu. Vezi cap. 17,4.

Împodobită. Vezi comentariul de la cap. 17,4.

Apocalipsa 18:17

17. Atâtea bogății. Sau „toată bogăția aceasta” (vezi comentariul de la v. 7, 11–14).

Într-un ceas. Vezi comentariul de la cap. 17,12; 18,8.

S-au prăpădit. [„Au ajuns nimic”, KJV]. Literal, „au fost pustiite” (vezi comentariul de la cap. 17:16).

Cârmacii. Gr. kubernetes, „cârmaci”, însemnând ofițerul care poartă răspunderea navigării unui vas, indiferent dacă el conduce sau nu acel vas – nu proprietarul vasului (vezi Faptele Apostolilor 27,11). Folosind un limbaj extrem de figurat (vezi comentariul de la Apocalipsa 18,9), Ioan trece la dezvoltarea tabloului sugerat de „negustori” și de negoțul lor (v. 11–15).

Toți cei ce merg cu corabia. Sau „oricine navighează spre un loc”, probabil pentru a se angaja în comerț. Aceste cuvinte pot fi considerate ca o apozitie la „cârmaci”, cele două părți de propozitie sunând astfel: „toți cârmacii de vase, adică, oricine navighează în căutarea unui loc”. Tabloul este al unui căpitan de vas care își duce vasul din port în port pentru a face comerț.

Câștigă din mare. Literal, „lucrează pe mare”, adică își câștigă existența din mare, în contrast cu cei care și-o câștigă muncind pământul. Aceste cuvinte îi includ și pe cei care construiesc vase, cei care pescuiesc, cei care caută perle, adună scoici, din care se extrăgea culoarea purpurei (vezi comentariul de la Luca 16,19). Compară cu Ezechiel 26,17; 27,26–32.

Stăteau departe. Vezi comentariul de la v. 10.

Apocalipsa 18:18

18. Fumul arderii ei. Vezi comentariul de la v. 9.

Strigau. Sau „strigau fără încetare”. Era un adevărat Babel de glasuri atunci când persoanele menționate în v. 17 strigau într-o parte și-n alta.

Care cetate. Babilonul antic a fost unic (vezi Vol. IV, pp. 794–799). Compară cu Ezechiel 27,32.

Cetatea cea mare. Vezi comentariul de la cap. 14,8; 17,5.18; 18,10.

Apocalipsa 18:19

19. Își aruncau țărână. Un semn al extremei rușini sau dureri, aici, mai degrabă a doua variantă (vezi comentariul de la v. 9). Compară cu Ezechiel 27,30; vezi comentariul de la Iosua 7,6.

Plângeau, se tânguiau. Vezi comentariul de la v. 9.

Țipau. Vezi comentariul de la v. 18.

Vai! Vai! Vezi comentariul de la v. 10.

Belșug de scumpeturi. Literal, „din risipa ei”. Pretențiile extravagante ale cetății Babilon i-au îmbogățit pe cei care făceau comerț cu lucrurile de care era ea interesată.

A îmbogățit. Vezi comentariul de la v. 15.

Pe toți cei ce aveau corăbii. Vezi comentariul de la v. 17.

Într-un clipă. [„Într-un ceas”, KJV]. Vezi comentariul de la cap. 17,12; 18,8.

Prefăcută într-un pustiu. Vezi comentariul de la cap. 17,16. Compară cu Isaia 13,19–22; 47,11; Ieremia 50,13.40; 51,26.29; Ezechiel 26,17.19.

Apocalipsa 18:20

20. Bucură-te. Sau „nu te opri din bucurie”. Pustiirea sumară a Babilonului aduce biruință și bucurie tuturor ființelor neprihănite din tot universul. Imnul biruinței asupra Babilonului este raportat în cap. 19,1–6, iar despre sărbătoarea care celebrează eliberarea poporului lui Dumnezeu se amintește în v. 7–9.

Cerule. Locuitorii cerului sunt primii care se vor bucura de biruința lui Hristos și a bisericii Sale.

Sfinților, apostolilor. „Apostolii” ar putea fi conducătorii din timpurile Noului Testament, în timp ce sfinții ar putea face referire la membrii bisericii în general.

Proorocilor. Probabil prorocii în general, deși aici, e mai probabil să fie vorba de cei din timpurile Vechiului Testament (vezi comentariul de la Efeseni 2,20).

V-a făcut dreptate. Literal, „a judecat judecata voastră”, însemnând „a executat sentința voastră”. Ea decretase moartea poporului lui Dumnezeu (vezi cap. 13,15; 17,6), dar acum suportă exact soarta la care îi osândise pe aceștia. Compară cu soarta lui Haman (Eстера 7,10). În ce privește mijloacele prin care va fi executată sentința divină asupra Babilonului, vezi comentariul de la Apocalipsa 17,1.16.17. Acest eveniment va avea loc în timpul plăgii a șaptea (cap. 16,19; vezi și cap. 19,2).

Apocalipsa 18:21

21. O mare piatră de moară. O piatră de moară de o mărime care în antichitate era mișcată de un animal, în contrast cu micile pietre de moară care erau puse în mișcare de mâna omului.

A aruncat-o în mare. Compară cu ilustrația lui Ieremia cu privire la soarta vechiului Babilon (Ieremia 51,63.64; vezi comentariul de la Isaia 13,19; Apocalipsa 14,8). În ce privește o explicație a simbolului inundației, vezi Isaia 8,7.8; Ieremia 50,9; 51,27.42; Ezechiel 26,3.4.

Cu așa repeziciune. Literal, „cu grabă”. Cuvântul acesta este folosit de scriitori greci clasici cu privire la un atac de luptă și o revărsare de ape. În Faptele Apostolilor 14,5 un cuvânt înrudit este tradus „mișcare”. Piatra de moară este aruncată puternic în adâncurile mării. Astfel, aflându-și sfârșitul (vezi comentariul de la Apocalipsa 18,14), Babilonul se va scufunda în uitare, sau „pierzare” (cap. 17,8). Compară cu Ieremia 51,42,64; Ezechiel 26,3.19; 27,32.34.

Nu va mai fi găsit. Vezi comentariul de la v. 14. Descrierea lui Ioan cu privire la starea pustiită a Babilonului antic (v. 21–23) trebuie să fi avut un impact deosebit asupra contemporanilor săi, ținând cont de faptul că tocmai în timpul vieții lor nenorocita cetate a ajuns în cele din urmă un loc pustiu, nelocuit (vezi comentariul de la Isaia 13,19).

Apocalipsa 18:22

22. Nu se va mai auzi. Artele și distracțiile au încetat. Vezi comentariul de la Apocalipsa 18,14; compară cu Ezechiel 26,13.

Sunet. Versetele 22 și 23 sunt o descriere vie și simbolică a stării pustiite a Babilonului (vezi comentariul de la v. 19). Compară cu Isaia 24,8; Ezechiel 26,13.

Alăute. Gr. kitharodoi, cântăreți care cântau din kithara, „citeră”, cu care își acompaniau cântecele vocale, deci „barzi”. Lira era un instrument cu coarde, a cărei cutie de rezonanță era din lemn, și semăna foarte mult cu o liră (vezi Vol. III, pp. 34–37).

Cântători din fluiere. Vezi Vol. III, pp. 37, 38.

Meșter. Artizanii, mecanicii și toți lucrătorii iscusiți au pierit. Manufacturile au încetat.

Apocalipsa 18:23

23. Lămpii. Vezi comentariul de la cap. 1,12. Întunecarea totală a nopții descrie expresiv absența oricărei urme de viață.

Mirelui. Orice formă de viață socială și familială a ajuns la capăt (compară cu Ieremia 25,10).

Negustorii tăi. Vezi comentariul de la v. 11.

Mai marii pământului. Compară cu Isaia 23,8; Ezechiel 26,17; 27,8; Apocalipsa 6,15.

Vrăjitoria. Adică înșelăciunile practicate de Babilon pentru a-și asigura supunerea locuitorilor pământului. Vezi cap. 13,14; 16,14; 19,20; vezi comentariul de la cap. 17,2; compară cu Isaia 47,9.12.13.

Apocalipsa 18:24

24. Sângele. Vezi comentariul de la cap. 16,6; 17,6.

Proorocilor. Vezi comentariul de la v. 20.

Al tuturor celor ce au fost junghiați. Babilonul mistic reprezintă religiile decăzute, chiar de la început (vezi comentariul de la cap. 14,8; 17,5.13). Totuși, cap. 13–18 se ocupă în special de momentul culminant al apostaziei de la sfârșitul timpului. Astfel, într-un sens general, propoziția „toți cei care au fost junghiați” ar putea foarte bine să-i includă pe martirii din toate timpurile, dar fără îndoială că aici este vorba în primul rând de cei care își dau viața în bătălia finală a marii lupte dintre bine și rău, și probabil și de cei pe care Babilonul plănuiește să îi omoare, dar, prin intervenția divină, este împiedicat să o facă (vezi comentariul de la cap. 17,6; compară cu Isaia 47,6; Ieremia 51,47–49).

NOTĂ ADIȚIONALĂ LA CAPITOLUL 18

Babilonul mistic joacă un rol principal în Apocalipsa 14–19, și mai ales în cap. 17–18. Având în vedere că imagistica Apocalipsei pare să se bazează în mare parte pe paralele istorice din Vechiul Testament (vezi p. 725) și mai ales că Babilonul mistic este echivalentul simbolic al vechii cetăți literale de pe malurile Eufratului (vezi comentariul de la cap. 14,8; 17,5), este de așteptat ca o comparație cu pasajele relevante din Vechiul Testament să clarifice, cel puțin în parte, rolul atribuit de către Inspirație Babilonului mistic.

În mare măsură ilustrațiile Apocalipsei cu privire la Babilonul mistic sunt luate din Isaia 13; 14; 47; Ieremia 25; 50; 51; Ezechiel 26–28. În ce privește o analiză a contribuției acestor pasaje vechi testamentare la subiectul în discuție, vezi comentariul de la Isaia 47,1; Ieremia 25,12; 50,1; Ezechiel 26,13. În următorul tabel comparativ coloana din stânga constă într-o serie compusă, așezată pe subiecte, conținând declarații din Apocalipsa cu privire la Babilonul mistic, iar în coloana din dreapta sunt prezentate cele mai semnificative pasaje din Vechiul Testament care se ocupă de Babilonul antic. Notează unica excepție – nr. 5.

Vezi tabelul cu Babilonul mistic în Apocalipsa și paralelele din Vechiul Testament

COMENTARIILE LUI ELLEN G. WHITE

1 COL 79; CS 52; CT 548; CW 141; EW 245; LS 327, 375; ML 59, 63; MM 185; TM 89; 5T 383, 729; 6T 41, 406; 7T 140; 9T 40, 46

1, 2 EW 277; GC 603; 6T 60

1–3LS 412

1–5TM 59

1–68T 118

1–24Ev 230; EW 273–276; GC 390; LS 412

2 EW 274; PP 124, 458; SR 399; TM 265; 4T 13

2, 3 Ev 365

2–4Ev 559; RC 51; 9T 110, 149

2–5PK 188

3 GC 653; TM 62

3, 4 Ev 247

4 CH 291; EW 92, 266; FE 502; GC 383, 390; PK 715; PP 167

4, 5 EW 277; GC 604; SR 399

5 EW 274

5, 6 COL 179; FE 363

5–10GC 653

6 EW 276

8 TM 62

13 EW 275; MH 338

5–17GC 653

Apocalipsa 19:1

1. După aceea. Adică după ce a văzut scenele din cap. 17 și 18 (vezi comentariul de la cap. 18,1). Cele din cap. 19 i-au fost prezentate lui Ioan în continuare, fără vreo întrerupere. Din v. 2 reiese că această cântare este intonată după ce judecata asupra „curvei celei mari” a fost executată, eveniment care are loc în timpul plăgii a șaptea (vezi comentariul de la cap. 16,19; 17,1), deci după scena descrisă în cap. 17,16.17; 18,4–23. Conform cu TM 432, intonarea acestei cântări de laudă la adresa lui Dumnezeu are loc imediat după încheierea lucrării îngerului care poartă a șaptea plagă. Dacă evenimentele din capitolele 18–20 sunt raportate în ordine cronologică, așa se pare că e cazul, imnul din cap. 19,1–7 este intonat în strânsă legătură cu evenimentele celei de a doua veniri a lui Hristos, fără a se putea preciza exact dacă este el cântat chiar atunci, înainte sau după. Din context se poate înțelege că imnul este intonat imediat înainte de arătarea Domnului Hristos (compară cu v. 11).

Un glas puternic. Vezi comentariul de la cap. 11,15.

Gloată multă. Adică locuitorii cerului și probabil oamenii răscumpărați de pe acest pământ (vezi cap. 18,20). Se poate ca imnul din cap. 19,1–7 să fie cântat ca răspuns la chemarea din cap. 18,20.

Aleluia. Gr. Allelouia, o transliterare a ebraicului halelu-Yah, „laudă lui Iehova” (vezi comentariul de la Psalmi 104,35), de la halal, „a străluci”, „a se lăuda”, „a sărbători”, „a lăuda”, și Yah, o formă prescurtată a lui Yahweh, Iehova. Ca și cuvântul „amin”, „aleluia” a fost adoptat în limba română și în alte limbi practic neschimbat. În Noul Testament cuvântul acesta este folosit doar în Apocalipsa, și aici de patru ori (v. 1, 3, 4, 6).

Versetele 1–7 constituie un aranjament coral antifonar, compus din două imnuri și două răspunsuri: (1) În v. 1–3 un glas tare din cer conduce, prezentând tema cântării, dându-I cinste și dreptate lui Dumnezeu pentru faptul că a pedepsit Babilonul. (2) În v. 4 „făpturile vii” și „bătrânii” răspund afirmativ. (3) În v. 5 un glas din scaunul de domnie îi invită pe toți cei credincioși din univers să se alăture în recunoașterea acestui adevăr. (4) În v. 6, 7 întregul univers se unește în aclamarea faptului că Dumnezeu are dreptul la suveranitate universală. Acest imn de laudă stă într-un contrast izbitor cu jalnicul bocet de moarte din cap. 18,10–19.

Motivul acestui imn antifonar de laudă este similar cu cel din Psalmi 24,7–10, care de asemenea este compus din două antifoane și două răspunsuri. Acest fel de cor, cu răspunsuri, a fost folosit pentru prima dată în timpul procesiunii cu ocazia întoarcerii chivotului la Ierusalim (PP 708), și, câteva secole mai târziu, la învierea (EW 187) și înălțarea (DA 833; EW 190, 191) lui Isus.

A Domnului. Dovezile textuale atestă omiterea acestor cuvinte.

Mântuirea. Literal, „salvarea”. În limba greacă fiecare din virtuțile puse aici în seama lui Dumnezeu este precedată de articolul hotărât (ca în traducerea Cornilescu). „Mântuirea” din cap. 12,10 (vezi comentariul de acolo) este salvarea (mântuirea) de sub „pârâșul fraților noștri”; aici este salvarea din Babilonul mistic (vezi comentariul de la cap. 16,17). Prima se referă la ceea ce s-a realizat la întâia venire, iar cealaltă face referire la ceea ce se va realiza la a doua.

Slava. Vezi comentariul de la Matei 6,13; Romani 3,23.

Cinstea. Dovezile textuale atestă omiterea acestui cuvânt.

Puterea. Vezi comentariul de la Matei 6,13; 28,18.

Apocalipsa 19:2

2. Pentru că. Versetul 2 explică motivul laudei din v. 1.

Judecățile. Literal, „(actele de) judecare” (vezi comentariul de la cap. 16,7), aici, fără îndoială, cele șapte plăgi de pe urmă, în general, și judecata Babilonului mistic, în special (vezi comentariul de la cap. 17,1; 18,4.10).

Drepte. Vezi comentariul de la cap. 15,3; 16,1.5. Dumnezeu nu va face nici o greșală în judecata Sa. El va lua toate faptele în considerare.

A judecat. În limba greacă este indicat un act unic, complet.

Curva cea mare. Vezi comentariul de la cap. 17,1.5.

Strica. Purtarea ei nelegiuită s-a desfășurat pe o lungă perioadă de timp. Vezi comentariul de la cap. 17,2.6.

Curvia ei. Vezi comentariul de la cap. 17,2.

A răzbunat. Sau „astfel, a răzbunat”. Judecata înseamnă răzbunare. Vezi comentariul de la cap. 18,6.20.

Sângele robilor Săi. Vezi comentariul de la cap. 6,9.10; 16,6; 17,s6.

Apocalipsa 19:3

3. Fumul ei se ridică în sus. Vezi comentariul de la cap. 18,8.9.

În vecii vecilor. Vezi comentariul de la cap. 14,11.

Apocalipsa 19:4

4. Bătrâni. Vezi comentariul de la cap. 4,4.

Făpturi vii. Vezi comentariul de la cap. 4,6–8.

S-au aruncat la pământ. Vezi și cap. 4,10.

Sedea pe scaunul de domnie. Vezi comentariul de la cap. 4,2.

Amin. Vezi comentariul de la Matei 5,18.

Apocalipsa 19:5

5. Din scaunul de domnie. Acesta era fie glasul lui Dumnezeu Însuși, fie al cuiva care vorbea în numele Lui (vezi comentariul de la cap. 16,17).

Lăudați. Literal, „continuați să-L lăudați”. Răspunsul la acest apel este corului de glasuri din v. 6, 7.

Robii Lui. Vezi comentariul de la cap. 1,1.

Voi. Sau „chiar voi”, „voi, care vă temeți”, echivalent cu „voi, robii Lui”.

Vă temeți. Adică o temere plină de respect sfânt (vezi comentariul de la cap. 11,18).

Mici și mari. Vezi cap. 11,18.

Apocalipsa 19:6

6. Am auzit. Vezi comentariul de la cap. 1,2.

Ca. [„Ca și cum ar fi fost”, KJV]. Sau „ceea ce părea a fi”.

Glas. Mai degrabă „exact ca glasul”. Vezi comentariul de la cap. 14,2.

Ca vuietul. Mai degrabă „exact ca vuietul”.

Ape multe. Vezi cap. 14,2.

Aleluia. Vezi comentariul de la v. 1.

Atotputernic. Vezi comentariul de la 2 Corinteni 6,18; Apocalipsa 1,8.

Să împărătească. Numai la sfârșitul judecății de cercetare, dar înainte de a părăsi Sfânta Sfintelor, va primi Hristos împărăția și va începe să împărătească în calitate de „Împărat al împăraților” (EW 280; GC 428; vezi EW 55).

Apocalipsa 19:7

7. Să ne bucurăm. Aceasta este experiența interioară, a inimii.

Să ne veselim. Este manifestarea exterioară, un rezultat al bucuriei lăuntrice. Aceasta vine dintr-o inimă inundată de fericirea datorată faptului că Hristos domnește acum ca împărat (vezi cap. 18,20).

Slavă. Literal, „glorie”. Aceasta este exprimarea culminantă a recunoștinței și a devoțiunii.

A venit. Sau „a venit în cele din urmă”, adică în momentul când se face acest anunț evenimentul a avut deja loc (vezi mai jos, la „nuntă”; vezi comentariul de la v. 1).

Nunta. „Mireasa, nevasta Mielului” este „cetatea Sfântă, Ierusalimul” (cap. 21,2.9.10). Noul Ierusalim va fi capitala noului pământ, reprezentând astfel „împărăția lumii”, care trebuie să devină împărăția „Domnului nostru și a Hristosului Său” (cap. 11,15; 21,1–5; GC 426). Noul Ierusalim va cuprinde Grădina Edenului, în care a fost păstrat pomul vieții (vezi cap. 22,1.2; compară cu PP 62; GC 299, 646–648). Nunta la care se face referire aici este momentul în care Hristos Își primește împărăția, reprezentată de Noul Ierusalim, și este încoronat ca Domn al domnilor și Împărat al împăraților, în ceruri, la sfârșitul lucrării Sale preoțești, înainte de venirea plăgilor (EW 55, 251, 280, 281; GC 427, 428; vezi comentariul de la cap. 17,14). Ca și în pilda celor zece fecioare, sfinții care așteaptă sunt oaspeții invitați la nuntă (cap. 19,9; GC 426, 427; compară cu Matei 25,1–10).

Mielului. Vezi comentariul de la cap. 5,6.

S-a pregătit. Ioan își continuă descrierea simbolică în termenii unei nunți orientale antice. În ce privește obiceiurile legate de o asemenea ocazie, vezi comentariul de la Matei 22,1–13; 25,1–10; Ioan 2,1–10.

Apocalipsa 19:8

8. I s-a dat. Ioan prezintă Noul Ierusalim prin simbolul unei mirese (vezi comentariul de la v. 7). Continuând simbolistica, el vorbește despre veșmintele în care este îmbrăcată mireasa.

In subțire. Aici este un simbol pentru un caracter neprihănit (vezi cap. 3,5; 6,11; vezi comentariul de la cap. 3,18; compară-l cu cel de la cap. 22,14).

Strălucitor. Ca lumina unei lămpi care strălucește. Cuvântul acesta este tradus la fel în Luca 23,11 și Apocalipsa 22,16.

Faptele neprihănite. Gr. dikaiomata, „fapte neprihănite”, nu dikaiosune, „caracter neprihănit” (vezi comentariul de la Matei 5,6; Romani 3,20). Faptele neprihănite sunt rezultatul natural și inevitabil al unui caracter neprihănit. Dikaiomata se aplică mai ales la faptele sfințite ale creștinului, la viața sa biruitoare prin harul Domnului Hristos, care locuiește în el (vezi comentariul de la Galateni 2,20; Iacov 2,17.18.20). În ce privește hainele de nuntă din parabola omului care nu avea haină de nuntă, vezi comentariul de la Matei 22,11. Compară cu Matei 5,48; vezi COL 315–317.

Apocalipsa 19:9

9. Scrie. Acum vorbește îngerul din v. 10. Vezi comentariul de la cap. 1,2.11.

Ferice. Vezi comentariul de la Matei 5,3.

Chemați. Adică invitați la nuntă (vezi comentariul de la Matei 22,14; Romani 8,28).

Ospățul. [„Cina”, KJV]. Gr. deipnon, masa de seară. „Cina nunții Mielului” are loc la sfârșitul lungii zile a pământului. Vezi comentariul de la Matei 22,1–14.

Mielului. Vezi comentariul de la cap. 5,6.

Acestea. Adică toate cuvintele invitației.

Adevăratele cuvinte. Invitația este absolut demnă de încredere și te poți bizui pe ea.

Apocalipsa 19:10

10. M-am aruncat. Un gest tipic oriental, de respect și închinare. Este expresia unei profunde bucurii și recunoștințe, deoarece ospățul nunții este o sărbătorire a biruinței asupra forțelor celui rău, care au încercat să împiedice chiar acest eveniment. Aceasta este prima ocazie în care Ioan răspunde astfel soliei îngerului, arătând profunzimea simțământului care a fost stârnit în el.

Ferește-te să faci una ca aceasta. Compară cu Faptele Apostolilor 10,26.

Împreună slujitor. Literal, „împreună rob”. Ce privilegiu este ca lucrătorii devotați de pe pământ să aibă parte de tovărășia îngerilor cerești și să fie conlucrători cu ei!

Cu frații tăi. Adică un împreună slujitor al fraților tăi. Unii au considerat că această declarație este dovada faptului că vorbitorul trebuie să fi fost un membru al neamului omenesc, ca Enoh, Ilie, Moise, sau unul dintre sfinții care au înviat împreună cu Hristos, la învierea Sa. Totuși, în Scriptură nu se găsește nici o dovadă directă că vreo ființă umană înălțată la cer ar fi îndeplinit cândva rolul unui înger, pentru a le descoperi adevărul fraților săi (vezi EW 231).

Mărturia lui Isus. Vezi comentariul de la cap. 1,2; 12,17.

Duhul proorociei. În ce privește cuvântul „proorocie”, compară cu „prooroc” din Matei 11,9. Duhul Sfânt a fost trimis ca să dea mărturie cu privire la Isus (Ioan 15,26), iar mărturia Lui este echivalentă cu cea a lui Isus în persoană. Duhul proorociei este unul din darurile Duhului (vezi comentariul de la 1 Corinteni 12,10; Efeseni 4,11). În ce privește manifestarea acestui dar în mijlocul poporului lui Dumnezeu în zilele de pe urmă, vezi Nota Suplimentară de la sfârșitul acestui capitol; vezi comentariul de la cap. 12,17.

Apocalipsa 19:11

11. Deschis. Literal, „stând deschis”. Cerul era deschis atunci când atenția lui Ioan a fost atrasă pentru prima dată asupra lui și a rămas deschis. Vezi cap. 4,1; 11,19; 15,5. Însoțit de oștile îngerești ale cerului (cap. 19,14), Hristos este văzut coborând din cer ca Împărat al împăraților (v. 16), cu putere și măreție, pentru a-Și elibera poporul credincios de cei care îi doresc nimicirea (vezi GC 641). Scena descrisă în v. 11–21 este punctul culminant al „războiului zilei celei mari a Dumnezeului Celui Atotputernic”, numit adesea războiul de la Armaghedon (vezi comentariul de la cap. 16,12–19; compară cu 6T 406).

S-a arătat. Vezi cap. 21,5.

Cal alb. În vremurile biblice caii erau folosiți aproape întotdeauna în legătură cu războaiele sau cu problemele de stat. În Biblie, atunci când este folosit în mod figurat, ca aici, calul este de obicei simbolul războiului (compară cu Exodul 15,21; Isaia 43,17; Ieremia 8,6; Ezechiel 38,15; Zaharia 10,3; Apocalipsa 14,20; vezi comentariul de la cap. 6,2). Albul semnifică sfințenia caracterului (vezi comentariul de la cap. 3,4; 6,2; 7,14). Caii albi au fost întotdeauna favoriții împăraților și ai conducătorilor militari. Hristos a primit dreptul de a conduce pământul ca Împărat al împăraților (vezi comentariul de la cap. 19,1.7), iar acum apare, simbolic, ca un războinic, călărind ca un biruitor, pe un măreț cal alb de luptă, pentru a intra în stăpânirea domeniului Său de drept și pentru a-Și conduce poporul credincios la „ospățul nunții” (v. 9; vezi comentariul de la cap. 11,15). Compară cu Isaia 63,1–6.

„Cel credincios” și „Cel adevărat”. Trebuie reamintit faptul că în Orient numele descria caracterul persoanei care îl purta (vezi comentariul de la Faptele Apostolilor 3,16), și de aceea, numele atribuite aici lui Hristos Îl reprezintă în rolul Lui de apărător al poporului Său persecutat de pe pământ. În legătură cu războiul din Apocalipsa 19,11–21, cu privire la numele lui Hristos sunt făcute patru declarații:

1. Hristos este numit „Cel Credincios” și „Cel Adevărat” (v. 11) datorită faptului că acum El vine, potrivit făgăduinței Sale (Ioan 14,1–3), pentru a-i salva pe ai Săi. Lor li se părea că El Își amână venirea (vezi comentariul de la Apocalipsa 16,15), dar au avut încredere în El și L-au așteptat, iar acum el Se arată pentru a-i mântui (Isaia 25,9; compară cu Apocalipsa 16,17).

2. Acel „nume scris, pe care nimeni nu-l știe, decât numai El singur” (v. 12) reprezintă rolul, până

aici necunoscut, în care apare El acum, ca răzbnător al poporului Său (vezi comentariul de la cap. 16,1). Îndeplinind această lucrare „ciudată” El acționează într-un rol nou, atât pentru oameni cât și pentru îngeri.

3. Dar ca răzbnător și eliberator al poporului Său, El încă este „Cuvântul lui Dumnezeu” la lucru, îndeplinind pe pământ, prin judecată, voia lui Dumnezeu Tatăl, așa cum mai înainte o îndeplinise prin har (vezi comentariul de la Ioan 1,1–3; Apocalipsa 19,15).

4. Acum titlul de „Împărat al împăraților și Domn al domnilor” (v. 16) I se aplică lui Hristos într-un sens special (vezi comentariul de la cap. 17,14). Lui I-a fost dată toată puterea (1 Corinteni 15,25). Satana aspirase în mod egoist la poziția înaltă care îi fusese rezervată lui Hristos, ca Fiu al lui Dumnezeu (Isaia 14,12–14; Apocalipsa 12,7–9; PP 36). Dar Isus, neconsiderând că egalitatea cu Dumnezeu este un lucru de apucat, a renunțat de bunăvoie la deplina exercitare a atributelor și a prerogativele Dumnezeirii pentru un timp (vezi Vol. V, p. 918; vezi comentariul de la Filipeni 2,6–8), demonstrând prin asta că este vrednic să primească cinstea și demnitatea implicită titlului „Împăratul împăraților și Domnul domnilor”.

El judecă și se luptă. El face judecata prin război. Acest război este dus împotriva forțelor militare și politice ale pământului, care s-au adunat laolaltă pentru a-i distruge pe slujitorii credincioși ai lui Dumnezeu (vezi comentariul de la cap. 13,15; 16,13.14.16.17).

Cu dreptate. Cauza Lui este pe deplin îndreptățită (vezi comentariul de la cap. 15,3; 16,5). De-a lungul istoriei conducătorii pământului au luptat pentru idealuri egoiste și pentru faimă personală sau națională. Compară cu Isaia 11,1–5.

Apocalipsa 19:12

12. Ochii Lui. Vezi comentariul de la cap. 1,14. Pe măsură ce Hristos, marele apărător al dreptății veșnice, înaintează, nimic nu scapă privirii Sale.

Cununi împărătești. Gr. diadema (vezi comentariul de la cap. 12,3). În Biblie cuvântul diadema nu este folosit niciodată pentru răsplata dată sfinților. Este întotdeauna coroana împărătească. Pe lângă multele coroane împărătești pe care le primește, ca Împărat al împăraților, Hristos mai primește și o cunună a biruinței, stephanos, pentru că și El l-a biruit pe Satana (vezi comentariul de la cap. 12,3; 14,14).

Un nume. Vezi comentariul de la v. 11; compară-l cu cel de la cap. 2,17.

Apocalipsa 19:13

13. Haină. Gr. himation (vezi comentariul de la Matei 5,40), aici probabil o îmbrăcăminte de călăreț sau mantaua unui comandant militar.

Muiată în sânge. Bineînțeles că aici este sensul figurat. Întrebarea care se ridică este al cui sânge pătează haina călărețului. Unii au sugerat că este un simbol al sângelui pe care Hristos l-a vărsat la cruce, presupunere făcută pe baza faptului că nu poate fi vorba de sângele celor nelegiuiți care, la această dată, nu au fost încă uciși. Totuși, aici Hristos nu apare în rolul de „Miel [...] junghiat” (cap. 5,6), ci în cel al unui războinic biruitor. Izbitoarea asemănare dintre acest pasaj și cel din Isaia (cap. 63,1–6) sugerează că aici se împlinesc cuvintelor lui Isaia.

Numele Lui. Vezi comentariul de la v. 11.

Cuvântul lui Dumnezeu. Vezi comentariul de la Ioan 1,1. Pedepsindu-i pe cei care persistă în răzvrătirea lor față de conducerea divină, Hristos este „Cuvântul lui Dumnezeu”, ca și atunci când, la prima Sa revenire, a adus oferta îndurătoare a harului divin. Ambele Sale venituri sunt expresii ale voinței divine.

Apocalipsa 19:14

14. Oștile. Adică oștile îngerești care îl însoțesc pe Hristos la a doua Sa venire (vezi Matei 24,31; 25,31). Vezi comentariul de la Apocalipsa 17,14; compară cu Matei 22,7.

Apocalipsa 19:15

15. Din gura Lui. Sabia este, evident, simbolică. Prin Cuvântul Domnului au fost creat pământul,

împreună cu locuitorii lui (Psalmi 33,6.9), iar acum, prin Cuvântul gurii Sale, El pune capăt existenței lor (vezi Apocalipsa 19,20.21).

Sabie. Gr. rhomphaia (vezi comentariul de la cap. 1,16), o armă mare, de atac, folosită de soldații din antichitate, în contrast cu machaira, o sabie scurtă, cu care se înjunghia, folosită în apărare (vezi comentariul de la Luca 22,36). Compară cu Ieremia 46,10.

Lovească. Literal, „să lovească [o dată pentru totdeauna]”.

Cârmui. Gr. poimaino, literal, „a păstori” (vezi comentariul de la Matei 2,6). O traducere mai bună a cuvintelor „le va cârmui” este „adică le va cârmui”, deoarece lovirea și cârmuirea se referă la același lucru.

Toiag de fier. Vezi comentariul de la Apocalipsa 2,27; compară cu Psalmi 2,9; 110,1.2.5.6. Toiagul păstorului avea o dublă funcționalitate. Un capăt încovoiat servea ca ajutor și ca o călăuză pentru oi, în timp ce partea grea de la celălalt capăt, îmbrăcată în fier, pentru a întări toiagul, îl transforma într-o armă de atac. Această parte era folosită pentru protejarea turmei, pentru a izgoni și a omorî animalele sălbatice care încercau să împrăștie sau să nimicească turma. Acum este timpul ca Păstorul cel Bun să folosească de „toiagul de fier” împotriva popoarelor, pentru a-și elibera turma împresurată de pe acest pământ. Cârmuirea sau lovirea națiunilor, cu un toiag de fier, duce la exterminarea lor, nu la guvernarea lor în timpul mileniului, cum susțin unii (vezi Nota Suplimentară de la cap. 20, nota 2).

Teascul. Vezi comentariul de la Isaia 63,3; Apocalipsa 14,19.20, unde acest simbol este dezvoltat mai pe larg. Compară cu Plângerile lui Ieremia 1,15.

Mâniei aprinse. Vezi comentariul de la cap. 16,1.

Atotputernicului. Vezi comentariul de la cap. 1,8.

Apocalipsa 19:16

16. Haină. Vezi comentariul de la v. 13.

Și pe coapsă. Mai bine, „adică pe coapsă”. Numele era înscris pe acea parte a hainei care acoperea coapsa.

Numele. Vezi comentariul de la v. 11.

Împăratul împăraților. Vezi comentariul de la cap. 17,14; compară-l cu cel de la cap. 19,6.

Apocalipsa 19:17

17. Stătea în picioare în soare. Probabil că lumina orbitoare a soarelui descrie lumina plină de slavă a prezenței divine (compară cu 2 Tesaloniceni 2,8.9; Apocalipsa 6,15–17). Astfel, îngerul care face chemarea din cap. 19,17 stă alături de Hristos, așa cum în luptele din antichitate, cel care purta armele stătea chiar lângă domnul său.

Păsărilor. Această invitație adresată „păsărilor” avertizează oștile celui rău cu privire la soarta care le așteaptă (vezi comentariul de la cap. 16,15–17). Ea este îmbrăcată în limbajul oriental plastic al unei provocări la luptă (compară cu 1 Samuel 17,44–46). A fi mâncat de animalele care se hrănesc cu hoituri era unul din blestemele rostite de Moise în cuvântarea lui de rămas bun către poporul lui Israel (Deuteronom 28,26). Se pare că exprimarea lui Ioan din Apocalipsa 19,17.18 se bazează pe cuvintele lui Dumnezeu către popoarele păgâne, așa cum sunt raportate ele în Ezechiel 39,17–22 (compară cu Ieremia 7,32.33).

Ospățul. Alternativa tristă la a lua parte la ospățul de nuntă al Mielului (v. 9) este a fi mâncat de păsările cerului, la „ospățul cel mare al lui Dumnezeu”. Cei care nu acceptă de bunăvoie invitația plină de îndurare a lui Dumnezeu, de a fi prezenți la prima, trebuie să răspundă la porunca Lui de a participa la cealaltă.

Apocalipsa 19:18

18. Carnea. Literal, „bucăți de carne” (vezi comentariul de la cap. 17,16).

Împăraților. Aceasta este alianța națiunilor de pe pământ, acționând de comun acord, sub directa supraveghere a lui Satana, deghizat într-un înger de lumină (vezi comentariul de la cap. 16,14.16.17; 17,12.14).

Căpitanilor. Aceștia sunt conducătorii forțelor militare adunate pentru a îndeplini voia lui Satana, în timpul scenelor finale ale mării lupte.

Celor viteji. Adică forțele armate organizate, antrenate și echipate.

Carnea cailor. Restul v. 18 este un tablou plastic al distrugerii totale a tuturor forțelor răului, la a doua venire a lui Hristos (vezi și cap. 6,15; 14,17–20; 16,21).

Slobozi și robi. Vezi cap. 13,16.

Apocalipsa 19:19

19. Fiara. Vezi comentariul de la cap. 17,3.8.11.

Împărații pământului. Vezi comentariul de la cap. 16,14.16; 17,12–14.

Oștile lor. Acum acestea sunt adunate pentru război și sunt angajate într-un înverșunat conflict între ele (vezi comentariul de la cap. 16,17.19).

Adunate. Vezi comentariul de la cap. 16,14.16.

Război. Literal, „războiul”, adică „războiul zilei celei mari a Dumnezeului celui Atotputernic”, adesea numit războiul de la Armagedon (vezi comentariul de la cap. 16,14).

Cel ce ședea. Vezi comentariul de la v. 11.

Oastea Lui. Compară cu cei „care sunt cu El” (cap. 17,14; vezi comentariul de la cap. 16,12; 19,14).

Apocalipsa 19:20

20. Fiara. Vezi comentariul de la cap. 17,3.8.

Prinsă. Războiul de după venirea lui Hristos este scurt și dramatic, deoarece chiar de la începutul lui „fiara” și „proorocul mincinos” sunt prinși (vezi comentariul de la cap. 16,17.19).

Proorocul mincinos. Adică protestantismul decăzut, care este înșelat de Satana și cooperează cu acesta (vezi comentariul de la cap. 13,11–17; 16,14). „Proorocul” este cel care vorbește în folosul altcuiva (vezi comentariul de la Matei 11,9). „Proorocul” acesta vorbește în folosul primei fiare, în legătură cu vindecarea „răni de moarte” a acesteia (vezi comentariul de la cap. 13,12; 17,8), pentru a determina lumea să se unească în ascultare față de ea.

Semnele ... amăgise. Vezi comentariul de la cap. 13,13.14; 16,14; 17,2; 18,2.3.23.

Semnul fiarei. Vezi comentariul de la cap. 13,16; vezi și cap. 14,9; 16,1.

Icoanei. Vezi comentariul de la cap. 13,14; 14,9.

Iazul de foc. Sau „iazul care este foc”. Această sintagmă atrage imediat atenția cititorului asupra sintagmei identice din cap. 20,10, care la rândul ei pare să sugereze că ambele sintagme fac referire la același eveniment legat de foc, și anume distrugerea celor nelegiuiți, la sfârșitul celor o mie de ani. Dar acest lucru ridică o problemă. Este evident că în capitolul 19 se vorbește despre evenimentele aflate în strânsă legătură cu cea de-a doua venire a lui Hristos. De aceea, a susține că iazul de foc menționat în cap. 19,20 descrie un eveniment de la sfârșitul mileniului înseamnă a scoate acest verset din context. Dacă este posibil,

este întotdeauna mai bine să se găsească o explicație care permite oricărei afirmații să-și mențină locul într-un pasaj al Scripturii. În ce privește cap. 19,20, acest lucru este posibil pe premisa credibilă că va fi o judecată cu foc atât la începutul cât și la sfârșitul mileniului. Nu e nici o inconsecvență și nici o contradicție dacă vorbim despre un iaz de foc la începutul mileniului și despre altul la sfârșitul acestuia.

În această privință, James White scria următoarele: „Așadar, cu voia dumneavoastră, sunt două iazuri de foc, câte unul la fiecare capăt al celor o mie de ani” (RH 21 ian., 1862).

Apocalipsa 19:21

21. Ceilalți. Sau „restul”, adică toți locuitorii pământului, cu excepția celor răscumpărați (vezi Nota Suplimentară de la cap. 20, nota 2).

Sabia. Vezi comentariul de la v. 15.

Celui ce ședea. Vezi comentariul de la v. 11.

Toate păsările. Vezi comentariul de la v. 17.

Notă Suplimentară la Capitolul 19

În cap. 12,17 Ioan declară că „mărturia lui Isus”, care este „duhul proorociei”, reprezintă unul dintre semnele distinctive ale „rămășiței” (vezi comentariul de acolo).

Cuvântul „proorocie” face referire la orice mesaj inspirat, comunicat de Dumnezeu printr-un prooroc (vezi comentariul de la Matei 11,9). Proorocia poate fi o prezicere a unor evenimente viitoare, deși cel mai adesea ea nu este așa ceva. Sintagma „duhul proorociei” se referă mai ales la „arătarea sau manifestarea Duhului”, în forma unui dar special al Duhului Sfânt, care îl inspiră pe cel ce îl primește și îl face în stare să vorbească cu autoritate, ca reprezentant al lui Dumnezeu (1 Corinteni 12,7–10), atunci când este „mănat de Duhul Sfânt” să facă asta (2 Petru 1,21). Contextul sintagmei din Apocalipsa 19,10 definește „mărturia lui Isus” și „duhul proorociei” în acest sens. Având în vedere faptul că „rămășița” din cap. 12,17 se referă în special la biserica de după încheierea celor 1260 de zile profetice din v. 6 și 14, adică de după anul 1798 (vezi comentariul de la Daniel 7,25), cap. 12,17 apare ca o prezicere clară a manifestării speciale a „duhului”, sau a „darului”, proorociei în biserica din zilele noastre. Adventiștii de ziua a șaptea cred că lucrarea lui Ellen G. White îndeplinește într-un fel unic caracteristicile din Apocalipsa 12,17.

Scriitorii biblici vorbesc despre mai mult de douăzeci de persoane contemporane cu ei, care exercitau darul profeției, deși soliile lor nu au fost încorporate în canon. Unii dintre aceștia au fost: Natan, Gad, Ido, Agab și alții (2 Samuel 7,2; 1 Cronici 29,29; 2 Cronici 9,29; Faptele Apostolilor 11,27.28; 21,10). În plus, este evident că darul profeției nu a fost limitat la bărbați, nici în Vechiul Testament, nici în Noul Testament, căci au existat profetese, ca Debora (Judecători 4,4), Hulda (2 Cronici 34,22) și cele patru fete ale lui Filip (Faptele Apostolilor 21,9).

Scriitorii Noului Testament nu sugerează nicăieri că manifestarea darului profeției trebuia să ia sfârșit o dată cu biserica apostolică. Dimpotrivă, Pavel declară că, alături de alte daruri ale Duhului pe care el le enumerate în Efeseni 4,11, acest dar trebuia să continue „până vom ajunge toți la unirea credinței și a cunoștinței Fiului lui Dumnezeu, la starea de om mare, la înălțimea staturii plinătății lui Hristos” (v. 13). Toate celelalte daruri speciale menționate în v. 11 sunt încă necesare în biserică, iar bărbații și femeile au încă de la Duhul Sfânt calificarea de a îndeplini aceste slujbe. De ce să fie slujba de profet considerată o excepție?

Au avut loc întotdeauna contrafaceri ale manifestărilor darului profetic. Asta nu s-a întâmplat numai în vremurile Vechiului Testament (vezi 2 Cronici 18; Ieremia 27–29), ci Domnul a avertizat că biserica creștină va fi tulburată de prooroci mincinoși, mai ales pe măsură ce a doua Sa venire se va apropia (Matei 24,11.24). Puterea acestor prooroci mincinoși de a înșela avea să fie atât de mare încât să înșele, dacă este „cu puțină, chiar și pe cei aleși”. Faptul că Domnul Hristos a avertizat împotriva unei false manifestări a darului profetic înainte de a doua Sa venire dovedește cu putere că va exista și o manifestare autentică a acestui dar, altfel El ar fi putut să avertizeze pur și simplu împotriva tuturor profeților care ar fi putut să

vină.

În armonie cu avertizarea dată de Domnul Hristos, Ioan sfătuiește biserica să îi pună la încercare pe cei care pretind că au fost înzestrați cu daruri spirituale (1 Ioan 4,1), pentru a stabili dacă aceste daruri sunt autentice. Scriptura arată câteva criterii după care trebuie să fie apreciați cei care pretind că vorbesc în numele lui Dumnezeu: (1) Viața personală a profetului trebuie să fie în armonie cu învățăturile Scripturii (Matei 7,15–20). (2) Soliile sale, de asemenea, trebui să fie în conformitate cu Scriptura. (3) Slujirea sa Îl va înălța pe Hristos ca Fiu al lui Dumnezeu și Mântuitor al omului (1 Ioan 4,2). (4) Lucrarea sa va fi confirmată prin împlinirea prezicerilor (Ieremia 28,9; compară cu 1 Samuel 3,19). De asemenea, este rezonabil să ne așteptăm ca soliile sale să aibă un beneficiu practic pentru biserică, să fie oportune și potrivite, lipsite de influențe omenești, iar atunci când profetul se află în viziune publică experiența sa să fie similară cu cea a profetilor biblici. Viața, lucrarea și scrierile lui Ellen G. White corespund pe deplin acestor cerințe.

Advențiștii de ziua a șaptea nu consideră scrierile lui Ellen G. White nici ca înlocuitor, nici ca un adaos la Canonul Sfânt. Pentru advențiști, Biblia are un statut unic și suprem, ca mijloc de punere la probă a credinței și a practicii creștine (vezi EW 78), în timp ce scrierile lui Ellen G. White sunt, după cum ea însăși a spus-o, ca „o lumină mai mică, a cărei menire este să îi conducă pe oameni la o lumină mai mare” (EGW, RH 20 ianuarie 1903). Scrierile Spiritului Profetic nu reprezintă o nouă cale a mântuirii, dar sunt desemnate să-i conducă pe oameni la înțelegerea și aprecierea Bibliei și la folosirea izvorului mântuirii descoperit acolo.

Unii au făcut speculații cu privire la existența unor trepte ale inspirației. Ca atare, ei consideră pe unii dintre profeți, cum au fost Debora, Natan sau Agab, au avut parte de o inspirație de un nivel mai de jos, sau inferior, față de scriitorii canonici. Pe temeiul unor astfel de premise, ei vor să considere că Ellen G. White posedă o inspirație de un nivel redus, sau inferior. Însă Biblia nu spune că ar exista anumite trepte ale inspirației și nici nu oferă vreun sprijin pentru această idee. Advențiștii cred că toate aceste speculații nu sunt doar nefolositoare, ci și primejdioase. Cum pot înțelege ființele finite taina felului în care Dumnezeu, prin Duhul Său, iluminează în mod unic mințile celor aleși de El pentru a fi purtării Săi de cuvânt?

În ce privește anumite probleme ridicate cu privire la Ellen G. White, vezi F.D. Nichol, *Ellen G. White and Her Critics*

COMENTARIILE LUI ELLEN G. WHITE

1–6TM 432

6 DA 48; GC 673

6, 7 DA 151; PK 721

6–9COL 421

7, 8 8T 154

8 AA 591; AH 536; COL 310; CG 190; Ed 249; ML 272

8, 9 CT 341

9 AH 503; DA 151; EW 19; GC 427; ML 356; TM 19; 1T 69; 6T 412; 7T 54; 8T 153

10 EW 231; ML 41; PP 367

11 GC 641

14 AA 523; GC 641

16 DA 739; EW 179, 286; GC 641; MB 108; SR 410; 6T 406

Apocalipsa 20:1

1. Am văzut. Evenimentele descrise în cap. 20 urmează imediat după cele descrise în cap. 19.

Pogorându-se. Ioan nu l-a văzut pe înger ajuns deja pe pământ, ci în timpul coborârii.

În mână. Sau „pe mână”, probabil vrând să spună că lanțul atârna de pe mâna îngerului.

Cheia. Faptul că un înger are în mână cheia arată că Cerul are control deplin asupra evenimentelor. Balaurul nu va putea să evite să fie aruncat în Adânc.

Adâncului. Gr. abussos (vezi comentariul de la cap. 9,1). Această viziune este simbolică. Adâncul nu este o cavernă subterană sau o prăpastie undeva în univers. Ioan descrie tabloul profetic desfășurat înaintea ochilor săi uimiți. În viziune el a văzut o fântână reală, dar închiderea balaurului în fântână, sau în adânc, era doar un mijloc simbolic de a arăta că activitatea acestuia va fi oprită. Lucrul acesta este lămurit prin declarația care arată că scopul închiderii lui era „ca să nu mai înșele neamurile” (cap. 20,3).

Cum se va pune stavilă activității lui Satana reiese clar din context și din alte pasaje ale Scripturii, care arată că pământul va fi cu totul depopulat la a doua venire a Domnului Hristos. Conform cap. 19,19–21, nelegiuții sunt cu toții nimiciți la a doua venire (vezi comentariul de acolo). În același timp, dreptii vor fi „răpiți... în nori, ca să întâmpine pe Domnul în văzduh” (1 Tesaloniceni 4,17). Vorbirea lui Pavel arată că la a doua venire Domnul Hristos nu-și așază împărăția pe pământ; altminteri de ce i-ar mai lua pe sfinți de pe pământ? Stabilirea ei pe pământ va avea loc după încheierea mileniului, când se va pogori Noul Ierusalim (Apocalipsa 21,1–3). Că la a doua Sa venire Domnul Isus îi ia pe sfinți de pe pământ reiese din Ioan 14,1–3. Mângâindu-i pe ucenicii întristați din pricina plecării Sale, El i-a anunțat că Se duce la Tatăl, unde urma să le pregătească locuințe. Apoi urma să Se întoarcă și să-i ia, pentru a fi cu El. Compară cu Ioan 13,36; 17,24. Locuințele se află, fără îndoială, în Noul Ierusalim, care nu va coborî pe acest pământ înainte de sfârșitul mileniului (vezi comentariul de la Apocalipsa 21,1–3).

Din grupa celor care vor fi luați pentru a-L întâmpina pe Domnul în văzduh fac parte atât dreptii morți, care sunt înviați la a doua venire, cât și dreptii în viață, care sunt „schimbați” (1 Corinteni 15,51; 1 Tesaloniceni 4,16.17). Ceata sfinților înviați îi cuprinde deci pe toți dreptii care au trăit pe pământ. Sunt doar două învieri principale: învierea „pentru viață” și învierea „pentru judecată”, sau „învierea vieții” și „învierea osândeii” (traducerea Gala Galaction) (Ioan 5,29; Faptele Apostolilor 24,15). La aceste învieri „toți cei din morminte ... vor ieși afară din ele” (Ioan 5,28.29). Unii susțin că sintagma „morți în Hristos” (1 Tesaloniceni 4,16) face referire doar la creștinii care au murit și că nu îi include și pe sfinții din Vechiul Testament. Dar textele de mai sus arată că toți neprihăniții vor ieși afară la învierea celor drepti. Cuvintele „morți în Hristos” nu impun excluderea sfinților din Vechiul Testament, deoarece ei au murit cu nădejdea unui Mesia viitor. Învierea lor depinde de învierea lui Hristos, deoarece „toți vor învia în Hristos” (1 Corinteni 15,22). Învierea celor drepti este numită „întâia înviere” (Apocalipsa 20,5.6).

Cei care nu recunosc că făgăduințele date vechiului Israel erau condiționate de ascultare au adus multă confuzie în doctrina cu privire la mileniu. Multe teorii fanteziste sunt prezentate de către cei care încearcă să potrivească împlinirea acestor făgăduințe din vechime cu tabloul escatologic al Noului Testament. Asta depășește ceea ce au vrut să spună scriitorii Noului Testament. Inspirați de Duhul lui Dumnezeu, ei prezintă un tablou logic al evenimentelor zilelor de pe urmă. Ei arată cum evenimente care ar fi putut fi împlinite în mod minunat dacă națiunea iudaică ar fi acceptat destinul ei divin, vor avea împlinire în cadrul bisericii din Noul Testament. Ei arată adevărata poziție a iudeilor în timpul Noului Testament și nu acordă nici un loc special iudeilor ca națiune. Într-una din parabolele Sale Isus a arătat lămurit că atunci când națiunea iudaică L-a lepădat, „împărăția lui Dumnezeu” a fost luată de la ei și „dată unui neam, care va aduce roadele cuvenite” (vezi comentariul de la Matei 21,43). Acum Dumnezeu îi privește pe iudei la fel cum le privește pe neamuri (vezi comentariul de la Romani 11). Pentru un studiu amplu al rolului iudeilor în profețiile biblice, vezi Vol. III, pp. 25–38. O cercetare atentă a tuturor dovezilor arată că iudeii ca națiune nu joacă nici un rol special în evenimentele milenare. Ca persoane individuale, cei care de-a lungul erei creștine L-au acceptat pe Isus Hristos sunt mântuiți ca membri ai bisericii creștine. Împreună cu alți sfinți, ei vor învia la prima înviere și vor fi luați la cer. Cei care persistă în a-L lepăda pe Mesia vor învia la a doua înviere (vezi comentariul de la Apocalipsa 20,5).

Luarea la cer a tuturor sfinților și nimicirea tuturor nelegiuitorilor în viață (vezi mai sus) lasă pământul cu totul depopulat. Mai mult chiar, îngrozitoarele frământări ale naturii în timpul celor șapte plăgi de pe urmă (vezi comentariul de la cap. 16,18–21) lasă în urmă pământul extrem de pustiu. Trupuri moarte zac împrăștiate pe suprafața acestuia (vezi comentariul de la cap. 19,17–21). Nu este rezonabil să considerăm că abussos este un simbol al pământului pustiu, unde va fi legat Satana în timpul mileniului. În LXX, la Genesa 1,2, abussos este traducerea cuvântului ebraic tehom, „adânc”, care face referire la suprafața pământului așa cum era în prima zi a creațiunii, „pustiu și gol”.

Lanț. Un simbol al restricției impuse cuiva. Aici nu este prefigurată vreo înlănțuire cu un lanț real.

Apocalipsa 20:2

2. A pus mâna. Gr. krateo, „a apuca”, „a ține bine”.

Balaur ... Satana. Aceste cuvinte fac referire la cap. 12,9, unde apar aceleași nume (vezi comentariul de acolo).

L-a legat. Legarea balaurului simbolizează limitarea acțiunilor Satanei. Nelegiuitorii vor fi uciși la a doua venire a lui Hristos. Cei neprihăniți vor fi luați la cer. Satana și îngerii săi vor fi legați pe această planetă pustie; deci pe pământ nu va mai fi nici măcar un om în viață, iar Satana nu își va mai putea folosi puterile înșelătoare. În asta va consta legarea lui (vezi comentariul de la v. 1).

Pentru o mie de ani. Unii comentatori consideră că această perioadă este profetică, adică 360.000 de ani reali, bazându-se pe faptul că aceste versete sunt simbolice, deci și acești o mie de ani trebuie interpretați tot simbolic. Alții atrag atenția asupra faptului că această profecie este un amestec de elemente reale și că nu este neapărat necesar ca perioada aceasta să fie înțeleasă simbolic. Comentariul acesta susține că cei o mie de ani sunt ani reali.

Apocalipsa 20:3

3. Adânc. Vezi comentariul de la v. 1.

A pecetluit. Gr. sphragizo, „a sigila”. În ce privește rolul pecetilor în antichitate, vezi comentariul de la cap. 7,2. Această pecete poate fi comparată cu cea pusă pe mormântul Domnului Isus (Matei 27,66). Pecetluirea simbolizează faptul că Satana va fi cu adevărat legat pentru perioada de timp indicată.

Să înșele neamurile. Lucrarea de înșelare a Satanei va fi întreruptă prin depopularea pământului. Nu va mai fi nici un om pe care să-l înșele (vezi comentariul de la v. 1).

Trebuie. Gr. dei, „este necesar”. Dei sugerează necesitatea bazată pe motive morale și etice. Este necesar ca Satana să fie dezlegat pentru că Dumnezeu vrea să fie așa, ca parte a planului Său divin.

Dezlegat. Acesta reprezintă actul opus legării diavolului la a doua venire a Domnului Hristos. Satana va putea din nou să îi înșele pe oameni, să facă ce vrea cu ei, în opoziție cu Dumnezeu. Ceea ce a pus capăt lucrării lui de înșelare a fost depopularea pământului. Prin urmare, dezlegarea lui va avea loc printr-o repopulare a pământului, un eveniment realizat prin învierea nelegiuitorilor la sfârșitul celor o mie de ani (vezi comentariul de la v. 5). Acești oameni, care tocmai au fost înviați, vor fi înșelați de diavol, când va plâni să-și încerce, pentru ultima dată, puterea împotriva lui Iehova.

Puțină vreme. Sau „puțin timp”. Cât de lung va fi acest „puțin” timp, nu știm. Va fi însă destul timp pentru ca Satana să-i organizeze pe cei nelegiuitori înviați pentru asaltul asupra Noului Ierusalim.

Apocalipsa 20:4

4. Scaune de domnie. Acestea sunt simboluri ale autorității sale de a-și exercita conducerea ca împărat (cap. 13,2) sau ca judecător (Matei 19,28).

Judecata. Gr. krima, „sentință”, „verdict”, „o decizie luată”. Aici krima pare să însemne autoritatea de a da o sentință. Pasajul nu se referă la un verdict în favoarea neprihăniților. Sfinții stau pe scaunele de

domnie, fapt care arată că ei sunt cei care vor pronunța sentința. Pasajul acesta este fără îndoială o aluzie la Daniel 7,22, unde profetul notează că s-„a făcut dreptate sfinților Celui Prea Înalt” („sfinților Celui Prea Înalt li s-a dat judecata”, KJV). În LXX, în Daniel, pentru „judecată” este folosit cuvântul krisis, „actul de a judeca”, în timp ce versiunea greacă a lui Theodotion folosește krima.

Lucrarea judecării la care face referire Ioan este fără îndoială cea despre care amintește Pavel: „Nu știți că sfinții vor judeca lumea?... Nu știți că noi vom judeca pe îngeri?” (1 Corinteni 6,2.3). Judecata va implica fără îndoială o cercetare atentă a celor scrise cu privire la oamenii nelegiuți, astfel încât fiecare om să fie convins de justetea actului lui Dumnezeu de a-i distruge pe cei răi (DA 58). Vezi GC 660, 661.

Sufletele. Vezi comentariul de la Apocalipsa 6,9; compară-l cu cel de la Psalmi 16,10.

Li se tăiase capul. Gr. pelekizo, literal, „a tăia cu o secure”, și anume „a decapita”. Cuvântul vine de la pelekus, „o secure”. Secura era instrumentul folosit de obicei în execuțiile din Roma antică. Mai târziu a fost înlocuită cu sabia.

Mărturiei lui Isus. Vezi comentariul de la cap. 1,2.9. Aici este vorba de mărturia dată cu privire la Isus.

Cuvântului lui Dumnezeu. Vezi comentariul de la cap. 1,2.9.

Nu se închinaseră. Cu alte cuvinte, ei au luat aminte la avertizarea celui de-al treilea înger (cap. 14,9–12) și au refuzat să asculte de puterea reprezentată de fiară, în ciuda amenințării cu boicotul și cu moartea (vezi comentariul de la cap. 13,15–17). În acest verset sunt menționate numai două categorii de sfinți: martirii și cei care vor câștiga biruința asupra fiarei. Lucru acesta nu înseamnă că ei sunt singurii care au parte de domnia milenară, deoarece deja s-a arătat că toți dreptii care au murit (nu numai martirii) vor ieși din morminte la prima înviere (vezi comentariul de la Apocalipsa 20,1; compară-l cu cel de la Daniel 12,2). Probabil că sunt evidențiați martirii și cei care o vor birui pe fiară deoarece ei îi reprezintă pe cei care au suferit cel mai mult. Vezi Notele Adiționale de la sfârșitul capitolului, nota 2.

Înviat. Cuvântul grecesc poate fi tradus fie „trăit”, fie „au venit la viață”. Contextul pare să favorizeze ultima variantă, altminteri declarația „aceasta este întâia înviere” (v. 5) nu are un antecedent potrivit. Totuși, biruitorii asupra fiarei sunt vii în timpul de dinaintea venirii Fiului omului și majoritatea, dacă nu toți, nu vor avea nevoie de înviere (vezi comentariul de la v. 1). Prin urmare, unii sugerează că ideea verbului „înviat” este incoativă (exprimând începutul unei acțiuni), iar conjuncția „și” are sens explicativ, deci, „Ei au început să trăiască, adică să domnească cu Hristos”.

Împărățit. Se pune întrebarea: peste cine vor domni sfinții dacă toți cei nelegiuți au fost nimiciți? Despre ei spune că „au împărățit cu Hristos”. Când îngerul al șaptelea sună din trâmbiță, atunci „împărăția lumii a trecut în mâinile Domnului nostru și ale Hristosului Său” (cap. 11,15). Daniel vorbește că „domnia, stăpânirea și puterea tuturor împăraților” este dată „poporului sfinților Celui Prea Înalt” (cap. 7,27). Sfinții au fost asupriți de împărății care au băut din vinul curviei Babilonului (vezi Apocalipsa 18,3). Acum lucrurile s-au inversat.

Este adevărat că cei nelegiuți sunt morți (vezi comentariul de la cap. 20,2), dar ei vor învia la sfârșitul perioadei de o mie de ani (vezi comentariul de la v. 5). Ei sunt închiși, ca să zicem așa, pentru ca mai târziu să-și primească pedeapsa. Între timp sfinții vor ajuta în lucrarea de judecată, pentru a stabili măsura pedepsei care le va fi distribuită nelegiuților. După ce aceștia vor reveni la viață, vor fi zdrobiți într-o înfrângere totală, își vor primi pedeapsa și apoi vor fi distruși complet (vezi comentariul de la cap. 14,10; 20,9).

Cu Hristos. Domnia milenară va avea loc cu Hristos, în cer, nu pe pământ, așa cum susțin mulți comentatori ai Bibliei (vezi comentariul de la v. 2; vezi Notele Adiționale de la sfârșitul capitolului, Nota 2).

O mie de ani. Vezi comentariul de la v. 2.

Apocalipsa 20:5

5. Ceilalți morți. Fără îndoială că aici este vorba de morții nelegiuți, cei care de la începutul istoriei au murit fără Hristos și cei care au pierit la a doua venire a Sa. Acest lucru reiese clar din faptul că toți morții neprihăniți vor învia la prima înviere. Prin urmare, prin cuvintele „ceilalți morți” se face referire, cu siguranță, la morții nelegiuți (vezi comentariul de la v. 2).

Pot fi citate dovezi textuale pentru omiterea frazei: „Ceilalți morți nu au înviat până nu s-au sfârșit cei o mie de ani”, deși este în general se susține că sunt mai multe dovezi în favoarea păstrării ei. Însă doctrina celei de-a doua învieri nu se bazează, în orice caz, pe această afirmație. Ea reiese cât se poate de clar din acest capitol. Dacă popoarele se unesc cu Satana în asaltul său asupra Cetății Sfinte (v. 9), înseamnă că au înviat. Sintagma „a doua înviere” derivă din observația că sunt doar două învieri principale (Ioan 5,28.29; Faptele Apostolilor 24,15) și că învierea celor neprihăniți este numită „prima înviere” (vezi comentariul de la Apocalipsa 20,2.4).

Fraza „ceilalți morți nu au înviat până nu s-au sfârșit cei o mie de ani” este ca o paranteză. Propoziția care urmează, „aceasta este întâia înviere”, este în strânsă legătură cu învierea la care se face referire în v. 4.

În ce privește aspectele textuale ale problemei din v. 5, vezi Notele Adiționale de la sfârșitul capitolului, Nota 1.

N-au înviat. Vezi comentariul de la v. 4.

S-au sfârșit. Literal, „până nu se vor fi încheiat”.

Întâia înviere. Adică cea menționată în v. 4 (vezi comentariul de acolo).

Apocalipsa 20:6

6. Fericiți. Gr. makarios (vezi comentariul de la Matei 5,3).

Sfinți. Gr. hagios (vezi comentariul de la Romani 1,7).

A doua moarte. Adică moartea de care vor avea parte cei nelegiuți, după ce vor învia la sfârșitul celor o mie de ani (v. 14; cap. 21,8). Prima moarte este moartea de care au parte toți (1 Corinteni 15,22; Evrei 9,27). Atât cei neprihăniți cât și cei nelegiuți vor învia din această moarte (Ioan 5,28.29). Cei neprihăniți vor ieși din morminte nemuritori (1 Corinteni 15,52–55). Cei nelegiuți vor învia pentru a-și primi pedeapsa și pentru a muri de moartea veșnică (Apocalipsa 20,9; 21,8). Dumnezeu le nimicește în gheenă atât sufletul cât și trupul (Matei 10,28). Asta înseamnă distrugere totală. „A doua moarte” este exact opusul unui chin veșnic, despre care unii consideră că este soarta celor nelegiuți (vezi comentariul de la Matei 25,41).

Putere. Gr. exousia, „autoritate”. Moartea a doua nu-i va atinge pe cei răscumparați.

Preoți. Vezi comentariul de la Apocalipsa 1,6; compară cu Isaia 61,6.

Ai lui Dumnezeu. Adică în tovărășia lui Dumnezeu. La fel, „ai lui Hristos”, înseamnă în tovărășia lui Hristos. Sintagmele „ai lui Dumnezeu” și „ai lui Hristos” mai pot însemna servindu-I lui Dumnezeu și servindu-I lui Hristos.

Vor împărăți. Vezi comentariul de la v. 4; vezi Note Adiționale la sfârșitul capitolului, Nota 2.

Apocalipsa 20:7

7. Dezlegat. Diavolul a fost legat ca rezultat al înălțării la cer a celor drepti și ca rezultat al morții celor nelegiuți în viață (vezi comentariul de la v. 2). Dezlegarea va fi realizată prin învierea celor nelegiuți, care îi va oferi lui Satana persoane pe care să le înșele.

Apocalipsa 20:8

8. Temnița. Temnița este „adâncul”, pământul pustiit la a doua venire a lui Hristos, unde Satana va fi

legat în timpul celor o mie de ani (vezi comentariul de la v. 1). Satana va fi eliberat pentru a-i organiza pe nelegiuiții înviați. Aceasta va fi încercarea lui finală de a lupta împotriva lui Dumnezeu, înainte de a fi nimic.

Neamurile ... Gog și Magog. Acești termeni reprezintă oștirile celor care vor învia la a doua venire, cei nemântuiți din toate timpurile. În ce privește numele „Gog” și „Magog” și aplicația acestor simboluri în profeția vechi testamentară și în pasajul de față, vezi comentariul de la Ezechiel 38,1.2.

Război. Dovezile textuale favorizează traducerea „pentru războiul”. Articolul hotărât pune accentul pe un anumit război, ultimul conflict dintre Dumnezeu și cei care I se împotrivesc. Vezi GC 663–665.

Nisipul mării. Adică nu pot fi numărați (compară cu Genesa 22,17). Această oștire este alcătuită din toți oamenii pierduți, de la întemeierea lumii.

Apocalipsa 20:9

9. Fața pământului. Compară cu expresia asemănătoare, din Habacuc 1,6. Nelegiuiții, sub conducerea lui Satana, vor porni împotriva taberei celor neprihăniți.

Tabăra. Gr. prembolē, „tabără”, un cuvânt compus din para, „dincolo de”, și ballo, „a pune”, „a așeza”, „a arunca”. Preamble este folosit pentru barăcile ostașilor sau pentru fortificația (Faptele Apostolilor 21,34.37) oștirilor în ordine de bătaie (Evrei 11,34) sau a așezărilor umane (Evrei 13,11.13). Aici cuvântul preamble descrie Noul Ierusalim.

Cetatea prea iubită. Sau „adică cetatea cea iubită”. Cetatea prea iubită este Noul Ierusalim (cap. 21,10). Unii învățați fac deosebire între tabără și cetate. Totuși, un lucru este clar, și anume că sfinții se află în interiorul cetății în timpul asediului (vezi EW 292, 293). Faptul că „cetatea cea iubită” este încercuită arată clar că ea a coborât, deși coborârea propriu-zisă nu este descrisă până în cap. 21,1.9.10. Unul din evenimentele însemnate care urmează după sfârșitul celor o mie de ani este coborârea Domnului Hristos, a neprihăniților și a Cetății Sfinte. Narațiunea este extrem de succintă, dar succesiunea evenimentelor este clară atunci când este examinat întregul context.

Foc. Fără îndoială că este vorba de focul real, ca mijloc de distrugere.

I-a mistuit. Literal, „i-a mâncat”. Forma verbului din limba greacă denotă acțiunea încheiată. Nelegiuiții sunt nimiciti. Ei au parte de „a doua moarte” (vezi comentariul de la v. 6). Nu este vreo aluzie la vreun chin fără de sfârșit, într-un iad care arde veșnic (compară cu Iuda 7).

Apocalipsa 20:10

10. Iazul de foc. Vezi comentariul de la cap. 19,20. Aici iazul de foc este suprafața pământului transformată într-o mare de flăcări, care îi mistuie pe cei nelegiuiți și purifică pământul.

Este. [„Sunt”, KJV]. Acest cuvânt este adăugat. Contextul sugerează adăugarea cuvintelor „au fost aruncați”. Vezi comentariul de la cap. 19,20.

Vor fi munciți. Subiectul acestui predicat este multiplu: diavolul, fiara și proorocul mincinos. Ar trebui notat faptul că fiara și proorocul mincinos sunt ființe simbolice, nu reale.

În vecii vecilor. Vezi comentariul de la cap. 14,11.

Apocalipsa 20:11

11. Scaun de domnie. Un simbol al autorității, în acest caz al autorității de a executa judecata. Scaunul de domnie este „alb”, sugerând probabil puritatea și dreptatea hotărârilor care sunt luate. De asemenea, se spune despre el că este „mare”, probabil făcându-se referire la deciziile importante care sunt luate.

Cel ce ședea. Nu este arătată identitatea persoanei care stătea pe scaunul de domnie, afară de cazul în care aceasta reiese din cuvintele „înaintea lui Dumnezeu” (v. 12, KJV). Totuși, dovezile textuale atestă

traducerea „înaintea scaunului de domnie”. Deci identitatea rămâne nesigură.

Scripturile Îl prezintă atât pe Domnul Hristos (Romani 14,10) cât și pe Tatăl (Evrei 12,23) ca șezând să facă judecată. În Apocalipsa 4,2.8.9; 5,1.7.13; 6,16; 7,10.15; 19,4; 21,5 Tatăl este Cel despre Care se spune că stă pe tron, ca judecător divin. Cei Doi lucrează în cea mai strânsă unitate (vezi comentariul de la Ioan 10,30). Actele oficiale ale Unuia devin actele oficiale ale Celuilalt. Fără îndoială că aici Hristos este Cel care conduce (vezi GC 666).

Au fugit. Un indiciu al puterii absolute a Celui care șade pe tron și a naturii efemere a acestei lumi (Psalmi 102,25.26; 104,29.30; Isaia 51,6; Marcu 13,31; 2 Petru 3,10). Ordinea veșnică a lucrurilor va fi cu totul altfel (Apocalipsa 21,1–5).

Apocalipsa 20:12

12. Morți. Fără îndoială că acest pasaj se referă la cei care vor învia la a doua înviere (vezi comentariul de la v. 5, 7).

Mari și mici. Statutul pe care l-au avut oamenii nu are nici o importanță la această întâlnire cu Dumnezeu. Mulți din cei care au avut poziții înalte în lume, au scăpat, pe când erau în viață, de răsplata pentru faptele lor rele. La judecata finală a lui Dumnezeu se va face dreptate deplină.

Cărți. [„Cărțile”, KJV]. În grecește cuvântul acesta nu are articolul hotărât (ca în traducerea Cornilescu). Acestea sunt cărțile în care este scris raportul vieților oamenilor. Nici o sentință dată vreunei persoane nelegiuite nu va fi arbitrară, părtinitoare sau nedreaptă. În ce privește clasificarea acestor cărți, vezi comentariul de la Daniel 7,10.

O altă carte. Adică „încă o carte”.

Cartea vieții. Vezi comentariul de la Filipeni 4,3; compară-l cu cel de la Luca 10,20.

După faptele lor. Vezi comentariul de la Romani 2,6. Aceasta este dovada pe care toți o pot vedea și evalua.

Apocalipsa 20:13

13. Marea ... Moartea ... Locuința morților. Aceste cuvinte scot în evidență universalitatea celei de-a doua învieri despre care se vorbește în v. 12. Nimeni nu poate evita să apară personal înaintea lui Dumnezeu, care stă pe tronul Său. Moartea și locuința morților se găsesc împreună în cap. 1,18; 6,8. În ce privește o definiție a „locuinței morților”, vezi comentariul de la Matei 11,23.

Apocalipsa 20:14

14. Moartea și Locuința morților. Aici moartea și locuința morților sunt personificate. Faptul că ele sunt aruncate în iazul de foc reprezintă sfârșitul morții și al locuinței morților. Ele nu vor mai exista niciodată pe noul pământ; sunt fenomene care aparțin numai acestei lumi. Moartea este ultimul vrăjmaș care va fi nimicit (1 Corinteni 15,26.53–55).

Iazul de foc. Vezi comentariul de la v. 10.

Moartea a doua. Vezi comentariul de la v. 6.

Apocalipsa 20:15

15. Oricine. Numai numele celor credincioși vor fi păstrate în cartea vieții. Numele celor care nu au răbdat până la sfârșit vor fi șterse (cap. 3,5). Mulți nu au avut niciodată numele lor scrise acolo, căci cartea conține numai numele celor care au mărturisit, măcar o dată în viață, credința lor în Hristos (vezi comentariul de la Luca 10,20).

Iazul de foc. Vezi comentariul de la v. 10. Compară cu Matei 25,41.46; Apocalipsa 21,8.

NOTE ADIȚIONALE LA CAPITOLUL 20

Nota 1

Apocalipsa 20,5 prezintă o anumită problemă textuală. Fraza „ceilalți morți n-au înviat până nu s-au sfârșit cei o mie de ani” nu se găsește în anumite manuscrise. Lucrul acesta a ridicat probleme în ce privește autenticitatea acestui pasaj. În continuare vor fi cercetate dovezile textuale în legătură cu această problemă.

Există șase mărturii unciale principale pentru cartea Apocalipsa: (1) Papirusul Chester Beatty, din secolul al III-lea, numit P47, cea mai veche mărturie importantă pe care o avem cu privire la această carte, și câteva fragmente pe papirus, (2) Sinaiticus, din secolul al IV-lea, (3) Alexandrinus (denumit A), din secolul al V-lea, (4) Ephraemi Rescriptus (denumit C), din secolul al V-lea, (5) Porfirianus (denumit P), din secolul al IX-lea sau la X-lea, și (6) un manuscris de la Vatican, uneori denumit B, dar care nu trebuie confundat cu Codex Vaticanus, din secolul al IV-lea, numit constant B. Cartea Apocalipsei a fost pierdută din Codex Vaticanus, iar golul a fost suplinit prin înlocuirea ei cu un manuscris din secolul al VIII-lea, denumit în mai multe feluri, Vatican gr. 2066, 046, sau a 1070.

În afară de aceste mărturii unciale, mai există și o mulțime de manuscrise minuscule, de la o dată comparativ târzie.

Trebuie amintit faptul că aceste manuscrise vechi nu sunt toate complete. Unele pagini lipsesc cu totul, iar altele sunt mutilate. Uneori lipsesc secțiuni întregi. De pildă, așa cum s-a spus deja, din Codex Vaticanus s-a pierdut întreaga carte a Apocalipsei. Papirusul Chester Beatty al Apocalipsei conține numai partea cuprinsă între cap. 9,10 și 17,2, unele rânduri lipsind din foile existente. Prin urmare, este necunoscută mărturia acestor unciale importante în ce privește cap. 20,5. Același lucru este adevărat și cu privire la Ephraemi Rescriptus (C) și Porfirianus (P), deoarece din C lipsește întregul capitol 20, iar din P lipsesc primele nouă versete ale capitolului. Partea aceasta a cărții Apocalipsa lipsește de asemenea din anumite minuscule.

Versiunea Peshitta – la începutul secolului al V-lea – n-a conținut niciodată cărțile 2 Petru, 2 Ioan, 3 Ioan, Iuda și Apocalipsa, deoarece biserica siriană nu le-a recunoscut ca fiind canonice. Textul Apocalipsei care apare în edițiile moderne tipărite ale versiunii Peshitta, începând cu anul 1627, a fost împrumutat dintr-o traducere siriană mai recentă, cunoscută sub numele de traducerea harkleiană.

Prin urmare, autenticitatea frazei în discuție trebuie evaluată pe baza celorlalte mărturii, care sunt relativ puține. De fapt mărturiile vechi pentru cartea Apocalipsei sunt mult mai puține decât cele pentru Evangheliile, Faptele Apostolilor sau epistolele pauline.

Dintre manuscrisele care conțin această parte a cărții Apocalipsa, fraza „ceilalți morți n-au înviat până nu s-au sfârșit cei o mie de ani”, este omisă din Sinaiticus, din unele minuscule și din versiunile siriene. Ea se găsește în Alexandrinus (A), în 046, și în multe minuscule. Procesul prin care este stabilită autenticitatea unei traduceri este prea complex pentru a fi discutat aici, dar pe temeiul dovezilor disponibile, în general învățații acceptă ca autentică fraza despre care este vorba aici. Din acest motiv, ea apare în majoritatea traducerilor. Faptul că unii traducători pun fraza între paranteze nu înseamnă neapărat că au îndoieli cu privire la autenticitatea ei; se poate doar ca ei să o considere ca pe o paranteză.

Se atrage atenția asupra faptului că pasajul sună coerent dacă se omite fraza despre care este vorba aici, mai ales dacă ultima parte a v. 4 este tradusă: „ei au venit la viață și au domnit cu Hristos o mie de ani”, lucru pe care sintaxa limbii grecești îl permite. Totuși, doar o asemenea considerație nu este baza pe care ar trebui să fie stabilită autenticitatea unui anumit pasaj. Unui autor nu trebuie să i se nege privilegiul de a introduce o idee parantetică într-un șir al ideilor care altminteri se desfășură în mod curgător.

În fraza disputată nu este nici o problemă contextuală, căci cele spuse în ea reies clar din context, mai ales atunci când sunt studiate textele înrudite. Biblia vorbește de două învieri principale – cea a celor drepti și cea a celor nedrepti (vezi Ioan 5,28.29; Faptele Apostolilor 24,15). Despre învierea celor drepti se spune clar că va avea loc în legătură cu a doua venire a Domnului Hristos (vezi 1 Tesaloniceni 4,13–17). În Apocalipsa 20,4 se declară cu privire la anumite categorii de oameni că „au înviat și au împărțit cu Hristos o mie de ani”. Tradusă în felul acesta, propoziția „aceasta este întâia înviere” (v. 5), se leagă logic cu v. 4. Atunci când autorul spune despre aceasta că este „întâia” înviere, el dă de înțeles că este și o „a doua”.

Întrucât cei nelegiuți vor muri toți la a doua venire a Domnului Hristos (cap. 19,21) și întrucât despre ei se spune că vor ataca cetatea la sfârșitul mileniului (cap. 20,8.9) înseamnă că ei trebuie să fi înviați. Prin urmare, din context reiese clar că există o a doua înviere la sfârșitul celor o mie de ani.

Nota 2

Perioada de o mie de ani, numită de obicei mileniu, este menționată în Biblie numai în Apocalipsa 20. Cuvântul „mileniu”, care însemnează pur și simplu „o mie de ani”, nu este un termen biblic, dar sintagma „o mie de ani” apare de șase ori în v. 1–7. Comentarii diferă foarte mult în felul cum înțeleg ei mileniul.

Această notă suplimentară urmărește să prezinte motivele biblice care vin în sprijinul poziției adventiștilor de ziua a șaptea și urmărește de asemenea să arate de ce adventiștii consideră nejustificate celelalte opinii în privința aceasta.

A doua Venire a Domnului Hristos Precede Mileniul. – Că a doua venire precede mileniul reiese clar din faptul că narațiunea din Apocalipsa 19 și 20 este continuă. A doua venire este descrisă simbolic în cap. 19,11–21, iar povestirea este dusă mai departe fără întrerupere în cap. 20, unde se vorbește despre perioada milenară. Continuitatea narațiunii este clar demonstrată de legătura dintre evenimente. Cele trei mari puteri care se vor împotrivi lucrării lui Hristos și care îi vor aduna pe împărații pământului la război chiar înainte de a doua venire sunt identificate cu balaurul, fiara și proorocul mincinos (cap. 16,13). Conform cap. 19,19, când „fiara și împărații pământului și oștile lor” se vor aduna să se războiască cu Hristos, la data venirii Sale, fiara și proorocul mincinosi vor fi prinși și aruncați de vii în iazul care arde cu foc și pucioasă (v. 20, 21). Narațiunea cap. 20 urmărește să arate soarta celui de al treilea membru al acestui trio, și anume soarta balaurului, care este prins și aruncat în adânc, unde rămâne timp de o mie de ani.

Orice definiție sau descriere a mileniului trebuie să se întemeieze pe cadrul doctrinei milenare prezentată în cap. 19 și 20, deoarece acesta este unicul pasaj biblic care se ocupă direct de această doctrină.

Vrăjmașii lui Hristos Uciși la A doua Venire. – Când fiara și proorocul mincinos sunt aruncați în iazul cu foc (Apocalipsa 19,20) „ceilalți” (v. 21), sau „restul” aderenților lor sunt uciși de sabia lui Hristos. Aceștia sunt împărați, căpitani, oameni viteji și „tot felul de oameni, slobozi și robi” (v. 18). Despre aceleași categorii se spune că în timpul pecetii a șasea încearcă să se ascundă de fața Mielului (cap. 6,14–17) când cerul se strânge ca un sul și orice insulă și munte se mișcă din locul lor. Este evident că aceste texte descriu același eveniment care zguduie pământul, a doua venire a Domnului Hristos.

Câți sunt incluși în moartea acestor „ceilalți” (cap. 19,21)? Conform celor scrise în cap. 13,8 în momentul celei de-a doua veniri vor fi pe pământ numai două categorii: „toți locuitorii pământului i se vor închina [fiarei], toți aceia al căror nume n-a fost scris ... în cartea vieții”. Este evident deci că atunci când „ceilalți” sunt „uciși cu sabia” (cap. 19,21) nu mai există alți supraviețuitori decât cei care s-au împotrivit fiarei, și anume cei care sunt scriși în cartea vieții (cap. 13,8). Înainte de a menționa că această grupă intră în domnia ei milenară (cap. 20,4), Ioan arată cum al treilea mare vrăjmaș, balaurul, va începe să-și primească plata (v. 1–3).

Morții cei Drepti vor Învia la A doua Venire. – Biblia prezintă două învieri: cea a celor drepti și cea a celor nedrepti, despărțite de o perioadă de o mie de ani (vezi comentariul de la Apocalipsa 20,1.4.5). Nu poate avea loc o înviere generală, deoarece există o înviere la care, după cât pare, nu toți au parte (Filpeni 3,11; compară cu Luca 14,14; 20,35). În altă parte cei drepti sunt descriși ca „cei ce sunt ai lui Hristos” „la venirea Lui” (1 Corinteni 15,23). Unii susțin că în Apocalipsa 20,4 este vorba numai de martirii creștini. Totuși, o comparație cu alte texte arată că toți dreptii, inclusiv sfinții din Vechiul Testament (vezi comentariul de la Romani 4,3; 1 Corinteni 15,18) și neprihăniții în viață, care atunci vor fi făcuți nemuritori (1 Corinteni 15,51–54), se vor înălța cu Hristos la a doua venire (vezi comentariul de la 1 Tesaloniceni 4,16.17).

Nu există nici un temei biblic întemeiat pentru a-i despărți pe cei „fericiți și sfinți”, care au rezistat persecuției din partea fiarei, de sfinții nemuritori menționați în 1 Tesaloniceni 4 și 1 Corinteni 15.

Unitatea celei de-a Doua Veniri. Diferitele pasaje biblice despre cea de-a doua venire se combină descriind revenirea Domnului Hristos ca pe un singur eveniment, a cărui menire este să-i adune pe sfinții Săi și să-i nimicească pe persecutorii lor. Referințele principale pot fi rezumate după cum urmează:

1. Matei 24,29–31. Venirea lui Hristos va fi vizibilă, va avea loc „pe norii cerului”, „după acele zile de necaz”. Isus îi va trimite pe îngerii Săi „cu trâmbița răsunătoare”, ca să-i „adune pe aleșii Lui”.

2. 1 Corinteni 15,23.51–53. Cei care sunt ai lui Hristos la venirea Sa – atât cei înviați cât și cei vii – vor primi nemurirea atunci când „trâmbița va suna”.

3. 1 Tesaloniceni 4,15/17. Domnul Se pogoară „cu trâmbița lui Dumnezeu”, pentru a-i învia și a-i lua la ceruri „pe cei morți în Hristos”, împreună cu „cei vii, care vom fi rămas” până la ziua venirii Sale. Ei sunt răpiți „în nori, ca să întâmpine pe Domnul în văzduh” și „să fie totdeauna cu Domnul”.

4. 2 Tesaloniceni 1,6–8. „Odihna” bisericii după persecuție are loc „la descoperirea Domnului Isus din cer, cu îngerii puterii Lui, într-o flacără de foc”, ca să pedepsească „pe cei ce nu ascultă de Evanghelie”.

5. 2 Tesaloniceni 2,1–3,8. „Strângerea laolaltă cu El” (cu Hristos), cu privire la care tesalonicenii erau frământați, nu va veni înainte de „lepădarea credinței” și de descoperirea „omului fărădelegii” (Antihristul), care va fi nimicit „cu suflarea gurii Sale” și de „arătarea venirii Sale”.

6. Apocalipsa 1,7. Venirea Sa va fi „pe nori”, vizibilă pentru „orice ochi”.

7. Apocalipsa 14,14–20. Când va veni Hristos, El va avea parte de un dublu seceriș – cei drepti și cei nedrepti.

8. Apocalipsa 19,11 la 20,6. La venirea Sa, simbolizată prin imaginea unui războinic însoțit de oștile cerului, Hristos va arunca „fiara” persecutoare și pe „proorocul mincinos” în iazul de foc, și îi va ucide pe restul dușmanilor Săi cu sabia care iese „din gura Lui”. Un înger îl va lega pe Satana. Cei credincioși – morții înviați și oamenii vii – vor fi răsplătiți; vor domni împreună „cu Hristos o mie de ani”.

Aceste pasaje biblice sunt de acord că revenirea glorioasă a Domnului este un eveniment singur și vizibil. Ele arată că acest un singur eveniment va realiza (1) adunarea sfinților nemuritori de pe pământ pentru a fi împreună cu El, bineînțeles că în „locașurile” cerești, în locul pe care Hristos S-a dus să-l pregătească pentru ei (Ioan 14,2.3) și (2) uciderea persecutorilor din ultima generație, împreună cu toți cei nedrepti, prin slava mistuitoare a venirii Sale.

Astfel, este evident faptul că atunci când va începe mileniul toate ființele umane fie vor fi fost luate la ceruri, în nemurire, fie vor fi fost lăsate moarte pe un pământ pustiit. Tocmai această depopulare a pământului va fi cea care îl va lega pe Satana (vezi comentariul de la Apocalipsa 20,1.2). El nu mai are posibilitatea să ajungă la cei răscumpărați și nici puterea să-i înșele oamenii supuși lui, până când aceștia vor învia iarăși, la sfârșitul celor „o mie de ani” (v. 5).

Credința Eronată în Mileniul pe Pământ. – Unii susțin că mileniul va fi o perioadă de dreptate, pace și prosperitate pe pământ. Ei ajung la această concepție mai ales pentru că aplică la mileniu, fie literal, fie figurat, profețiile restaurării și ale împărăției date Israelului din Vechiul Testament. Premilenariștii care aparțin acestei grupe aplică literal aceste profeții la o împărăție pe pământ, fie bisericească, fie iudaică, într-un mileniu viitor, după a doua venire. Postmilenariștii aplică exact aceleași preziceri la o epocă de aur din istoria bisericii, înainte de a doua venire. O a treia grupă, amilenariștii, consideră că descrierile Vechiul Testament cu privire la împărăția oferită vechiului Israel sunt simple alegorii ale biruințele bisericii în era creștină.

Falsitatea acestor trei opinii este dublă: (1) Nici una din ele nu corespunde celor specificate în Apocalipsa 19,10–20,15, cel mai important pasaj biblic care se ocupă de mileniu. Acest pasaj arată clar că în această perioadă pe pământ nu va fi nici o ființă umană vie (vezi mai sus; vezi comentariul de la cap. 20,1). Prin urmare, mileniul nu poate fi o perioadă de dreptate, pace și prosperitate pe pământ. (2) Aceste opinii se bazează pe o falsă concepție cu privire la natura profețiilor din Vechiul Testament.

De exemplu, mulți premilenariști susțin că aceste profeții cu privire la împărăție sunt niște decrete literale și inalterabile, care urmează încă să se împlinescă în cadrul Israelului literal, deci cu evreii (pentru termenul „Israel” aplicat evreilor din orice seminție, vezi comentariul de la Faptele Apostolilor 1,6). Această credință eronată a avut drept rezultat un sistem cunoscut sub numele de futurism (vezi p. 129), care, în loc de a considera biserica creștină moștenitoare a făgăduințelor făcute lui Israel, consideră că epoca creștină este o „paranteză” în profeție, adică ea umple golul, până când vechile profeții cu privire la Israel se vor împlini literal (vezi p. 129).

Interpreții acestei școli aplică cea mai mare parte a profețiilor din Apocalipsa în special evreilor și cred că acest preziceri vor fi împlinite în ceea ce ei numesc „timpul sfârșitului”. Ei așteaptă ca profețiile vechi testamentare cu privire la împărăție, date lui Israel, să se împlinescă în timpul mileniului. Ei împart istoria sacră în două sisteme religioase, sau perioade, „epoca bisericii” fiind privită ca o perioadă intermediară de har între epoca iudaică trecută și viitoare. Această împărțire în sisteme religioase cere în mod logic „o răpire înainte de necaz” (vezi comentariul de la 1 Tesaloniceni 4,17), pentru a-i lua pe sfinții creștini de pe pământ, înainte de „perioada de necaz” a iudeilor. Acești comentatori susțin în continuare că evreii care vor supraviețui Îl vor primi pe Hristos atunci când va apărea pe norii cerului după zilele de necaz; apoi, împreună cu „națiunile” care vor supraviețui, vor intra în mileniu, și fiind încă muritori, vor locui pe un pământ parțial renovat. Conform acestei opinii, iudeii se vor bucura nu doar de prosperitate materială și de viață lungă, ci și de împărăția davidică restaurată, un templu restaurat, un sistem de jertfe „comemorativ”, lege, Sabat, stăpânire politică mondială, impunerea „cârmuirii cu toiag de fier” a lui Hristos asupra națiunilor supuse, dar care în final vor fi rebele – toate acestea într-o împărăție milenară pământescă, în timp ce sfinții creștini vor domni cu Hristos în nemurire.

Mai jos sunt prezentate câteva din principiile de interpretare profetică a Vechiului Testament, trecute cu vederea de cei care consideră că profețiile vechi testamentare despre împărăție se aplică evreilor dintr-o epocă viitoare (vezi Vol. IV, p. 25–38; vezi comentariul de la Deuteronom 18,15).

1. Făgăduințele date Israelului din vechime erau condiționale. Dumnezeu a spus: „Dacă veți asculta ..., veți fi ai Mei dintre toate popoarele” (Exodul 19,5; vezi Deuteronom 7; 8; 27–30; Ieremia 18,6–10; vezi Vol. IV, p. 34).

2. Israelul ca națiune nu a împlinit condițiile, deci a pierdut împărăția și făgăduințele. Când a venit Hristos, Fiul lui David, iar națiunea iudaică L-a respins pe Împăratul ei, ea a pierdut împărăția (vezi comentariul de la Matei 21,43; compară-l cu cel de la Apocalipsa 20,1).

3. Biserica creștină, „Israelul spiritual”, este acum moștenitoarea făgăduințelor. Faptul că Israelul literal a dat greș nu înseamnă „că a rămas fără putere Cuvântul lui Dumnezeu” (Romani 9,6). Când Israelul ca națiune a fost tăiat, ca niște ramuri moarte, din adevărata tulpină a lui Avraam, adevăratul Israel a rămas rămășița iudaică credincioasă, care L-a acceptat pe Mesia (vezi comentariul de la Romani 11,5), iar la acești creștini iudei s-au adăugat creștinii dintre neamuri, altoiți la tulpina originală. Astfel, acum pomul este format din copiii spirituali ai lui Avraam (Galateni 3,16.26–29), adică biserica creștină.

Pavel declară că „tot Israelul va fi mântuit” (Romani 11,26), dar face foarte clar faptul că „tot Israelul” nu înseamnă toți iudeii (vezi comentariul de acolo). El îi exclude pe cei care sunt doar „copii trupești” și îi include pe „copiii făgăduinței” (Romani 9,6–8). Acestora el îi adaugă pe aceia dintre neamuri care au circumciziunea adevărată, spirituală, care vine de la Hristos (Romani 2,26.28.29; Coloseni 2,11; vezi comentariul de la Romani 11,25.26; Filipeni 3,3). El declară fără echivoc că neamurile mântuite prin harul lui Hristos nu mai sunt străini și călători față de „cetățenia în Israel” și față de „legămintele făgăduinței”, ci sunt „împreună cetățeni cu sfinții” (Efeseni 2,8–22). În Israelul spiritual „nu mai este nici iudeu, nici grec”, căci, în Hristos, toți sunt una (Galateni 3,28).

Pavel aplică la „toată sămânța”, adică la creștinii evrei și cei dintre neamuri, făgăduința împărăției (vezi comentariul de la Romani 4,13.16). Petru citează, aproape cuvânt cu cuvânt, pasajul cheie (Exodul 19,5.6) care făgăduiește Israelului un statut de popor ales, de națiune sfântă, de „împărăție preotească”, și îl aplică creștinilor ne-iudei. Acest lucru arată că el consideră că biserica creștină este moștenitoarea statutului special deținut mai înainte de Israelul neascultător acum (vezi comentariul de la 1 Petru 2,5–10). Ioan

folosește de două ori o expresie care pare să facă aluzie la același pasaj din Exodul: „o împărăție și preoți” (vezi comentariul de la Apocalipsa 1,6; 5,10), arătând că face o aplicație similară a acelei făgăduințe cu privire la împărăție – nu doar bisericii biruitoare viitoare, ci și creștinilor din Asia Mică. În ce privește alte făgăduințe și profeții date lui Israel, care în Noul Testament se aplică la biserica din timpurile apostolice, vezi Faptele Apostolilor 2,16–21; 13,47; 15,13–17.

4. Profeții care la început au fost literale pot fi împlinite în mod spiritual, cu „Israelul spiritual”, în veacul acesta, și în mod transcendent, în lumea viitoare. Aplicațiile din Noul Testament arată că profețiile literale date Israelului din vechime pot să aibă o împlinire neliterară pentru biserică, sub alte condiții, în era creștină, și o împlinire finală, fără elementele acestei lumi efemere, în împărăția veșnică.

COMENTARIILE LUI ELLEN G. WHITE

1–3GC 658

1–151T 67–71

2–4EW 290

4 EW 52

4–6GC 661

5 EW 52, 89

5, 6 EW 292

5–9EW 53

6 EW 51; GC 544, 673; SR 429

7–9EW 293; GC 664

9 EW 52, 54, 294; GC 672, 673

11 GC 665

11, 12 COL 318; CS 314; FE 261; GC 666; SR 422; 8T 28

12 GC 480, 486, 549; PP 326, 357; TM 224; 4T 453; 6T 310

12, 13 EW 52

13 4T 116

13, 14 GC 544

14 EW 295; PP 461

Apocalipsa 21:1

1. Nou. Gr. kainos, „nou” în calitate, în opoziție cu ceva care este învechit sau deteriorat. În acest verset apare de două ori cuvântul „nou”, fiind de fiecare dată traducerea grecescului kainos. Neos, de asemenea tradus „nou” în Noul Testament (Matei 9,17; 1 Corinteni 5,7; Coloseni 3,10; etc.), se referă la ceva nou din punct de vedere temporal. Folosind cuvântul kainos, Ioan scoate probabil în evidență faptul că cerul cel nou și pământul cel nou vor fi create din elementele purificate ale celui vechi, și astfel vor fi noi în calitate, diferite. Prin urmare, cerul cel nou și pământul cel nou sunt o nouă creațiune, o nouă modelare a elementelor existente, nu o creație ex nihilo. Compară cu 2 Petru 3,13.

Pieriseră. Adică în ce privește starea lor deteriorată de mai înainte. Lucrurile care erau desăvârșite atunci când au ieșit din mâna Creatorului, pe care El le-a numit „foarte bune” (Genesa 1,31), au ajuns să fie îngrozitor de desfigurare de păcat și nu era posibil ca ele să dăinuiască veșnic.

Marea nu mai era. Literal, propoziția sună așa: „și marea nu mai este”, adică mările, așa cum le cunoaștem noi acum, nu vor mai exista pe pământul nou creat. Unii au insistat că „marea” simbolizează popoare, neamuri și limbi (vezi cap. 17,15), dar în cazul acesta cerul și pământul trebuie să fie de asemenea simbolice. Aici Ioan afirmă clar că cerul, pământul și mările nu vor mai exista așa cum le cunoaștem noi acum (vezi PP 44).

Apocalipsa 21:2

2. Coborându-se. În viziune Ioan vedea cetatea pe măsură ce ea cobora (compară cu PP 62).

Din cer. Locul ei de origine (vezi și cap. 3,12; 21,10).

De la Dumnezeu. Dumnezeu este Creatorul și Sursa ei.

Cetatea sfântă. Vechiul Ierusalimul conținea Templul, unde Dumnezeu își putea manifesta prezența în mijlocul poporului Său (1 Regi 8,10.11; 2 Cronici 5,13.14; 7,2.3), exact ca la intrarea cortului din pustie (Exodul 29,43–46; 40,34–38). Cetatea a fost numită „sfântă” (Daniel 9,24; Matei 27,53), dar de-a lungul timpului degradarea spirituală a poporului lui Dumnezeu a devenit atât de mare încât Domnul Isus a declarat că Templul este o „peșteră de tâlhari” (Matei 21,13) și a prezis dărâmarea cetății (Matei 22,7; Luca 21,20). Acum Dumnezeu făgăduiește un altfel de Ierusalim, pe care Ioan îl numește „noul Ierusalim”.

Nou. Gr. kainos, nou în calitate și fel (vezi comentariul de la v. 1). Vezi și Galateni 4,26; Evrei 11,10; 12,22; 13,14.

Gătită. [„Pregătită”, KJV]. Forma cuvântului tradus astfel sugerează că pregătirea a început în trecut și a fost încheiată, astfel încât cetatea este acum cu totul pregătită (vezi GC 645, 648).

Mireasă. Aici cetatea este prezentată ca o mireasă (vezi comentariul de la cap. 19,7).

Împodobită. Gr. kosmeo, „a aranja”, „a deretice”, „a împodobi”. Cuvântul „cosmetică” este derivat de la kosmeo. Forma cuvântului din limba greacă sugerează că împodobirea a început cândva în trecut și acum a fost încheiată.

Bărbatul. Adică Mielul, Hristos (cap. 19,7).

Apocalipsa 21:3

3. Glas tare. Vorbitorul nu este identificat. Se pare că nu Dumnezeu, deoarece despre El se vorbește la persoana a III-a.

Cortul. Gr. skene, „cort”, „colibă”, „tabernacol”. Verbul skeno, „a trăi în corturi”, „a locui”, apare la Ioan 1,14: „Cuvântul S-a făcut trup și a locuit printre noi” (vezi comentariul de acolo). Această prezență vizibilă a lui Dumnezeu s-a manifestat prin Șechina, în vremurile teocrației, iar mai târziu prin arătarea personală a lui Isus Hristos, ca membru al familiei omenești, locuind printre oameni. Glasul cel tare din ceruri accentuează acum minunatul fapt al unei noi creații și al locuirii personale a lui Dumnezeu cu poporul Său.

Cu oamenii. În acest verset sintagma „cu ei” mai apare de două ori. În acest verset apostolul folosește de trei ori prepoziția „cu”, accentuând în acest fel uimitorul fapt că Dumnezeu va fi tovarăș cu oamenii de-a lungul veșniciei, locuind cu ei.

Locui. Gr. skeno (vezi mai sus, la „cortul”). Compară acest verset cu Ezechiel 37,27. Ezechiel descrie starea care ar fi putut să fie; Ioan descrie starea care va fi împlinită.

Apocalipsa 21:4

4. Orice lacrimă. Vezi comentariul de la Apocalipsa 7,17; compară cu Isaia 25,8; 65,19.

Moartea. Articolul hotărât este semnificativ. Ioan vorbește despre „moartea” – principiul morții, care a apărut ca rezultat al păcatului. De fapt Ioan spune: „această moarte, cea pe care noi o cunoaștem atât de bine și de care ne temem atât de mult, va fi nimicită”. Compară cu limbajul lui Pavel: „Moartea a fost înghițită de biruință” (1 Corinteni 15,54); „Vrăjmașul cel din urmă, care va fi nimicit, va fi moartea” (v. 26).

Tânguire. Durere, ca cea care vine o dată cu moartea cuiva. Cauzele tânguirii vor fi complet îndepărtate. Compară cu Isaia 35,10.

Țipăt. Gr. krauge, „țipăt”, „strigăt”, „plânset”. În acea țară frumoasă care va veni nu vor mai fi motive pentru țipete.

Durere. Mare parte din mizeria și chinul vieții sunt rezultate ale durerii chinuitoare. Durerea va fi complet înlăturată din frumoasa țară ce va veni

Lucrurile dintâi. Adică starea de lucruri, așa cum o cunoaștem astăzi, nu va mai fi. Nu va mai fi nimic care să poarte semnul blestemului (cap. 22,3).

Apocalipsa 21:5

5. Cel ce ședea. Această persoană nu este identificată (vezi comentariul de la cap. 20,11). În cap. 4,2 (vezi comentariul de acolo), Tatăl este reprezentat ca șezând pe tron și se poate ca aici să fie vorba despre același lucru. Unii consideră că Matei 25,31 este o dovadă că poate aici se face referire la Isus Hristos.

Iată. Vorbitorul atrage atenția asupra unui lucru important, gata să se întâmple.

Toate lucrurile. Nu va mai rămâne nici urmă de blestem (vezi cap. 22,3).

Noi. Gr. kainoi (vezi comentariul de la v. 1).

Scrie. Vezi comentariul de la cap. 1,11. În timpul viziunii lui Ioan porunca de a scrie se repetă de mai multe ori (cap. 1,19; 2,1; 14,13; etc.).

Vrednice de crezut și adevărate. Cuvintele și făgăduințele lui Dumnezeu sunt cu totul vrednice de încredere și, de aceea, oricine se poate bizui pe ele (vezi cap. 22,6).

Apocalipsa 21:6

6. S-a isprăvit. Mai degrabă „a trecut”. Pot fi citate dovezi textuale pentru exprimarea: „Au trecut” sau „S-au întâmplat”. De asemenea, pot fi citate importante dovezi textuale pentru exprimarea „Eu am devenit Alfa și Omega”. Lucrurile făgăduite de Dumnezeu prin sfinții Săi prooroci, lucruri către care poporul Său cel credincios a privit cu o așteptare înfrigurată, vor deveni în cele din urmă realitate. Avanpremiera oferită lui Ioan este o cheazășie a împlinirii finale care va avea loc în viitor.

Alfa și Omega. Vezi comentariul de la cap. 1,8.

Îi este sete. Adevăratul credincios nu este stăpânit de dorul de a aduna lucrurile acestei lumi, de a fi bogat în bunurile lumești. Dimpotrivă, el e stăpânit de dorința de a sorbi din plin din bogățiile spirituale ale lui Dumnezeu.

Fără plată. Adică „gratuit”. Darul nemuririi poate fi cumpărat „fără bani și fără plată” (Isaia 55,1).

Izvorul. Compară cu Ioan 4,14; Apocalipsa 7,17; 22,17.

Vieții. Pasajul poate fi tradus: „din izvorul acelei ape care este viața însăși”. Aceasta este făgăduința nemuririi (1 Corinteni 15,53).

Apocalipsa 21:7

7. Birui. Adică, în acord cu gramatica limbii grecești, cel care va birui mereu sau în mod obișnuit. Creștinul trăiește o viață de biruință prin puterea Duhului Sfânt. Poate că va mai face greșeli (vezi comentariul de la 1 Ioan 2,1), dar viața sa obișnuită este un tablou al creșterii spirituale (compară cu Apocalipsa 2,7.11.17.26; 3,5.12.21).

Aceste lucruri. Adică făgăduințele date în Apocalipsa, în special cele amintite în acest capitol.

Dumnezeu lui ... fiul Meu. Compară cu Genesa 17,7; 2 Samuel 7,14. Aici este dată făgăduința unei relații familiale personale. Păcătosul mântuit prin har va fi primit în familia lui Dumnezeu și va fi adus într-o relație atât de strânsă ca și cum nu ar fi păcătuț niciodată. Locuitorii lumilor necăzute nu pot fi mai aproape de Dumnezeu și de Hristos decât va fi păcătosul răscumpărat. Vezi DA 25, 26.

Apocalipsa 21:8

8. Dar. Acum este prezentat un puternic contrast.

Fricoși. Gr. deiloi, „laș”, „fricos”. Cuvântul acesta este întotdeauna folosit în sensul negativ, al lașității, al timidității nejustificate. Compară cu Matei 8,26; Marcu 4,40; cu verbul înrudit, de la Ioan 14,27, și cu substantivul abstract înrudit, de la 2 Timotei 1,7. În fiecare din aceste situații lașitatea este sensul primar. Din cauza lașității, a slăbiciunii morale, mulți nu câștigă biruința în lupta creștină; când vine încercarea, ei cedează. Compară cu Matei 24,13.

Necredincioși. Adică cei cărora le lipsește credința, în sensul că nu au rămas credincioși. Ei nu se încred în Dumnezeu până la sfârșit; dovedind că nu sunt vrednici de încredere.

Scârboși. Gr. bdelusso, „a se strica”, „a se îndepărta cu scârbă”, „a detesta”, înrudit cu verbul bdeo, „a puți”. Substantivul bdelugma apare la Luca 16,15; Apocalipsa 17,4.5; 21,27.

Ucigași. Aici sunt incluși cei care, de-a lungul istoriei, i-au persecutat și i-au ucis pe copiii credincioși ai lui Dumnezeu.

Curvari. Gr. pornoi, „desfrânați” (vezi 1 Corinteni 5,9.10; etc.). Forma feminină e tradus „curvă” la Matei 21,31.32 și „femeie desfrânată” la Luca 15,30. Compară cu Efeseni 5,3.5.

Vrăjitori. Gr. pharmakoi, „cei care practică artele magice”. Sensul primar al rădăcinii acestui cuvânt se referă la magie, farmece, vrăjitorie și la folosirea drogurilor pentru a produce o stare de adormire. Un corespondent modern al acestei practici antice este spiritismul.

Închinătorii la idoli. Se face referire la popoarele păgâne, ca și la creștinii care practică ritualuri păgâne. Vezi comentariul de la 1 Corinteni 5,10; 6,9; 10,7.

Mincinoșii. Incluzându-i pe cei care predică învățături false. Vezi comentariul de la Exodul 20,16; vezi PP 309.

Moartea a doua. Vezi comentariul de la cap. 20,6.

Apocalipsa 21:9

9. Unui din cei șapte îngerii. Unul dintre îngerii care poartă urgiile îi arătase deja lui Ioan judecata curvei celei mari (vezi cap. 17,1). Acum, unul dintre ei (e posibil să fi fost același înger, după cum sugerează unii) îi atrage lui Ioan atenția asupra Noului Ierusalim, centrul și sediul împărăției veșnice. Este interesant de observat faptul că în prima ocazie un înger purtător de urgie a fost cel care i-a arătat profetului Babilonul mistic, iar acum tot unul dintre ei este cel care îi arată Noul Ierusalim. Din punct de vedere istoric, vechiul Babilonul și Ierusalimul au fost dușmani tradiționali, iar aici, simbolic, ei reprezintă cele două tabere din marea luptă dintre bine și rău. Una este reprezentată de o femeie decăzută (cap. 17,5), iar cealaltă de o femeie nobilă (cap. 19,7; 21,2).

Nevasta Mielului. Vezi comentariul de la cap. 19,7; vezi și cap. 21,2.

Apocalipsa 21:10

10. În Duhul. Adică în răpire, în viziune (vezi comentariul de la cap. 1,10). Ioan a fost luat „în vedenie” (vezi comentariul de la Ezechiel 8,3; Daniel 8,2).

Pe un munte mare. Se pare că în viziune Ioan a fost dus pe un munte „mare”, adică înalt. Din acest loc favorabil el putea să vadă toate amănuntele cetății (vezi comentariul de la Ezechiel 40,2).

Se pogora. Compară cu v. 2.

Apocalipsa 21:11

11. Slava lui Dumnezeu. Probabil că este vorba de faptul că, de-a lungul veșniciei, Dumnezeu va fi mereu prezent în mijlocul poporului Său. Slava care face cunoscută prezența Sa nu va părăsi niciodată Noul Ierusalim. Compară cu Exodul 40,34; 1 Regi 8,11.

Lumina. Gr. phoster, „un luminător”, „un corp care dă lumină”. Cuvântul mai apare la Filipeni 2,15, în propoziția: „în care străluciți ca niște lumini în lume”. „Lumina” cetății este „slava” lui Dumnezeu, menționată în comentariul precedent (vezi Apocalipsa 21,23).

Iaspis. Gr. iaspis (vezi comentariul de la cap. 4,3). Literal, pasajul spune: „având slava lui Dumnezeu, luminătorul ei, ca o piatră prea prețioasă, ca iaspisul, scânteind”.

Străvezie ca cristalul. Gr. krustallizo, „a fulgera lumină”, „a scânteia”. Termenul „cristal” vine de la krustallizo.

Apocalipsa 21:12

12. Zid mare și înalt. În vechime astfel de ziduri erau construite în jurul cetăților, ca apărare împotriva dușmanilor. Ilustrațiile lui Ioan sunt împrumutate în parte din descrierea cetății pe care a văzut-o Ezechiel (vezi comentariul de la Ezechiel 48,35). Este imaginea unei cetăți antice, cu ziduri și porți. Aceștia erau termeni cu care apostolul era familiar, iar Inspirația a ales să-i descopere mărirea cetății eterne în cuvinte pe care el le înțelegea. Limbajul uman și descrierile acestuia nu pot reprezenta destul de bine grandoarea cetății cerești. În profețiile care conțin tablouri, gradul de acuratețe dintre tablou și realitate necesită o interpretare atentă (vezi comentariul de la Ezechiel 1,10; 40,1).

Douăsprezece porți. Compară cu cetatea descrisă de Ezechiel (cap. 48,31–34).

Doisprezece îngeri. Noul Ierusalim este descris ca având îngeri care îi păzesc porțile.

Douăsprezece seminții. Vezi Ezechiel 48,31–34. În ce privește o imagine a Israelului după seminții, vezi comentariul de la Apocalipsa 7,4.

Apocalipsa 21:13

13. Spre răsărit erau trei porți. Enumerarea lui Ezechiel este în această ordine: nord, est, sud, vest (Ezechiel 48,31–34). Ordinea lui Ioan este următoarea: est, nord, sud, vest. Diferența nu are, fără îndoială, vreo însemnătate.

Apocalipsa 21:14

14. Douăsprezece temelii. Numărul „doisprezece” apare de cinci ori în v. 12–14. În ce privește semnificația numărului doisprezece, vezi comentariul de la cap. 7,4.

Doisprezece apostoli. Biserica din Noul Testament este construită pe temelia apostolilor și a profetilor (Efeseni 2,0).

Apocalipsa 21:15

15. Trestie. Compară cu Ezechiel 40,3; Apocalipsa 11,1. Fără îndoială că aici a măsura și a face cunoscute măsurile au rostul de a asigura cu privire la cât de potrivit și de suficient este căminul ceresc (vezi

comentariul de la Ioan 14,2).

Apocalipsa 21:16

16. În patru colțuri. Este frumusețe în simetrie, în echilibru desăvârșit și în armonie. În ce privește diferite obiecte pătrate, vezi Exodul 27,1; 28,16; 30,2; 39,9; 2 Cronici 3,8; Ezechiel 41,21; 43,16; 45,2; 48,20.

Douăsprezece mii de prăjini. O prăjină are aproximativ 190 m. (vezi Vol. V. p. 50). Prin urmare, 12.000 de prăjini ar fi cam 2.280 km. Nu se specifică dacă această măsură este a perimetrului sau doar a unei singure laturi. Dacă ar fi a perimetrului, atunci lungimea unei laturi a cetății ar fi de 570 km. În ce privește obiceiul de a măsura o cetate după perimetrul ei, vezi The Letter of Aristeas 105. Ar trebui notat faptul că prăjina nu este identică cu stadionul.

Deopotrivă. S-au făcut diferite încercări de a explica dimensiunile cetății. Este dificil să ne imaginăm o cetate care are o înălțime de 12.000 de prăjini (sau 3.000) (vezi mai sus, la „douăsprezece mii de prăjini”). Unii, fără a nega realitatea cetății, cred că măsurile de aici, ca și cele ale zidului, sunt „măsura îngerului” (vezi comentariul de la v. 17). Ei susțin că, prin urmare, este aproape imposibil ca aici să fie vorba de dimensiuni omenești. Alții atrag atenția asupra similarității dintre măsura cetății descrisă aici și cea pe care și-o imaginau iudeii. Despre această problemă se discută în Midrash: „De unde este lungimea, lățimea și înălțimea [Ierusalimului]? Și el s-a întins și s-a înălțat mereu în sus, Ezechiel 41,7. Se spune că R. Eli'ezer Ja'aqob a zis: În cele din urmă Ierusalimul se va ridica și se va înălța până la tronul slavei și Îi va spune lui Dumnezeu: „Spațiul meu este prea strâmt; retrage-Te de la mine, ca să pot locui!” Isaia 49,20” (Pesiqtha 143a, citat în Strack și Billerbeck, Kommnetar zum Neuen Testament, vol. 3, p. 849).

Alții atribuie cuvântului tradus aici „deopotrivă” (isos) sensul de „proporție” și cred că deși lungimea și lățimea pot fi egale, înălțimea va fi proporțională cu celelalte dimensiuni. Acest lucru este posibil, deși este dificil de demonstrat o astfel de explicație fie din sursele biblice, fie din cele clasice. O altă interpretare permite ca isos să păstreze sensul obișnuit, dar face observația că prin cuvântul tradus aici înălțime (hupsos) se poate face referire nu doar la „înălțime”, ci și la „partea înaltă”, „vârful”, „culmea”, „coroana”. Dacă înțelegem hupsos în felul acesta, Ioan vrea să spună că distanța din jurul vârfului zidului este aceeași cu cea a părții de jos a acestuia.

Oricâtă nesiguranță ar fi cu privire la proporția exactă sau cu privire la măsura cetății cerești, un lucru este sigur, și anume că slava ei va întrece foarte mult cele mai plăcute închipuiri. Nimeni nu trebuie fie îngrijorat, deoarece va fi loc destul pentru toți cei care doresc să locuiască acolo. În casa Tatălui „sunt multe locașuri” (Ioan 14,2).

Apocalipsa 21:17

17. Măsurat și zidul. Pe temeiul măsurii cotului din Noul Testament, care era de aproximativ 57 cm (vezi Vol. V, p. 50), 144 de coți ar fi cam 80 m. Ioan nu spune că aceasta ar fi înălțimea zidului. Unii au emis părerea că aceasta ar fi grosimii lui.

Îngerului. În grecește substantivul „înger” nu are articol hotărât. Acest pasaj sună astfel: „a unui om, chiar a unui înger”. Sensul este destul de obscur.

Din această cauză, unii susțin că ar trebui să ne abținem să aplicăm în mod dogmatic unități de măsură omenești la Noul Ierusalim. Indiferent de dimensiunile cetății, putem fi siguri că totul este desăvârșit. Când vor vedea cetatea, sfinții vor înțelege semnificația simbolurilor folosite de Ioan.

Apocalipsa 21:18

18. Zidul. [„Clădirea”, KJV]. Gr. endomesis, „o înzidire”, de la domao, „a zidi”. Cuvântul acesta apare numai în Noul Testament. Josephus (Antichități xv. 9. 6) îl folosește cu referire la un dig construit în mare. Aici endomesis ar putea să se refere la o înzidire în zid, ca și cum zidul ar fi fost captușit, sau garnisit, cu iaspis.

Iaspis. Vezi comentariul de la cap. 4,3.

Aur curat. Construcția cetății pare să aibă transparența sticlei. Cu siguranță că frumusețea ei strălucitoare schimbă orice rază de lumină care cade pe ea.

Apocalipsa 21:19

19. Împodobite. Gr. kosmeo, „a împodobi” (vezi comentariul de la v. 2).

Pietre scumpe. Nu toate acestea pot fi identificate de giuvaergiul modern și nici nu avem mult de câștigat prin compararea lor cu pietrele prețioase de la pieptarul marelui preot (Exodul 28,17–20). Nici sursele antice și nici învățații moderni nu sunt de acord cu identificarea tuturor pietrelor. Unele din sugestiile lor sunt prezentate mai jos, la pietrele respective.

Iaspis. Vezi comentariul de la cap. 4,3.

Safir. Probabil lapis lazuli, o piatră transparentă, de un albastru deschis-azuriu – de o mare duritate.

Halchedon. Identificarea acestei pietre este incertă. În RSV este folosit cuvântul „agat”. Unii sugerează că este vorba de o piatră prețioasă, de culoare verzuie.

Smaragd. Se crede că este o piatră prețioasă, de un verde strălucitor.

Apocalipsa 21:20

20. Sardonix. Probabil un onix cu linii roșii și cafenii, pe un fundal alb.

Sardiu. Se crede că este o piatră prețioasă, de culoare roșiatică. RSV îi zice „carneol”, o varietate roșiatică de halchedon.

Hrisolit. Literal, „piatră aurie”. O piatră de culoare galbenă, neidentificată exact.

Beril. Se crede că este o piatră prețioasă, de culoare verde-marin.

Topaz. Se crede că este o piatră de culoare galbenă, mai mult sau mai puțin transparentă, folosită de cei din vechime pentru a face atât sigilii cât și giuvaeruri. Unii cred că aici este vorba de un hrisolit de culoare aurie.

Hrisopraz. Hrisoprazul modern este o piatră prețioasă de culoare verde ca mărul. Totuși, nu este sigur dacă la această piatră se face referire.

Iacint. Probabil că este o piatră prețioasă, de culoare purpurie. Unii identifică iacintul cu safirul modern.

Ametist. Se crede că este o piatră prețioasă, de culoare purpurie.

Apocalipsa 21:21

21. Un singur mărgăritar. Mărimea pietrelor prețioase enumerate aici este dincolo de capacitatea umană de înțelegere.

Apocalipsa 21:22

22. Templu. Gr. naos, cuvântul pentru sanctuar, limitat la Sfânta și Sfânta Sfintelor, fără a include curțile exterioare și celelalte clădiri. În ce privește hieron, cuvânt care se referă la întregul complex sfânt, vezi comentariul de la Luca 2,46; Apocalipsa 3,12.

Sanctuarul pământesc era un simbol al locului unde locuiește Dumnezeu. Din pricina păcatului lor, Adam și Eva au fost izgoniți din Eden și din prezența divină. Atunci când păcatul va fi îndepărtat, biserica va fi din nou în stare să locuiască în prezența Sa, și nu va mai fi necesară nici o construcție care să simbolizeze locul prezenței lui Dumnezeu.

Apocalipsa 21:23

23. N-are trebuință. Corpurile de iluminat nu vor mai fi necesare pentru iluminarea cetății. Glorioasa strălucire a prezenței lui Dumnezeu (vezi Isaia 60,19.20) va oferi lumină mai mult decât suficientă. Lucrurile materiale nu sunt indispensabile planului lui Dumnezeu; în prezența Sa toate sunt făcute de rușine (vezi Isaia 24,23). Luminile create nu pot întrece în strălucire slava prezenței divine.

Apocalipsa 21:24

24. Neamurile. O referire la cei mântuiți din „orice neam, orice seminție, orice norod și din orice limbă” (Apocalipsa 7,9; compară cu Isaia 60,3.5).

Împărații. Tabloul este luat din Vechiul Testament (vezi Isaia 60,11).

Apocalipsa 21:25

25. Nu va mai fi noapte. Fără îndoială că din pricina circumstanțelor menționate în v. 23 (vezi comentariul de la Zaharia 14,7).

Apocalipsa 21:26

26. Neamurilor. Compară cu v. 24.

Apocalipsa 21:27

27. Nimic întinat. Fără îndoială că este o aluzie la Isaia 52,1. Mare parte din tablourile descrierii pe care o face Ioan Sfintei Cetăți este împrumutată din scrierile proorocilor din vechime, care descriau slava Ierusalimului așa cum ar fi putut el să fie. Ioan descrie cetatea așa cum va fi (vezi comentariul de la Ezechiel 48,35).

Trăiește în spurcăciune. Vezi comentariul de la v. 8.

În minciună. Vezi comentariul de la v. 8.

Cartea vieții. Vezi comentariul de la Filipeni 4,3.

COMENTARIILE LUI ELLEN G. WHITE

1 AH 539; GC 674; PP 62; SR 430

1, 2 Ed 301

1–271T 67–71

2 AA 591; EW 18, 31, 291; GC 427, 663

3 AA 592; DA 26; Ed 302; MB 108

3, 4 GC 676; SR 431

4 AA 602; AH 543, 544; GC 568; Ed 302; EW 289; MB 17; MH 506, 508; ML 153, 348, 349, 355; SR 413; 8T 42, 45; 9T 287

6 Ed 83; EW 279; FE 363; 1T 484

6, 7 GC 540

8 2T 630; 4T 336

9, 10 EW 251; GC 426

10–14EW 18, 291

11 GC 676; SR 431

11, 12 AA 591

18, 19 ML 357

21, 22 AA 592

22 GC 676; ML 365; SR 432

23 Ed 301; EW 170, 179, 286; ML 357

24 GC 676

27 AA 76; CH 103, 285; GC 474, 481; MB 24; ML 321; MM 144, 268; PK 84; PP 326; SL 31; Te 69; TM 149; 5T 278, 331, 384, 475

Apocalipsa 22:1

1. Râu. Îngerul îi arătase lui Ioan exteriorul cetății (cap. 21,10), iar acum îi atrage atenția asupra anumitor lucruri din interior. Compară cu descrierea pe care o face Ezechiel râului (vezi comentariul de la Ezechiel 47,1).

Limpede. Gr. lampros, „strălucitor”, „luminos”. Compară cu folosirea cuvântului la Luca 23,11; Faptele Apostolilor 10,30; Apocalipsa 15,6; 19,8; 22,16.

Din scaunul de domnie. Vezi și comentariul de la Ezechiel 47,1; Zaharia 14,8.

Apocalipsa 22:2

2. Pomul vieții. Compară cu acea „mulțime de copaci” din Ezechiel (vezi comentariul de la Ezechiel 47,7,12). În ce privește pomul din Edenul de la început, vezi comentariul de la Genesa 2,9. În ce privește ceea ce s-a întâmplat mai apoi cu el, vezi 8 T 288, 289. Pomul este un simbol al vieții veșnice, din sursa vieții. Compară Apocalipsa 21,10 cu PP 62; GC 645, 648; Ellen G. White, Material suplimentar la Apocalipsa 22,2.

Douăsprezece feluri de rod. Vor fi mereu roade din abundență, suficiente pentru a satisface, de-a lungul veșniciei, toate nevoile vieții celor mântuiți. Compară cu Ezechiel 47,12.

Vindecarea. Gr. therapeia, „slujbă”, „vindecare”, uneori cu sens colectiv, „slujitorii gospodăriei”. Cuvântul apare numai de patru ori în Noul Testament (compară cu Matei 24,45; Luca 9,11; 12,42). În greaca clasică therapeia are diferite sensuri, „servire”, „îngrijire”, „purtare de grijă”. În ce privește funcția pomului vieții în Edenul restaurat, vezi referințele de mai sus, de la „pomul vieții”.

Apocalipsa 22:3

3. Blestem. Gr. katathema, „lucrul (sau „persoană”) blestemată”. Probabil că acest cuvânt nu trebuie confundat cu anathema, blestemul rostit ca o osândă asupra unui lucru sau a unei persoane.

Scaunul de domnie. Asta sugerează ideea că Dumnezeu și Hristos vor domni în cetate. Acest lucru este posibil, deoarece nimic vrednic de blestem nu se va găsi acolo.

Vor sluji. Gr. latreuo, „a servi”, „a se închina”, „a îndeplini o slujbă”. Cuvântul se referă la o servire normală, naturală, spontană, și se deosebește de leitourgeo, cuvânt care înseamnă slujire oficială, într-o slujbă stabilită (vezi Exodul 29,30, LXX).

Apocalipsa 22:4

4. Vor vedea fața Lui. Această expresie denotă o relație intimă cu o altă persoană și încredere reciprocă. Vezi Psalmi 17,15; Matei 5,8; Evrei 12,14; 1 Ioan 3,2. Compară cu experiența lui Moise (Exodul 33,20–23).

Pe frunțile lor. Numele divin pe frunte este un simbol al faptului că ei Îi aparțin lui Dumnezeu și un simbol prin care sunt identificați. Aici este scoasă în evidență întreaga consacrare de o viață a sfinților, în slujba lui Dumnezeu (vezi cap. 7:3; 13:16).

Apocalipsa 22:5

5. Nu va mai fi noapte. Acest tablou înfățișează cât de inutili sunt luminătorii cerești în prezența lui Dumnezeu. Aceștia vor păli în prezența slavei Persoanei divine (vezi comentariul de la cap. 21,23).

Îi va lumina. Această stare reprezintă restabilirea și reînceperea legăturilor armonioase, relații care au fost întrerupte prin păcat.

Vor împărăți. Vezi cap. 5,10. Asta nu înseamnă că vor împărăți unul asupra altuia sau asupra altor lumi. Este mai degrabă o figură de stil care sugerează fericirea celor răscumparați. Ei nu vor mai fi sub conducerea vreunei puteri care să îi persecute. Se vor bucura de libertatea și de mulțimea împărățiilor.

Apocalipsa 22:6

6. Vrednice de crezare și adevărate. O declarație cu privire la faptul că revelația lui Dumnezeu este vrednică de încredere și adevărată; profeția, așa cum este dată de înger, este autentică.

Duhurilor proorocilor. Sintagma „duhurilor proorocilor” poate fi considerată o referire la duhurile proorocilor, sub controlul Duhului Sfânt, atunci când aceștia sunt în viziune. Duhul Sfânt a iluminat duhul lui Ioan, așa cum a făcut-o cu duhurile proorocilor din Vechiul Testament (vezi cap. 1,10). Întreagă Apocalipsa este o mărturie cu privire la faptul că în viziune duhul lui Ioan a fost controlat de către Duhul Sfânt.

Apocalipsa 22:7

7. Curând. Îngerul Îl citează pe Domnul Isus. Se face referire la a doua venire. Vezi comentariul de la cap. 1,1.

Ferice. Alta din cele șapte fericiri ale Apocalipsei (vezi și cap. 1,3; 14,13; 16,15; 19,9; 20,6; 22,14).

Cuvintele. Adică diferitele sfaturi și avertizări ale cărții.

Apocalipsa 22:8

8. Am văzut. Literal, pasajul sună astfel: „Eu, Ioan, cel care a văzut și auzit aceste lucruri”.

M-am aruncat ... ca să mă închin. Probabil ca un act de omagiu, pe care îngerul l-a respins. Măreția viziunii trebuie să-l fi copleșit cu totul pe profet, făcându-l să se simtă extrem de umil. Mai mult chiar, îngerul Îl citase pe Domnul Isus Hristos, ca și cum Domnul Însuși ar fi vorbit.

Apocalipsa 22:9

9. Împreună slujitor. Vezi comentariul de la cap. 19,10.

Care păzesc cuvintele. Vezi cap. 19,10, unde, după cât se pare, pentru același grup sunt folosite cuvintele „frații tăi, care păstrează mărturia lui Isus”. „Cuvintele din cartea aceasta” sunt mărturia lui Isus (vezi comentariul de la cap. 1,2).

Închină-te lui Dumnezeu. Vezi comentariul de la cap. 14,7.

Apocalipsa 22:10

10. Să nu pecetluiești. Aici este exact opusul poruncii pe care a primit-o Daniel cu privire la cartea sa (vezi comentariul de la Daniel 12,4). Ținând cont de faptul că „vremea este aproape”, soliile cărții Apocalipsa nu trebuiau pecetluite. Nu așa au stat lucrurile pe vremea lui Daniel. Cuvintele „să nu pecetluiești” sunt un enunț negativ, care de fapt înseamnă: „fă cunoscute cuvintele acestei proorocii peste tot”.

Vremea este aproape. Vezi comentariul de la cap. 1,1.3.

Apocalipsa 22:11

11. Nedrept. Literal, versetul spune: „Cel care comite fărădelege, să comită și în continuare fărădelege; iar cel întinat să fie întinat și în continuare, iar cel fără prihană, să fie și în continuare fără prihană.” Aceste cuvinte sunt în mod deosebit aplicabile la vremea când viitorul fiecărei persoane este stabilit în mod irevocabil. Un astfel de decret va fi dat la sfârșitul judecării de cercetare (vezi comentariul de la cap. 14,7). Unii, comparându-le cu îndemnul lui Hristos din parabola neghinei: „Lăsați-le să crească amândouă împreună până la seceriș” (Matei 13,30), consideră că aceste afirmații au o aplicație mai largă. Nimic nu trebuie să stea în calea liberei voințe a omului. Oamenilor li se va îngădui să trăiască viața pe care ei o aleg de bunăvoie, așa ca să se dea pe față adevăratul lor caracter. La a doua venire a Domnului Hristos fiecare om, de orice vârstă, va dovedi din ce grupă face parte.

Apocalipsa 22:12

12. Eu vin curând. Vezi comentariul de la v. 7.

Răsplata. Gr. *misthos*, „chirie”, „salariu”, „ceea ce se cuvine”. Compară cu folosirea acestui cuvântul la Matei 5,12.46; 20,8; 2 Petru 2,13.

Să dau. Gr. *apodidomi*, „a plăti”, „a fi achitată o datorie”, „a recompensa”.

Fapta. Gr. *ergon*, „o faptă săvârșită”. Numărul singular sugerează faptul că acest cuvânt este folosit colectiv pentru toate faptele vieții trăite de o persoană. Efectele harului lui Hristos sau ale respingerii harului sunt de asemenea luate în considerație atunci când este examinată „fapta” omului (vezi comentariul de la Ezechiel 18,22.24).

Apocalipsa 22:13

13. Alfa și Omega. Acestea sunt prima și ultima literă a alfabetului grecesc, descriindu-L pe Domnul, Creator al tuturor lucrurilor, începutul și sfârșitul revelației date omului de către Dumnezeu (vezi comentariul de la cap. 1,8).

Cel dintâi și Cel de pe urmă. De la început până la sfârșit, desfășurarea planului de mântuire este legată de Hristos Isus.

Începutul și sfârșitul. Toate lucrurile create Îi datorează existența Domnului Hristos; toate își găsesc împlinirea în legătură cu El. Vezi Coloseni 1,16.17.

Apocalipsa 22:14

14. Ferice. Încă o binecuvântare rostită asupra celor credincioși (vezi comentariul de la v. 7).

Cei ce își spală hainele. [„Cei ce păzesc poruncile Lui”, KJV]. Pot fi citate importante dovezi textuale pentru exprimarea „cei ce își spală hainele” (ca în traducerea Cornilescu). Câteva manuscrise spun: „cei ce și-au spălat hainele”. Dintre uncialele timpurii (vezi Vol. V, pp. 114–116), numai Sinaiticus și Alexandrinus conțin această parte a Apocalipsei, ambele redând-o identic: „cei ce își spală hainele”. În cea mai mare parte a manuscriselor minuscule se spune „cei ce păzesc poruncile Lui”. Versiunile antice, ca și citatele patristice, sunt împărțite în exprimare. Cele două propoziții sunt foarte asemănătoare în limba greacă și este foarte ușor să ne imaginăm că un scrib putea să confunde o propoziție cu alta; deși este imposibil să știm cu certitudine care a fost exprimarea din versiunea originală. Următoarele transliterări arată similaritatea dintre cele două exprimări:

hoi poiountes tas entolas autou, „cei ce păzesc poruncile Lui.”

hoi plunontes tas stolas auton, „cei ce își spală hainele.”

În realitate ambele exprimări se potrivesc în acest context și sunt în armonie cu învățăturile lui Ioan din alte părți. În ce privește subiectul păzirii poruncilor, vezi Apocalipsa 12,17; 14,12; compară cu Ioan 14,15.21; 15,10; 1 Ioan 2,3–6. În ce privește subiectul spălării hainelor, vezi Apocalipsa 7,14, unde despre o

grupare de sfinți se spune că „și-au spălat hainele, și le-au albit în sângele Mielului”. Dreptul nostru la cer este neprihănirea lui Hristos pusă în dreptul nostru; pregătirea noastră pentru cer este neprihănirea lui Hristos transmisă nouă, reprezentată de hainele spălate. Dovada externă a faptului că am primit neprihănirea lui Hristos este perfecta conformare cu poruncile lui Dumnezeu. Prin urmare, cele două idei, cea a spălării hainelor și a ascultării de porunci, sunt strâns legate.

Ținând cont de problemele traducerii acestei propoziții, ar fi înțelept să construim temelia doctrinei păzirii poruncilor lui Dumnezeu pe celelalte pasaje din Scriptură care au de-a face cu ascultarea, cu privire la care nu există discuții cu privire la dovezile textuale. Sunt destule de felul acesta.

În ce privește un studiu mai complet asupra acestei probleme, vezi Probleme de Traducere a Bibliei, pp. 257–262.

Cuvântul grecesc pentru „haine” este stolai, întrebuințat când este vorba de hainele exterioare, lungi, care caracterizează un om distins. Compară cu folosirea acestui cuvânt în Marcu 12,38; 16,5; Luca 15,22; 20,46. Același cuvânt grecesc este folosit în LXX pentru hainele sfinte ale lui Aaron și ale urmașilor săi (Exodul 28,2; 29,21). Cuvântul „stolă”, este derivat de la stole. La început „stolă” a însemnat un veșmânt lung și larg, ajungând până la glezne, iar mai târziu o podoabă ecleziastică din mătase, purtată în jurul gâtului și căzând în jos pe umeri.

Drept. Gr. exousia, „libertate”, „privilegiu”, „drept”. Va fi privilegiul și libertatea sfinților să aibă parte la pomul vieții și să se bucure de nemurire, împreună cu Isus Hristos (vezi comentariul de la v. 2).

Să intre. Acesta este un și mai mare privilegiu. Noul Ierusalim va fi capitala noului pământ (vezi GC 676).

Apocalipsa 22:15

15. Căni. O figură de stil întrebuințată cu privire la o persoană stricată și nerușinată (vezi comentariul de la Filipeni 3,2).

Vrăjitorii. În ce privește categoria de păcătoși enumerată aici, vezi comentariul de la cap. 21,8.

Apocalipsa 22:16

16. Eu, Isus. Isus autentifică descoperirile raportate în Apocalipsa. Vezi comentariul de la cap. 1,1.

Îngerul Meu. Vezi comentariul de la cap. 1,1.

Luceafărul strălucitor de dimineață. Această figură de stil este probabil luată din profeția lui Balaam (Numeri 24,17). Compară cu exprimarea asemănătoare a lui Petru, care Îl numește pe Domnul Hristos „luceafărul de dimineață” (2 Petru 1,19). Soliile către bisericile din toate epocile nu pot avea o autentificare mai mare cea dată aici.

Apocalipsa 22:17

17. Duhul. Duhul Sfânt, Cel care dă energie vieții de credință a creștinilor, care le dă tărie pentru a trăi o viață de biruință asupra răului și pentru a trece cu bine prin timpul strâmtorării.

Mireasa. Fără îndoială că aici este aceeași figură de stil ca și în cap. 21,9.10 (vezi comentariul de acolo).

Zic. Sau „continuă să zică”.

Vino. Cei mai mulți comentatori consideră că acesta este un răspuns la făgăduința Domnului Isus din v. 12: „Iată, Eu vin curând”. Domnului Hristos I se cere să-și împlinească făgăduința. Aceasta este una din interpretările posibile. De asemenea, este posibil să fie vorba de un apel făcut lumii necredincioase, de a accepta Evanghelia.

Cine aude. Numărul singular atrage atenția către individ. Oamenii vor fi mântuiți câte unul, nu ca

biserici sau adunări. Mântuirea este ceva strict personal. În Noul Testament cuvântul tradus „aude” (akouo) cuprinde în general ideea auzirii eficiente, adică a auzirii și ascultării soliei auzite. Acesta este sensul de aici. Numai cei care aud și primesc solia sunt calificați să repete chemarea. Vezi comentariul de la Matei 7,24.

Să zică. Singularul sugerează ideea că fiecare credincios ca persoană trebuie să zică bun-venit, făcând astfel public dorul său viu după a doua venire și dorința ca și alții să se bucure de binecuvântările Domnului Hristos.

Îi este sete. Adică îi este sete după cele dumnezeiești (vezi cap. 21,6). Vezi comentariul de la Matei 5,6.

Să vină. Un îndemn dat fiecărei persoane lipsite să folosească avantajul făgăduinței din cap. 21:6.

Cine vrea. Oferta este universală. Nimeni nu este exclus de la posibilitatea mântuirii. Hristos este „jertfa de ispășire pentru păcatele ... întregii lumi” (1 Ioan 2,2). Doctrina falsă că anumite persoane sunt predestinate pierzării este tăgăduită de această declarație a lui Ioan (vezi comentariul de la Romani 8,29).

Apa vieții. Oricine dorește să moștenească nemurirea este invitat să bea din ea. Apa vieții este oferită tuturor (vezi comentariul de la cap. 21,6; compară cu Isaia 55,1–3).

Fără plată. Sau „gratuit”.

Apocalipsa 22:18

18. Mărturisesc. Cel care vorbește este Domnul Isus (vezi comentariul de la v. 20). Mărturia Sa trebuie acceptată.

Oricui. Legătura omului cu Dumnezeu și cu solia Sa este o problemă personală. Nimeni nu poate să preia responsabilitatea altuia în lucruri de felul acesta.

Aude. Nu este vorba de simpla auzire a sunetelor cuvintelor acestei cărți; ci mai degrabă o aluzie la cineva care aude și cercetează importanța soliilor (vezi comentariul de la cap. 1,3).

Proorociei. Ioan vorbește cu privire la lucruri adăugate Apocalipsei, deși asta se poate aplica la oricare din cărțile Canonului Sacru.

Adăuga. Compară cu Deuteronom 4,2; 12,32. Isus autentifică această carte a Apocalipsei. El avertizează împotriva schimbărilor aduse în mod deliberat în solia ei. Cu privire la cele douăzeci și două de cărți care constituie Vechiul Testament ebraic, Josephus spunea: „Căci, deși până acum au trecut vremuri atât de îndelungate, nimeni nu a îndrăznit fie să adauge, fie să scoată, fie să modifice o silabă”. (Against Apion i., 8 [42]; Loeb ed., pp. 179, 180).

Dumnezeu îi va adăuga. Dumnezeu, pe bună dreptate, nu poate să facă altceva decât să dea fiecăruia ceea ce i se cuvine, după faptele lui.

Apocalipsa 22:19

19. Scoate. Acela care scoate din cuvintele Apocalipsei este la fel de vinovat ca cel care adaugă la aceste cuvinte (vezi comentariul de la v. 18).

Va scoate ... partea lui. În acest caz cel vinovat va suferi trei pagube mari: (1) pierderea nemuririi și, în consecință, moartea veșnică; (2) pierderea ocaziei de a locui în cetatea care va coborî pe noul pământ; (3) pierderea tuturor binecuvântărilor și a făgăduințelor Apocalipsei. Este vorba de o pierdere deplină și nebunească, pe care nimic din viața aceasta nu poate nici pe departe să o compenseze.

Apocalipsa 22:20

20. Cel ce adevărește. Adică Hristos. Se face referire în special la mărturia din v. 18, 19.

Da. [„Sigur”, KJV]. Gr. nai, un cuvânt care are o puternică forță afirmativă.

Curând. Domnul reafirmă siguranța și iminența celei de a doua veniri a Sa (vezi cap. 3,11; 22,7.12; vezi comentariul de la cap. 1,1).

Amin. Vezi cap. 1,6.7.18; 3,14; 5,14; 22,7.12; 19,4. În ce privește sensul acestui cuvânt, vezi comentariul de la Matei 5,18. Probabil că acest „Amin” este rostit de către apostol. Dacă așa stau lucrurile, el trebuie să fie legat cu cele ce urmează: „Amin, vino, O, Doamne Isuse”.

Vino, Doamne Isuse. Pot fi citate dovezi textuale pentru exprimarea, „vino, Doamne Isuse Hristoase”. Exclamația aceasta este răspunsul lui Ioan la mărturia Domnului Isus, care îl asigură pe apostol că El vine curând (vezi comentariul de la cap. 1,1). Probabil că lui Ioan i s-a reamintit de acea noapte din odaia de sus, cu peste o jumătate de veac în urmă, când Domnul Isus declarase: „Mă voi întoarce” (Ioan 14,3), și de acea zi, la câteva săptămâni mai târziu, pe Muntele Măslinilor, când auzise îngerul spunând: „Acest Isus, care S-a înălțat la cer din mijlocul vostru, va veni în același fel cum L-ați văzut mergând la cer”. (Faptele Apostolilor 1,11). Acum, în timpul viziunii, lui Ioan i se dă o ultimă asigurare că fericitul său Domn va veni, și anume curând. Asigurarea aceasta vine chiar de pe buzele Domnului său, martorul credincios și adevărat. Inima lui tresaltă la aceste cuvinte, iar el privește cu nerăbdare către acea zi când în realitate, nu în viziune, Îl va vedea față în față pe fericitul său Domn.

Apocalipsa 22:21

21. Harul. Versetul acesta este o binecuvântare, pornită din adâncul inimii apostolului, îndreptată către toți cei care citesc cuvinte viziunilor sale. Binecuvântarea este asemănătoare cu cea pe care o rostea Pavel la încheierea epistolelor sale (vezi Romani 16,24; 1 Corinteni 16,23; 2 Corinteni 3,14; etc.). Cuvintele acestea sunt un punct culminant al Scripturii, fiind plasate la sfârșitul colecției cărților sacre, în forma în care le cunoaștem noi.

Hristos. Pot fi citate dovezi textuale pentru omiterea acestui cuvânt.

Voi toți. Dovezile textuale favorizează exprimarea „toți sfinții”. De asemenea, pot fi citate dovezi textuale pentru exprimarea „sfinții”. Cuvântul „sfinți” apare deseori de-a lungul Apocalipsei (vezi cap. 5,8; 8,3.4; 11,18; etc.).

Amin. Pot fi citate dovezi textuale pentru omiterea acestui cuvânt.

COMENTARIILE LUI ELLEN G. WHITE

1 ML 357; PP 413

1, 2 Ed 302; EW 17, 289; LS 67; 1T 61

1-5AA 592; EW 31

1-211T 67-71

2 CH 244; CSW 44; CT 34, 63; DA 366; Ev 138; EW 289; GC 675; MH 122, 173, 199; ML 342, 352, 355; MM 234; SR 22, 431; 6T 230, 393, 475; 7T 195; 8T 33, 193, 288; 9T 136, 168; WM 288

3 Ed 307; MB 17; PP 67

3, 4 COL 180; CS 46; Ed 125, 303; LS 266; MH 182, 421; ML 350; RC 54; 6T 348; 8T 268

5 AA 591; CT 344; GC 676; SR 431, 432

7 5T 266

9 DA 99; EW 231

10 6T 130; 9T 130

11 EW 48, 71, 280, 282; GC 613; MH 454; PP 201; TM 235; 484; 2T 190, 267, 355, 401; 4T 387; 5T 347, 380

11, 12 CT 418; FE 363; GC 490; 1T 343; 2T 691; 8T 315

12 CH 539; COL 310; GC 352, 422; SC 88; SR 378; TM 428; 1T 483; 2T 520, 660, 667; 4T 537; 7T 88; 9T 104

12–14FE 137; TM 133

13 Ev 485; PP 367

14 AA 592; CG 224; CS 225; EW 35, 51, 126; FE 111; GC 466; LS 103; ML 70, 340, 355; PP 62, 208; TM 235; 4T 328; 5T 628, 693

14, 15 GC 541

15 4T 336

16 TM 118, 253; 6T 58, 62

16, 17 FE 437; 6T 20

17 AA 110; CH 36, 466; COL 235, 412; CM 18, 152; CS 190; CT 371; DA 454, 745, 822; PP 413; SC 28; 4T 580; 5T 207; 6T 51, 86, 314; 9T 43

18, 19 GC 268

18–20AA 583

20 CH 539; GC 302